

Constance Ring

af

Amalie Skram

1885

1

Rings havde været gift i to år. Der var ikke kommet børn, og de var derfor blevne ved at bo i den lejlighed på fem værelser i Homansby, de som nygifte var flyttet ind i.

De havde et vel udstyret hjem. På gulvene var der brysselertæpper og på væggene malerier, hvoraf nogle var gode. Der var kostbart nips og en sand vrimmel af små bløde sofaer og lave lænestole i alle slags faconer. Med årstidens blomstrende planter dreves der en stor luksus, og når de prægtige bladvækster, der om vinteren stod i halvmørke bag det dobbelte sæt gardiner, fik brune topper, blev de straks byttet om med nye fra gartneriet i Oscarsgade.

Rings førte et selskabeligt hus. Det vil sige, de gav ikke mange selskaber, men der var et stadigt indryk, som pigen sa, mest af herrer, der kom af sig selv eller fulgte hjem med Ring om aftenen.

Fru Ring var 21 år gammel. Som ganske ung var hun kommen ned til

Kristiania fra Molde, hvor hendes far var embedsmand, og havde da gjort megen lykke der, hvor hun færdedes. En af hendes beundrere havde lignet hende med en rosenknop, der er fugtig af morgendug, og en gammel herre af tantens omgangskreds påstod, at hun virkede som den første vårdag på et vinterstivnet sind. Vist er det, at hendes tækkelige munterhed satte folk i godt humør og bragte selv forhærdede pebersvende til at tømme i et undrende smil. Der var noget bestikkende, ingen kunde stå sig for, i den fortrolige åbenhed og uskyldige fripostighed, hvormed hun på forhånd tog alle uden persons anseelse til indtægt som selvskrevne venner og bundsforvandre. Hun plejede at gå hoppende og nynnende gennem stuerne, og dem, hun stødte på af husets folk, blev gjerne taget fat og svinget rundt til de bad for sig. Den lidt syngende Moldedialekt lød indsmigrende i hendes mund, og hendes latter var uimodståelig smittende.

Ring var seksten år ældre end den unge pige, han ægted. Hvorledes det gik til, at hun gav ham fortrinet, er ikke så let at sige, hvis det ikke var, fordi hun lod sig lede af sin tante, som havde gjort alt for at få forbindelsen i stand. Ring var nemlig et godt parti; han ejede en del formue, sad i gode forretninger og var kommen i en sat alder, et stort fortrin i tantens øjne. Han var juridisk kandidat men var gået over til handelen og drev nu agentur og kommissionshandel efter stor målestok. Desuden hørte han til en respektabel familie og havde, til trods for sin skaldepande og sin ansats til fedme, et ret behageligt ydre.

Efter brylluppet var der imidlertid foregået en påfaldende forandring med fru Ring. Hun blev stille og sky og så slet ikke glad ud mere. Hendes øjne, der havde været så blanke og skinnet så livsmodige, blev matte og rødkantede, fordi hun om morgenen, når hendes mand drak sin kaffe i spisestuen — han var altid tidlig på færde — lå næsegrus på sin hovedpude og græd. Når hun så hørte hans skridt — han kom altid og kyssede hende, før han gik på kontoret — fo'r hun op og stod og vaskede sit ansigt med hodet nede i vandbollen.

Om middagen fandt han hende bleg og ordknap med utilgængelig lukkede ansigtstræk og en vis stivhed over bevægelserne. Han søgte da at muntre hende op med en overflødighed af kjærtegn, som hun ikke gjengjældte, men som hun tålmodig fandt sig i.

Han vilde, at hun skulde adspredde sig, og hun gjorde ingen indvendinger men lod sig villig føre afsted, når han fandt på, at de skulde her eller der. Da sommeren kom, sendte han hende til bad og havde til hendes hjemkomst pyntet stuerne op med et par nye malerier og Venus fra Milo i marmor på en sokkel af granit.

Men det hjalp alt sammen intet. Hun lignede en syg plante, der trods alle anstrængelser ikke vil trives.

Rings boed i anden etage. Fra det midterste vindu førte glasdøre ud til en rummelig altan, der havde en hvid markise med højrøde border til tag. Opefter siderne slyngede vinløvet sig fra den smukt vedligeholdte have på det fletværk af ståltråd, der var anbragt for øjemedet. Fra soveværelset, der vendte mod den anden kant, havde man en vid udsigt over byen og de nærliggende højder, og borte i det fjerne så man, når vejret var klart, stykker af vand, som lyste og blinkede mellem den bølgende linje af dejligt landskab derude i Kristianiafjorden.

Her inde fandt Ring undertiden sin hustru, som oftest knælende på puffen ved vinduet med albuerne i vindusposten og kinderne i hænderne, fortabt i tanker med et drømmende udtryk i de bedrøvede øjne.

Hun så på de fintfarvede solskygger, der om eftermiddagen var så lange og dybe, og som til sidst hylled de trækklædte åstopper ind i et violetagtigt tågeslør, men især var det vandet, som lokkede og drog hende.

Hun tænkte på sit hjemsteds friske hav, som hun var vokset op side om side med. Hun kjendte det så godt i alle dets skikkelser: når det rejste sig med tuden og væltede de sorte bølgebjerge med hvidt på toppen ind mod bryggen, så det salte skum sprøjtede omkring og drev sine stænk lige op mod ruderne i hendes kvistvindu, mens skibene lå og hev på sig og sled i sine fortøjninger, som var de angst og vilde de løs for enhver pris. Og når det var blåt og blankt og sagte skulpede mod stranden der borte i den hvide fjære med de nydelige skjæl, som hun plejede at opsænke og gjemme. Og hun huskede, hvorledes det kunde ligge og sole sig og være dovent og fløjelsblødt og blinke fortroligt som en gammel amme, der vilde minde sine

fordums kjæledægger om det, de har fælles fra gamle dage.

Hendes tanker tog altid vejen til barndomshjemmet og de fo'r afsted, som var de slupne ud fra et fængsel. Hun gennemlevede de dejlige sommerdage, når de i ferien lå på landet, og hun fik de mange skjænd, fordi hun aldrig lod vandet i fred men bestandig lå og rodede der nede i al slags vejr. Hun mindedes roturene med byfogdens småpiger og fisketurene med brødrene, når de blev ude til langt på nat og alle måtte hjælpe til med at trække båden på land, før ikke at blive usams med Fiskerhans, der lånte dem båd og grejer. Den dejlige sinte Fiskerhans, som altid havde lugtet af sommerferie. Monstro han endnu havde den gule sydvest, der var knyttet inde i skjægget med bændelbånd, som var stive af agn og sjøvand, og de mørkegrå luvåtter, der kunde stå af sig selv.

2

Det irriterede Ring, at hans kone ikke så ud som en lykkelig hustru, og så gik han til tanten og beklagede sig. Denne lovede at tale til Constance, og det gjorde hun da også ved den første anledning.

Fru Ring hørte på hendes formanende ord med en nedslået mine og nu og da et par enstavelsesord som: Ja, jeg ved nok, ja vist, ja o.s.v., indtil tanten tog hende ind til sig og kjærligt hviskende bad hende sige, hvad der var i vejen.

Da brast Constance i gråd og fik med møje frem de ord: „Jeg længes hjem.“

Resultatet af denne samtale blev så senere refereret til Ring.

Længes hjem! En gift kone gå og længes hjem. Det var skam en net historie. Var da hendes hjem ikke hos hendes mand for fanden! Og havde hun ikke alt, hvad hun kunde ønske sig og mere til. Gik han kanske ikke der og bar hende

på hænderne og vidste han vel det gode, han ikke vilde gjøre hende?

Om han prøvede at sende hende hjem en tur, havde tanten foreslået.

Helt op fanden i vold til Molde! Nej tak, det skulde han bede sig betakket for. Var hun ikke netop kommen fra badestedet, og havde han ikke undværet hende i måneder? Der måtte da være grænser for opofrelse også!

Bare der kom småfolk, mente tanten.

Ja, var der endda noget sligt i gjære, så skulde han ikke ha talt om det, men pokker heller!

Tanten havde så, da han alt stod med hånden på dørgrebet, sagt noget om, at al ting stod i Vorherres hånd, og at Constances sindstilstand nok vilde bedres.

Men vinteren gik og våren kom, og alt blev ved det gamle. Når hun var ude i selskab, eller der var fremmede hos dem, kunde hun nok få en raptus af sin gamle livlighed, og endog undertiden give sig hen til en påfaldende lystighed. Dette var dog kun en ny kilde til ærgrelse for Ring. Der kunde hun sidde og fjase og le med disse mandfolk, som drev ind hos dem om aftenen og gav sig til at blive, enten han bad dem eller ej, og alene med ham var der aldrig et smil at se på hendes ansigt. Skulde han få hende til at snakke, måtte han, som han plejede at sige, hale og slide hvert ord ifra hende, undtagen når det gik ud på at sige ham imod eller være ubehagelig, for da skulde han tro, hun kunde få munden på gang, så det forslog.

Ring skulde gjøre en tur til Stockholm og Kjøbenhavn dels i forretninger dels for at friske sig, og foreslog sin kone at følge med. Hun blev i det første øjeblik henrykt; hun, som aldrig havde været udenfor Norge, skulde endelig få se lidt af verden. Men det kom og gik som en kort opblussen, for når hun tænkte sig om, glædede hun sig ikke. Hun forudså, hvordan det vilde gå; de

havde jo aldrig lyst til det samme og altid en stik modsat opfatning af, hvad der var behageligt og fornuftigt. De havde gjort en liden tur opover Mjøsen og Gudbrandsdalen forrige år, og da havde de ligget i splid og disput om hver eneste bagatel. Når hun var sulten og vilde spise, var han propmæt, og når hun var træt og vilde hvile, følte han sig netop så oplagt til at drage videre. Alligevel tænkte hun ikke på andet end at blive med, indtil Ring en aften, rejsen kom på tale, sad og foreholdt hende, hvor meget dyrere det vilde blive at ta hende med, og at han derfor håbede, hun vilde vise sin taknemmelighed ved at være rigtig sød og elskværdig både på rejsen og senere.

„Tak! når det er på den manér, vil jeg helst blive hjemme,“ brast det pludselig ud af hende.

„Gud bevars, hvor du er prippen, aldrig kan du tåle et spøgende ord; men værsgod – hvis du tror, at jeg tigger dig, tar du fejl.“

„Det vilde heller ikke nytte dig noget. Kort og godt, jeg rejser ikke med.“

Og nu udspandt der sig en af disse trætter, der var så hyppige mellem dette ægtepar, og som endte med, at Ring sa noget rigtig krast, eller gjorde noget meget voldsomt, som f.eks. at rive dagsavisen i filler, knuge stykkerne i sine fingre og kaste dem i øst og vest, eller kyle en bog bortover gulvet, så bindet løsnedes, hvorpå han med hast og bram absentered sig for at komme tilbage med en forlegen mine og spagfærdig spørge om en eller anden ligegyldig ting, som han havde god greje på i forvejen.

I de følgende dage søgte Ring at formå sin kone til at forandre sin beslutning, og blev både forbauset og imponeret, da han mærked, at hun ikke var til at rokke.

Han rejste da alene, slog sig rigtig ungarleløs, besøgte de fashionable fruentimmer, mored

sig udmærket og havde skrupler og samvittighedsnag hver morgen, når han vågned. Under sådanne sindstilstande skrev han breve hjem fulde af elskov, af længsel og af forsikringer om, at livet uden hende var det rene intet for ham. Han vidste nok, at han ikke var hende værdig o.s.v., men han elsked hende så højt, det var hans eneste fortjeneste. Når han nu kom hjem, skulde hun se, hvor godt det skulde blive. Adskillelsen havde lært ham at sætte den rigtige pris på hende, han skulde være så hensynsfuld og god, ingen disharmoni skulde blive mulig mellem dem for eftertiden o.s.v.. Jo mere han skrev, jo hidsigere blev han; han skrued sig op til en sand feber og pønsed i sin utålmodighed på at gjøre rejsen kortere, end bestemmelsen havde været.

Constance sad imidlertid hjemme i den kjedelige by med sit evindelige savn og sin længsel efter det, hun havde tænkt, livet skulde være, men som det ikke var. Det forventede velbefindende ved at være fri for sin mands selskab indfandt sig ikke. Aldrig havde hun dog været så nedstemt og mismodig som nu. Ensomheden plaged hende, og dog var hun ikke i humør til at se nogen. Hun gik meget lidet ud og nægted sig hjemme, når det ringed.

At hun dog ikke var rejst med. Hun kunde ikke lade være at græmme sig over det. Hvad var hans snak at bryde sig om, han, som altid snakked og snakked og kom med så meget sludder, som egentlig ikke var så ondt ment, især om aftenen, når han havde drukket den væmmelige kognak med selters i. Bare tiden vilde gå, så han kunde komme tilbage ... Ja, sandelig – gik hun ikke der og ønsked ham hjem igjen, han fik være den, han var, alting var jo at foretrække for denne tærende ensomhed.

Og om aftenen når hun skulde svare på hans breve, flød hun hen i

en vemodig stemning med underlig, bløde forestillinger. Hun digtede alting om; hun var en lykkelig hustru, hendes mand var hendes elskede, som brændte efter at ile hjem og slutte hende i sine arme. Det var længslen, som gjorde hende trist og hjertesyg.

Denne hendes digtning gled over i brevene; den lagde et skjær af ømhed over stilen og formed udtrykkene varme og milde, så Ring sad og læste det med henrykkelse.

Men da han så pludselig stod der i stuen en uge for tidlig med sin forelskelse, sine voldsomme kjærtegn og sine foræringer spredt ud over borde og stoler, sank hjertet til bunds i hendes bryst. Der var han med al sin støjende, selvtilfredse sikkerhed, der fyldte stuen fra gulv til loft, med denne irriterende meddelsomhed, der fortalte de trivielleste ting med en bredde og vidtløftighed, som var det rene fænomen. Alt dette digtede kram, som i hans fravær havde kastet et kunstigt skjær af skønhed over et par traurige aftentimer, var fejet bort og fordunstet i samme nu, og hun fornåm det sikrere end nogen sinde før, at det, hun følte for denne mand, var idel lede og ligegyldighed.

Nogle dage senere stødte Ring på tante Wleügel i en sporvogn. Der var ikke mange passagerer, den gamle dame satte sig over til ham og spurgte efter Constances befindende, og om hvordan humøret var.

„Skidt,“ sa han og rystede på hovedet med en grimace.

„Jeg har tænkt på det, Ring,“ sa tanten i en lav, fortrolig tone, „at hvis hendes mor kom herved en tid, så vilde det ha en god indflydelse.“

„Skal tro det ...?“ svarte Ring tvilende og plired med øjnene.

„Det var i alt fald et forsøg værdt ... en skal gjøre, hvad det er rigtigt. Min søster er så god og forstandig, ja, De kjender hende jo

så lidet, men det er så underligt med ens mor.“

Ring var ved sit bestemmelsessted.

„Jeg skal tænke på det,“ sa han trævent og sprang ud, mens sporvognen var i fuld fart.

„Hvad siger du om at få din mor herved på et besøg, Constance?“ sa Ring pludselig samme dags aften, mens han borte ved ovnen stelte med sin pibe.

Constance sad i sofaen og hækled. Hun løftede hodet og svarte i en overrasket, lidt hemmelighedsfuld tone: „Tænk, jeg drømte i nat, at hun var her.“

Ring tændte sin pibe og satte sig magelig til rette ved siden af hende.

„Kunde du ha lyst til det, Constance?“

„Snak om en ting,“ ... hun smilte modstræbende som en, der ikke vil la sig mærke med sin glæde.

Ring drak en stor slurk af det fyldte glas foran sig.

„Skriv og inviter hende,“ sa han og smækkede med læberne.

„Ja, ja,“ svarte hun oprømt. Hun kastede hurtig sit arbejde og rejste sig. Således havde Ring ikke seet hende siden forlovelsestiden.

„Men ikke nu,“ sa han med et misfornøjet tonefald. „Det er jo sengetid, du får da vente til i morgen.“

Hun satte sig straks og begyndte at hække igjen.

„Så *det* blev hun dog i en smule humør for, se, se, så det blev hun dog i humør for.“ Han kneb hendes kind med sin pege- og langfinger.

„Au,“ sa hun og trak hodet til sig som et barn, der blir ærtet. „Det gjør ondt.“

„Hvor det klær dig at være venlig, Constance ... Det er skam noget andet end det mugne fjæs, som går og sætter splid imellem os om dagene.“

„Lad nu mit fjæs være i fred,“ svarte hun med påtaget surmuleri.

„Ja, så skriver du altså i morgen og spør, om din mor kan komme.“

„Og blive her en tid?“

„Så længe hun har lyst naturligvis.“

„Så længe hun har lyst, ja ... hvorledes faldt du på det?“

„Jeg vilde gøre noget, som rigtig skulde glæde dig.“

„Så har du sandelig været heldig.“ Hun lo muntert.

„Men så skal du kysse mig og sige, at du er glad i mig,“ bad han.

Hun bøjede sig hen til ham og kyssede ham skyndsomt på kinden.

„Nej, værsgod på munden.“ Han så forurettet ud og snappede hende til sig, da hun alt var halvvejs tilbage igjen.

Hun kyssede ham på munden.

„Og så skal du sige, at jeg er snil, og at du er glad i mig.“

„Slig en skolemester“ sa hun og lod, som om det mored hende. Derpå ramsede hun op, at han var snil, og at hun var glad i ham, som et barn, der fremsiger sin lektie.

Han lo og vilde ta hende på sit skjød.

„Jeg må gi blomsterne vand, de er så tørre,“ sa hun vilde løs.

Han slap hende med en sur mine.

„Naturligvis, det er den gamle vise ... Når jeg vil, du skal ofre et minut på mig, får du et hastværk, som om verden skulde forgå i næste nu.“

Han kastede sig tilbage på sofaen, stak hænderne i bukselommerne og gav sig til at stirre på Rafaels madonna med en skuffet og fjendtlig mine.

Constance havde været ude efter vandkanden. Nu gik hun og sysled med blomsterne på en rolig, omhyggelig måde som en, der har tiden for sig. Ring fulgte hende med øjnene og bad hende grættent om at skynde sig. Han gispede og vilde til sengs.

Hun mente, at han kunde gå, når han vilde. Der var jo i stand på soveværelset.

Han tømte sit glas, rejste sig brat og gik ud af stuen med afmålte skridt og et smæld af døren, der røbet hans ublide sindsstemning.

Da Constance langt om længe var færdig med sine blomster, ryddede hun op i sit syskrin, ordnede bøger og aviser og tog sig til sidst for at flytte nipssagerne på etageren om.

Så slog hun sig ned mellem blomsterbordene og plantestativerne borte ved det brudte vindu, hvor der i en runding om et lidet marmorbord stod et par lave lænestole. Her sad hun og bed i sin underlæbe, der var trukket helt ind i munden, med armene over kors på brystet. Glæden over, at moren skulde komme, var som blæst bort, eller også måtte hun rent ha glemte det.

En dør blev pludselig åbnet, uden at hun havde hørt skridt i forvejen, og Constance skvate højt i vejret.

„Hvor blir du af, Constance?“ Det lød så klynkende. „Jeg ligger her og får ikke sove.“ Han var gået lige af sengen for at se, hvad hun tog sig til.

Hun rejste sig med en kuldegysning. Det måtte ha trukket stærkt fra vinduet.

„Nu kommer jeg,“ sa hun lidt befippet som en, der er bleven overrasket i et ubelejligt øjeblik. Derpå slukket hun lampen og gik ind til ham.

3

Der var kommet telegram svar fra svigerfaren, sorenskriver Blom, at moren skulde komme nedover med første dampskib.

Nu gik Constance og talte dagene og var ivrig sysselsat med at pynte gæsteværelset op og bringe huset i den fuldkomneste orden, for at moren skulde blive rigtig tilfreds med hendes stel.

Ring havde aldrig seet sin kone så livlig og virksom. Gik hun ikke der og var i godt humør.

De var begge om bord for at ta imod fru Blom. Constance havde hele dagen været febrilsk og ordknapp, og hvert øjeblik var hun gået ind på gæsteværelset med

småting til toiletbordet eller for at prøve en eller anden forandring i arrangementet.

Da hun nu pludselig så sin mor på dampskibet, brast hun i gråd og faldt hende om halsen.

Ring så fortrædelig ud og mumled noget om, at et dampskib ikke var det rette sted til at opføre scener på.

Fru Blom tyssed på hende med blide ord og kjærlige håndklap, og i vognen opover henvendte hun ligegyldige spørgsmål til Ring om, hvad gaden hed, og hvad det var for en ny kirke, de kom forbi.

Der var nok at spørge om; hun havde ikke været i Kristiania på seksten år.

Da hun så troed Constance var kommen sig, begyndte hun at fortælle om alt hjemmefra, disse småting om duerne og hønsene, om den ældgamle hest, det kjære dyr, der nu skulde skydes, om spisestuen, der blev malet, og om de gamle gardiner, som hun og Constance plejed at stoppe til hver pinse, og som nu endelig måtte kasseres. Og så husked hun på de masser af hilsener, hun havde med fra far og søskende, fra gutterne og kusken, gamle Ane stuepige, fra veninder og kusiner og ellers andre.

Men denne passiar om de hjemlige ting gjorde Constance sår om hjertet og bragte en skare minder med, som ikke var til at udholde. Hun sad og stred med gråden.

„Du ser rigtig ud, som en skulde gjort dig en fornøjelse,“ sa Ring pludselig med en lyd af tungen, der udtrykte hans misfornøjelse.

„Men Constance,“ sa fru Blom mildt bebrejdende, da hun så tårerne trille ned over datterens kinder. „Hvad går der af dig, barn?“

„Jeg kan ikke gjøre for det, mor,“ det lød halvkvalt, bedende, og hun holdt lommetørklædet for øjnene.

„Jo, det er oplivende for en mand,“ sa Ring og gjorde nogle

heftige bevægelser med overkroppen som for at komme til at sidde bedre, hvorpå han indtog nøjagtig sin forrige stilling.

Da vognen lidt efter holdt ved døren, var det en lettelse for dem alle, at kjørslen var til ende.

Da de var kommen op, førte Ring sin svigermor om i værelserne. Hun skulde straks se hele lejligheden. Han udpeged, hvad der var presenter og hvad ikke, betroed hende, hvad malerierne var værd, og hvad han havde fået dem for, åbned buffetdøren og viste hende sølvtøjet og de fine glassager, trak hende ind i soveværelset, for at hun skulde beundre stoffet i sengeomhænget. Han tog frem sin violin og spilled nogle strofer for hende, vilde så pludselig, at hun skulde se linnedskabet, og fo'r ud efter nøglen i kjøkkenet til Constance, der stod og laved salat, men kom så endelig i tanker om, at fru Blom kunde være træt og trængte til at sætte sig. Med jagende hast fik han hende placeret i en lænestol og dynged så op en mængde albumer og illustrerede pragtværker på bordet foran hende, og under alt dette blev han ved at snakke i løsrevne småstumper om alt muligt, så fru Blom følte sig ganske ør i hodet.

Ved aftensbordet var Ring overmåde meddelsom. Han beskrev hjemkomsten på bryllupsaftenen, da stuerne var strålende oplyst til den store udstilling af presenter. Så fortalte han småtræk fra deres ægteskabs første dage og selv af fuld hals over, hvad han gav tilbedste. For at fejre sin svigermors ankomst drak han tre drammer til de kolde retter og et par glas sherry til den hjemmelavede æblekage.

Constance var taus og så ud til at kjede sig. Aldrig forekom han hende ubehageligere, end når han sad og skulde være elskværdig. Så var det jo også dette, at han i sådanne situationer som oftest havde drukket noget, og det

mærkedes straks på ham, i alt fald for Constance. Hun formelig undså sig ved ham. Alt, hvad han gjengav, forvrængte han og for at få det til at klinge, lagde han ofte noget til, som slet ikke var sandt. Hun kunde godt selv overdrive, når hun var i humør til det, men så vilde hun heller ikke, det skulde gjælde for andet, hvorimod han blev sint og påståelig, når hun påtalte det, og beklaged sig over hendes vranghed. Som nu i aften, da hun ikke kunde holde sig, men gjorde indsigelser imod noget, han fortalte, om hvordan det gik til, da deres første pige skulde jages bort for tyveri. Han blev ærgerlig, og Constance svarte ham. Fru Blom lagde ind et mæglende ord til fordel for Ring. Constance tog det for strængt, det gik ikke an at hænge sig sådan i ordene. Når en sad og var morsom, kunde en dog ikke veje udtrykkene så nøje, en var jo ikke edfæstet. Constance gav sin mor et skarpt svar. Hvor kunde hun blande sig i ting, hun ikke kjendte? Men så angred hun det og taug pludselig stille. Ring beholdt det sidste ord; han mumled noget om, at det ikke var grejt for en mand, når ens kone så og hørte sig sint på alt, hvad han sa og gjorde. Derpå drog han et dybt suk og rysted på hodet som en, der er vant til at forurettes men har bestemt sig til at bære det med tålmodighed.

„Du må ikke være så hovmestrerende mod din mand, Constance,“ sa fru Blom. De havde rejst sig fra bordet og Ring var gået ind til sine piber.

„Åh, pyt,“ sa Constance og slog med nakken.

„Nej, alvorligt, det er ikke tækkeligt.“

„Skal han da ha lov til at sidde og lyve så?“

„Lyve, det er da et besynderligt ord.“

„Ja, netop lyve, det er så forargeligt at høre på.“

„Snak — du må virkelig ikke være sådan, det går ikke an at behandle sin mand så hensynsløst.“

„Du skulde ikke holde med ham, mor, han er kar til at greje sig selv, kan du tro, og hvis han mærker, at du tar parti for ham, blir han ikke til at være i stue med.“

„Ta parti, holde med — det er forestillinger, som ikke hører hjemme i et ægteskab, som det skal være.“

Constance stod og trommed på bordet med nedtrukne mundviger og næsen til vejrs.

„Og du har da virkelig ikke seet sligt noget for dig, din far og jeg stod jo aldrig på den fod.“

„Nej far, nej, det tror jeg nok,“ sa hun med en stemme og en mine, der protesterte mod den dragne parallel som en meningsløshed. „Drak far kanske drammer og sad og vrøvled med tykt mæle og var så rædsom utækkelig?“

„Om Ring drikker en dram eller to til maden — det er ingen ting at bryde sig om.“

„Ah pyt, han drikker kognak også om aftenen med vand i.“

„Nå ja, ja, når han bare ikke overdriver det. At vise sin mand sure miner for det, er den sikreste vej til at få ham til at debauchere.“

Pigen kom for at ta af bordet, og de to damer gik ind i dagligstuen, hvor Ring sad og røg med et stort glas selters og kognak foran sig. Han spurgte, om han skulde bringe dem noget kold punsch, men de afslog det begge.

Ring var kommen i humør igjen. Han skvadronerte og gestikulerte i et kjør, og fru Blom var en udmærket tilhørerinde, som svarte og lo i rette tid.

„Sid nu ikke der og surmul længere, Constance,“ sa han pludselig i en oprømt tone. „Læg bort den filleavisen og kom her og vær hyggelig.“ Han trak hende op af stolen og vilde drage hende til sig.

Hun stred imod.

„Så sæt dig dog, Constance,“ sa fru Blom formanende.

Hun gav uvilkårlig efter, og Ring fik hende ned på sit knæ. Han begyndte at kjærtegne hende og

kaldte hende ved kjælenavne. Hun syntes, hun skulde synke i jorden af undseelse. At moren skulde se på dette, og at hun kunde sidde der og sanktionere det. Den stærke lugt af tobak og kognak var hende dertil så modbydelig, og hans læber og skjæg kjendtes ækelt og fugtigt mod hendes brændende tørre ansigt.

„Slip mig, du kvæler mig!“ råbte hun pludselig og sled sig løs. Hun fo' r med lommelærklædet over ansigtet og gik ud af stuen.

„Der kan du se, hvorledes hun er at omgås,“ sa Ring irriteret og rejste sig. „Jeg tænker ikke på andet end at være elskværdig – og altid er hun sådan.“

Han gik op og ned ad gulvet og så ophidset ud.

„Hun er træt og nervøs i aften,“ sa fru Blom mæglende!

„Hun er som hun plejer at være.“ Han satte sig determineret ned igjen. „Den mindste smule venlighed må jeg tigge mig til, som var det en nåde, hun viste mig!“

„Det ligner så lidet Constance,“ svarte fru Blom og så ud til at grunde over sagen.

„Det er naturligvis et lune, en grille, noget fordømt romansludder – om forladelse.“ Han var uforvarende kommen til at hikke.

„Nej, tror du det?“ sa fru Blom skeptisk.

„Ja, gu tror jeg det, det er den eneste mulige forklaring. Hvad skulde det ellers være, for fanden?“

Fru Blom drog et suk og gav sig til at betragte sine negle.

„Hvis jeg bare ikke var så forbandet forelsket i hende,“ vedblev Ring. „Kunde jeg vise mig kold og ligegyldig, faldt hun nok tilføje.“

„Uf nej, gjør ikke det, Ring, Constance må tages med kjærlighed.“

„Kjær – kjærlighed!“ sa Ring og bøjed sig med et pludseligt sæt hen imod sin svigermor. „Jeg gad se på den mand, som kunde være kjærligere.“

„Du får ta det med fornuft, Ring, de fleste unge koner er lidt tufs de første par år.“

„Fanden heller, de er forelsket, er de. Marie f.eks., der skulde du se en kone. Men Constance er så rar, jeg forsikrer dig til, at“ – her bøjed han sig nærmere og talte i en lavere tone.

„Constance er så ung endnu, det retter sig nok,“ sa fru Blom tillidsfuldt.

„Ja, hvorom al ting er, så må hun sandelig forandre sig, hvis jeg skal bli en lykkelig mand. Jeg har sat store forhåbninger til dit besøg, du får virkelig se til at tale med hende.“

Nu kom Constance og sa, at hvis moren var træt, så var al ting i stand på hendes værelse. Fru Blom rejste sig straks og sa god nat. Hendes datter fulgte hende ind og tændte lysene, blev så derinde og pusled om hende, mens hun klædte sig af.

Da moren var kommen i seng, satte hun sig på sengekanten hos hende.

„Hvor det er morsomt at ha dig her i sengen og vide, at du skal ligge her nat efter nat i ugevis.“ Hun lo af glæde og kyssed hende med inderlig tilfredshed.

„Ja, når du bare var rigtig fornøjet, Constance ... Hvorfor er du ikke det?“

„Det er jo ikke noget, man kan kommandere, mor! ... Hvor pene dine nye natkapper er. Har du syet dem selv?“

„Ja ... du har jo så meget at være glad for, Constance.“

„Men jeg skal vædde, at Helene har broderet dem.“

„Ja vist, ja. Ikke sandt, Constance, har du ikke så meget at være glad for?“

„Jo da! Jeg kunde se, det var Helenes søm; hun broderer så pent.“

„For du må jo være lykkelig med din mand, han, som er så snil.“

„Men at hun kunde ta det kjedelige mønster; huller og tunger er både snarere og penere.“

„Lad nu mønstret være, og hør på, hvad jeg siger.“

Hun skjulte sit ansigt hos moren.

„Søde barnet mit, du elsker jo din mand, hvad, gør du ikke? Hvad?“

„Jeg véd ikke, jeg.“

„Hvad er det for en snak! Véd du det ikke?“

Hun løfted hodet op og pilled ved morens kappebånd.

„Men jeg tror ikke, jeg gjør det,“ sa hun sagte.

„Du forskrækker mig, barn! Da du gav ham dit ja, var det ikke da af kjærlighed?“

„Ja, Gud véd, du, endskjønt jo, det var det vel også på en måde. Jeg har nok studeret på det, må du tro, men, men,“ – hun holdt inde og så forlegen ud.

„Men?“ gjentog moren ... „Nå da, men?“

„Men jeg synes ikke om at være gift.“

„For et urimeligt snak,“ sa fru Blom indigneret.

„Synes du det er så urimeligt? Kan du slet ikke forstå det? Og tror du ikke det ofte kan gå så?“

„Jo, hvis man får en slet eller en ondskabsfuld mand.“

„Er det bare derpå det kommer an?“

„I alle fald derpå det *burde* komme an.“

„Men man kan da like et menneske mere eller mindre, uanseet, hvor god eller dårlig han er.“

„Ah nej da, Constance, dette snak hører intet steds hjemme, en hustru har ikke lov at tænke slig.“

„Det kan jeg ikke begribe.“

„Det er forskruet eller i det mindste barnagtigt, og det er det værste i et ægteskab, du må for Guds skyld ikke være barnagtig, Constance.“

„Ja, ja, lad nu det være godt. Hør her, mor, nu må du ikke sige nej – jeg har så'n lyst til at ligge her inde hos dig.“ Og hun stak hænderne ind under morens nakke og løfted hendes hode op imod sig.

„Hos mig, er du gal, barn?“

„Jeg skal gjøre mig så smal, så smal som på landet, når der kom gjæster, husker du, og vi måtte ligge sammen,“ sa hun indsmigrende.

„Ja, den gang, ja, da var du jo så liden.“

„Ah pyt, om jeg er de par tommer længer, så gjør vel ikke det noget ... Så bilder jeg mig ind, at jeg er hjemme igjen, og at det er sommerferie, og så kan vi snakke så meget, som vi vil ... Jeg springer ind og henter mit nattøj.“

Hun var allerede henne ved døren.

„Ikke på nogen mulig måde, Constance! Hvad vilde din mand sige!“ fru Blom sad overende i sengen og så formelig bestyrtet ud.

„Såpas måtte han vel gi mig lov til, han, som er så snil.“

„Kom her, Constance,“ sa moren strengt, og da hun atter sad på sengekanten, talte hun formanende og alvorligt til hende. Hun måtte ikke være lunefuld eller ukjærlig mod ... sin mand. Det var hendes pligt at elske ham og hendes kald at gjøre ham lykkelig. Hun skulde betænke, hvor godt hun havde fået det, hun, en fattig embedsmands datter være kommen således på det tørre, det var såmæn ikke at blæse til. Og sådan en prægtig, elskværdig mand, hun havde fået, med slig sans for hjemmets hygge. Hun måtte sandelig være forsiktig, at hun ikke gjorde ham lej af sig; hun kunde risikere, at han søgte andet steds hen med sin kjærlighed, for sådan var nu engang mændene. Det kom så blødt og mildt, og hun strøg hende hele tiden kjærlig over hånden, som hun holdt mellem begge sine. Og var der noget, hun havde vanskelig for at vinde bugt med hos sig selv, så skulde hun bare trøstig gå til Gud og bede om hans hjælp. Og hun skulde begynde med at takke for al hans nåde og godhed. Når hun holdt sig til Herren, vilde alt blive så godt og velsignet, og hun skulde være hendes egen kjære Constance som i gamle dage.

Det var det samme som tanten altid sa. Vilde nu moren også trykke hende til jorden med dette snak om, hvor godt hun havde det, og med kravet om, at hun skulde leve sit liv så at sige på knæ. De vilde tvinge hende til at være glad, til at føle sig lykkelig. Var der da noget at være lykkelig over? Hun så det ikke. Hun havde fuldt op at æde og drikke, det var sandt, men det havde hun altid havt. Hvad kunde hun hjælpe for, at hun gik med denne tomhed i sit indre, at hun havde stedse vanskeligere for at fordrage sin mand. At de ikke kunde la hende i fred. Selv skreg hun jo ikke op, eller gjorde noget menneske nogen bebrejdelse. Hvis det nu virkelig var så afskyelig at være som hun var, så var det jo ikke hendes skyld, hun kunde jo ikke skabe sig om, hun. Som hun sad der på sengekanten og hørte på morens lange tale, fik hun en følelse af en bitter skuffelse og en smertelig forladthed. Hun havde lovet sig så meget af morens besøg; hun havde gået med en uklar forestilling om, at når hun kom, skulde alt blive godt. Men nu forstod de slet ikke hinanden. Moren blev pludselig til en fremmed, en allieret af dem, der gik og anklaged hende. Der åbned sig en afstand imellem dem, et stort rum, hvori alt det lå som moren var gået forbi uden at se eller uden at vide om, var til. Hun blev med et så undselig for hende. Bare de kunde undgå at komme tilbage til dette. Hun skulde være så venlig og blid mod Ring. Der skulde ingen anledning blive. Og hun skulde nok se lykkelig ud, det skulde være hendes mindste kunst, når det endelig derpå kom an.

„Ikke sandt, Constance min, du vil være en god og fornuftig pige?“ sa fru Blom til sidst efter at ha ventet lidt på, at datteren skulde sige noget.

„Jo da! Jeg skal være så fornuftig, så! Du skal bare se. God nat, mor.“ Hun kyssed hende, rejste sig op og gik ud af stuen.

4

Nede i Welhavensgade boed højesteretsadvokat R. C. Hansens. Fruen, som hed Marie, var Constances kusine, datter af en infanterikaptejn Foss fra Bergen med otte døtre og meget knappe indtægter. Hver sommer var småpigerne efter tur bleven inviteret op til Molde med rejsepenge frem og tilbage, til den i økonomisk henseende bedre stillede onkel Blom, der var gift med kaptejn Foss' søster.

Ring og Hansen havde været kjendt fra skoledagene af og var med årene bleven ved at være venner. Nu var de jo ved sine giftermål også bleven slægtninge, og det var derfor en selvfølge, at de to familier stod på en fortrølig omgangsfod med hinanden.

Fru Blom kunde ikke være hjemmefra mere end en måned. Nummer tre af hendes døtre skulde konfirmeres i oktober. Masser af ting, som skulde gjøres forinden, lå og vented på, at hun skulde komme og ta fat. Man var alt et godt stykke ind i september, og hendes ferietid var snart tilende.

Hin første aftens samtaleemne var siden ikke bleven drøftet mellem mor og datter. Constance afværged med behændighed enhver strejfen ind på disse enemærker, og fru Blom fandt det rettest ikke at plage hende for meget med snak. Desuden var det også blevet overflødigt, for hun så med glæde, at hendes ord var falden i god jord og havde båret de skønneste frugter. Der kunde Ring se, hvor blød og bøjelig Constance var. Det havde været tilstrækkeligt blot at pege på det for hende.

Ring måtte jo også medgive, at hans kone var bleven aldeles mærkelig elskværdig. Hun lo af hans vitser og undlod end ikke at kysse ham efter måltiderne. Inderst inde havde han dog en fornemmelse af, at dette ikke hang

rigtig sammen, for det var ikke med måde, hvor venlig hun var, undtagen undertiden en sjelden gang, når de var alene, for da kunde hun pludselig se ud, som hun havde lyst til at slå ham.

Dagene gik imidlertid hen i sus og dus. Tiden var optagen fra morgen til aften med visitter og selskaber, med at modtage besøg og gå i butikker og ellers med at være overalt, hvor der gik nogen ting for sig.

Fru Blom følte sig beroliget; Ring og Constance kom dog rigtig godt ud af det med hinanden, og det var jo så rimeligt; de havde så mange betingelser for at føre et lykkeligt liv, disse to. Rings eneste fejl —. Men herregud, han passed jo sine forretninger og var aldrig det bitterste morgensær.

Det var svært så feteret Constance var, alle Rings venner var hendes opvartende kavallerer, men det var jo Ring, som drog dem til huset, og Constance var akkurat ligedan mod dem alle, så kunde der jo ikke blive anledning til rygter.

Jo, fru Blom fandt, at hun havde grund til at være tilfreds.

De havde været på en tur til Sarabråten, som Rings og Hansens i forening havde foranstaltet til ære for fru Blom. I fem, med mad og drikkevarer velforsynede wiernervogne, var selskabet draget afsted om formiddagen i strålende vejr og ypperligt humør. Under opkltringen i den snevre passage gennem Sarabråtfjeldet var Constance gledet og havde stødt sin fod. Det havde ikke gjort ondt i øjeblikket, men senere havde hun haltet lidt og til sidst taget imod den støtte, som fætter Lorck så ihærdig havde budt hende.

Samme Lorck var mediciner; han havde dog ikke taget sidste del af sin lægeeksamen, skjønt han var 27 år gammel. Hans og Rings forældre havde været omgangsvener; deres mødre var sødskendebørn, og Niels Lorck, der var så meget yngre, havde fra barn af kaldt Ring for

onkel Edvard. Så kom der en række år, hvor de så godt som slet ikke så noget til hinanden, men da Ring blev gift med Constance, søgte Lorck straks at gjøre bekendtskabet gjældende. Ring var kommen ham i møde med stor Hjertelighed, bad ham endelig betragte deres hus som sit andet hjem og håbed, at han fik lov til at kalde ham fætter.

Da de var på hjemvejen og nærmed sig byen, blev der råbt holdt fra den forreste vogn og foreslået, at man skulde tage ned til „Ingebret“ for at spise til aftens.

Et enstemmigt jaråb røbed, at de alle var enige om, at det vilde være synd at skilles så tidlig. Det gjaldt at finde et sted, hvor man kunde være mere for sig selv.

Grand Hotel blev nævnt, og Gravesens Lokale kom også under overvejelse.

R. C. Hansen gjorde indvendinger. Han likte ikke dette med at vise sig på et offentligt sted; de andre overdøved ham og mente, at det just var fornøjeligt. Fru Marie blev bange for, at det hele skulde strande.

„Det kunde være morsomt at be dem hjem til os,“ hvisked hun til sin mand, „men du er vel træt, Rikard?“

„Nej hør, véd du hvad, det blir der altså ikke noget af.“

Ring gik fra vogn til vogn og skjænkede selskabet kold punsch, med mange undskyldninger, fordi de måtte drikke af samme glas.

„Nej, naturligvis, jeg kom til at tænke på det, fordi de talte om, at du var en så hyggelig vært,“ henkasted hun.

„Hvem gjorde det?“ spurgte Hansen.

„Ah, det var bare Lorck.“

Fru Marie satte sig tilbage i vognen og gjorde sin sidemand opmærksom på den dejlige udsigt. Hun kom formelig i ekstase, skjønt det var næsten mørkt.

Hansen bed sig i pegefingern.

„Hvis du vil, Marie, så — ja, altså gjerne for mig,“ sa han i en lav og lidt træven tone.

„Hvad siger du, min ven?“ spurgte hun og vendte sig mod ham, fremdeles snakkende om udsigten.

„Ja, altså du kan be dem, hvis du har lyst.“

„Be? hvem? — åh i aften — nej slet ikke, vennen min, det var bare et dumt indfald.“

„Nej, men du, i grunden har jeg lyst til det.“

„Ja, gud, hvis du virkelig mener det. Ah, Ring, siden De alligevel er ude af vognen, spør de andre, om de vil ta til takke hos os, men det blir improviseret, jeg ved skam ikke, om jeg har det bitterste gran i huset. Kan du høre for en glæde der blir, Rikard!“

Det blev en munter aften. Fru Marie var den rette til at få den slags sammenkomster vellykkede, og R. C. Hansen gjorde altid sit bedste for at være gemytlig, skjønt det egentlig ikke lå for ham. Fruen vidste så godt som nogen, at det var hende og ikke ham, der gjorde huset tiltrækkende.

Mens gjæsterne tog tøjet af sig og gjorde toilette foran spejlet i entreen og inde i Maries påklædningsværelse, fik hun lamperne tændt og flyttet de blomstrende planter fra vinduerne til dekoration under den store palme og foran det brede pillespejl, der nåed fra loftet til gulvet uden nogen konsol med et lidet forgyldt galleri foran fodstykket.

Snart var de alle placeret i magelige sæder med benene udstrakte på bløde skamler; småborde med broderede klædesbetræk og brogede fryndser var trukket frem for at stå bekvemme til bakkerne med glas og karafler og til askebægerne; der var nemlig givet tilladelse til at ryge i alle stuerne. De var trøtte efter klatringen i fjeldet, og ansigterne brændte efter det lange opphold i fri luft. De havde været så

muntre og støjende dagen igjennem; nu faldt der en behagelig døsighed ned over dem; to og to sad og småsnakked, næsten hviskende.

„Ah, Mejer, spil for dem sålænge, bordet skal snart være dækket,“ sa fru Marie, som iled gjennom stuerne med en armstage i hver hånd.

En rankvoksen, bredskuldret skikkelse, med lyst krøllet hår på et hode, der vilde været udmærket smukt, hvis ikke dets bagside havde været vel flad, rejste sig og gik med en slentrende bevægelse af overkroppen hen til pianoet. Han slog stående nogle akkorder an og lod fingrene i stormløb fare hen over tangentene.

„Hvad skal jeg spille om!“ spurgte han ligegyldig og vendte hodet halvt mod de andre.

„Om aftenstemning — om længsel — om kjærlighet — om sarabråten — om —,“ de råbte alle i munden på hinanden.

„Om hvad siger De, frue!“ Han drejed sig helt om og så på Constance, der sad i sofaen med lorck.

„Jeg sa ikke noget jeg,“ svarte hun og lo.

Han kneb læberne sammen og blev rød, gjorde en bevægelse som af rådvildhed, og satte sig så på pianostolen.

„Spil om os — os alle sammen!“ råbte Constance.

„Lad gå — men en om gangen — nu begynner jeg med Dem, frue!“ Han kasted hodet lidt tilbake og talte ud i luften, så at Constance kun så ham fra siden, hun blev slået af hans smukke profil. Så gav han sig til at spille et broget sammensurium af melodier, smeltende, bløde og douce, så et muntert leende kvidder — så en adagio alvorlig og værdig som en spansk fandango, og så noget, der lød længselsfuldt klagende som en troubadoursk elskovssang.

„Laver han alt det på stående fod!“ hvisked Constance.

„Han gjør det jo siddende, ser De,“ svarte Lorck.

„Ikke vrøvl nu – improviserer han virkelig?“

„Ja gudbevares,“ sa han i en tone, som om det ærgred ham. „Sligt et nederdrægtigt talent, det er ikke til at holde ud.“

„Skal han ikke bli musiker?“

„Det er han jo, frue!“

„Svar ordentligt da! – af fag skjønner De?“

Lorck trak på skuldrene.

„Lad være at dampe mig op i øjnene,“ hun tog cigaren ud af munden på ham og la den bort. „De kan vente med at ryge til siden.“

„Ja gudbevares,“ bemærked Lorck lakonisk.

„Har De nogensinde hørt mage til fyr, det er synd, at han ikke blir kunstner,“ sa løjtnant Fallesen, der havde skiftet plads og nu sad på en lav puf tæt ved Constance.

„Hvorfor kan han ikke bli det da?“ spurgte hun.

„Nej, faren, ser De, han vil, han skal studere jus, tror jeg – det er jo rent bort i natten.“

„Nu skal dog gamle statsråden ha git sig på det, hørte jeg forleden,“ sa en spidsnæset liden frøken med en masse småkruset pandehår og lorgnet. „Jeg tror nok, han skal til udlandet for at uddanne sig,“ og hun nikked fortrøstningsfuldt. „Spiller han ikke dejligt, fru Ring?“

„Det ligger til familien,“ sa Fallesen, „moren er i slægt med Ole Bull.“

„Hvor gammel kan han være nu?“ spurgte Constance.

„Gammel nok til at forelske sig i Dem,“ hvisked Lorck.

„En to–treogtyve år vel.“

„Nej, løjtnant, han er ældre, det véd jeg bestemt,“ forsikred frøken Schwartz.

„Treogtyve år og to måneder, minus fire dage,“ foreslog Lock.

Fallesen og frøkenen lo; Constance tyssed på dem.

Imidlertid blev han ved at spille, og det var tydeligt at mærke, at

musikken mere og mere tog tilhørerne fangen. Der blev til sidst ganske stille i stuen; herrerne førte stedse langsommere cigarerne til og fra munden og slog med stilfærdig forsigtighed asken af, fru Wleügel lytted med hele overkroppen, fru Blom sad med hænderne foldede i skjødets og hodet i en vuggende bevægelse, og Ring var så betaget, at han glemte at passe cigaren og flere gange på tå listed hen til en lysestage bag en vifteformet skjærm for at få ild.

„Værsgod kom til bords!“ råbte fru Marie og slog dørene til spisestuen op.

Mejer spilled de sidste takter i et hurtigere tempo og endte i en styg dissonans.

„De fortsætter nok efter bordet, når vi ber Dem pent,“ sa Marie, da han rejste sig.

„Tak, tusind tak – mageløst – udmærket, så morsomt!“ summed det rundt omkring ham.

Lorck bød Constance armen; de andre fulgte hans eksempel og førte hver sin dame til bords.

„Træk kniplingen højere op, Constance,“ hvisked fru Wleügel, der kom bag efter med stipendiat Feyn, „du er for udskåren, en ser dit bryst.“

„Mit bryst! umuligt tante.“

„Jeg så ham sidde og stirre i sofaen. Ret på det, før din mor ser det.“

Sidde og stirre – uf, at Lorck kunde være så væmmelig, og tænkte han kanske, at hun vidste om det. Hun blev rød og harm og trak hurtig den hvide blonde så langt op, som hun kunde få den.

„Nu skal vi rigtig slå os løs,“ sa fru Marie, da fadene var kommen i omløb, „drikke vin og holde taler, skal vi ikke?“

„Tak skjæbne,“ sa Lorck og sukked.

„Nej, véd du hvad, Marie, lad os nu være mennesker.“

„Jo, Rikard, for spøg, forstår du – det kan just være morsomt.“

„For mig gjerne, men altså –,“ han tog sig et hermetisk rypebryst.

„Værten må begynde,“ lød det fra flere.

Hansen fyldte sit glas og opfordred de andre til at gjøre ligeså.

„Ja, altså,“ sa han og rejste sig, ”jeg er bleven dømt til at holde en tale, jeg siger med vilje dømt altså — for at selskabet skal forstå, at jeg ikke gjør det godvilligt og for at de skal være genegne, jeg siger genegne altså til overbærenhed.“ — „Hør, hør!“ lød det oppe fra Rings hjørne. „For resten skal jeg fatte mig i korthed. Vi har, derom tør jeg forudsætte enighed, havt en særdeles fornøjelig dag, ingen skygge af uheld.“ — „End Constances fod da?“ afbrød hans kone ham. — „Når undtages, at fru Constance har stødt sin fod,“ fortsatte han. — „Jeg har sat en stok til,“ indskjød Mejer. — „Og at hr. student Mejer har tilsat en stok,“ vedblev Hansen. — „Min kjole er rent spolert,“ råbte frøken Schwartz, som havde Ring til bords. — „Nej, ti nu stille,“ lød det under almindelig latter. — „Og at frøken Schwartz har spolert sin kjole,“ gik Hansen videre med uforstyrrelig ro, „altså ingen skygge af uheld, når undtages altså de nævnte.“ — „Og det kalder De at fatte Dem i korthed,“ sa Lorck med et komisk fortvivlet ansigt. Alle brast i latter. Fru Marie klapped i hænderne og råbte bravo! ”Så lad da den arme mand få bli færdig en gang,“ sa Constance.

„Ingen skygge af uheld, undtagen de nævnte,“ sufflered Marie. — „Og de er ikke så få,“ sa Fallesen, som også vilde ha et ord med i laget.

„Han formørket dagens glæde,“ fortsatte Hansen.

„Hvafor noe — skal vi ha solformørkelse?“ råbte Ring og lo selv så vældigt, at han ikke mærked, hvor lidet vittigheden slog an.

„Derfor tænker jeg,“ vedblev Hansen, „at vi altså er enige om — ja, altså at ønske os en ligeså behagelig afslutning på dagen.

(„Hør! Hør!“) Ja, altså mine damer og herrer, velkommen til bords!“

„Hip, hip, hurra!“ forsøgte Ring og dirigered med armen. „Hurra, hurra!“ lød det med et par spinkle røster.

„Hys, hys!“ sa Hansen, som havde sat sig og pusted ud, „vi blir opsagt.“

„Hvordan går det med Deres fod, frue?“ spurgte Fallesen, der sad ved Constances højre side.

„Den er vist god igjen.“

„Hvor jeg beklager det,“ sa han med et blik, som var ment på at skulde gå hende lige til sjælen.

„Fyld i glassene, mine herrer,“ råbte Hanen og slog til lyd, „Ring vil udbringe en skål.“

„Vi kan godt snakke videre for det,“ sa Constance halvhøjt, „bare hør efter det sidste ord, så vi ved, hvad det er om.“

Fallesen blev helt betuttet af glæde over, at Constance var så villig til at indlade sig med ham.

„Gudbevares — det er mere end tilstrækkeligt,“ sa han og lo.

„Var det: beklager, De sa?“ spurgte Constance.

„Ja, frue, jeg sa beklager, men bryd Dem ikke om det — når jeg taler med Dem, er jeg rent konfus.“

„Nej, hør på Ring,“ sa Constance og lo, „geniets magt løfter sindet og forædler sjælen, sa han — hørte De det, løjtnant Fallesen.“

„Nej, jeg gjorde ikke, frue, hvor kan De også forlange —. Hvad jeg vilde sagt, hvis nu Deres fod havde været dårlig, så havde De kanskje tilladt mig at bære Dem hjem, jeg er så stærk, skal jeg sige Dem, armuskler.“

„Det er jo meget bedre at kjøre,“ svarte hun og vendte sig fra ham.

Hun lod sine øjne åndsfraværende glide ned over bordet og mødte pludselig Mejers blik, der var heftet på hende med et næsten tilbedende udtryk.

Der gik et lidet stød igjennem hende, og hendes hjerte slog et øjeblik hurtigere. Mejer tog ikke øjnene fra hende; hun blev

forvirret og så bort, men måtte straks efter undersøge, om han fremdeles betragtede hende. Dette gjentog sig et par gange; hun følte, at hun rødmede; halvt ufrivillig greb hun sit glas og nikkede til ham; han løftede sig lidt og blev rød helt op til panden; med en strålende mine bøjede han sig for hende og tømte sit glas.

„Hvad er det for hokuspokus,“ sa Hansen, der mens han hviskede med sin borddame havde seet Mejer rejse og sætte sig. „De får da vente, til han altså nævner navnet.“

Mejer hørte ikke, hvad han sa; han var altfor lykkelig over den stumme hilsen, Constance havde sendt ham.

„Kaste Deres øjne på sådan et pattebarn,“ hviskede Lorck i en ærgerlig tone.

„Hvad er det, De siger for noget?“ spurgte Constance.

„De ser jo, hvor han sidder og stirrer – øjnene springer snart ud af hovedet på ham. Hvad vil De nu det for?“

„Hys, værsgod hør efter,“ svarte Constance med en hovedbevægelse op imod Ring.

„På ære, tror jeg ikke De har forseet Dem på flødefjæset der nede,“ begyndte Lorck igjen.

„Men så hold dog op, Lorck.“

„Øjnene forråder en kvinde, om hun elsker en mand, står der skrevet – det havde jeg ikke troet, at De havde så slet en smag, fy for pokker!“ Han tømte et stort glas madeira.

„Smag! nej hør, véd De hvad, smuk nok er han da i alt fald – har De seet en sådan mund – og slige tænder, og så som han bærer sit hode – har De seet på det, spør jeg om?“

„Nej,“ svarte Lorck tvært.

„Og så har han et blik så godt og ufordærvet, der er noget uskyldigt over ham.“

„Hm, hm!“ sa Lorck bag sin serviette.

„De skulde ikke bagtale Deres venner, hr. Lorck.“

„Bagtale! Jeg tror min sandten – jeg spør, om jeg så meget som har åbnet min mund?“

„Nej, men De sad og lo, og det er endnu værre.“

„Jeg må sige, det er hårde konditioner. For resten liker jeg ham godt, jeg – følt bra fyr, men når De taler om hans uskyld – nu ja, De må virkelig undskylde. Men enfin, er De ment på at dræbe mig nu? Ja, for går De hen og forliver Dem i gutten der, overlever jeg det ikke.“

Der var noget så sørgmodigt fornøjeligt i Lorcks tone og mine, at Constance ikke kunde bare sig for at le. „Sligt som De kan sludre,“ sa hun.

„Jeg opfordrer derfor samtlige tilstedeværende til at tømme et glas for den unge begavede kunstner, den fortrinlige piano- og harpespil...“ – „Violin,“ hviskede frøken schwartz. – „Violinspiller, hr. Harald Mejer,“ sluttede Ring sin tale.

Mejer fo'r op som en champagneprop; han havde ikke anet, at alt det vidtløftige snak, hvoraf han kun havde opfanget lyden af et og andet ord, gjaldt ham. Skålen blev imidlertid drukket under smil og nik og buk fra alle kanter.

Den næste tale, Ring holdt, var for sin svigermor, hvem han hævdede til skyerne, at den gode dame ikke vidste, hvor hun skulde se hen for undseelse.

Han blev så rørt over sin egen veltalenhed, at tårerne kom ham i øjnene; med dirrende stemme kaldte han hende for sin gode engel, sit livs højeste velsignelse, hvad han ikke vilde betænke sig på at sige, såsom hun havde bragt hans dyrebare hustru til verden og skjænket hende til ham. Og i denne forbindelse vilde han også nævne den gamle elskelige tante Wleügel, hvem han anså for sin anden moder. En skål for fruene Wleügel og Blom.

Da desserten var spist, og de mætte gjæster lagde servietterne

sammen, rejste Ring sig for tredje gang og vilde tale for kvinden. Der gik en sukkende mumlen gennem de forsamlede. Lorck gav højlydt sin uvilje til kjende.

„Der kan Du se, Marie,“ sa Hansen med et unådigt øjekast, „det dumme påfund! Du måtte jo vidst, at den fyren altså ikke er til at standse.“

Ring mærked ingenting. Med hævet glas og anstrængt mæle holdt han sin lovsang til kvindens pris. Det var om hjemmets kvinde, han vilde tale, om den kvinde, der af Gud var given manden til medhjælp; og når han talte om denne kvinde, så var det ikke ud i det blå, for nu var det tre år siden han havde ladet sig indrangere i ægtemændenes lykkelige rækker o.s.v.. Først flød det fra ham uden forsinkelser, men længere henne i lektien gik det ofte i stå; han stammed og famled og sufflerede fra sine overgivne naboer med de mest forkjerte ord, som han straks opsnapped, men øjeblikkelig lod falde, når han mærked, det bar galt i vej. Da han tre gange havde gjentaget, at kvinden var som en blomst, en duft, en følelse, råbte Constance højt leende over bordet til ham: „Ja, ja, så drikker vi på det da!“

Ring satte glasset fra sig, korsede armene på brystet og spurgte Hansen med fortørnet mine, om det var med hans vilje, at hans kone optrådte som censor.

Der blev et minuts pinlig taushed. Ring lod sit morske blik vandre fra den ene til den anden. Fru Blom gjorde miner over til ham og prøved at slå det hen i spøg.

Pludselig brast Ring i latter. „Fanden så godt gjort!“ råbte han. „der tog jeg jer pent ved næsen.“

De lo alle af fuld hals; nogle forsikred, at de havde skjønnet det, men holdt gode miner; andre påstod, at det skulde ingen få dem til at tro.

„Ja, jeg troed, det var alvor, det er vist og sikkert,“ sa Constance.

„Ja, så drikker vi på kvindens velgående,“ sa Ring, og nu var stemningen stegen så, at skålen, til trods for værtens protest, fik et nifoldigt hurra.

Man rysted hinandens hænder og sa velbekomme. Hansen og Marie udveksled det reglementerede takformadkys. Ring gik hen og bød Constance hånden; hun rakte ham i stedet for sin kind til kys.

„Ja, som sagt — De er et musikalsk fænomen, et, et, ja, virkelig et geni,“ sa Ring til Mejer. „De må komme og besøge os — af Dem selv, forstår De, hver aften om De vil, det er skik hos os, jeg har en kutter, De må sejle med mig. Fanden så godt like Dem.“

Mejer takked og bukked, og Ring blev aldrig færdig med at trykke hans hånd.

„Hvad skal vi nu ta os til, Dere?“ spurgte fru Marie og vendte sig til en af de snakkende grupper i dagligstuen. „Ah, Mejer, spil for os, til vi finder på noget.“

Han begyndte på en vals af Strauss.

Constance tog frøken Schwartz om livet og valsed rundt med hende.

„Ja, danse, lad os danse!“ råbte de i kor.

„Din fod, husk på foden din, Constance,“ klynked fru Blom.

„Spisestuen skal straks være ryddet,“ sa fru Marie og gik for at skynde på pigerne.

„Hvad skulde De nu få det i gang for?“ sa Lorck grættent.

„Er De ikke glad i at danse?“ spurgte Constance.

„Ah jo, på Klingenbergballeerne går det an.“

„Så gå derned — der danser man jo hver aften.“

„Nej, men alvorligt — nu kunde vi ha siddet og talt så hyggelig sammen derborte i halvmørket.“

„Det er morsommere at danse,“ svarte hun.

I det samme bukked Fallesen for hende og spurgte, om han kunde ha den fornøjelse.

„Nu har netop Lorck engageret mig,“ svarte hun og trak ham hemmelig i frakken.

„Ja, så den næste da?“

„Det kan vi jo altid tale om.“

„Skal det bety et afslag?“

„Nej da – altså næste dans med Dem.“

Han bukked og fjerned sig.

„Nu er De da nødt til at danse med mig,“ sa Constance leende.

„Det var bare for at bli fri ham.“

„Ja tak, det begriber jeg nok,“ svarte Lorck med et buk.

„Ikke dans, Constance, du med din fod!“ sa fru Blom.

„Ah jo, mor, nu har jeg så'n lyst, skjønner du.“

Da valsen var forbi, blev der råbt på en francaise.

„Lad mig løse Dem af, Mejer,“ sa fru Blom; „rigtignok spiller jeg ikke som De, men til dans går det nok an.“

Mejer gik lige hen og engagerede Constance.

„Tak, men jeg har lovet mig bort, desværre,“ svarte hun.

Han vendte sig mismodig fra hende.

„Men den næste, skal vi ikke danse den næste dans sammen?“ råbte hun efter ham.

Han takked med et forvirret blik og fjerned sig.

„Hvorfor vil De gå hen og gjøre hodet kruset på ham?“ sa Lorck, „synes De ikke, De har nok på samvittigheden?“

„Hvad skal det være til, at De går slig og griner på mig, De er virkelig så kjedelig.“

Ring var med i francaisen og gjorde alle slags løjer, som hans dame, frøken schwartz, påskjønnet ved uafbrudt at le af ham. Han dansed a la barbersvend, a la skræddermester o.s.v. og når han skulde figurere, bøjed han hver gang det ene knæ foran damen og var endda tidsnok tilbage på plads igjen.

„Det utålelige dyr,“ sa Lorck til fru Marie i damekjæden.

„Jeg synes nu for resten, det klær ham,“ svarte hun undskyldende.

„Vær da ordentlig for fanden,“ mumled Lorck halvhøjt til Ring, som et øjeblik stod ved siden af ham.

„Det morer dem jo,“ svarte Ring og blinked gemytlig til ham.

„De gjør mig rent fortvilet i aften, frue,“ hvisked Fallesen til Constance med forgræmmed stemme.

„Ikke skab Dem således,“ svarte hun modvillig, „det er rent spildt ...“ Mere hørte han ikke, han skulde frem i fjerde tur.

„Ikke et ord har De talt til mig i aften,“ begyndte han igjen, „og på turen i dag var De så venlig.“

„Men så pas dog på – det er Dem, som skal frem, løjtnant!“

„Han gjør kur til min kone, den tosk,“ sa Ring til sin dame.

„Det gjør de jo alle,“ svarte hun. „Er De ikke jaloux?“

„Ikke det bitterste – det smigrer mig at se ...“

„Men så pas dog på, Ring, det er eders tur!“ råbte Constance med en munter latter.

„Har De intet at sige mig til forklaring, frue?“ spurgte Fallesen og søgte hendes øjne med et bedende blik.

„Nej hør, løjtmant Fallesen, nu blir De mig virkelig for plagsom.“ Nej, så Gud signe mig Lorck, tænkte hun, han forstår da at gjøre kur for spøg.

„Tror De, min kone bryr sig om dem! ikke det gran – hun morer sig bare,“ sa Ring, da de atter stod på plads.

„Når man hører Dem, kunde man få lyst til at gifte sig, De er så liberal.“

„Ja, ikke sandt, liberal skal man være, og gemytlig – jeg er gemytlig – ser De – havde jeg en bror, skulde De få ham.“

„Hvorfor danser De ikke?“ spurgte fru Marie Mejer, der hele tiden havde stået op ad dørpartiøren og seet på.

„Jeg kunde ingen dame få.“

„Stakkels ulykkelige! det er De vist ofte udsat for. Ah, spil en galop, tante!“ råbte hun ind til fru Blom. „Vil De så ta til takke med mig?“ vendte hun sig til Mejer.

„Tak, frue, til denne dans er jeg optat.“

Hans øjne søgte uvilkårlig Constance.

„Ah, sådan — De siger som ridderen hos Ingemann — hende eller ingen.“ Hun havde fulgt retningen af hans blik.

Da galoppen begyndte, trak Ring sig tilbage til Hansens arbejdsværelse, hvor et par herrer sad og røg. Dørene stod åbne gennem alle værelser. Mens Ring sad og drak sine toddyer, fulgte hans øjne Constance, der hvirvled afsted med Mejer.

Han var så stolt af hende; ingen kunde dog måle sig med hende — overalt stak hun de unge piger ud, og hun var hans, grosserer Edvard Christensen Rings — hans og ingen andens. Og hun var virkelig så glad i ham — hvor villig var hun ikke i den senere tid bleven til at kjærtegne ham, ja, han var en lykkelig mand, tænkte han og lavede sig et nyt glas.

„Nej, se mig til disse skulkere,“ sa fru Marie, som kom ind til herrerne, „huh, for en røg. Hvem er det, som har gjemt sig væk. Værsgod, kom ind og dans, Rikard! og De, løjtnant, nej, at finde Dem blandt disse.“

Fallesen undskyldte sig med, at han havde hodepine.

„De er sturen i kvæld, løjtnant, kom, lad os drikke et bæger sammen,“ sa Ring.

Fallesen skjænkede kognak i et vinglas.

„Det kan jeg like — det rene væsen, vor egen skål.“

Fallesen tømte indholdet i et drag.

„Se på Constance — en vakker kone, død og pine, hvad Fallesen?“ og han puffed ham i siden.

„Jo, jeg skulde tro, men hvad siger De om frøken schwartz — hun er heller ikke afvejen.“

„For flad,“ sa Ring med et grin, „en stake ret op og ned.“

„Figuren er dog ganske bra.“

„Udstoppet,“ lo Ring, „se på de spidse skuldre. Jo, De kan tro, Edvard Christensen Ring narrer De ikke.“ Og nu fordybede de sig i en passiar om kvindeskjønhed og kvindelige forskjønnelseskunster, der endte med, at Ring foreslog Fallesen, at de skulde drikke dus.

„Du er min sæl en kjæk fyr, fanden så godt like dig, det er en skam, så sjelden du besøger os, kom hver aften, åbent hus hos os — er du glad i at sejle? En kutter, far, stiv som en dukke. Jeg véd ikke, hvordan det er, yngre folk kommer jeg bedst overens med. Se nu Hansen, mellem os sagt, forstår du — ungdom må der til.“

Lorck kom ind efter selters.

„Nu sidder Ring og Fallesen og drikker sig aldeles snyde kanon fulde,“ sa han til Hansen på tilbagevejen gennem dagligstuen.

Hansen keg derind og rystede betænkelig på hodet.

„Hvorledes fandt De så Dem selv, frue?“ spurgte Mejer under en af pauserne i galoppen.

„Mig selv? Ah, musikken mener De! Det var så nydeligt.“

„Kjendte De Dem igjen?“

„Nej, slet ikke, der var så mange sorter i det.“

„Kjendte jeg Dem — jeg mener sådan rigtig godt — skulde jeg nok gjøre det bedre.“

„Kjendte! ja pyt, ja, gad vidst hvordan det skulde gå til.“

„Gav De mig lov til at tale med Dem, så.“

„Der er ingen som kjender hinanden. Tale sammen! — og De tror, *det* nytter — en kan få indtryk, danne sig forestillinger, længer når man ikke, og så er det altid rav ruskende forkjert.“

„Men det var da vel muligt at bli kjendt, hvis man da ikke med vilje skjulte sig.“

„Det gjør man altid — ikke netop med vilje, men skjuler sig. Hvad er det, som kommer til syne af os? Det, som forhold og

omstændigheder nødvendiggjør eller tillader. En formes efter de ydre betingelser — og vel måske også efter de indre. Har De ikke lagt mærke til, hvor ens vi alle er.“

„De ligner ingen anden kvinde.“

„Ah jo da! Livet er en fabrik, vi kommer alle ud som dets stemplede produkter.“

„Men der er dog noget individuelt, det som gjør, at en går og står og taler og opfatter på netop den og den manér.“

„Ah, ja vist, men den forskjel er ikke videre bemærkelig, skjönt jo, jeg sidder og sludrer. Kom lad os danse.“

„Hvorfor har De ikke spillet oppe hos os?“ spurgte Constance, da de atter tog plads.

„Fordi ingen har bedt mig.“

„Jeg aned det jo ikke! Den gang jeg kom på baller til Deres forældre, spilled De da?“

„Som andre guttebørn, der tar information i pianoklimpring.“

„At Lorck ikke har sagt det, det var jo ham, som tog Dem med til os den gang i fjor, husker De.“

„Ja, men Deres mand havde bedt mig, jeg havde spillet l'hombre med ham hos Lorck.“

„De kunde såmæn godt være kommen af Dem selv, det gjør de hos os, og det må. De også. Vil De?“

„Der er intet i verden, jeg hellere vil — jeg takker Dem så meget for Deres venlighed.“

„Det er da ikke noget at sukke for,“ sa Constance og så nysgjerrig på ham.

„Jo, for det blir snart forbi, frue.“

„Skal De til udlandet?“

„Ja, det er nok meningen.“

„Så får De nytte tiden og komme rigtig ofte, jeg glæder mig så til Deres spil.“

„Og jeg til at tale med Dem.“

„Ja, pas Dem nu, folk bliver snart kjed af mig.“

„Nu spørger De.“

„Nej, så min sandten! Spør bare Fallesen.“

„Den nar!“ sa Mejer.

De taug begge lidt. Mejer sad og bed i sin læbe og betragted hende fra siden med et usikkert blik.

Constance tog i lommen og kom til at rive frem en handske, som faldt på gulvet. Mejer tog den langsomt op. Hun strakte hånden ud efter den.

„Må jeg få lov til at beholde den?“ bad han og så lidt frygtsom ud.

„Ja, så gjerne, hvis De virkelig har lyst.“

Han trykked sine læber på den og stak den ind under vesten.

Nu kom fru Blom og spurgte, om de ikke skulde afsted. Tante Wleügel var gået for længe siden.

Constance rejste sig straks og sa godnat; det gav anledning til almindeligt opbrud.

Hansen protesterte, og fru Marie mente, at de måtte ha kjedet sig skrækkelig, siden de alt vilde afsted. Klokken var for resten over et.

„Lad os få en vals på faldrebet!“ råbte en stemme, og idet samme skimtedes Rings skikkelse i døren fra rygeværelset som var propfuldt af en gråblå tobaksos.

„En god idé, en vals til beslutning,“ lød det fra flere.

„I så fald ber jeg om den dans,“ sa en ung herre med en sort moustache og glatkjæmmet pandehår, idet han bukked for Constance.

Det var Hansens yngste bror, jurist ligesom han.

„Spil op, svigermutter,“ vedblev Ring og vilde føre fru Blom til pianoet.

„Nej, mor er træt, så skal heller jeg,“ sa Constance.

Men fru Marie sad allerede og spilled.

„Nu vil jeg min salighed danse med min kone,“ buldred Ring og kaved sig hen til Constance med et gravitetisk buk.

„For sent min ven!“ råbte hun og dansed væk med juristen.

„Foden, husk på foden!“ maned fru Blom og satte sig modfaldent i et sofahjørne.

Ring blev stående og så efter Constance med et halvt fjollet, halvt fortrydeligt smil.

„Ja, dans med hende, I andre, så meget I lyster, bare dans, dans, dans,“ sa han og gestikulerte med den ene arm, „der er dog bare en, som er Edvard Christensen Ring, og det er mig, det.“

„Hvad behager,“ sa en frue, som sad på en stol tæt ved.

„Jeg siger, at der bare er en, som er Edvard Christensen Ring, og det er mig det,“ gjentog han.

„Ja, det er vist og sandt,“ svarte hun og lo. „Er der kanske nogen, som bestrider det?“

„Det er det samme det, men jeg siger nu bare, at der kun er en, som er ...“

Han drev forbi og afleverte den samme replik med en halvt truende mine, først til Lorck, der stod ved pianoet, og siden til Mejer, der høfligt spurgte, hvad det var, han sa.

Ring slentred videre uden at svare og blev ved med sit.

Pludselig stødte han på Constance, der af sin kavalier var blev ført til sæde.

„Ikke sandt?“ begyndte han — „der er bare en, som er Edvard Christensen Ring, og det er mig det, har jeg ikke ret?“

„Jovist har du ret,“ svarte hun og lo forceret.

„Så skal du også dan-danse med mig.“ Tungen slog lidt klik. „Tilla—ader De?“ sa han med et buk for Hansen.

Constance rejste sig straks, og Ring gav sig til at svinge hende som en besat. Det nytted ikke, at hun stred imod og bad ham la være; han blev bare hidsigere; hendes fødder berørte neppe gulvet. Hvis nogen havde tænkt, at han havde tat for meget toddy til sig, så skulde han vise dem, at de havde gjort fejlt bestik. Men hvordan det havde sig, han kom til at træde i Constances kjole og snubled, fægted et øjeblik med arme og overkrop for at holde ballancen, måtte så sluttelig give tabt, og rev

Constance overende med sig. Førend nogen kunde få tid til at hjælpe hende, var hun oppe igjen, retted på sine sløjfer og garneringer og besvarte spørgsmålene, om hun havde stødt sig, med et smilende: „Ikke det ringeste.“ Hansen tog et tag i Ring og hjalp ham på benene. Fru Marie havde stanset musikken og var ilet til, da hun hørte faldet.

„Vil De ikke spille videre“ bad Ring, mens han pusted som en hval, „vi var ikke færdige.“

Fru Marie så ud til at betænke sig.

„Nej nej!“ lød det rundt omkring „på tide at gå — ende mens legen er god.“

„Hvis De nu unddrager mig Deres omgang, begår De en forbrydelse både mod mig og Dem selv,“ sa Fallesen med et dybt mæle til Constance, mens hun stod og tog tøjet på ude i entréen.

Hun brast i latter og drog sig fra ham. Han stirred efter hende med et par stive, fortinnede øjne.

På hjemvejen havde Ring fru Blom under armen. Han udvikled for hende, hvilken trøst han fandt i tanken om, at der bare var en, som var Edvard Christensen Ring, og at denne ene var ham, der var gift med Constance, og ikke var mere jaloux end som spadserstokken der. Fru Blom svarte ha og ja, og tænkte, at hvis dette varte altfor længe, blev hun bagstavelig talt ør i hodet som Ring.

Constance kom bagefter mellem Lorck og Mejer. Efter faldet var foden begyndt at værke igjen; de gik meget langsomt, og hun støtted sig til Lorcks arm.

Lorck spurgte om hun var begyndt at læse „Madame Bovary“, som han havde lånt hende og så kom de til at tale om fransk litteratur.

„Jeg er så kjed af alle disse letfærdige kvinder,“ sa Constance, „nu kunde de finde på noget andet.“

„Letfærdige, hvad vil nu det sige?“ spurgte Lorck polemisk.

„Løsagtige, usædelige da, hvis De synes bedre om det.“

„Alle disse ord er lutter tomhed, fordommens dumteste kategoriseren.“

„Uf, når De begynder på den manér, er det umuligt at tale med Dem, Lorck. Skal da alting være lige godt, eller lige slet, er der da ingen kvinder, som er usædelige?“

„Jo, de som giver sig hen i forbindelser uden elskov.“

„De snakker, som De har forstand til,“ sa hun ærgerlig.

„Vi har før talt om dette, det er, som om pligt og velanstændighed ikke eksisterer for Deres begreb.“

„Deres bornerthed opirrer mig. De er fuldstændig hildet i de gamle forestillinger om dyd og sligt.“

„Men er der da slet intet, som er udydigt eller lastefuldt?“

„Ikke i sig selv. Hvis jeg f.eks. er min brorkones elsker eller slår min far ihjel, behøver det ingen forbrydelse at være.“

„Ti stille med Deres væmmelige floskler.“

„Alle gjerningers værdi bestemmes af motiverne og af følgerne,“ vedblev Lorck.

„Ja, naturligvis, nogen rettesnor for vore handlinger skal der ikke være, det er altfor besværligt.“

„Jo, vi skal gå efter det fornuftige og nyttige.“

„Men når der nu ikke gives to mennesker, som har den samme mening om, hvad der er fornuftigt og nyttigt,“ sa Constance og stødte sin entouscas hårdt mod brolægningen.

„Jo, det skulde komme til at se ud i verden!“

„Ta det med tål,“ formanede Lorck, „værre end det er, blev det vel neppe, og så var det jo dog umagen værdt at prøve, om det måske ikke blev bedre.“

„Han er et græsseligt menneske,“ sa Constance og vendte sig til Mejer, „Lar De Dem påvirke af ham, blir De bundfordærvet.“

Mejer lo.

„Ah, det har ingen fare, frue, han er meget værre end jeg.“

„Hører De, hvad han siger, Mejer?“

„Jeg ved ikke, hvad Niels Lorck mener med at være værre end han, men sikkert er det, at jeg anser vor nuværende samfundsordning for splitter forkjært.“

„Og han gir kristendommen skylden for det hele – der er ingen større bespotter født af en kvinde, hvis det da ikke skulde være kong Satan, men han har jo heller intet feminin til mor, siger de.“

„Hvorfor er De sint på kristendommen?“ spurgte Constance, og man kunde høre på tonen, at hun ikke ventede sig noget af svaret.

„Blandt andet fordi den har lært menneskene at lyve for sig selv og andre, eller i det mindste at lade, som om alting var anderledes, end det i virkeligheden er.“

„Hvorledes mener De?“

„Læren passer ikke for andre end en flok sværmere uden jordiske interesser, nogle, som helt ud leved efter dette: Mit rige er ikke af denne verden, og så har de tat og gjort den til verdensreligion og ladt, som om der ingen uoverensstemmelse var mellem den og f.eks. pavevælde, kongedømme, kejsertyranni, flertalsstyre, kvindeemancipation, og gud ved hvad ikke.“

„Men det kan jo kristendommen ikke hjælpe for.“

„Men hvad vil den så, når den ikke kan bruges til noget af det, som har været eller skal komme uden at bli enten til latter eller forargelse, ja, som sagt, den har degraderet menneskeheden i en grad, så –.“

„Hvor kan De nu sige sligt, Mejer.“

„Jo, for den har rejst umulige krav og forsynet dem med, guddommelig åbenbarings autoritet. Så har staklerne skullet lade som de har kunnet fyldestgjøre dem – eller stridt for at gjøre det, og så har de lavet sammen denne forhånelse, denne dogme om menneskets

skrøbelighed, Ja, som den har demoraliseret!“

Han holdt inde og slog ud med hånden.

„Jeg forstår slet ikke, hvad De mener,“ sa Constance.

„for eks. nu dette med, ja, De undskylder frue, dette med kyskhedskravet, I gamle Jehovas tid var det jo bare de ukyske handlinger, som var forbudt, men så kom kristendommen og sa: hvo som ser på en kvinde o.s.v.. Skal man nogensinde ha hørt magen!“

„Ja, og hvad så?“

„Så måtte jo folk gi sig over og tænke som så: „Din synd er akkurat den samme, enten du gjør det eller ej, ja, for begjære, det kan da vel ingen la være. Skal du ha navnet, så skal du også ha gagnet, og så gik det, som det gik.“

„Men tror De nu, det var bedre før?“ spurgte Constance.

„Ja, det tror jeg, jøderne f.eks. er den dag i dag sædeligere, og med hensyn til kjønslige udskejelser meget mere afholdende end de kristne.“

„Sodomah og Gomorrah lå dog i jødeland,“ sa Lorck og lo.

„Men det er nu så længe siden,“ sa Constance tankefuldt.

„Og nu selve denne kyskhed,“ begyndte Lorck „fy for pokker, et påbud, som aldrig har udrettet andet end at gi nogle stakkere med svage hjerner og dårlige maver ond samvittighed.“

„Nej fy, Lorck!“ råbte Constance.

„Og bragt en skare forkvaklede fruentimmer til at lægge sundhed og livsglæde som en blodpenge på et alter, der er rejst over naturens hæsligste unatur,“ fo'r Lorck fort.

„Det er modbydeligt, hvad De siger,“ sa Constance med dirrende stemme og slap hans arm.

„Ja, så forvænte er begreberne, det finder nu jeg modbydeligt,“ ivred Lorck.

„Og så er det oven i købet løgn! ja, i alle fald, jeg tror det ikke, alle mænd skulde være ... nej, så lavt

sætter jeg dem ikke, aldrig i evighed.“

„Jeg kjender ingen mand, som vilde være Dem taknemlig for denne Deres mening,“ sa Lorck.

„Da gjør det mig virkelig ondt for Deres bekjendte,“ svarte Constance harm.

„Skynd jer lidt, godtfolk!“ råbte Ring, der havde lukket fru Blom ind og nu stod ved gadedøren og ventede.

„Men for resten, som sagt, jeg tror ikke på det, ikke et gran.“

„Hvafor noe tror du ikke på, Constance,“ spurgte Ring med usikkert mæle.

„Ah, det var ingen ting,“ sa hun kort. „God nat, Lorck, god nat, Mejer!“

Hun skyndte sig ovenpå og traf sin mor i entreen.

„Hørte du, at Ring var bleven dus med løjtnant Fallesen, Constance, eller har de kanske været det før?“

„Nej. Ja så, er de blit dus, ja, det tror jeg gjerne.“

De sa god nat og gik hver til sit.

Ring syntes særdeles oplagt til at slå en passiar af; han blev ved at forsikre Mejer om sit varme venskab og pålagde ham indtrængende at besøge dem. Til sidst bød han dem op på et glas øl, hvad de dog begge afslog. „Så kom da, menneske!“ sa Lorck og trak i Mejer, som et par gange forgjæves havde søgt at komme løs fra Ring, der stod og holdt ham om skulderen.

„Nu skal du jagu gå op, onkel Edvard! god nat med dig.“

„Han havde sig en liden perial i kveld,“ lo Mejer, da de var drejet om hjørnet.

„Hvem? åh han, det bæst, han blir altid fuld.“

„Det må nu ikke være morsomt for hans kone,“ mente Mejer.

„Ah pyt – en værner sig til al slags.“

„Er det et lykkeligt ægteskab, skal tro?“

Lorck stod stille. „Det er fanden ta mig et fornærmeligt spørgsmål!“

„For dig kanske,“ sa Mejer og plired til ham fra siden.

„Lykkeligt ægteskab, at du for det første gider ta en slig frase i din mund – og med den idioten! Fru Constance, nej, ved du hvad.“

„Der er dog noget elskværdigt ved ham,“ sa Mejer overbærende, „så godmodig og spøgefuld.“

„En brilliant fyr til at drikke og sejle med – men for resten umulig – bare så grufuld vidtløftig som han er!“

„Er han højremand?“

„Ja vel, og troende.“ Lorck lo.

„Nej, snak! hvor hun må kjede sig med ham!“

„Ja, det kan du bande på.“

„Det er dog synd, at hun ikke har fået en mand, som passed bedre til hende.“

„Ah, hvorfor det, så havde der jo ingen fornøjelse været ved hende.“

„Kyniker,“ mumled Mejer og faldt i tanker.

„For resten, om hun også havde havt en anden mand, hun vilde blit kjed af ham, det gjør gifte folk altid.“

„Så-å – du synes at vide god besked, Niels Lorck.“

„Et fruentimmer som hun.“

„Hun er dejlig!“ råbte Mejer henreven.

„Ja, gu er hun dejlig, og så brilliant koket.“

„Det er den sorteste løgn!“ udbrød Mejer, „jeg har aldrig seet en kvinde så fri for koketteri.“

Lorck gav sig til at fløjte.

„Hun er så sanddru og åben i sit væsen – akkurat som da hun var blottenes ung – jeg husker hende godt, og så aner hun ikke, hvorledes mandfolk er.“

„Så du alt er færdig i den grad,“ fniste Lorck, „fanden så fort hun ekspederer det, det må jeg sige er godt gjort.“

„Fanden i vold!“ sa Mejer.

„Hvad pokker er du hidsig for, gut? En kan da være bekjendt af sin forelskelse der uden at risikere at komme i ry for slet smag i alt fald. Jeg for min del har været det længe.“

Mejer svarte intet.

„Har du sagt hende det?“ spurgte Lorck.

„Sagt! hvad for noget sagt?“

„At du elsker hende.“

„Din omtale af fru Ring er mildest talt usømmelig, far.“

„Hvor mange kvinder har du stået i forhold til, Mejer – ikke tøser mener jeg – men damer?“

„Til ingen,“ sa han arrig.

„Så prøv med fru Ring, jeg gir dig lov til at konkurrere.“

„Hold mund, siger jeg, jeg tåler ikke, at du taler således om en dame, som jeg kjender og agter,“ sa Mejer skjælvende af vrede.

„Lad nu de narrestreger fare, Mejer, du er et fæ! Ikke koket, siger du – i dag da vi legte gjemmespil bag skuret deroppe, stod hun så klods op efter mig, mens hun lytted og keg med fingeren på munden, at jeg kjendte hendes legeme, men i det minut jeg lod mig mærke med det, skvat hun væk som en stålfjær, med en mine, som både hun og jeg havde gjort det af vanvare.“

„Det skal jeg dø på, hun også havde. Slig en brutalikus.“

„En kone, som har været gift i tre år – nej, far min, hun vil ægge og opiltre, og til sidst la sig fange, og det er i grunden en ganske morsom leg, hvis det ikke varer for længe.“

Mejer havde lyst til at slå ham i ansigtet, men indså, at han kun vilde gjøre sig latterlig ved at give sit raseri luft.

„Hun er altfor god til at omgæes en fyr som dig,“ sa han så rolig han formåed, „det er hele sagen.“

„Hun har skam lige så stor fornøjelse af det, hun. Nu vil hun endelig, jeg skal lære hende l'hombre, for at vi kan få en fast spilleaften, i fjor var det skak, vi drev på med. Hun ikke koket! – den lidenskab, hvormed hun gir sig hen til alt, hvad vi har for, til samtale og alt muligt, det er lutter koketteri – men ikke af den grove slags – naturligvis.“

„Det er hendes natur, hun gir sig hen i øjeblikkets stemning. Hun har evne til det, fordi hendes sind er rent og uskyldigt, ja, le kun du, hun spilled svartemads med mine søstre – hun var voksen den gang –, jeg stod på lur idet andet værelse, den strålende glæde og morskab, som lyste på hendes ansigt, hun var med af hele sjælen – akkurat som nu.“

„Det er dog noget helt andet,“ svarte Lorck og gav sig til at nynne en melodi.

„Er han aldrig jaloux, hendes mand?“ spurgte så Mejer.

„Ring, det fæ! Undertiden når han har sat diverse glas toddy tillivs, betror han mig, at hans kone er så kold som en træstok, men at det alligevel er ham, hun elsker, ham og ingen anden.“

„Tror du, hun ved, at han sidder og siger sligt?“

„Det gjør hun vist. Hun kold! Hun er lutter ild og sanser – et krater med et fløjelsblødt grønsværstæppe over. Død og pine, når det en gang spruder løst! For resten – hvad jeg ikke kan fordrage er, at hun absolut vil ha alle uden undtagelse for sin fod. Dette fjot – denne Fallesen, har hun ikke gået hen og gjort ham aldeles gælen.“

„Går du op med og ryger en cigar?“ Lorck var stanset uden for huset, hvor han boed.

Mejer lod til at trække på det.

„Nej, for resten, du, jeg glemte, død og pine – hvad er klokken?“

„Halv tre,“ sa Mejer.

„Så tænker jeg, hun skal være i et sødt humør,“ mumled Lorck. ”God nat, du“.

„God nat,“ sa Mejer, og de skiltes.

Han gik videre og tænkte på Constance. Som nittenårs gut havde han været forelsket i hende. Det var begyndt den aften han fik lov af sin far til at åbne ballet med hende. Så kammeratslig som hun havde været, fortalt så meget om livet på Molde, og flere gange tat ham op i småture. Ak, du gode Gud og skabermand, hvor havde

han været betaget, ligget og digtet om natten i sengen, stået op og skrevet vers og spekuleret på at skaffe sig adgang til hende ad de vildeste veje. Han vilde ikke andet end kaste sig ned for hende, bede om lov til at kysse hendes kjole og så gå bort og aflive sig. Og herre Gud, som han havde spaseret dage igjennem i gaden, hvor hun boed, med havannabrune handsker og cigar i munden. Og den gang han ringed på ved entrédøren, men flygted som en afsindig ved lyden af klokken. Til langt ud på våren havde han plejet denne kærlighed, der leved af at hilse hende på gaden, stirre på hende i teatret og en gang følge hende hjem fra et dameselskab hos søstrene.

Så var pludselig hendes og Rings forloveleskort kommet; som en knyttet næve var det faldt ned i hans drømmes fine spindelvævsbygning; det uventede slag havde rystet ham så stærkt, at han var strøgen afsted til Frognersæteren; deroppe i skogen drev han omkring en skarpkold vårnat og anstilled betragtninger over, hvilken form for selvmord det var fornuftigst at vælge. Gjennemblæst og forfrossen havde han så ud på morgenen slæbt sig hjem i en forkommen tilstand og var bleven sengeliggende i over en måned.

„Stakkels gut, du havde det ikke for sødt i de dage,“ mumled han halvhøjt, „og så gik du hen og fik non til eksamen på kjøbet.“

Denne sygdom skulde da vel aldrig nu gi sig til at bryde frem igjen? Bedre, at han ikke havde seet hende – skjønt nu skulde han jo snart rejse – godt, om han kom afsted jo før jo heller. Men Gud forbarme sig, hvor var hun dejlig – den måde hun lytted til ens ord på – hodet lidt på skjæve, øjenlågene sænkede – og så når hun svarte og pludselig så på en! Den varme strøm, som skjød ud af disse øjne, det var til at bli tosset af. Og når hun sad stille hen for sig, alvorlig, næsten tungsindig, og øjnene så

pludselig strejfed et ansigt, der betragtede hende, det smil, der da kunde komme, så mildt og fint og stille, det formelig lyste af hjertensgodhed.

„Koket hun!“ Det svinebæst, den Lorck, han skulde mørbankes. Og Ring — hvad slags ægtemand var det nu for hende! Han blev så bundmelankolsk, så trist og tung i sind. — Constance stod så ubeskyttet, så udsat for smudsige grams fra alle kanter — ak, om hun havde været hans, han skulde ha båret hende gennem livet på sine arme, holdt hende tæt ind til sit hjerte, vogtet og værnet om skatten, rejst bort til jordens dejligste sted.

„Constance, Constance Blom, hvorfor er du ikke min.“ Det gjorde så pirkende ondt i næsen, en stikken og strammen.

„Gud forlade mig, går jeg ikke her og græder,“ mumled han og tog sit lømmetørklæde frem, „nu har jeg aldrig seet mage til tosk.“

5

Næste morgen stod de sent op hos Rings. Klokken var næsten ti, da Constance viste sig i spisestuen, hvor fru Blom sad og læste i sofahjørnet.

„Noget så forsøvnigt,“ sa Constance og gispede, „jeg troede, jeg aldrig skulde fået øjnene op i dag. Er det længe siden, du kom ind, mor?“

„Nej da, jeg lå såmæn i sengen til den var næsten ni.“

Lidt efter kom Ring. Hans øjne var lidt rødsprængt i det hvide, og pupillerne mattere end sædvanlig. Med et sky blik så han fra den ene til den anden, idet han sa god morgen og tog plads ved frokostbordet, hvor avisen lå ved siden af hans tallerken.

„Din mor må hen og se „Røverne“, Constance,“ sa han med munden fuld af æg og franskbrød, „stormende fuldt hver aften.“

„Er der ikke sjofelt på tivoli?“ spurgte fru Blom.

„Ikke i teatret, mor.“

„Der træffer du såmæn byens bedste folk, så for den sags skyld — nej, men søde Constance, at du kan la mysosten se sådan ud.“

„Det må være Alette, her inde skjærer vi jo altid så pent.“

„Så må du sige det til hende, det ser så stygt ud.“

„Men Gud, Ring, hvor du har forkjølet dig,“ sa fru Blom deltagende.

„Intet at bety,“ svarte han med øjnene i avisen.

„Han er ofte lidt hæs om morgenen, du, det går over ud på dagen,“ sa Constance.

„Atter igjen bedragerier i banken — det er fanden til administration også.“

Ring havde været inde og hentet sin pibe.

„Skal jeg så ta billetter til i aften?“

„Til „Røverne“, mener du? ja, det kommer an på dig, mor.“

„Skulde vi ikke heller holde os i ro i aften, nu har vi været så svært på farten.“

„Ja, så i morgen da,“ foreslog Ring og flyttede sin kaffekop hen til bordet ved sofaen, hvor han satte sig.

„Da er vi udbuden, husker du vel.“

„Og på fredag skal vi i teatret,“ sa fru Blom.

„End lørdag da?“

„På lørdag skal vi intetsteds hen.“

„Så siger vi altså lørdag.“

„Tag tobaksskrinet med dig, Constance,“ hun skulde ind efter aftenavisen.

„Lad mig få piben, så skal jeg stoppe den,“ sa hun og tog den ud af hans hånd; „jeg kan godt.“

Ring så efter hende med et taknemligt blik.

„Synes du ikke, Constance ser godt ud om dagene, du — hun går og skinner som en sol — og vakker! Da vi blev gift, var hun ingen ting mod nu,“ han gned sig i hænderne,

hjerterfornøjjet, og så er hun så elskelig, at det står efter.“

„Ja, gudskelov,“ sa fru Blom.

„Vi sidder her og fryder os over dig,“ sa han da Constance kom tilbage, „for resten var vi enige om, at du havde tabt dig svært.“

„så-å,“ sa hun og rakte ham den stoppede pibe, „det var jo lejt for mig – det.“

„Tak, kjæresten min,“ sa han glædestrålende og drog hende ned på sit knæ.

Hun la den ene hånd på hans skulder, og han tog og kyssed den anden.

Constance så drømmende hen for sig.

Således var det at være en lykkelig hustru, ja, det vil sige – således bar en lykkelig hustru sig ad – og der sad den lykkelige hustrus mor og glæded sig over, at datteren var så forgudet. Et stille velbehag kom over hende, hun gled ind i forestillingen om, at hun var lykkelig, at hun elsked; men hun var ligesom så uendelig langt borte fra det alt sammen, over i en anden verden. Et dunkelt barndomsminde stod for hende – en dame i grå silkedragt med rød strudsfjær på hatten havde siddet på verandaen derhjemme og drukket selters med bringebærsaft af et glas på høj fod og talt med fremmed akcent om en anden dame, som blev dadlet, og så var disse ord falden, som Constance husked så tydelig: „Så skrev jeg til hende: Klag ikke over at være alene med den mand, som elsker dig over alt i verden, for det er selve paradiset.“

„Ja, men hvis hun nu selv ikke havde elsket?“ tænkte Constance.

Rings læber flytted sig op på halsen, på øret, på kinden og munden. Hun lukked øjnene for at fortsætte drømmen om den lykkelige hustru, men en gnavende lede greb hende. Men nu vilde hun ikke la sig mærke med det – det var synd for Ring, som var så glad, han kunde jo ikke forstå det, og så for morens skyld.

„Skal du ikke på kontor i dag, må jeg spørge?“ sa hun og rusked ham i øret.

„Hvem tænker på kontoret med sådan en kone.“

„Der kommer en lillebitte mus,“ begyndte han, som havde han et diebarn på skjødet.

Constance slog ham over fingrene.

„Hvad tror du fuldmægtigen tænker?“

„Fuldmægtigen kan rejse til Bloksbjerg – der kommer en liden bitte mus. For resten du, vi skal huske at be ham engang, han vil sætte pris på det.“

„Hvad skal I ta jer til i formiddag, småpiger?“ spurgte han, da han endelig stod med hat og stok færdig til at gå.

„Småpiger! den Ring, den Ring,“ lo fru Blom.

„Bare der ingen visitter kom, så fik vi læse højt,“ sa Constance, „så småt det går med at komme igjennem „Kvinden på Tjele“, du.“

„Ja, ja, vær nu snille børn, så skal jeg ha noget godt med hjem til jer.“ Han kyssed på fingeren og gik.

Om eftermiddagen lå Constance på sofaen i kabinettet med blyvandsomslag på foden. Den havde gjort ondt fra om morgenen af, men hun havde ikke villet vedgå det. Til sidst havde fru Blom beskyldt hende for at halte og påstået, at hun vilde se selv. Ved undersøgelsen viste det sig da, at anklen var stiv og ophovnet.

De havde alle tre havt en lang middagslur hver på sin sofa, og havde drukket kaffen inde hos Constance, som de plejed. Ring var gået på kontoret igjen, og tusmørket begyndte at falde på.

Fru Blom sad i en lav lænestol ved vinduet og strikked.

„Vil du ha lampen tændt, Constance?“ spurgte hun.

Der kom intet svar.

„Ja, så min sandten, er hun ikke falden i søvn igjen,“ smålo fru Blom efter at ha lyttet til det rolige åndedrag.

Hun lagde strikketøjet ned i fanget og satte sig magelig tilrette; hun havde tabt en maske og kunde ikke se at ta den op igjen.

Lidt efter ringed det.

„Se så, hvem er nu det?“ mumled hun.

„Hva sa du, mor?“ spurgte Constance og var med et lysvågen.

„Den, som havde dit sovehjerte, barn.“ Constance smilte; det var morens svaghed at bilde sig ind, at hun led af søvnløshed.

„Ja, værsgod, både fru og fru Blom er hjemme,“ hørte de Alette sige, idet døren til dagligstuen blev åbnet.

Fru Blom gik den indtrædende i møde.

„Åh, er det dig, Marie,“ sa hun livlig og dasked hende på skulderen efter først at ha hilst god aften i den stive tone, man bruger til en fremmed.

„Constance siger du? — naturligvis er hun invalid, det var noget, jeg vidste.“

„Værsgod, kom her ind, jeg kan ikke høre, hvad I snakker om,“ råbte Constance.

Fru Blom tændte lys i begge stuerne og stilled en massiv lampe med pletteret fod hen på det lille, med broncegul silkeplyds monterede bord ved siden af Constances chaiselongue.

„Du tar vel af dig og slår dig til ro, Marie,“ sa Constance.

„Oprigtig talt, det var meningen, men siden du er dårlig —.“

„Jeg tror du vil, — at jeg ligger her i stedet for at sidde på en stol, gjør vel ingen fortræd.“

„Men Rikard kommer også.“

„Ja, lad ham bare det, han skal være velkommen, med mindre han slår sig vrang og forlanger, jeg skal gå omkring og være opvartningspige.“

„Du da!“ lo Marie og tog af sig.

„Se så, der er en til,“ sa fru Blom, de hørte Marie snakke med nogen i entréen; hun var gået ud med sit tøj. Straks efter kom hun ind med fru Wleügel.

„God aften, tante, ta bare af dig med det samme, for du er vel ment på at bli,“ råbte Constance imod hende.

„Så du har måttet gi dig over i dag,“ sa tanten og rysted på hodet, „ser du, vi fik ret, der var nu også ufornuftigt at danse. Har her været doktor?“

„Nej, er du gal, tante! Det er ingen verdens ting, jeg ligger her ene og alene for mors fornøjelses skyld, forsikrer jeg dig. Er du kommen ind fra landet så sent?“

„Jeg tog ind med tolvtoget, blir i byen i nat.“

Neppe var fru Wleügel kommen til sæde, før der atter blev ringet.

„Her blir folksomt i kvæld, skal I se,“ sa Constance og lytted efter.

„Hr. Lorck spør, om her er nogen hjemme,“ hvisked Alette efter at ha lukket døren forsigtig bag sig.

„Ja, vist er vi hjemme,“ sa Constance, „lad ham bare komme, hvad gjør det, mor,“ hun vendte sig til fru Blom, der ivrig havde rystet på hodet.

„God aften!“ Lorck stod bukkende for dem.

„Hvad for noget, sygestue, med visitter og medikamenter og alt muligt.“

„Ah, det er bare lidt blyvand til foden,“ sa Constance.

„Er det virkelig efter faldet i går, det har vel ikke noget videre på sig?“

„Hele ankelen er opsvulmet,“ sa fru Blom. „Naturligvis, det måtte den jo.“

„Lad mig se på det, det er ikke sikkert, at blyvand er det rette,“ sa Lorck og nærmed sig.

Constance var straks villig.

„Det behøves ikke,“ sa fru Blom og trådte imellem. „Når der ikke er hul, er blyvand godt, såpas doktor er jeg da.“

„Nå ja, som De vil — uden at broute af mine doktorkundskaber, mediciner er jeg nu alligevel, og hvad er det man siger om, at det smager dog altid af fugl.“!

„Sæt Dem ned, Lorck,“ sa Constance, „når Ring og Hansen kommer, kan De få en l'hombre.“

Lorck rakte fru Marie hånden og takked for i går. Så faldt de alle i snak om gårsdagen og opfriskede en mængde enkeltheder, som de ikke havde haft tilstrækkelig tid til at more sig over i øjeblikket, men som de nu under latter nød desto bedre.

„Hys, det ringed,“ sa pludselig Constance.

„Det er vist Rikard,“ mente fru Marie og så på sit uhr.

„Vær stille, så vi kan høre på stemmen, hvem det er,“ sa Constance og la fingeren på munden.

„Ikke en lyd,“ hviskede Lorck.

„Ah nej, så min sandten om der var nogen,“ sa fru Blom.

„Hys, hys, denne gang hørte I det vel,“ sa Constance triumferende, da klokken straks efter lød med en heftighed, som var man bleven utålmodig af at vente. „At den Alette ikke lukker op?“

„Kanske hun er gået efter noget til aftens,“ hviskede fru Blom og rejste sig.

„Nej, lad nu Lorck, mor, han har yngre ben.“

Lorck var allerede henne ved døren.

„Er vi hjemme?“ spurgte han sagte og kom et par skridt tilbage.

„Det kommer an på, hvem det er,“ svarte Constance, „lad døren stå på klem, så skal vi gi lyd, hvis vi vil ha dem ind.“

De andre lo dæmpet.

„Det er Mejer,“ rapporterte fru Marie ind i kabinettet; hun stod lyttende midt i dagligstuen.

„Mejer skal slippe ind,“ råbte Constance, så de hørte det ud i entréen. „Frit lejde for Mejer!“

„Frit lejde for Mejer,“ gjentog Marie leende.

„Ah, bi et øjeblik, mens jeg bytter omslag,“ sa fru Blom, hun stod bøjet over Constances fod.

„Se så, nu må I gjerne komme,“ tilføjede hun straks efter og lagde slumretæppet til rette over hende.

„Gjorde han vanskeligheder?“ spurgte Constance med et blik på Lorck, da Mejer havde hilst og taget plads i halvrundingen om chaiselonguen.

„Det var ikke frit,“ svarte Mejer med et smil.

„Jeg måtte jo vente på parolen,“ sa Lorck.

„Men Mejer hørte jo til fra i går, kunde De nok vide. De skulde ha vovet at vise ham væk!“

„Se så, nu ringer det igjen.“

„Denne gang er jeg vis på, det er Rikard,“ sa Marie, og straks efter viste det sig, at hun havde ret.

„Hvad er det, Alette spør om, mor?“

„Hun vil vide, hvor mange der skal dækkes til. Ring er kommen og har en med sig, siger hun, de er i entréen.“

„Lyt efter, hvem det er, Lorck,“ sa Constance.

Lorck vilde rejse sig, men Mejer kom ham i forkjøbet.

„Jeg skal bande på, det er Fallesen,“ sa Lorck.

„Uf nej, ikke band,“ bad fru Wleügel.

„Jo, ganske rigtig, det er løjtnanten, kan jeg høre,“ sa Mejer og kom ind igjen.

I det samme gik døren op og Ring og Fallesen trådte ind.

„Vil De bare sætte Dem ned igjen, Mejer,“ sa Constance utålmodig og pegte på den nærmeste stol, „ellers får jeg Fallesen der.“

Mejer gled ned på sædet, hurtig som et lyn.

„Det kan jeg like,“ sa Ring efter at ha hilst på gjæsterne.

„For en hyggelig forsamling! Hvad tyller I det skidt punsch i jer for, kom ind til mig, skal I få noget andet.“

„Men først drikke te,“ indvendte Constance.

Ring gik og satte cigarer og askebægre frem på bordet inde hos sig selv, gav sig derefter til at

ransage buffeten og stilled kognakskarafler og selters med glas på en stor bakke.

Ved aftensbordet, da fru Blom havde skjænket te og lavet til, hvad Constance skulde ha, vilde både Lorck og Mejer bringe det ind til hende, mens fru Blom forsikred, at hun godt kunde gjøre det selv. Slutten blev, at de alle tre tog hver sit og gik med.

„I har glemt salt,“ råbte Constance, og som en vind var Fallesen der med det.

„Hvis nogen kunde sige mig, hvad det er de vil, disse radikalere, denne sammenløbne flok af al slags bærmé,“ sa Hansen og fortsatte dispytten fra måltidet inde hos Constance.

„Ja, hvis nogen bare kunde det,“ sekunderte fru Marie.

„Men det har jeg altså aldrig været i stand til at få svar på,“ vedblev Hansen; han stod og balancerte på hælene og tog et tag med begge hænder i ryggen af en lænestol, som fulgte hans vuggende bevægelse.

„Det vil jeg gjerne tro,“ sa Lorck ironisk.

„Ja, hvorfor det?“ spurgte Marie.

„Deres mand er så grov, frue, han bruger betegnelser, som en ikke kan svare på,“ svarte Lorck i en tone, som om han klaged sig.

Constance og Mejer gav sig til at le.

„Ja, hvad navn skal man altså give folk, der ene og alene arbejder på at nedbryde respekten for, ja, for altså det bestående,“ ivred Hansen.

„Ja, det er nu virkelig sandt, også,“ sa Ring, „de gjør ikke andet end rive ned på både kongen og øvrigheden – den stakkels kongen, som ikke gjør en kat fortræd, det er en pøbelagtig trafik.“

„Det var min salighed et sandt ord,“ sa Fallesen. „Tak for det, Ring.“

„Og religionen da,“ indskjød fru Marie, „det er nu det allerværste.“

„Ja, for det undergraver al ting,“ mumled fru Wleügel.

„Og fordærver både sjælen og legemet,“ tilføjede fru Blom.

„Øvrigheden?“ sa Lorck, „tør jeg spørge, regner De ikke Stortinget til den lovlige øvrighed, hr. højesteretsadvokat?“

„Stortinget?“ gjentog Hansen i en prøvende tone.

„Og hvem er det, som arbejder på at undergrave respekten for det?“ spurgte Lorck.

„Ja, slig som Stortinget nu er sammensat, er det ikke bedre værdt,“ svarte Hansen.

„Der er ingen øvrighed uden af Gud, står der skrevet,“ faldt Mejer ind.

„Ja, men i de tider havde de ikke den slags institutioner, for pokker! Tror De, de tænkte på dette folkelige djævelskab den gang kanske?“ udbrød Ring. „Det vilde nu også været for meget forlangt.“

„De havde vist ikke hverken højesteret eller sådan noget heller,“ råbte Constance.

„Ikke hold med dem,“ formanede fru Blom.

„En loyal mand kan ikke andet end altså foragte det nuværende Storting,“ sa Hansen med vægt og gyngede stedse ivrigere frem og tilbage.

„Nej, det ved Gud,“ sa fru Marie.

„Det synes nu Højre og handler derefter,“ svarte Lorck, „men så skulde de heller ikke fortænke Venstre i, at det også gjør efter sin overbevisning.“

„Venstre!“ råbte Ring, „nej, det er fanden til forskjel.“

„Alt hvad Venstre vil er fordærveligt for samfundet i bund og grund. Du store Gud, hvis det altså fik magten,“ sa Hansen og vendte sine øjne mod loftet.

„Hvad f. eks. er fordærveligt?“ spurgte Mejer.

„Hold mund, fæ!“ mumled Lorck, „svare slige idioter.“

„Ja, bare f. eks. dette med statsrådssagen,“ docerede Hansen, „får de den gennemført, betyder det kuldkastelse af hele

forfatningen, hverken mere eller mindre.“

„Ja, så kan vi jo lave en ny da,“ sa Lorck, idet han satte sig.

„Ja, sæt dem til at gjøre det, altså disse bondekjøtere der nede i stortingssalen, så skal De se for en dejlig suppe de får ud af det,“ sa Hansen hidsig.

„Vor herre bevare os for, at det skulde komme så vidt!“ udbrød Ring. „Ah, nej, de har snart grasseret sig færdig nu, partiet har vist for meget af klumpfoden frem, landet er blit skræmt, næste gang blir det højrevalg over hele linjen. Pas nu på.“

Lorck og Mejer lo.

„En rask profeti den,“ sa Lorck.

„Som De skal se altså slår ind,“ forsikred Hansen. „Det vil gå, som han sa, han, folkeforføreren, at når bonden vågner, så vågner han til reaktion.“

„Folkeforføreren?“ sa Constance, „hvem er det?“

„Bjørnson, naturligvis,“ svarte Lorck.

„Uf, han!“ sa fru Wleügel med en grimace, som fru Blom og Marie gjorde efter.

„Han er lovlig længe om det i alt fald,“ mente Mejer.

„Om hvad? åh, vågne, ja, desværre altså, disse stakkels bønder er jo så let at ta ved næsen, men får de først øjnene op, så —,“ Hansen vendte atter blikket mod loftet.

„Ja, bønderne må man bare ha ondt af, men Sverdrup og Jaabæk, ja, at ikke lovens straf kan ramme sådanne — sådanne —,“ Ring holdt inde, som søgte han efter ord.

„De som altså *véd*, at deres virksomhed, ja, man kan sige, har til formål at lægge landet øde,“ supplered Hansen, „ja, hvis ikke det er kjæltringer altså, så *véd* ikke jeg.“

Lorck fløjted ganske sagte og tændte sig en cigar.

„Hvor kan De dog bekvemme Dem til at bruge skjældsord om politiske modstandere, hr. advokat,“ sa Mejer opfarende.

„Dannede mennesker skulde dog ha et vist begreb om noget, der heder en mands ærlige overbevisning.“

„Ah, overbevise mig her, og ærlige mig der,“ buldred Ring, „vi har retten og sandheden på vor side, det er det, det kommer an på.“

„Og historiens vidnesbyrd, retsvidenskabens resultater, de lovlige institutioner og altså alt, hvad der har hævd i samfundet,“ fuldførte Hansen.

„Og det må jeg rigtignok sige,“ sa Ring, som nu havde fået vejret igjen, „at jeg ikke troed selv den vildeste venstremand var fræk nok til at negte, at *Sverdrup* i det mindste er en skurk.“

Lorck brast i latter.

Mejer blussed af vrede og vilde svare, men mødte i det samme Constances øjne; hun la hurtigt fingeren på munden.

„Og du kan gjerne ta de andre med,“ sa Hansen, „fyre som Bjørnson og Brun med konsorter skulde mildest talt altså landsforvises.“

„Ja, for det er dem, som opvigler masserne,“ sa fru Marie.

„Ja, gudbevares, og underminerer på alle kanter,“ ivred Hansen.

„Og så denne Bjørnson, denne stødderpave, som til og med vil ta troen fra folk,“ udbrød Ring og tog sig et slag rundt bordet. „Jeg spør bare, om troen kan være til skade for nogen?“

„En fyr, som har skrevet „Kongen“,“ satte Fallesen i, „kan man vente andet af en slig majestætsforbryder!“

„Men hvis nu det, De tror, er galt,“ indvendte Mejer.

„Hvem siger det er galt?“ fo'r Ring op. „Og selvom der også er dunkle ting — et menneske kan da ikke vente at forstå sig på det overnaturlige, vel? Der står jo noget om, at forstanden er formørket. Og hvor skal vi hen, spør jeg Dem, når der er fare på færde, hvis der ingen Vor Herre skal være? Nej, Mejer far, det går

ikke det med at undvære forsynet. De er ung endnu, men bi nu bare, til De kommer op i årene.“

„Ja, Gud, hvor det er sandt,“ sukked fru Blom.

„Der må være noget, som altså menneskenes kritik ikke kan nå,“ sa Hansen med værdigt alvor, „noget, som så at sige holder sammen på det hele, både det, vi altså ser, og det, vi ikke ser, begynder man at grave og rydde der, ja så svigter al ting under vore fødder.“

„Og når en nu skal dø,“ vedblev Ring med blødere stemme, „så skulde jeg da tro, det må være godt at kunne lægge sig hen i Jesu navn og håbe på, at der venter os noget bedre bag efter.“

„Ja, jeg skulde tro det,“ sukked fru Wleügel.

„Ikke det alene,“ sa fru Marie, „men tænk at skulle gå gennem livet uden religionens støtte. Ja, jeg forstår ikke, hvorledes nogen kan holde det ud. Nu de fattige, f. eks.. Ja så ved Gud er jeg vis på, at Bjørnson er en af antikristerne, som der står om i biblen.“

„Det er derfor jeg er så gal på ham,“ sa Ring. „Jeg vilde ønske, Vor Herre snart vilde ta den fyren.“

„Det blev nok en anden, som tog ham,“ mumled Hansen.

Lorck rejste sig pludselig og slog med et smæld asken af cigaren.

„Ja, for mig må han såmæn gjerne bli tat hvad dag som helst,“ sa han.

„Det mener De ikke,“ råbte fru Marie.

„Jo, for han er mig ikke radikal nok, frue.“

„Nu har jeg aldrig hørt så galt,“ sa fru Wleügel og fru Blom i munden på hinanden.

„Der er ingen af dem, som duer,“ vedblev Lorck. „Hvad er det, de vil for noget? Nogle skidt reformer, som de knapt nok har mod til at vove sig frem med. Alt skulde omkalfatres fra grunden af.“

„Nej, véd De hvad, dann hört alles auf,“ sa Hansen overlegen.

„Er det revolution De vil ha, De da?“ spurgte fru Marie.

„Ja, hvorfor ikke? Denne linkeleren dernede i nummer 22 blir vi skam lige nær af.“

„De skulde rejse til Rusland, De, Lorck,“ sa Hansen, „der vil De passe bedre.“

„Og blive nihilist,“ tilføjede Marie.

„Ja, det var skam ikke så tosset,“ svarte Lorck lakonisk.

„De vil da vel ikke forsvare nihilisterne og?“ spurgte fru Marie og så rædselsslagen ud.

„Han!“ råbte Ring og lo, „tror De *han* skyr noget!“

„Nihilisterne – menneskehedens største martyrer, jordens ædleste blodvidner!“ råbte Lorck.

„Han er jo gal altså, den fyren,“ sa Hansen ud i luften.

„Nihilisterne har jeg intet imod,“ henkasted Mejer, „men selve princippet har jeg ikke rigtig fidus til på grund af dets bibelske oprindelse.“

„Nu tror jeg fanden rider jer begge to,“ sa Ring.

„Tør jeg spørge, hvorledes De altså begrundet det, ja, De undskylder – det galimatias med den bibelske oprindelse?“ spurgte Hansen med et overbærende smil.

„Hvad siger De nu f. eks. om syndfloden, hr. advokat? Jehovah er jo historiens første og vældigste nihilist – ikke rettere jeg skjønner.“

Et enstemmigt råb af forbauselse og indignation stansede ham.

„Han fandt tilstanden på jorden forkastelig,“ vedblev Mejer, „han var ikke tilfreds med stellet, og så sopte han væk mennesker og dyr og alt hvad, som på jorden fandtes. Er det ikke nihilisme det, spør jeg?“

„Og endda der stod, at alt det, som var skabt, var såre godt,“ udbrød Lorck.

„Ja, det har naturligvis bare været ironi,“ bemærkede Mejer.

„Og det vil De virkelig komme med!“ råbte Hansen. „Straffedommen, som altså den

almægtige måtte sende over jorden for menneskenes ryggesløsheds skyld. Nej, hør ved De hvad – skal det være en vittighed, så er den mildest talt usømmelig.“

„Nu får I min sandten ikke lov til at disputere længer, råbte pludselig Constance og satte sig helt over ende. „Hvad er det for en splidagtighedens ånd, som er faret i jer?“

„Det var Lorck, som begyndte,“ sa fru Marie.

„Nej, det var skam hr. advokaten,“ indvendte Mejer.

„Jeg tror nu, det var Ring,“ sa Fallesen.

„Men så hold dog fred, folk, så vi kan høre, hvad Constance siger,“ råbte Ring.

„Nu spiller du og Hansen whist med Marie og Fallesen, Mejer sætter sig til pianoet, og mor og tante får skjøjte sig selv,“ instruerte Constance.

„Jeg skal snart hjem,“ bemærkede fru Wleügel.

„End fætter Lorck da, Constance, hvad skal vi gjøre med ham?“ spurgte Ring.

„Han, den gudsforgæede knægten, skal bli under mit opsyn. Slipper vi ham ind mellem jer andre, gjør han bare ugagn.“

„Brilliant!“ sa Ring. „Kom nu. Højre om, marsch!“ kommanderte han.

„Sligt humør der er i Ring, du,“ sa fru Wleügel til sin søster – de sad i dagligstuen og strikked – „altid så godslig og munter.“

„Ja, han er mageløs,“ svarte fru Blom, „men jeg synes nu, han gjerne kunde forby Lorck og Mejer at føre slig styg passiar. Det er ikke noget for Constance at høre på.“

„De mener nu vist ikke så meget med det, du, jeg tror, det er mere for at gjøre sig til.“

„Ja, Gud ved, ungdommen skal jo være så fritænkerisk,“ sukked fru Blom.

„Derfor var jeg så glad for, at Constance fik Ring, du; jeg mærked jo straks, at han var en

mand med respekt for religionen. Du husker, jeg skrev det til dig.“

„Ja, Ring, han er fuldstændig i sin barnetro.“

„Ja, Gud ske lov for både Constance og Marie, de har da været heldige for så vidt,“ sa fru Wleügel.

„Især er det godt for Constance,“ bemærkede fru Blom bekymret, „for hun trænger til støtte.“

„Du mener da vel ikke, at hun er smittet af det nymodens.“

„Nej, vor herre bevares! Men somme tider høres hun så venstreagtig, og her forleden sad hun og gjorde nar af Job, sammen med Lorck, og så sa de, at Satan havde væddet med Gud om sjælen hans, ligesom Mefistofeles i Faust. Sligt er jo bespotteligt.“

„Og så grebet, som hun var, da hun gik til konfirmationen,“ sukked fru Wleügel.

„Ja, det var nu for meget af det gode. Lå hun ikke der og gjorde bønner i sengen og nynnede salmer – jeg stod ved døren og lytted, og en gang jeg talte til hende om det, faldt hun mig hulkende om halsen og sa, at hun var så fortvilet, fordi hun ikke følte sig i samfund med Gud. Et barn på seksten år, det var rent uhyggeligt.“

„Men så gik det jo også over, da hun kom ned til mig. Det var en heldig idé. For resten, sligt plejer nu aldrig at vare,“ sa fru Wleügel.

„Nej, gudskelov, ja, for det var nu virkelig en forfærdelig tid, tænk dig til, hun rendte omkring på bibellæsninger og opbyggelse, og de simpleste bønnemøder. Du kan tro, hendes far var i et humør –.“

„Hansen påstår nu altid, at de, som overdriver sin religiøsitet, er hyklere og kjæltringer.“

„Men det er noget snak af Hansen,“ afbrød fru Blom.

„Ja, det var netop det, jeg vilde ha sagt,“ ivred fru Wleügel.

„Nej, men eksalteret, ja, sligt er jo den rene galskab, du.“

„Det er nu for resten besynderligt alligevel,“ indvendte

fru Wleügel, „for der står jo det, at vi mennesker skal forarbejde vor salighed med frygt og bæven uafladelig. Det er jo en vigtig sag, ser du.“

„Men der står også: „Værer altid glade“, du,“ sa fru Blom overbevisende, „og Jesus selv gik i bryllup, og Luther var med på både dans og andet, så du ser, Birgitte, at der er nok af steder at holde sig til.“

„Men det er nu ofte lidt vanskeligt,“ svarte fru Wleügel.

„Såsnart en er så ulykkelig at bruge sin forstand, går det rent rundt, ja, i alt fald for mig.“

„Men så har vi jo dette ord om at gi fornuften fangen under troens lydighed, Birgitte.“

„Ja, du har nu altid været så from, du Emma. Ak ja, ak ja, hvad er vi mennesker, en får gjøre, hvad der er ret.“

„Ah, spil mere!“ råbte Constance, da Mejer gjorde mine til at rejse sig.

Pianoet stod inde i dagligstuen på skrå lige ved døren til kabinettet. Constance kunde se tangenterne og den spillendes hode og bryst. Hver gang hendes øjne faldt derhen, mødte hun Mejers blik. Han begyndte straks på noget nyt, da hun bad ham.

„Ah hør, Lorck, byt skjærmen om,“ bad Constance. „Tag den store røde, som ligger inde på buffeten; denneher er så kort, lyset skjærer mig i øjnene.“

„Lilleslem!“ råbte fru Marie og kom løbende ind i kabinettet. „Sligt et held, som Fallesen og jeg sidder i! Hvad bestiller I her?“

„Hører på musikken først og fremmest,“ sa Constance.

„Og instruerer om spadille, manille og ponto dernæst,“ tilføjede Lorck, som sad med et spil kort bredt ud over det lille bord, han og Constance havde mellem sig.

„Nu er det os, som skal sammen, Marie!“ råbte Hansen.

En stund efter gjorde fru Wleügel sig færdig til at gå. „Vær nu forsigtig om foden din,

Constance, jeg har endnu mindelser om den ankel, jeg vrikked for mange herrens år siden. Doktoren vil, jeg skal gå med stok. Godnat, godnat!“

„Gå ind og vær femte mand, mor,“ sa Constance, da fru Blom havde fulgt sin søster ud. „Du er jo så glad i en whist. Ring, mor vil være femtemand!“

„Det skal være slut på rummelen, siger Hansen,“ råbte han tilbage og kom til syne i døren, „jeg får dem ikke til at begynde på en ny rubber, de tværdrivere.“

Hansen og Marie sa godnat. Fallesen og Mejer gjorde mine til at følge eksemplet.

„Hvad fanden, I har da vel ingen hast,“ sa Ring og puffed løjnanten ind igjen, hvor de havde spillet kort. „KIokken er jo ingenting.“

Fru Blom fulgte Marie ud og hjalp hende tøjet på.

„Det var godt, vi kom til kortbordet,“ sa fru Marie, „jeg kunde se på Rikard, at han var temmelig oprørt. Han er nu også fæl til at snakke, den Lorck.“

„Det undrer mig bare, at slige fyre kommer til folk,“ svarte fru Blom.

„Der er så mange, som taler om, at Ring lar Constance omgås ham så meget, ja, for jeg skal sige dig, han har så løse principer om kjærlighed og alt muligt. — Og så skriver han i „Dagbladet“.“

„Han vanker jo også hos jer, Marie,“ sa fru Blom med en lidt stram mine.

„En sjelden gang, tante, i rigtig stort selskab. I går var det nu Ring og Constance, som havde tat ham med.“

„Med Ring er han nu i familie, ser du.“

„Åh pyt, for den sags skyld! Nej, men han er morsom, skjønner du. Alle damer er rent forhipne efter ham. Det er nu i grunden en skam.“

„Taler om Constance, siger du.“ Fru Blom havde seet grundende

hen for sig. „Det er såmæn Ring, som altid vil ha fat i ham.“

„Ja, det vil han jo i alle, tante.“

„Constance er sandelig lige glad, enten han kommer eller ej,“ vedblev fru Blom.

Men det kan jo folk ikke vide, ser du. Vi, som kjender til det, gudbevars! Men så meget som de to gir sig af med hinanden. Ja, det er da ikke noget nyt, at folk skal ha noget at snakke om.“

Nu kom Hansen, som havde været inde efter en cigar.

„Godnat, tante!“

„Godnat, godnat.“

„I aften var det ingenting,“ hørte fru Blom Constance sige, da hun kom ind i dagligstuen. „Nej, når pastor Huhn er til stede, så kan De tro.“

„Snak, omgæes de ham?“ afbrød Lorck.

„Når de har rigtig fine middage, sognepræsten, skjønner De. Da citerer hun „Luthersk Ugeskrift“, ja, for Hansen holder naturligvis alt sligt noget. Så går det løs på tidens hule floskelvæsen og det omsiggribende fritænkeri, og de, som driver med vantroens strøm, Marie kan alle slagordene udenad.“

„Så de er så gudfrygtige nede Welhavensgade?“ sa Lorck. „Det vidste jeg ikke.“

„Jo da, Hansen går i kirke med Marie hveranden søndag om vinteren. Men hvad der er det mest komiske: når Marie venter sin nedkomst, gir han femti kroner til de fattige,“ sa Constance med en latter.

Fru Blom rejste sig brat og gik ind i dagligstuen.

„Nu har vi gjort mor sint, Gud, hvor det var lejt,“ sa Constance sagte og så uhyre forfjamsket ud.

„Kan De vente andet, slig som De snakker,“ svarte lorck ligeledes dæmpet.

„Jeg tror, De er slig! Var det ikke Dem kanske, jeg spør, Mejer, om det ikke var Lorck?“

„Nej, det om nedkomsten gjorde udslaget. Det havde jeg ikke turdet

sige til min far engang,“ forsikred Mejer.

Constance trued til ham og skar ansigter.

Lidt efter gik Lorck ind til fru Blom; hun sad og så i et værk med illustrationer.

„Nu tænker jeg, De gjerne vil ha os på dør, fru Blom,“ sa han med et indsmigrende smil.

„Ah, for min skyld har det ingen hast,“ svarte hun uden at se op. „Men jeg tænker, Constance kan være træt.“

„Dejlige billeder, frue.“ Han gav sig til at vende bladene for hende.

„Hør på Lorck,“ hvisked Constance, „nu vil han insinuere sig hos mor for at gjøre det godt igjen. For resten, hun liker ham vist ikke videre.“

„Men De, frue?“ Der kom et forskende udtryk i Mejers blik, som Constance opfanged med en vag fornemmelse af nysgerrig forundring.

„Åhja såmæn,“ svarte hun, „han morer mig.“

„Den, der var så lykkelig.“

„Nu skal vi gå, Mejer; her nytter ingen kjære mor, fru Blom vil ha det,“ sa Lorck i døren og bar sig som en skolegut, der er ivrig i tjenesten.

Fru Blom måtte le imod sin vilje.

„Så skal I værsgod ta Fallesen med jer,“ bemærked Constance, „ellers gir han sig gjerne til at bli siddende.“

Da gjæsterne var gået, rydded fru Blom glassene og kortspillene til side.

„Skal Lorck også til Grimsgaards i morgen?“ spurgte hun pludselig og skotted til Constance.

„Det véd jeg virkelig ikke, mor,“ svarte hun ligegyldig.

„Du burde være lidt forsigtig, Constance,“ sa så fru Blom. „Du er for indladende med disse spirrevipper. Slige øjne, som de sætter på dig, og så'n som de dilter om efter dig. Uh, jeg kunde banke dem.“

Constance lo.

„Ja, det er nu ikke til at le af, Constance, og du opfører dig ikke som du burde, for du tar imod deres kuring nokså fornøjet.“

„Uf nej, men mor da!“

„Og sligt kan let ende med forfærdelse, ja, for du risikerer, at de går hen og blir tosset af forelskelse i dig.“

„Ak nej, mor, det hænger ikke sådan sammen. Det er bare en vane, de har, de ligesom synes det hører til.“

Fru Blom rysted på Hodet.

„Du skulde ikke være for tryg, Constance.“

„Det betyr ikke det bitterste gran, forsikrer jeg dig. De er akkurat ens mod alle damer, det vilde da være indbildskt og væmmeligt af mig, om jeg tog det for andet end spøg. Og så er jeg jo gift, mor,“ la hun søvnig til.

Fru Blom så bekymret ud.

„En har da hørt såpas før, at en herre blev forelsket i en gift kone, véd jeg.“

„Men ikke *sådanne* herrer, som jeg kjender. for en forelskelse må jo være noget ganske anderledes alvorligt, mor.“

„Om ikke for andet, så for snakkets skyld, skulde du være forsigtig, Constance. Du kommer i folkemunde, forsikrer jeg dig.“

„Ja, lad mig det, men for resten, det tror jeg ikke, Ring er jo altid med.“

„Han,“ sa fru Blom, og der kom pludselig en svag dirren i hendes stemme. „Han sidder jo altid med sin tobak og sin toddy, og lar dem sværme om dig, såmeget de vil. Jeg forstår mig ikke på ham.“

„Det mangled bare, at han skulde gå omkring og være jaloux,“ sa Constance og gisped.

„Nej, men som nu i går, Constance. Der lar han dig gå mellem Lorck og Mejer, akkurat som du ikke havde nogen mand at følges med. Det tar sig ikke godt ud.“

„Lorck og Mejer skulde samme vej, mor, så var det jo rimeligt.“

„Mejers bor på Løkken ude ved frogner, og Lorcks forældre ligger vist også på landet,“ ivred fru Blom.

„Ja, i alt fald i vinter skulde de samme vej,“ gisped Constance, „Lorck har for resten værelser i byen. Og så havde jo Ring mere end nok med at passe sig selv.“

„Ja, du lar ham også drikke alt for meget,“ sa fru Blom grættent.

„Lar ham?“

„Ja, jeg mener, du kunde vist hindre det, hvis du var lidt omhyggelig, Constance.“

„Du sa selv, at jeg ikke måtte vise ham sure miner, fordi om han drak nogle glas,“ sa Constance i en tone, som om hun skjøv det hele af sig. „Det var den sikreste måde at få sin mand til at debauchere på, sa du. Det var den første aften, jeg husker det nok.“

„Jeg mener heller ikke, at du skal skjænde, og jeg er, som sagt, slet ikke bange for, at Ring – dertil er han en mand med for gode principer, – men – du kunde dog forsøge at virke på ham, sige det til ham under fire øjne i al kjærlighed –.“

En stærk snorken lød pludselig ind til dem.

Fru Blom fo'r i vejret, men Constance lo. „Det er Ring, som er falden i søvn, skjønner du vel. Hør, hvor trygt han sover.“

„Jeg får ind og vække ham,“ sa fru Blom og rejste sig.

„Lad bare manden ha fred.“

„Nej, tænk om pigen kom og så ham, og så er det så usundt.“

„Det har han godt af, nu er han naturligvis drukken igjen,“ sa Constance, hun var så træt og kjed. Uh, hvor de bød hende imod, moren, Lorck, Mejer, Marie, Hansen, tanten, hvert eneste menneske, hun kjendte, og l'hombren, selskabet i morgen, malerierne på væggen, alt, alt i verden.

Hun trykked de knyttede hænder mod sit bryst og sukked dybt og langtrukket.

Så dukked en drøm frem, hun havde havt om natten; hun så det alt så livagtig tydelig. Inde i spisestuen stod en egetræs ligkiste, og i den lå hun selv i sit natlinned med de pibede halsstrimler, dækket af et lagen, som nåed halvt op på brystet. Håret klæbed så underlig dødt til de gulagtige tindinger, og øjenbrynene så så forlorne ud, som var hvert enkelt hår stukket ind i voks; læberne var sortagtige, og bagenfor skimtedes de hvide tænder; hænderne var blevne så bittesmå og blåhvide; de stak så frygtsomt frem i de krusede ærmekniplinger. Men især husked hun øjnene, for de havde ikke været helt lukkede, og pupillerne havde stirret hen i rummet så stivt og udslukt. Omkring kisten stod der nogle, hun ikke kjendte, og hulked; en af dem havde sagt: Se, hvor fredelig hun ligger, som et barn, der sover. Og hun havde syntes, hun stod mellem de andre og så på, men samtidig lå og var død, men kunde bli levende igjen, hvis hun for alvor vilde, men det vilde hun ikke – det var så godt at være død.

„Men Gud, Constance, hvad fejler dig? er du bleven syg!“ Fru Blom stod pludselig bøjet over hende.

Constance slog armene om hendes hals og trykked ansigtet ind til hende.

„Nej, mor, jeg bare tænkte.“

„Men du græder jo, barn, hvad er det, som går af dig?“

„Det var en underlig drøm, jeg havde i nat; i morgen skal jeg fortælle dig den.“

6

Omsider havde dagen for fru Bloms afrejse indfundet sig. Da Constance gik og hjalp hende med indpakningen, kom det med en sår fornemmelse over hende, at nu skulde hun atter bli alene med Ring.

Morens nærværelse havde fyldt ud tomheden for hende, ikke sådan indvendig fra, men alligevel – der havde været så megen hygge dem imellem, og denne uafsladelige væren på farten havde adspredt hende. Og så havde hun virket som en daglig anspørelse. Undertiden havde vel den udvortes karakter, deres forhold havde antat, pint hende en del, når hun droges med fornemmelsen af, at denne travlhed var nødvendig, hvis de ikke skulde sidde og være i forlegenhed for samtalestof. I sådanne stunder havde hun endog følt hendes nærværelse som en byrde, og ikke været langt fra at ønske hende bort.

Men nu, da det kom til stykket, stod det med rædsel for hende, hvor ensom hun så vilde bli. Ved afskeden græd hun meget, og tigged og trygled moren i sidste øjeblik om bare at bli til næste dag, skjønt hun vidste, at hun måtte og skulde afsted.

Nu havde hun fulgt hende om bord og sad oppe på sin gamle plads i soveværelset og stirred ud over fjorden mod den kant, moren var draget.

Hun følte sig så beklemt, så bitterlig ensom –.

Og nu rejste moren opover mod det hjem, hvor hun havde været så tryg og glad ved livet, hvor tilværelsen havde været fyldt af sit eget indhold, og hvor intet i verden havde været kjedeligt eller vanskeligt.

Det var dette fatale, at hun var bleven gift, som havde bragt hende på kant med sig selv og alting. Hvorfor i al verdens rige havde hun også giftet sig! Hvad skulde det til – og med Ring! Dette usympathetiske mennesker, som hun slet ikke harmonerte med.

Hun sad ikke mere ved vinduet; hun gik op og ned ad gulvet med en sagte, ensformig klagelyd.

Skulde hun altid leve i dette ... til hun blev gammel, gammel, gammel ... aldrig bli løs og fri og sig selv igjen ... Hvis han døde ...

men det gjorde han ikke ... han havde jo ingenting at dø af ... det skulde da være, hvis der skeed en ulykke, f. eks. med kutteren ... uf, men hvad var det for tanker, hun gik med ... at hun ikke skammed sig!

Træt af sin marsch satte hun sig på kanapéen med ryggen mod væggen og armene overkors på brystet. Fuldmånen stod på himlen, og værelset var så lyst, at hver enkelt gjenstand tydeligt kunde skjelnes.

Åh, hvis moren nu kunde komme ind ad døren, bare en eneste gang til, for at hun kunde få kaste sig om hendes hals og få græde, så den frosne skorpe om hendes hjerte smelted. Så vilde hun sige hende, at hun ikke var glad, at hun kunde og vilde ikke være det, ikke om de la hende på pinebænken, at hun ikke følte det, ikke vilde føle det som en pligt og et kald at gjøre dette store, selvtilfredse mandfolk lykkeligt, han, der aldrig spurgte om, hvordan det hang sammen med hende, som om hun ikke havde en sjæl i sin krop, men kunde trækkes op og drejes rundt som en lirekasse.

er kom nogen i entréen og hun hørte på skridtene, at det var Ring. Nu vilde han komme og være kjælen, og når hun drog sig fra ham, vilde han bli sint og ryste på hodet med denne mine, der satte hende i klasse med et vanartet barn. Hun hørte ham gå i værelserne; nu var han i spisestuen, der kaldte han på hende ... hun kunde ikke holde hans stemme ud.

Med et sæt rejste hun sig og gjorde nogle hoppende bevægelser; det så ud, som om hun havde benene inde i noget, som hindred hende fra at komme bort.

Pludselig fo'r hun ind i krogen mellem klædeskabet og væggen, og i samme nu åbned han døren og råbte ind, om hun var der. Så gik han tilbage, kaldte på Alette og spurgte, om fru'en var gået ud. Rent mekanisk gled Constance frem fra

sit skjul, glatted håret med hænderne og gik ind til sin mand.

„Hvor pokker holder du til,“ sa Ring i en tone som en mand, der har lidt overlast. „Jeg har søgt huset rundt efter dig.“

Hun gav intet svar, men satte en skjærm over lampen.

„Hvorfor svarer du ikke?“

„Vil du virkelig, at jeg skal gjøre dig regnskab?“

„Herregud, Constance, skal du nu alt være sær igjen.“

„Så fattig du er på ord. Dette „sær“ bruger du i flæng.“

„Og det vil jeg også godt være hjulpen med, hvis du nu skal begynde på din gamle manér.“

Hun gav sig til at blade i en bog med en ligegyldig mine.

„Aldrig seet mage til uhyggeligt menneske,“ sa han opirret, „men sæt bare Fallesen eller en af dette slænget dit kom, så skulde vi se for et ansigt du fik på.“

„Det er dit slæng og ikke mit ... Jeg tænkte, det var dine venner, jeg.“

„Åh, fanden heller ... De er venner af at fjase og føjte med dig, og du er sandelig tilfals for deres kuring, så det står efter.“

„Du tænker så simpelt ... Jeg vil ikke svare dig.“

„Javist, ja, jeg er fattig på ord og simpel og dum, sig det bare.“

„Det kan godt være, du har ret,“ sa hun koldt.

„Men jeg er under alle omstændigheder din mand, og det vil være klogt, om du husker, at jeg ikke vil finde mig i uartigheder.“ Han stod stille foran hende med en truende mine.

Hendes øjne gled med et ringeagtende udtryk ned over hans ansigt og bryst. Så flytted de sig hen på den opslagne bog, og samtidig drejed hun sig halvt om.

„Hører du?“ spurgte han og greb hende hårdt under hagen for at tvinge hende til at se på sig.

„Hvorfor skulde jeg ikke det, jeg er jo ikke tunghørt, som bekjendt. Slip mig,“ sa hun vredt med et lyn i sine øjne, og forsøgte at rejse sig.

„Sid stille, jeg skal lære dig.“ Han tog begge hendes håndled og klemte dem, så det værked.

„Du er stærkere i fingrene end i argumenter,“ sa hun foragtelig uden at gjøre ham den ringeste modstand.

Han slængte hendes hænder med voldsomhed fra sig og gav sig til at trave på gulvet med blussende ansigt og hænderne i bukselommerne.

„Hum!“ sa han efter en stunds forløb, „sådan et menneske. Hun kunde ærgre en sten.“ Han skotted til hende, mens han talte, som ventede han på et ord; men hun åbnede ikke sin mund.

„Og så som du kunde skabe dig til, mens din mor var her ... Nu skulde hun se dig ... Men jeg vidste nok, hvordan det vilde gå, når hun var rejst.“

Uf ja, moren var borte, og hun var ladt tilbage med dette fæle menneske, som hun hadede, ja, for han var jo en tølper!

Rødmen steg op i hendes kinder, og tårerne pipede ned over dem.

Ring så, at hun græd.

Hun går i sig selv, tænkte han og blev ved at spasere. Tilfredsheden med denne heldige vending bragte ham til at gestikulere og tale videre: „En engel kunde jo tabe tålmodigheden – al min digten og tragten går ud på at være hende tillags, men det er som at skvætte vand på en gås.“

Hun havde ikke villet ænse sine tårer. Nu blev hun dog nødt dertil og fo'r hurtig med lommelørklædet over ansigtet.

Ring satte sig ligeoverfor hende.

„Hvis det stod til mig, Constance,“ – han talte i en mæglende tone – „så skulde der aldrig bli vekslet et uvenligt ord imellem os. Du skulde vist slippe for at sidde og græde.“

„Jeg græder ikke,“ sa hun afvisende.

„Jovist græder du, og det gjør mig så ondt at se det. Sig nu, at du angrer det, og lad så alt være glemmt.“

„Jeg!“ Hun målte ham med et ubeskriveligt blik.

Han bøjede sig helt hen over hende.

„Hør nu, Constance, lad os være venner. Giv mig et kys og vær sød pige.“

Hun fo'r op som stukket af noget stygt og rystede ham heftig af sig.

„Gå væk!“ råbte hun. „Jeg har imod dig,“ og hurtig sprang hun over gulvet, ud af stuen.

Ring så ud som et skrækslagent menneske. Han stod nogle sekunder stiv som en pinde og stirrede på døren, hvorigjennem hun var forsvunden.

„For et sinnetag!“ sa han snærende. „Men hun skal pinedød få andet at vide, før hun får mig god igjen.“ Han fo'r ud i entreen og klemte døren hårdt i efter sig. Straks efter gik han nedover gaden. Han vilde på Tivoli.

7

En ugestid senere var Ring og Constance i stort fødselsdagsgilde hos tante Wleügel på landstedet; det var fast skik, at hun ikke flyttede til byen, før den dag var over.

Denne gang var hun særdeles heldig med vejret. Det var en af disse milde, solblanke oktoberdage, der kan komme som et efterslæt af sommeren og er så dejlige i Norge ved den vidunderlige rigdom af pragtfulde farver, som naturen er iklædt.

Man havde spist til middag klokken tre og siden delt sig i flere partier; de ældre fruer sad i havestuen med sine strikketøjer, og nogle af herrerne var tyet ind i røgeværelset med sine cigarer og kaffepunscher. Ude på den store gårdsplads gik en del af de unge og slog kroket, andre var beskæftiget med ringspil. Til sidst slog de sig sammen og lagte enkemand søger mage på den store græsmark, der skråned jævnt nedover mod fjorden til højre for villaen.

Mejer og Constance stod sammen; Fallesen var enkemanden i fronten.

Da turen kom til dem at løbe ud, hvisket hun ham i øret, at han endelig ikke måtte la hende bli tat og satte så i fuldt løb nedover bakken. Fallesen anstrængte sig af yderste evne for at indhente hende. Til sidst forsvandt Constance bag om pagterhuset, Mejer blev den, der gik af med sejren.

Constance havde slig fart, at han måtte svinge rundt med hende for ikke at rive hende omkuld; hun var svimmel efter løbet, og ganske ufrivillig kom hun et øjeblik til at hvile sit hode mod hans skulder. I samme nu bøjed han sig ned og kysset hende på øret. Hun kom løs med et ryk og så forskrækket bebrejdende op på ham.

„Om forladelse,“ sa han og blev rød, „jeg kunde ikke gjøre for det.“ Han så så skamfuld og ulykkelig ud, at Constance måtte synes synd i ham.

„Det er jo ingen ulykke,“ sa hun trøstende. „Men sligt må De aldrig gjøre, Mejer,“ føjed hun alvorlig til, og der kom et bedende udtryk i øjet.

„Kom nu, lad os gå tilbage.“ Hun tog hans arm, og de spasered langsomt opover og stilled sig på plads igjen.

Resten af aftenen var Constance munter som sædvanlig, uden skygge af forandring i sit væsen mod Mejer. Da de skiltes, spurgte hun, om tiden for hans afrejse var bestemt, og da han svarte, at han skulde afsted efter nytår, bad hun ham endelig besøge dem snart.

Da han gik fra hende, digted han videre på sin kjærlighed. Hans følelse syntes ham gjennemtrængt af en hengivenhed, som han ikke havde vidst, at det ene menneske kunde nære for det andet.

Hvor var hun dog uskyldig og retsindet; den kjærlighed, hun indgav, virked lutrende og gjorde ham god; han vilde ikke skræmme hende bort ved at la hende mærke sin lidenskab, nej, ikke om han så

døde af den. Som en mand vilde han bære sin ulykke og søge trøst i musikken og i sin kjærligheds bittersøde hemmelighed.

Dagen efter sad Constance alene hjemme i skumringen. Hun var begyndt på et brev til moren, men havde ikke været oplagt til at skrive og havde derfor stukket det ind i mappen for at fuldføre det en anden dag.

Bare hun vidste, hvad hun skulde ta sig til. Denne tilstand at ikke ha lyst til nogen verdens ting var dog en græsselig plage; havde hun endda været søvrig og kunde fået en lur på sofaen – men nej, ikke det engang.

Hun spasered op og ned på gulvet, indtil det værked i fodsålerne; så stilled hun sig hen ved vinduet med hænderne på ryggen; men på gaden var der ikke det mindste at se på.

Monstro om der ikke skulde komme nogen – en eller anden?

Sluttelig tændte hun lampen og satte sig til at brodere.

Straks efter ringed det.

Hendes hjerte begyndte at banke af nysgjerrighed. Det var naturligvis bare postbudet, men nej – der hørte hun nogen spørge, om fruene var hjemme. Det var Lorcks stemme.

Straks efter sad han ved siden af hende i lænestolen. Han trak en bog op af lommen og foreslog hende at læse højt af den, det var Kiellands novelletter, som netop var utkommet.

Hun blev glad og sa, at det var en udmærket idé.

Da han var færdig med læsningen, begyndte de at drøfte indholdet, og så kom de til at tale om kjærlighed.

„Det lader ikke til, at Kielland har synderlig respekt for den følelse,“ sa Constance, „han rigtig håner den. Et stykke med pen, virkelig kjærlighed i kunde han nu gjerne ha git os.“

„Ja-a, men –,“ bemærked Lorck og trak på skulderen, „det man plejer at kalde en pen, virkelig

kjærlighed er jo et gammeldags begreb.“

„Det ser ud til det,“ sa Constance, „det er vel derfor, den ikke mere er hovedemne i bøgerne, ialtfald ikke i vore.“

„Og heller ikke i livet,“ sa Lorck; han sad og drejed pennekniven mellem fingrene og iagttog hende med et opmærksomt, næsten lurende blik.

„Ja, har den nu egentlig nogensinde været det?“ spurgte Constance og lod nålen med den lange, røde silketråd stanse på halvvejen. „Gad vidst, om ikke alt det har været digt og tøv.“

„Og De vil klandre Kielland, frue! Hvad vil De med, at han skal digte om det, De selv ikke tror på?“

„Man er nu så vant til, at det skal stå i bøgerne. Men før resten – klandre, – det var nu slet ikke meningen.“

„Forøvrigt tar De fejl, frue. Man døde af kjærlighed i gamle dage.“

„Tog livet af sig, når man ikke fik den, man vilde ha – mener De?“

„Ja, eller simpelthen døde af sorg, fik tæring eller lignende.“

„Det måtte være dejligt,“ udbrød Constance pludselig alvorlig.

„At dø af kjærlighed?“ spurgte han og retted sig i sædet.

„At kunne ha så stærke følelser, mener jeg. Men de tider er længst forbi – tror De ikke også?“

„Jo, det ved Gud – ja, det vil sige, det er da ikke faldt i min lod at træffe på sligt et vidunder.“

„Nej, ikke i min heller,“ sa Constance med et suk.

„Skjönt Gud véd, om ikke dog et mindre normalt konstrueret individ kunde få en ulykkelig kjærlighed til at vare livet igjennem på et slags vis,“ sa Lorck med en mine, som om han nøje gransked sagen.

„Eller en lykkelig,“ henkasted Constance.

„Nej, det er en anden sag, frue. En lykkelig kjærlighed er ikke længer nogen kjærlighed.“

Constance lod arbejdet synke.

„Er en lykkelig kjærlighed ikke længer nogen kjærlighed!“ Det kom med et dunk på hvert eneste ord.

„Ikke efter almindelige, velanstændige begreber, for så vil det jo sige, at man gifter sig.“

„Ja, og hvad så?“

„Så er det forbi,“ sa han og trak øjenbrynene i vejret, som om han meget beklaged faktum.

„Tror De virkelig, at det altid går så?“ Der kom et spændt udtryk på hendes ansigt, som dog hurtigt forsvandt, da hun så et smil som af triumf om Lorcks læber.

Hun gjorde en bevægelse med munden som for at sluge sine egne ord.

„Ja, hvis det ikke er meget tarvelige, jeg mener meget enfoldige mennesker, eller i alt fald folk uden udviklingsevne.“

„Ja, det forstår jeg nu egentlig ikke,“ sa Constance og læned sig tilbage i sofaen med synålen i den ene hånd og arbejdet i den anden.

„Jo, for ser De, frue, kjærligheden, især menem ægtefolk, for der er jo dem, som er forelsket, når de gifter sig, den altså slides op, viskes ud af tid og brug som alt andet her i verden. Og så desuden, hvor skal man kunne forlange af et menneske, at de skal kunne elske den samme i firtiårene, eller bare i tredive, som i tyveårsalderen f. eks? Den kvinde, som bedåred mig den gang, vilde jeg, ja, det er jeg sikker på, kanske ikke kunne udstå, når jeg var kommen til skjels år og alder.“

„Ja, det høres unægtelig, som der var noget i det,“ sa Constance med et suk og gav sig atter til at sy.

„Hvis jeg da ikke selv stod komplet stille, med andre ord var idiot,“ fuldførte Lorck.

„Men efter den teori burde jo ingen gifte sig,“ sa Constance og så et øjeblik op.

„Nej, ægteskabet, som vi har det, er sikkert en højst mislig institution,“ svarte Lorck med et smil.

„Ja, i alt fald ikke, før både han og hun var bleven temmelig til

års," fortsatte Constance, „færdig med det, man kalder sin udvikling.“

„Ja, ser De," sa Lorck og trak på skuldrene, „det har nu også sin skyggeside – især for kvinderne – jo ældre de blir, jo vanskeligere er det for dem at bli gift, og så må der jo tænkes på efterkommerne.“

„Hvad gjør det, om der ikke blir sat så mange mennesker i verden?" sa Constance livlig. „I et fattigt lidet land som vort kan jeg ikke skjønne andet, end at det vilde være en velgjerning.“

„Ja, det var nu ikke det, jeg mente," sa Lorck, „men børn af gamle forældre blir ikke så gode, som de skulde være.“

„Ja, så får det gå sin skjæve gang da," sa Constance og sukked resigneret.

„Det får nok det," mente Lorck. „For resten, hvad det kommer an på, er jo at være fordomsfri.“

„Hvorledes fordomsfri?" spurgte Constance og holdt et øjeblik op at sy.

„At ikke la sig binde af de lænker, som menneskene selv havde smedet sig, men følge sit hjertes trang til at føle og elske frit.“

„Men når der nu ikke gives nogen kjærlighed? De sa selv, at det var sludder, så kommer jo den sag slet ikke for," sa Constance ligegyldig.

„Jeg mente de gammeldage begreber! Gives nogen kjærlighed!" han talte med ét lavere, „det kunde ikke være mig, Niels Lorck, som sa en sådan ting, jeg, som nu i over et år har båret på en forelskelse, der, ja, så Gud hjælpe mig, tror jeg det ikke – ender med at gjøre mig gal.“

Der var kommet noget stakåndet over ham, stemmen skjalt, og fingrene arbejdede nervøst med pennekniven; holdningen var så forskjellig fra hans sædvanlige overlegne rolige.

Constance fik en uhyggelig fornemmelse af utryghed; hun turde ikke se op.

Bare han ikke siger, det er mig, tænkte hun. Hvad i alverdens rige skal jeg begynde på, uf, en sådan scene.

„Åh, det går vel over med mindre," sa hun og forsøgte at lade som ingenting.

„Nej, det er ikke af den art, det er kommet så altfor vidt – det er blevet til en lidenskab, som fortærer mig!"

Stemmen var så indtrængende, lyden ligesom bored sig ind i hendes øren.

Det var det værste, du kunde finde på at sige, tænkte hun; hun syed med heftighed og bøjed sig dybere over arbejdet. Hvad i alverdens rige skulde hun svare.

„Og det har De naturligvis mærket, frue, De har vidst det lige så godt som jeg," vedblev han.

Redningsløst! tænkte hun og var til mode, som om hun sank bagover.

„Vidst – hvad – jeg," stammede hun.

„Ja, for det er jo Dem, jeg elsker, Constance.“

Hun havde ikke mærket, at han gjorde nogen bevægelse, derfor kunde hun ikke begribe, hvorledes det gik til, at han pludselig lå på knæ. Hun vilde sige noget, men fik ikke tungen til at lystre.

„Constance," hviskede han, „lad det nu være nok. Strid ikke længer imod, du er skabt til elskov, og du skal komme til at smage den sødme det er at gi sig hen til en mand, der elsker så grænseløst som jeg.“

Han tog hendes hånd og nærmede sit ansigt til hendes bryst; hun kjendte hans varme ånde stryge hen over sin pande.

„Nej, nej, nej," råbte hun pludselig og var i et spring henne på gulvet.

„Hold op med dette, Lorck! Hvad skal det være for," sa hun i en bebrejdende tone.

„De viser mig bort, frue," han stod bleg og truende foran hende.

„At tale sådan til mig – det er stygt af Dem, Lorck, klynked Constance og så hjælpeløst på ham.

„Jeg spør, om De viser mig bort?“ Han stødte foden hårdt i gulvet, idet han trådte et skridt nærmere.

Det gav et sæt i Constance.

„Ikke skræm mig så!“ sa hun med en bevægelse, som om hun værger for sig.

Lorck korsede armene over brystet og betragtede hende stivt.

„Jeg elsker dig, Constance, det er alvor, ganske anderledes end jeg selv vidste. Jeg giver dig mig selv, mit liv, min sjæl, vil du ikke ta imod det?“

„Nej, uf nej,“ sa hun og veg uvilkårligt tilbage.

„Hvorfor har du lagt med mig, kvindemenneske!“ spurgte han og trådte tæt hen til hende.

„Det har moret mig at tale med Dem, aldrig var der andet i min tanke!“ råbte hun med heftighed, og stemmen røbed, at hun var nær ved at briste i gråd.

„Det er løgn!“ sa han brutalt. „Hvem er det, som har tat dig – jeg vil vide, hvem du elsker! Din mand måske?“ Han lo hånlig.

„Hvor kan De stå og fornærme mig således?“ spurgte hun, og der kom et udtryk af krænket værdighed, af smerte og forskrækkelse i hendes øjne. „Jeg som aldrig med vilje har gjort Dem nogen fortræd.“

Hun gik hen til vinduet.

Han fulgte efter, tog hende bagfra om begge håndled og tvang hende til at vende sig om.

„Kokette!“ snærred han.

„Slip mig!“ råbte hun vredt og rev sine hænder til sig. „Jeg er ingen kokette, men De er et mandfolk; der er en åndelig raceforskjel mellem os, deraf kommer det.“

Hun gik om på den anden side af bordet; der stod hun og så på ham med blussende kinder og fiendtlig holdning.

En forestilling om, at han havde bedømt denne kvinde fejlagtig, steg op i Lorck. Han forvirredes og følte sig ydmyget; men vant som han var til at være på højde med

situationen, vilde han forsøge at trække sig tilbage med værdighed.

„Tilgiv mig, frue, jeg var for heftig,“ sa han fuldkommen rolig. „Jeg indser, at jeg har taget fejl af Dem. For mig er det blevet skjæbnesvangert, Vorherre må vide i hvilken udstrækning. Men jeg ber Dem, la være at bære nag til mig.“

„Jeg bærer ikke nag,“ sa hun med lav stemme.

„Men det vil være Dem ubehageligt at se mig efter dette?“

„Det véd jeg ikke – i dette øjeblik kan jeg ikke tænke rolig over sagen,“ svarte hun.

„Synes De, jeg burde gå?“ spurgte han stilfærdig.

„Ja, det synes jeg, De burde,“ sa hun alvorlig.

„Nå ja, som De vil; men forsøg at se fornuftig på det, De må ikke finde på, at jeg nu skal være banlyst fra Dem – jeg skal aldrig mere falde Dem besværlig på den vis som i aften, frue.“

„Det vil dog vist bli for pinligt mellem os herefterdags,“ sa hun.

„Nu ja – De har at befale,“ han bukkede og forlod stuen med afmålte skridt.

Ude på gaden gik han og svang med spaserstokken, og rendte lige mod en af sine venner uden at lægge mærke til ham, før han fik et slag på skulderen, og et halløj råbt ind i øret.

„Ah, er det dig,“ sa han åndsfraværende og gik videre uden at hilse.

Men inde i stuen sad Constance og græd med hodet begravet i en fløjelspude.

Det var altså således, hun blev seet på. Som en fræk kokette, der la sine garn ud for at fange mandfolk. Hvem det var, som havde tat hende! Det var altså den agtelse, han troede det nødvendigt at ha for hende, så dybt nede stilled han hende! Om hun kanske elskede sin mand! Håne hende også med dette! Nej, men hendes mand var dog den eneste, hvis kjærlighed kunde hædre hende.

Hvor var dog verden slet og smudsig, og livet tomt og værdiløst, og alt det grums, det skylled hen over hende! Den Lorck, den slette, modbydelige Lorck – hun hadede ham.

Hun lå i den samme stilling, da hun hørte Ring komme. Hun rejste sig straks og gik ind til temaskinen. Mod sædvane var han alene, og da de havde spist, begyndte han at tale om en herremiddag, han måtte gi for nogle svensker, af hvem han havde købt en del jerngruber, der skulde gjøre ham til en grundrig mand. Dagen og retterne blev aftalt. Så regned han op, hvem der skulde inviteres.

Lorck var iblandt dem.

Hun brød af og sa, at hun ønskede, han ikke vilde be Lorck.

„Hvorfor ikke det?“ spurgte han forundret.

„Jeg har mine grunde,“ sa hun bestemt.

„Hvafornoe! Er du nu også bleven kjed af ham? Du lar aktierne stige og falde altfor hurtig, Constance. Men hvad jeg vilde sagt, han må nu være med alligevel denne gang.

Altså Storm seks, Lorck syv –“ han sad og talte på fingrene.

„Nej, det er alvor,“ sa hun opirret, „Lorck må du ikke invitere, du kan la være, når du hører, jeg ber dig.“

„Vær nu ikke påståelig, Constance. Lorck er kjendt med svenskerne, jeg har lovet dem, at de skal træffe ham her, altså Lorck syv –.“

„Nu skal han ikke bedes,“ brød hun ud med heftighed og rejste sig. „Det er en flab og en væmmelig fyr – han har – ja, det er det samme, men du må ikke be ham.“

„Har han været nærgående? Ja, hør, ved du hvad, Constance, det er min sandten din egen skyld. Det er altid damen, som gir tonen an.“

„Ti stille!“ råbte hun og holdt for ørene, Ring kunde ikke begribe, hvorfor stemmen var så jammerfuld, og minen så bønlig.

Den Constance var nu heller ikke let at bli klog på.

„Du skal nu ikke gå for strengt i rette med Lorck heller, stakkar,“ vedblev Ring i en mæglende tone, „for ser du, han regner sig til familien. Du behøver bare at læse ham teksten en eneste gang og så være lidt fornem imod ham.“

„Du bryr dig altså ikke om, hvad jeg siger, men ber ham alligevel?“

„Jagu ber jeg ham! det er da, Gud hjælpe mig for meget forlangt, at jeg skal rette mig efter sligt et lune, når der nu er grunde for at ha ham med. Du er så fuld af indfald, at –“

Han holdt pludselig inde; hendes blik, der var fæstnet på ham, bragte ham til at glemme, hvad det var, han vilde sagt.

„Hvad glaner du efter,“ sa han med et grin, som om noget stak ham i øjnene, „en skulde tro, du så spøgelse.“

„Nej, det er dig, jeg står og falder i tanker over,“ sa hun koldt. „Ja, lad os så be Lorck,“ vedblev hun og satte sig stille ned igjen.

Hun fik en raptus med at ville isolere sig og stængte sig konsekvent udefra alting. Hun sa til sig selv, at hun ikke orkede at holde menneskene ud.

Og så midt i denne triste, mørke vintertid, når hun om aftenen sad alene med den strenge ordre til Alette om ingen at slippe ind som et værn mellem sig og verden, kunde hun pludselig gribes af længsel efter, at noget skulde ske, noget usædvanligt, noget skrækkeligt. Tiden slæbte sig langsomt, langsomt hen, mens hun prøved på at sy eller læse. Det var, som om hun døde af kjedsomhed, tomme for tomme; undertiden kunde hun fare op, gå omkring og vride hænderne og gjentage atter og atter: „Jeg blir gal.“

Ring var vred, når hun afslog indbydelser, som han vilde, hun skulde modta.

Hun undskyldte sig med, at hun var syg.

Hvad der da fejled hende?

Ja, det vidste hun ikke, men utilpas var hun.

Hvorfor hun så ikke vilde ha doktoren?

Det kunde ikke hjælpe.

Det vared ved et par måneders tid. Så brød hun overtvært og sa til Ring, at hun vilde i teatret. Hun havde læst en afhandling om idiosynkrasi, som havde skræmt hende.

Da så juleselskabeligheden begyndte, kasted hun sig ind i den med større liv end nogensinde.

Ring smilte og nikked fornøjet. Det var nok det, han vidste, at hun snart vilde få nok af at agere eremit.

I midten af januar rejste Mejer til Leipzig. Da han var på afskedsvisit hos Rings, traf han Constance alene hjemme.

Hun var bleven bleg og lidt magrere, forekom det ham, i den tid hun havde skrantet. Men det klædte hende nydeligt; aldrig havde han fundet hende smukkere. Han syntes, hun var påfaldende alvorlig og, skjønt venligheden selv, mere tilbageholdende end før.

Det suged ham om hjertet, mens han sad og stræved med at tale om ligegyldige ting. Han holdt sig dog kjæk lige til det sidste øjeblik, men da glipped det for ham. Han måtte vende sig om for at bli herre over sin bevægelse. Lyden af hans farvel døde i det kys, han trykked på hendes hånd. I det næste nu var han borte.

Men Constance tænkte ofte på det blege ansigt og det rørende udtryk om hans læber, i det øjeblik han gik ud gennem døren.

8

Constance holdt sig i regelen taus, når de nede hos Hansens diskuterte religiøse æmner. Enkelte ytringer undslap hende dog, hvoraf Marie mærked, at det ikke var så ganske rigtig fat med hendes tro. Hun vilde gjerne ha

greje på dette og forsøgte at bringe det på bane mellem dem, men Constance bøjed altid af.

„Jeg er bange for Constance, du Rikard,“ sa Marie en aften til sin mand, da deres fremmede var gået. „Hun er sikkert smittet af den moderne vantro, du hørte vel, at hun forsvarte Bjørnson.“

„Nej, snak, gjorde hun det? Nå ja, Constance har altid forekommet mig at være, altså sådan aparte, og aparte fruentimmer – ja, dem har jeg ingen fidus til.“

„Og Ring har jo ingen magt over hende. Han er i grunden en dot, du. Naturligvis er hun ham overlegen i forstand og sligt, men det er dog stygt at la ham mærke det.“

„Ja, jeg har nu altid frygtet, at det ikke blev, nå ja, noget lykkeligt ægteskab, som du ved. De passer ikke. Ring er for godslig, og hun er altså netop det modsatte, han er forelsket op over ørene, og hun ser ud, som hun akkurat tåler ham.“

„Men Ring er nu også bra lej du, når han sidder og vrøvler og har drukket noget. Den suffisance! Og så som han bæller i sig – og stærkt! hans toddyglas er altid mørkebrunt. Har han altid været slig?“

„Ja, det vil sige – han har aldrig hvad man kalder drukket, men altså, det var jo det, som skulde gå over, når han blev gift.“

„Bare han ikke blir drikfældig, du – tænk, hvor rædsomt for Constance.“ Fru Marie havde under denne samtale gået og ordnet efter selskabet; nu slukked hun lamperne.

„Hun vil i så fald ha sig selv at takke for det; Ring er det snilleste og medgjøriligste menneske under solen. En kan altså få ham til, hvad det skal være.“

R. C. Hansen havde rejst sig op og gisped.

„Ja altså, skal vi så til sengs?“ Han gik ind for at se efter, om hans skrivebord var aflåset.

Omtrent samtidig havde Ring og Constance nået sit hjem. Hun

havde ikke villet ta hans arm da han bød hende den på gaden; herover havde Ring følt sig dybt krænket, hvilken stemning han gav luft ved uafsladelig at gjentage med tyk og besværet stemme: „Du skulde ikke være sådan Constance, det kan nu være det samme, men jeg si-er det ba-are.“ Den sidste sætning ledsaged han hver gang med et hemmelighedsfuldt nik. Til sidst slog tungen klik for ham; en dunkel erkjendelse af, at der eksisterede noget som at tie af klogskabshensyn, steg op i ham, hvorefter han fortsatte resten af vejen i taushed.

Constance gik og ærgred sig over ham. Det havde hun gjort hele aftenen, men det var hun så vant til. Inden de gik hjemmefra, havde hun bedt ham være forsigtig med, hvad han drak, og han havde svaret med en halvt utålmodig, halvt krænket stemme, at det skulde han nok, og i samme åndedræt begyndt at tale om noget andet.

Formane ham, virke på ham – ja, moren havde let for at snakke hun! Hvor ofte havde hun ikke om morgenen sagt ham, at hun om aftenen havde skammet sig over ham. En mand, som lod sig byde sligt, lod sig tigge og trygle af sin kone om ikke at drikke sig fuld – og som loved og forsikred med hånd og mund og så gik lige hen og gjorde det.

Da de kom op i entréen, kunde Ring ikke på nogen måde få hatten fra sig på en skikkelig vis.

Han kunde ikke begribe, hvordan det havde sig, men hver gang han hængte den op på knaggen, faldt den ned på gulvet. Til sidst gav han tabt og la den fra sig på bordet, idet han mumled noget om, at fanden stod idet.

Constance gik ind i dagligstuen for at hente en bog, hun vilde læse i på sengen. Pludselig stod Ring ved siden af hende. Han var endnu i overfrakke og havde beholdt den ene handske på.

„Har jeg fornærmet dig, Constance?“ snøvled han og raved ganske småt frem og tilbage.

Hun blev uforstyrret ved at lede efter bogen.

„Jeg si-e-r – har jeg fornærmet dig?“ gjentog han.

Hun havde fundet, hvad hun søgte. Idet hun strøg forbi ham, målte hun ham med et hurtigt blik og forsvandt gennem døren.

Ring stirred efter hende med døsige spørgende øjne og gjorde en bevægelse som for at følge efter, hvad han dog hurtig syntes at opgive. Han virred med hodet, sukked dybt og gav sig til at se på sine støvler med stor opmærksomhed.

Han tumled om en stund derinde, læsped afbrudte ord, fægted med armene, knytted hånden, lø lidt, gjorde grimacer, som vilde han til at græde, og stod af og til stille, hensunken i betragtninger. Pludselig kom han i tanker om øl. Han tog den lille håndlampe, som Constance havde sat efter sig i dagligstuen, og bouted sig i små, uregelmæssige vendinger ut i kjøkkenet, hvor han gav sig til at dreje på nøglen til spisekammerdøren, som han ikke fik op. Så skred han over gulvet og ind i pigeværelset.

„Alette, pst! Alette, pst!“ råbte han halvhøjt og bøjed sig over sengen, hvor pigen lå i dyb søvn med tæppet trukket op under hagen.

„Hva! hva for noe!“ Ordene kom i små barske stød, og aldeles forstyrret rejste Alette sig op i sengen og gloed på Ring med søvndrukken forskrækkelse. Tæppet havde hun slået til side; hun var i det bare linned med nøgen hals og arme.

Ring blev dybt greben af de hvide skuldre og det frodige bryst, hvis hvælvede rundinger halvvejs kom til syne. Hans næsebor vibrered ganske let, og han blev en kjende blegere. Så stak han sin famlende hånd ind på hendes bryst og trykked de klamme læber mod

hendes skulder. Alette vred sig fra ham og udstødte nogle små skrig. Ring blev næsten ædru af forskrækkelse.

„Hys, hys,“ sa han og løfted advarende pegefingern, idet han retted sig op, „at skringe slig da! Er der kanske nogen, som gjør Dem noget? Læg De Dem bare til igjen.“ Han skjøv hende lempelig tilbage på puden og trak tæppet op over hende.

„En lækker krop, rigtig lækker,“ hvisked han. Han kunde ikke la være, han måtte stikke hånden ind på hendes hals igjen.

„Uf nej da, kan De ikke gå med Dem,“ klynked Alette og vilde puffe ham fra sig, men den bløde berøring af hans glathudede hånd øved en lammende virkning på hende. Hun skjulte ansigtet i puden og lod ham klappe sig.

Pludselig forekom det Ring, at han hørte en dør bli åbnet og straks efter lukket. Forsigtig som en kat sneg han sig ud og trak døren sagte til. Han lytted anspændt et par minutter. Alt var stille. Han kom ud i den lange, smale gang, der fra kjøkkenet førte til spisestuen, og for enden af hvilken soveværelset lå. På tå listed han op over og lyste med lampen foran sig. Der stod Constances støvler; det var altså dem, hun havde sat ud, da han hørte døren gå. Med et lettelsens suk gik han ind i spisestuen; nu husked han, at der plejed at stå øl i den broderte flaskekurv ved ovnen. Da han havde fået sin Seidel til livs og røgt et stykke af en cigar, gik han ind og la sig.

Men Alette havde ondt for at falde i søvn igjen. Hun var bleven så årvågen og kjendte bestandig den bløde hånds kjærtegn på sit legeme. Værelset var fyldt af denne fine „herrelugt“, som hun likte så godt. Hun lå og vendte og drejed sig, strøg sig over brystet og de kraftige arme, mens hun gjentog: en lækker krop. Hun havde været der siden forrige høst og likte sig godt i tjenesten. Især var Ring en

snil husbond. På juleaften, efter at hun havde fået de pene gaver af fruene, havde Ring stukket til hende en femkroneseddell og i det samme lagt fingeren på munden. Det forstod hun var for fruens skyld, hun måtte ikke vide om det. Men han var nu vist „en go en“. Han havde tidt gjort uanstændige fagter og været efter hende, skjønt ikke så nærgående som i aften, men da hadde han vist været ør i hodet, for det var han undertiden. Og han, som hadde en *sådan* kone! Men smagen var forskjellig, og hun, Alette, var også vakker. En lækker krop, ja, Ring, det var nu vist en mand, som forstod det.

9

Det var gået over et år efter fru Bloms besøg. Det var en eftermiddag i midten af december med frost og klingende føre. Constance hadde været ude for at gjøre nogle indkjøb. Nede på Karl Johansgade hadde hun mødt Lorck; han var gået hende forbi med en ærbødig hilsen. Siden optrinet imellem dem var han hørt op med sine besøg; han kom kun, når Ring ekspres inviterte ham, og behandled da Constance med en udsøgt opmærksomhed, der var præget af en respekt og tilbageholdenhed, som var påfaldende forskjellig fra hans tidligere frie og spøgende tone. Constance sa undertiden til sig selv, at hun egentlig savned ham, men når hun så husked hans ord hin aften, blussed forbitrelsen op i hende.

Da hun nærmed sig huset, så hun, at spisestuen var svagt oplyst, og tænkte, at Alette måtte være der inde for at lægge i ovnen.

Hun var allerede halvt oppe i trappen, da hun husked, at klokkeledningen var i ustand. Hun hadde ingen entrénøgle på sig, derfor vendte hun om og gik op bagvejen. Da hun kom ind i kjøkkenet, fandt hun lampen

stærkt osende og vandkjedlen så voldsomt i kog, at der stod en sprøjt ud af tuden hen over gulvet. Uden at give sig tid til at tage tøjet af vilde hun ind i spisestuen for at bede pigen råde bod på denne uorden. Døren var halv åben, og idet hun stødte den op, så hun bagsiden af Ring, der stod med noget klemmt inde i sine arme og hodet så dybt fremoverbøjet, at det så ud som om kroppen var hodeløs. Uden at fatte, hvad det var, som foregik, trådte hun over tærskelen, og i samme nu løsned der sig to skikkelser ud fra hinanden. Med en hurtig bevægelse vendte Ring sig om og skotted med langsomme øjekast fra den ene til den anden. Der kom en slap trækning om hans mundviger, et slags fjollet smil. Med ansigtet halvt bortvendt stod Alette; hun var flammende rød, hendes hår i uorden; øjnene fo'r rådvilde omkring, og den ene hånd kramsed hjælpeløst på forklædet.

Constance blev greben af en underlig svimmelhed. Det syntes hende, at hun sank og sank, hun og stuen og alt sammen, og at det aldrig fik ende. Hun vilde gå hen over gulvet eller bare røre sig fra stedet, hvor hun stod, men det forekom hende, at hun var stivnet fra top til tå, og at det ikke vilde lykkes hende.

Alette var den første, som fattede sig; stille lusked hun ud af stuen.

„Skal du ikke ta tøjet af?“ Stemmen lød så ydmyg, så ulig hans almindelige. Hun vidste næsten ikke, om det var Ring, der havde talt. Men lyden vakte hende; hun gik et par skridt og tog et tag i spisebordet som for at støtte sig.

Ring begyndte langsomt at gå frem og tilbage uden at passere forbi Constance. Da han anden gang var tæt ved døren, som Alette havde ladet stå åben, lukked han den stilfærdig. Så gik han hen til buffeten, flytted et glas og en flaske bag temaskinen og stilled sig op i en skrå stilling med håndfladen hvilende på buffeten.

„Constance – jeg ber dig – hm,“ han bytted fod – „tro mig – det var – det var ikke så ondt ment, som det – som det måske så ud.“

Hun stod ubevægelig og så stivt hen for sig.

„Jeg kan godt forstå, at det – ja, at det må ha tat sig – jeg mener forekommet dig underligt.“ Han stansed lidt mellem hvert tredje eller fjerde ord.

„Men jeg forsikrer dig til, at – ja, bare du vilde tro – det var – ja, virkelig var det bare en spøg, en kådhed, om jeg så skal sige – en, ja, en guttestreg – noget som stak mig – jeg begriber det ikke selv.“

Det var umuligt at mærke på hende, om hun hørte, hvad han sa eller ej.

„Jeg er så lej for det, ja, så lej, at jeg ikke kan sige det, ja, rent ud sagt, jeg væmmes ved det.“

Constance førte, ligesom åndsfraværende, hånden op til panden og så ud til at beflitte sig på at tænke efter.

„Jeg véd ikke hvad – ja, hvad jeg ikke vilde gi for at få det – ja, ugjort,“ fortsatte han i den samme underdanige tone. „Hvis jeg turde, så vilde jeg, ja, på mine knæ be dig om tilgivelse.“ Han nærmed sig og rørte sagte ved hendes muffe, som hun endnu holdt i den slapt nedhængende hånd.

„Lad mig være, menneske,“ sa hun og veg til side; derpå forlod hun stuen og gik hastig ned på gaden. Der greb hende et vanvittigt ønske om at flyve afsted gennem luften og ikke stanse, før hun nåed huset der hjemme, hvor hun kunde dale ned og lægge sit hode i morens fang og be om lov til at være der bestandig. En voldsom gråd brød op i hende; hun holdt muffen for munden, mens tårerne strømmed ned over hendes ansigt. Hun havde en følelse af, at der overgik hende en stor tugtelse, som bøjed hende til jorden. Hvad havde hun da forbrudt, at slikt skulde hjemsøge hende, at hun for første gang smagte, hvad skam var. Ja vist havde hun ofte været forpint og

ulykkelig, men hvad var dette mod disse sviende piskeslag, hvorunder hun nu vred sig som en vånd, der svajer i vinden. Hun blev så ydmyget derved; hun kunde være falden på knæ og anråbt om tilgivelse, fordi hun havde været misfornøjet med sin lod, da der intet var på færde.

Hun sa til sig selv, at det ikke kom hende ved; hvorfor kunde hun ikke la ham kysse, hvem han vilde – men nej, nej, nej! han havde jo *hende* til hustru, hende! Skulde han så kunne tænke på at se på nogen anden på den manér – og understå sig til at *gjøre* det! Nej, at han kunde være så lumpen og så svinsk.

Harmen kogte op i hende, og så kom igjen denne uudholdelige smerte. Uvilkårlig begyndte hun at be til den Gud, hun tvivled om var til, og anklaged sig selv for utaknemmelighed og hovmod. Nu var straffen kommen over hende; derfor skulde hun bøje sin nakke under den hånd, som tugted. Der var kun ét, hun ikke vilde finde sig i, at leve med Ring efter dette; men det kunde jo hverken Gud eller mennesker forlange.

„God aften, frøken – ude at spasere i det dejlige vejr,“ lød det pludselig lige ved hendes øre.

Under sædvanlige omstændigheder vilde hun være bleven yderlig opskræmt ved sådan en tiltale af en fremmed mandsperson på gaden ved aftenstid. Nu ænsed hun det knapt; rolig gik hun videre uden at svare, og fyren dingled bort. Hun var nu kommen ned i Welhavensgade og nåed snart huset, hvor Hansens boed.

Ja naturligvis; derop måtte hun ty for at betro sig til Marie. Så liden sympati, der end ellers var imellem dem, på dette punkt vilde de forstå hinanden. Hun gik op og ringed på.

Jo, fruene var alene, og hun blev vist ind.

Marie sad i det ene hjørne af den rummelige dagligstue, i en

fløjelspolstret sofa og broderede med gule silker på rødt klæde ved en skjærmdækket, stærkt lysende lampe. En svag duft af drivhusblomster fyldte stuen, og foran den store, hvide porcellænsovn var stillet en pragtfuld, af guldpailletter og arabesker overbroderet skjærm.

Da hun så Constance træde ind, la hun arbejdet bort, rejste sig op og gik hende venlig smilende i møde.

„Hvor hyggeligt, Constance, det var rigtig pent af dig, ja, for du blir naturligvis, så sender vi bud efter Ring.“ Og hun gav sig ivrig i færd med at løse hendes hattebånd og hjælpe hende af med kåben.

Constance lod det viljeløst ske. Marie bar tøjet ud i entréen og blev ved at snakke, mens døren stod på klem.

Da hun kom ind igjen, tog hun Constance om livet for at føre hende til en lænestol. Men pludselig forandrede hendes mine; hun stirred på kusinens forgrædte ansigt og stive træk med et næsten bestyrtet blik. Deres øjne mødtes, og i samme nu kasted Constance sig om hendes hals og brød ud i en lidenskabelig hulken.

„Men Gud, Constance, hvad fejler dig?“ Og let bevægelig som hun var, kom hun selv til at græde.

Constance blev så rørt over dette tegn på deltagelse, at hun klynged sig tættere til hende.

„Ah, Marie – du må hjælpe mig – jeg er så ulykkelig!“ kom det omsider med brudt stemme.

„Men hvad er da skeet? Kom og sæt dig og lad mig høre.“

„Jeg vil ikke leve med Ring længere – jeg kan det ikke,“ – og så fortalte hun, hvorledes sagerne stod.

Det spændte udtryk i Maries ansigt veg efterhånden pladsen for et bekymret alvor.

„Ja, naturligvis forstår jeg godt, at det har gjort dig græsselig ondt, men det er da ikke noget at ta sådan på vej for.“ Hun vented lidt. „Et mandfolk, som kysser en

tjenestepige. Det har ikke stort på sig, du.“

Det var Constance som om grunden svigted under hende.

„En gift mand i sin egen spisestue — med sin kones tjenestepige,“ stammede hun.

„Ja, vist er det for galt, og jeg må rigtignok sige, at jeg ikke havde troet, at Ring var sådan. Men Constance, er du ganske vis på, at du ikke selv har skyld?“

„Hvad mener du med det?“ spurgte Constance.

„Du er altid så kold og overlegen mod ham, det synes både Rikard og jeg.“

Constance følte sit hjerte sammensnøres. At Marie skulde vende angrebet mod hende, var noget, hun ikke havde tænkt sig. Hun stirred hjælpeløst på hende.

„Hans opførsel oprører dig altså slet ikke?“ spurgte hun.

„Jo, det skal Gud vide, Constance, men du må huske, at mændene er så ganske anderledes end vi. De er så vant til slige affærer fra før af, og de kan let få tilbagefald, hvis ikke deres koner, jeg havde nær sagt, sætter livet ind på at holde dem fast, og det *kan* en kone, i alt fald en, der har de ydre betingelser — som du f. eks.“

Constance følte en oprørsk forbitrelse, der var nær ved at kvæle hende.

„Det er modbydeligt, hvad du siger,“ sa hun og knyttede uvilkårlig hænderne.

„Ja, ja, Constance, du får nok lære om igjen, du skulde bare vide, hvor få mænd der er, som er sine koner tro, ikke et af hundrede ægteskaber er rent, du.“

Og nu gav hun sig til at fortælle vidt og bredt om al den uterlighed, ægtemændene bedrev, og konerne så gennem fingre med; hun nævnte flere eksempler fra deres nærmeste bekjendte og fra andre, som de kun kjendte af navn.

Constance blev sjælesyg af at høre på det.

„Men du gode Gud!“ råbte hun til sidst, „hvis dette er sandt, og

hvis alle mennesker finder sig i det, hvorfor er da ikke denne løgneinstitution afskaffet? Hvorfor i al verdens rige har vi ikke offentligt flerkoneri?“

„Som tyrker og hedninger! Jo, det vilde være herligt.“

„Så var der da sandhed i tingene, og så vidste vi jo, hvad vi gik ind til.“

Marie vilde ikke gå nærmere ind på det meningsløse snak.

„Ja, jeg er nu som sagt så vis på, at det kommer så uhyre meget an på konen, hvordan ægteskabet blir. Hvis du vilde, kunde du få en umådelig magt over Ring. Han er så snil og så let at lede — og så elsker han dig virkelig, om han så hundrede gange kysser sådan en tøs.“

Constance lo bittert.

„Ja, for det er bare en mandfolkestreg. Du kan endnu få en udmærket mand af ham, og det er jo en kones — jeg kan næsten sige mission at virke godt på sin mand.“

„Men jeg føler ikke noget kald for den mission,“ sa Constance hånlig.

„Vis dig nu højmodig, Constance, og tilgi ham, så skal du se, du får velsignelse af det. Ofte er en slig hændelse et middel i Guds hånd til at bringe hjerterne nærmere sammen, når vi bare bruger det på den rette måde.“ Maries stemme vibrerede, og hendes øjne var fugtige.

Der bleven pause.

Constance sad med korslagte arme og så stivt hen for sig.

Marie tænkte, det var bedst at nytte lejligheden og tale om, hvad hun længe havde haft på hjerte.

„Nej, véd du, hvad jeg vilde synes var meget værre, Constance? Det var at ha en mand, som var svag for drik.“

„Ja, det mangler det da heller ikke på, skulde jeg tro, men det er vel også min skyld,“ svarte Constance med en mine, som om hun var forberedt på alt.

„Ja, Constance, jeg kan ikke la være at tro, og det siger Rikard også, at Ring går og er lej af sig, fordi du er så kold imod ham. Han drikker for at døve sig.“

„Ja, stakkels mand, han går vist rent i hundene, fordi han er gift med mig.“

„Og det må jeg rigtignok sige, at ha en utro mand, det får endda være — så græsseligt som det er, men en som drikker!“

Atter følte Constance den forrige ordløse forbitrelse inde i sig.

„Ja, for en mand, som drikker,“ vedblev Marie, „kan jo hverken passe sine forretninger eller skaffe til veje, hvad der skal til — han er jo borgerlig ruineret.“

„Hvor har du gjort af mit tøj?“ spurgte Constance og rejste sig.

Marie gik ud i entréen efter det.

„Ja, for nu vil jeg ikke be dig bli,“ sa hun, da hun kom tilbage. „Nu skal du pent gå hjem og forsone dig med Ring. Gjør det, åh, gjør det med det samme, Constance.“

„Ja, nu går jeg hjem og ber om forladelse, fordi jeg ikke har passet bedre på ham, og lover at forbedre mig for eftertiden. Er det ikke det, jeg skal?“

„Ja, nu er du bitter, og det kan jeg godt forstå, men når du får tænkt dig om, skal du se, du gir mig ret. Vil du ikke, pigen skal følge dig?“ spurgte hun, da Constance var færdig.

„Nej, for Guds skyld lad mig slippe! God nat.“

„God nat, Constance.“

Imidlertid gik Ring hjemme i den pinligste uro. Da Alette hørte fruén forlade huset, gik hun ind igjen til ham og stod og hulked med forklædet for øjnene. Han havde bragt hende i ulykke; nu vilde fruén jage hende — hvorfor havde han ikke ladt hende gå for den, hun var; — før havde hun holdt sig som en ordentlig pigo, og nu! Åh jøsses, at det skulde gå hende så'n. Ring loved ikke at slå hånden af hende og bad hende bare forholde sig rolig og gjøre

sine ting, som om intet var forefaldt. Han skulde nok se at lempe på dette, så der ikke blev noget videre af det.

Så vandred han op og ned i dagligstuen, stod stille ret som det var og forbandet det fordømte tilfælde, som havde spillet ham et så intrikat puds. Han vred sig ved tanken om alt det, han vilde få at gjennomgå med Constance. Hun vilde ikke bli nådig, mente han, men sluttelig trøstet han sig med, at det hele vilde drive over, når der gik nogen tid. Ved dette punkt af sine betragtninger følte han trang til at oplive sig med et glas kognak og vand. Hvorfor var Constance alltid sådan — det var hendes skyld, at det gik så skidt. Hvorfor leved de ikke sammen som to turtelduer —.

Hvert øjeblik var han ved vinduet og keg ud; af og til stod han ude i entréen og lyttet.

Jo længer det led, jo mere ilde til mode blev han; munden var trukket op i en mismodig grimace; øjenbrynene stod som en spids vinkel, og panden lå i tykke, posede folder. Han kvied sig frygtelig til det øjeblik, hun skulde træde ind og var samtidig i en kval, fordi hun udeblev.

Endelig hørte han nogen ved entredøren. Han gik ud og lukked op.

Constance skred rolig forbi ham og begyndte at ta tøjaf. Så gik hun ind i dagligstuen, satte sig i sofaen og tog fat på aftenavisen.

Ring gled ned på en stol et stykke borte og blev siddende i en foroverbøjet stilling med albuen på knæet og hånden skyggende for øjnene. Af og til skotted han hen til sin hustru, men mangled mod til at tiltale hende.

Omsider manded han sig op og sa: „Kan du tilgi mig, Constance?“

Hun lagde avisen bort, så hen på ham, som for at sige noget, men opgav det og greb atter bladet.

„Denne dag skal bli et vendepunkt i mit liv,“ begyndte han.

„Forskån mig for talemåder,“ sa hun tørt, „jeg orker ikke at høre på dem.“

„Jeg véd, jeg har fornærmet dig grusomt,“ stammed han, „og jeg vil ta hvad bod, du pålægger mig – hvor“ –

„Hvad jeg har at sige, er ikke meget,“ afbrød hun ham med en håndbevægelse, „når du står i forhold til min tjenestepige –“

„Jeg står ikke i noget forhold, jeg.“

„Når du står i forhold til min tjenestepige, så er det en selvfølge, at jeg vil forskånes for dig. Hvis du vil ha hende – så værsgod, men så får du la mig være i fred. Jeg er gået ind på at være din hustru, det er galt nok, men en af dine friller, det blir der ikke noget af.“ Hun rejste sig og vilde forlade stuen.

Ring syntes, at hun aldrig havde været så dejlig og så attråværdig som i dette øjeblik. Hun var en helt anden. En rædsel for at miste hende fo'r igjennem hans sind som et ondt stik; han sprang op og stilled sig i vejen for hende.

„Forhån mig, træd på mig, spyt på mig, dræb mig!“ råbte han, ”jeg er en pjalt, en elendig fyr, som ikke har vidst, hvad skat jeg besad, et menneske, som ikke er værd at løse dit skobånd, men jeg elsker dig, Constance, nej, lad mig tale, jeg elsker og forguder dig, jeg ligger i støvet og kysser dine fødder, jeg bryr mig ikke om nogen i verden uden dig – hvad du så end tror.“ Han holdt hænderne om hodet og vred sig som i krampe.

„Sludder,“ sa hun med en grimace, „du kjeder mig.“

„Ja, jeg véd det, jeg véd det, og det er min evige kval. Du har aldrig elsket mig, ikke det bøs. Og så undertiden har du været, så jeg næsten måtte indbilde mig, du holdt af mig – jeg har gået i et vildrede, har jeg. Åh, Constance, havde du elsket mig, kunde du fået en anden mand ud af mig. Hvor har jeg ikke forsmægtet efter din kjærlighed, det er det, som er skyld.“ Stemmen blev borte i gråd.

Han sank på knæ og skjulte ansigtet i hendes kjole.

„Rejs dig op, du er drukken,“ sa hun uvilligt.

„Jeg er lige så ædru i dette øjeblik som du selv, Constance.“ Han så op på hende med et blik som en straffet hund. „Jeg rejser mig ikke, jeg ligger her, til du siger, at du har tilgivet mig.“

Constance følte en medmenneskelig medlidenhed med ham; det pinte hende at se ham så ydmyget. „Men hvor vil du, at jeg skal kunne tro dig?“ sa hun.

„Nej, Constance, det er sandt, det er altfor sandt – åh, men gjør det alligevel denne ene gang, og du skal få tak og ære for det; når du en gang har fattet tillid til mig på nyt, og du måske føler en slags godhed for mig, fordi jeg gennem mange år har været nøjsom og tro, og aldrig har beklaget mig, da vil det gjøre dig godt at tænke på, at det var dig, som reddet mig. Stød mig ikke bort, for uden dig går jeg til grunde.“ Han lå fremdeles på knæ, og han holdt med begge hænder hendes kjole, som han kysset.

Constance blev smittet af denne dybe sindsbevægelse. Hun bøjed hovedet og begyndte at græde.

„Der er et gammelt ord om, at det er bedre at gi end at ta,“ vedblev han med den samme lidenskabelig bedende stemme – „se på mig, Constance, som ligger her og tigger, mens du står der og er så hævet over mig og har min skjæbne i din hånd; vær ikke ubarmhjertig, men lad dig røre, Constance.“

„Det er ikke af hårdhed,“ sa hun med tårefugtigt mæle, „men hvad der er skeet, kan jo ikke stryges ud af vort liv.“

„Jo, det *kan*, det *kan*, Constance, åh forsøg, forsøg – tag mig til nåde og tag mig på prøve.“

„Rejs dig op og sæt dig – jeg vil spørge dig om noget.“

Han adlød som en skolegut. Hun tog plads lige overfor ham.

„Siden det ser ud til, at du tar dette så alvorligt, som det er,“ sa hun, mens hun glattede sit lommetørklæde på sit skjød og la det sammen til en liden firkant, „så tør jeg kanske vente, at du vil svare mig sandfærdigt.“

„Ja, det kan du stole på, Constance.“

„Lad mig så få at vide, hvor vidt det er kommet mellem dig og hende.“

„Kommet, det er slet ikke kommet, hvad skulde det være kommet til, andet end hvad du så, det er galt nok det.“

Hvis Constance havde været mere erfaren, og hvis evnen til mistanke om sandheden ikke havde ligget hende så uendelig fjern, til trods for Maries belærelser, vilde hun ha tat varsel af hans famlende blik og usikre måde at svare på.

„Og er det alt?“ spurgte hun og så ham lige i ansigtet.

„Ja, jeg forsikrer dig, tror du kanske — nej, du må være vis på, jeg taler sandt —“

„Var det første gang du gjorde — gjorde sådan med hende?“

„Du hører jo det, Constance. Hvorledes skal jeg kunne forsikre det — hvad kan det nytte, når du ikke vil tro mig.“

„Du ser så besynderlig ud,“ sa hun tvivlende.

„Hvordan tror du, et menneske ser ud, som er spændt på pinebænken? Ah, Constance, spar mig, jeg er så skamfuld, lad det nu være nok.“

Hun troed ham; ikke fordi hun havde synderlig tillid til hans karakters sandfærdighed, men fordi hun ikke kunde tænke sig muligheden af, at ulykken, som havde rammet hende, var af så stort et omfang. Sligt kunde naturligvis forekomme, men ikke i hendes ægteskab, ikke lige under hendes øjne, sådan ganske hverdagslig. Vel var Ring letsindig, men en så dybt falden mand var han ikke.

„Og vil du gi mig dit æresord på, at du aldrig mere vil gjøre det?“ spurgte hun halvt bedende.

„Jeg sværger dig det til ved den evige Gud! Ah, Constance, du kan tro, jeg har fået lærepenge, om ikke af anden grund, så for at skåne mig selv for så megen lidelse, skal jeg vide at passe mig for eftertiden.“

Dette kunde Constance så godt forstå; hun følte sig sikker på, at han måtte være grundig kureret, og det stemte hende forsonligere.

„Ja, så skal jeg prøve at glemme,“ sa hun og to store tårer trilled ned over hendes kinder.

„Tak! åh tak, du elskede!“ råbte han, idet han fo'r op for at omfavne hende.

„Nej, ikke kjærtegn, ikke endnu,“ sa hun afvisende, „jeg må få tid til at komme mig.“

„Men din hånd! Din hånd, Constance!“

Hun rakte ham sin kolde, hvide hånd, og han styrted sig over den som en menneskeæder.

„Og så siger jeg Alette op til påske.“

„Naturligvis, Constance, vil du ikke helst, hun skal gå straks?“

„Ah nej, det er jo ikke værdt at gjøre alt det opstyr. Og nu har du jo givet mig dit æresord.“

10

Et par måneder efter denne begivenhed fulgtes Ring og Hansen opover Karl Johansgade. De kom fra sine kontorer og skulde hjem til middag. Da de havde passeret universitetet, drejed Hansen til højre.

„Jeg kan ligegodt gå den vej,“ sa Ring og slog følge; han plejed ellers at gå gennem slotsparken.

„Du, det er sandt,“ sa Hansen med et pludseligt hop i sin tankegang. „Du må jagu se at få jenten på dør, ja, for nu kan altså enhver se det.“

„Nej, fanden vel?“ sa Ring opskræmt og gav sig pludselig til at bide på sin højre pegefingernegl.

„Vil du vide, hvad Marie sa, da vi gik fra jer forleden?“

„Nu? Så kom da med det, mand.“

„La du mærke til, hvordan Alette så ud? sa hun med det samme, vi altså var kommen udenfor gadedøren.“

„Nå, men du lod vel som ingenting,“ spurgte Ring febrilsk.

„Naturligvis – jeg forsikred, at hun tog fejl; men hun bare lo og påstod, at jeg altså måtte være komplet blind.“

„Fordømt!“ sa Ring og plired med øjnene, som en mand der har et snedrev i ansigtet.

„Ja, og så vilde hun sige til Constance,“ fortsatte Hansen, „at hun ikke på nogen måde måtte ha hende gående i huset.“

„Så til helvede,“ mumled Ring, „det må du forhindre, Hansen.“

„Det kan jeg jo ikke uden at røbe altså – at –“

„Havde hun mistanke?“

„Ikke tale om det! Det er for resten mærkeligt, tænke sig til, at der véd hun altså – og alligevel. Ja, vore koner er dog utrolig umistænksomme. Det kommer vel af, at de er så meget bedre end vi.“

Ring var atter begyndt at bide sine negle; han grubled over, hvilken fremgangsmåde der var den retteste, og spurgte sig selv, om Constance vilde være ligeså langt fra at ane sandheden som Marie.

„Du må død og pine være forsigtig, Rikard, så din kone ikke får snøv i det,“ sa han med eftertryk på hvert ord.

Hansen slog ud med hånden. „For resten du, det er en lei historie – pokker så kjedelig – og altså, ja, det gjør mig ondt for din kone. Drive på sligt i sit eget hjem – det er noget svineri, du –“

„Når ulykken en gang er skeet,“ sa Ring med et skuldertræk, „er der skam liden nytte i at holde moralske foredrag bagefter. Og desuden – det er let for dig at

snakke .. Men med en kone som Constance –“

„Du var da også et ubegribeligt fæ, som ikke fik hende væk med det samme altså.“

„Bæstialske,“ sa Ring og rysted modfaldent sit hode. „Men hvem kunde nu også tænkt ... Hun sa det jo først bagefter –“

„Ja, som sagt, det med pengene altså skal jeg nok greje for dig, når såvidt kommer.“ Hansen stod stille udenfor huset, hvor han boed.

Ring ventede en halv time over den sædvanlige tid, da han om eftermiddagen havde drukket kaffe, i håb om, at Constance skulde gå ud, men han havde ikke lykken med sig. Mod sædvane holdt hun ikke skumring, men tændte straks lampen, da det blev for mørkt til at læse; det syntes at være en fængslende bog.

Ring sad inde hos sig selv og røg den ene cigar efter den anden; gennem åbningen i portiéren iagttog han Constance, og det slog ham, at hendes kinder var bleven så smale og hvide.

Stakker, det havde tat på hende dette, men med Guds hjælp vilde hun nok forvinde det. Bare dette med Alette gik i orden.

Constance havde været så mild og stilfærdig siden dette kom på. Ring blev blød ved tanken; kanske var det gået op for hende, at hun selv ikke var uden skyld. Men sligt skulde aldrig hænde mere, han skulde være hende så tro, så tro som guld – det var jo hende, han elsked. Hvad brød han sig om disse tøser, som han for et godt ord eller en klat sølv kunde komme i forbindelse med. Ah, den som havde jenten vel på dør! Tænk, om det kom op! – Han brast i sved ved den blotte forestilling, og så bad han til Gud, at han i sin nåde skulde afvende det værste og hjælpe ham til at skåne sin stakkels hustru – det var jo hende, han tænkte på; af omsorg for hende var det også, at han havde skjult sandheden, da hun spurgte ham ud; det vidste den alvidende, som –

det var han sikker på – også havde tilgivet ham. Når han nu bare kunde komme sig til at stole rigtig trygt på hans hjælp og bistand.

Nej, nu gik det ikke an at bie længer. I dag fik han ikke talt med hende, men i morgen tidlig, inden han gik på kontoret, vilde han se til at gribe lejligheden.

„Skal du ikke ud i eftermiddag, Constance?“ spurgte han, da han gik gennem dagligstuen.

„Nej,“ sa hun uden at se op.

„For så kunde vi slået følge.“ Der foresvæved ham noget om, at han i så fald kunde gå tilbage, når han skiltes fra hende.

Constance rysted på hodet.

„Ja, ja, farvel da, vennen min,“ han strøg hende ømt over håret. „Nu får jeg min sandten skynde mig.“

Ude i entréen gløtted han på kjøkkendøren; han vilde gjøre tegn til Alette, at hun skulde gå ned bagtrappen, men der var tomt, og han voved ikke at kalde. Så måtte han da gå med uforrettet sag.

Constance la bogen fra sig og læned sig tilbage i sofaen.

Hun tænkte på sin mand. Hvad der var hændt, havde dog vistnok gjort indtryk på ham; der var kommet noget alvorligt, næsten sørgmodigt over ham, som klædte ham; han drak heller ikke så meget i den senere tid, der var jo aftener, hvor han af sig selv forlangte te.

Når han var slig, kunde hun nok måske med tiden komme til at holde af ham; han var jo hendes mand og havde som sådan en slags ret til hendes kjærlighed.

Og hun havde dog vistnok mere godhed for ham, end hun selv havde vidst af, for hvorfor skulde det ellers gjort hende så ondt, det med Alette, ja, for det var ikke bare vrede, hun havde følt. Kanske var det sandt dette, at hun kunde få et bedre menneske ud af ham, hvis hun ret for alvor søgte at vise ham lidt kjærlighed – det så da virkelig ud til det. Når han kom hjem i aften, vilde hun tale med ham og la ham mærke sin

stemning. Det bedste i livet var dog vel, når alt kom til alt, at være noget godt for en anden, og en fik desuden være nøjsom, lære at slå af på sine fordringer til lykken.

Hun blev afbrudt i sine betragtninger ved at det ringed, og straks efter trådte Marie ind.

Det var ikke meningen at bli, sa hun, men hun vilde sidde en stund og tog derfor tøjet af.

„Så skal vi ha en kop eftermiddagste,“ sa Constance og gik ud for at gi Alette besked.

De begyndte at tale om dit og dat, men det gik ofte i stå imellem dem.

Alette kom ind og satte tebrættet med trillebør på et af småbordene, som Constance havde stillet hen for øjemedet. Marie mønstred pigen fra top til tå. Alette blev blodrød, og i sin forvirring snubled hun mod en skammel, så at hun holdt på at falde. Marie fulgte hende ubarmhjertig med øjnene lige til døren, som hun formelig krøb sig igjennem.

Constance havde ikke seet på hende; det gjorde hun aldrig siden hin aften; kun de allernødvendigste ord havde hun værdiget hende.

Da hun hørte hende tørne mod skammelen, så hun et sekund i den retning og opfanged et glimt af minespillet i Maries ansigt; hun blev ubehagelig berørt deraf; det var dog ufint at la pigen mærke, at hun var medvider i denne modbydelige hemmelighed – det kunde Marie gjerne ladt være med, for hendes skyld i det mindste.

„At den tøs ikke skammer sig,“ sa pludselig Marie, mens hun rørte om med teskeen i koppen.

„Nu har hun jo ikke så længe igjen,“ bemærked Constance lige gyldig.

„Men du tænker da vel ikke på at beholde hende tiden ud, Constance, det går jo ikke an at la hende vise sig for folk, og det må jo være ækkelt for dig også.“

„La hende vise sig – hvad er det, du sidder og snakker om?“ Constance så forundret på Marie.

„Men ser du da ikke, hvordan det er fat med hende?“

„Fat med hende,“ gjentog Constance mekanisk.

„Ja, du gode Gud, Constance, hun er jo rent ud sagt højst frugtsommelig.“

Constance slog hænderne sammen.

„Men hvor har du da dine øjne henne, Constance?“

„Åh, men tar du ikke fejl, Marie?“

„Men så se da på hende!“ råbte Marie. „Så langt som hun er fremme. Det mindste barn må jo kunne opdage det.“

„Nej, at den Alette! Uf, det er da en væmmelig historie,“ sa Constance med et udtryk af afsky i sine miner.

„Med hende overrasker det mig nu slet ikke,“ mente Marie, ”det hænder jo med dem, en mindst skulde tro det om – hun har naturligvis en kjæreste?“

„Det ved jeg ikke,“ sa Constance.

„Har hun ikke havt en fyr gående på dørene? Det har de jo alle, men så er det jo altid en bror, som skal til Amerika, forstår sig – og som kommer for at ta afsked. Nej, pigerne nu for tiden!“

„Uf, hvad skal jeg dog gjøre?“ sa Constance rådvild, det er så leit at sige det til hende.“

„Sig ingenting, bare betyd hende, at hun har at pakke sammen straks. Du kan tro, hun går nok uden at komme med spørgsmål.“

Constance så modfaldent hen for sig.

„Jeg skal skaffe dig en anden imellemtiden – jeg ved en udmærket pige, som er ledig, og som du kan få med en dags varsel,“ vedblev Marie opmuntrende.

„Ja, tak, det var jo godt men –“

„Du betænker dig vel ikke. Hør, Constance – af anstændighedshensyn, om ikke for andet – tænk, når her er fremmede, og herrer – det er jo til at synke i jorden af undseelse over.“

„Ja, du har ret,“ sa Constance, „men, uh, hvor jeg kvier mig.“

Da fru Marie var gået, gik Constance frem og tilbage med en halvt spændt, halvt forlegen mine. Hun var ganske nervøs ved, hvad der forestod, for hun vilde ha det fra sig med det samme; skulde det til, så vilde hun i alt fald ikke sove på det. Og Ring, hvad monstro han vilde sige? Så pinligt som det vilde være at se ham sidde der og skamme sig, når han nu hørte, hvorledes hun var. Men på den anden side havde han godt af det også.

Hun gik hen og ringed. Alette kom ind og spurgte, hvad fru en ønsked.

Constance betragtede hende opmærksomt og var straks på det rene med, at Marie havde ret. Det var dog besynderligt, at hun ikke havde seet det før.

Alette mærked, at noget usædvanligt forestod; der havde ligesom hængt noget ondt over hende de sidste par dage.

Hun forsøgte at se kjæphøj og ligegyldig ud, og mødte Constances blik med en trodsig, halvt fræk mine; men det vared kun nogle få sekunder, så fo'r øjnene usikkert famlende nedover Constances kjole, flytted sig hen på nogle stoleben, ned på tæppet, op igjen et stykke langs bordbenene, men kom hurtig nedover igjen; til sidst så hun ret ned for sig.

„Jeg har ringet på Dem for at sige Dem, at De må flytte herfra i morgen,“ sa Constance stakåndet.

„Ja, jeg har ventet på det,“ svarte Alette med dump stemme, og hodet sank helt ned på brystet. „Det var det, jeg straks sa, at det var bedst, jeg gik med det samme.“

Constance hørte ikke, hvad hun sa, og gad ikke spørge om det.

„Ja, for De forstår, at *her* kan De ikke bli – slig som De har stelt Dem,“ vedblev Constance.

Et pludselig skrig skar gjennom stilheden i stuen, og i næste nu lå Alette for hendes fødder og hulked således, som Constance aldrig

havde hørt det i sine dage. Hun vidste ikke, hvad hun skulde sige eller gjøre og var ikke langt fra selv at briste i gråd.

„Nåde, nåde,“ kom det omsider dernede fra. Ordene persed sig med møje ud fra den sammensnørte strube. Med begge hænder havde hun grebet fat i en flig af Constances kjole; en strøm af tårer styrted nedover hendes ansigt; hun lå omtrent næsegrus, og gennem ryg og skuldre gik der heftige rykninger, som fik hun stød af et elektrisk apparat.

„Jeg har grædt så meget,“ vedblev hun, stadig afbrudt af den voldsomme gråd, „åh, om nætterne, jeg tænkte tidt på at forkorte mig — ja, det gjøre jeg — det gjøre jeg — det var for Deres skyld, frue, for en slik som jeg er liksom skapt til at komme i uløkke. Og jeg sa det til ham, da han fristed mig — ja, det véd den evige Gud, jeg gjøre — tænk på Deres kone — sa jeg.“ Her glap stemmen ganske og blev til en krampagtig hikke. „Men han vilde ha sin vilje. Nåde, siger jeg, nåde! Ah, Gud hjælpe mig, Gud trøste og hjælpe mig,“ hun krøb nærmere til Constance og vilde kysse hendes fod.

Som et lys, der i tyk tåge skimtes fra det fjerne, og lidt efter lidt blir større og klarere, eftersom man nærmer sig, således gik sandheden op for Constance. Hun krummed sig sammen og bøjed sig helt nedover den sammenrullede skikkelse, med arm og hånd hævet til slag. Der var et øjeblik, hvor hun kunde trådt denne skabning ihjel under sin støvlehæl, men i næste nu gik det gjennom hende, hvor elendig og fornedret dette medmenneske var, som hun lå der færdig til at sønderbrytes af sin stormflodsagtige hulken, og hun fyldtes af en smertelig medlidenhed.

„Rejs Dem op,“ sa hun rolig, næsten mildt, „der er ingen hjælp i at ligge her.“

Langsomt og med møje kom hun sig på benene; hun slog forklædet over hodet og tumled mod døren.

„Véd han — jeg mener Ring — om — om, at De er i en sådan forfatning?“ spurgte Constance.

„Ja,“ hvisked Alette.

„Og han vedkjender sig, at det er hans barn?“

„Ja, åh ja,“ sa Alette og slog ud med hånden.

„Har han fortsatt forholdet siden den aften, De husker nok?“

Pigens svar var så lavt, at Constance måtte spørge om igjen.

„Jeg har forsøgt at stå imod,“ hvisked hun.

„Godt,“ sa Constance, „gå nu.“

Hun famled efter dørgrebet og sneg sig sagte ud.

11

Constance følte et rasende had til Ring. Dette skjøgeagtige, svigefulde mandfolk, hvis undskyldninger og forsikringer hun havde nedladt sig til at høre på, som hun havde havt ondt af og var begyndt at fatte tillid til.

Denne usle stakker af et menneske vilde ganske sikkert på ny be om tilgivelse; han vilde ligge på sine knæ og ta Gud til vidne på, at det var hende, han elsked, og at det andet ingen ting betød. Uvilkårlig knytted hun hænderne. Du gode Gud og fader for en lykke det var, at hun havde fået sandheden at vide i hun kunde ha trykket Alettes hånd af taknemmelighed.

Når hun nu bare vidste, hvorledes det var, man bar sig ad for at få skilsmisse. Hun stod og grundet over det, med hænderne foldet i hinanden. Præst måtte der til — det var hun på det rene med — så var det jo bedst, hun skyndte sig til ham.

I febrilsk hast tog hun tøjet på. Hun skjalv af angst for at møde Ring i trappen, men slap uhindret frem. Hurtig gik hun ned over gaden. Pastoren boed i et af

hjørnehusene på Holbergs Plads. Snart var hun ved målet og fandt sin vej op over den gasbelyste trappe. På entrédøren i anden etage var der anbragt en skinnende messingplade, og på denne læste hun: F. B. Huhn, sognepræst, kontortid 9–10 og 4–5. Så var han vel ikke hjemme eller tog i alt fald ikke imod. Hendes knæ skjælved, og hjertet slog så hårdt, at hun kjendte det op i svælget; – det var som sjælen vilde ud af hende for hvert åndedrag, hun tog.

Hun løftede hånden for at ringe, men lod den atter synke, – hvad skulde hun sige? Hun prøvede at lave en begyndelse, men hjernen nægtede at gøre tjeneste, tankerne gled fra hende. Hun havde en fornemmelse af, at inde i hodet gik noget rundt, uafsladelig rundt, det var derfor hun ikke kunde huske, hvad ordene hed. Bare disse hammerslag i den venstre side vilde gi sig lidt, de måtte jo overdøve lyden af hendes stemme – eller kvæle den indvendig fra. Endelig, ganske mekanisk trykkede hun på ringeapparatet og veg forskrækket tilbage for virkningen. En heftig angst greb hende. Blodet fór i jagende hast frem og tilbage fra hjertet til hodet. Et øjeblik tænkte hun på at flygte; hun tog et samlende greb i sine kjoleskjørter og vilde sætte ned over trapperne, men så hørte hun nogen komme, vendte sig derfor hurtig om og blev stående.

Med en stemme, hvis tørre, tynde klang syntes aldeles fremmed, spurgte hun, om pastoren var hjemme.

„Nej,“ blev der svaret i en uvis tone.

Constance følte sig lettet, og med lettelsen fulgte en smule mod.

„Tar han ikke imod på denne tid?“ spurgte hun.

Pigen betragtede hende med et undersøgende blik.

„Jeg skal høre med fruene,“ sa hun lidt nølende og gik nogle skridt, hvorpå hun kom tilbage:

„Tør jeg kanske be om Deres kort.“

Angsten slog igjen sin klo i Constance, men hun følte sig på en måde under pigens kommando.

„Jeg har intet,“ stammede hun, „sig at en dame – mit navn er fru Ring.“

En dæmpet hvisken af stemmer nåede ud til hende, hun hørte tydelig: „Jo, det ser ud til at være vigtigt,“ derpå skridt, som fjernede sig, så de samme skridt, som nærmed sig, så en kort besked, hvorpå pigen kom tilbage og sa: „Værsgod.“

Straks efter stod hun inde ved døren i et lidet værelse, fuldpakket af bøger i store reoler, med et småmønstret gulvtæppe og en mængde falmede kanavasbroderier rundt omkring på stoler, puder, skamler og pibebrætter. Oppe ved vinduet til venstre stod et skrivebord bedækket af aviser, papirer og andet. Stuen var fuld af tobaksrøg, og i ovnen brændte det med en stærk, durende lyd.

Constance så det alt sammen som gjennom en tåge. Pastorens stemme nåede til hendes øren fra en umådelig afstand.

„Værsgod, frue, behag at ta plads,“ sa den venlige gamle herre og satte en stol til rette foran gyngestolen, hvorfra han havde rejst sig.

Straks efter hørte Constance med forundring nogen sige: „Jeg ber om undskyldning, fordi jeg ulejliger Dem, det er ikke Deres kontortid,“ – hun kunde ikke begribe, at det var hende selv, som havde talt.

„Åh, jeg ber, frue, jeg ber, jeg er med glæde til tjeneste, men der er så mange, som søger mig i alle slags ærinder, det er nødvendig at begrænse sig. En skal jo også ha tid til sine prækener.“

Constance bevægede sig urolig på stolen uden at svare, og pastoren la mærke til, at hun så så besynderlig ud.

„Har De noget spesielt på hjerte, frue,“ sa han deltagende, „er der

noget, jeg kan hjælpe eller vejlede Dem med?”

Hans hjertelige tone virkede godt på Constance, hun holdt et øjeblik lømmetørklædet for øjnene for at samle sig og sa så fast:

„Jeg er kommen for at sige Dem, at jeg vil skilles fra min mand.“

Pastoren gjorde en bevægelse som efter et stød.

„Åh nej da, frue, sig ikke det — jeg vilde ikke høre det for meget godt,“ sa han næsten bedende.

„Jo, det er min faste og urokkelige vilje,“ — hun så ham lige i ansigtet. „Vil De være så god at sige mig, hvorledes jeg skal bære mig ad.“

„Først må jeg høre, hvilke grunde De har, og dernæst er det min pligt som sjælesørger og medmenneske, selvfølgelig også i medfør af min stilling som kirkelig embedsmand, at formane Dem til at afstå fra Deres sørgelige forehavende.“

„Men det vil være aldeles frugtesløst, hr. pastor, ingen menneskelig magt kan få mig fra det,“ sa Constance rolig.

„Men hvad mennesker ikke formår, det kan dog måske han, som er jordens og himlens herre. Ikke sandt, frue, De ønsker ikke at stå ham imod.“

„Jeg ønsker at skilles fra min mand,“ vedblev hun heftigere, „hvem og hvad der end sætter sig imod det.“ Hun snurrede muffen rundt mellem hænderne og tabte den derved på gulvet.

„Husk, at der står skrevet —“ begyndte han.

„Det er mig lige meget, hvad der står skrevet,“ afbrød hun ham og trak panden i folder som en, der vil til at storgræde.

„Det mener De ikke, frue,“ formanede pastoren.

„Og desuden, skilsmisse strider ikke imod Guds bud,“ vedblev hun og greb nervøst om de egetræs armstykker på stolen, hun sad i.

„Jo, frue,“ afbrød han hende med mild stemme. „Eller hvorledes vil De kunne slippe fra et ord som

dette: hvad Gud har sammenføjjet, skal menneskene ikke adskille.“

„Men De vil da vel ikke sige, at det er Gud, som sammenføjer alle ægtefolk,“ råbte Constance.

„De er smittet af tidens vantro, frue! Guds veje er ikke vore veje. Ægteskabet er af Gud; når Herrens tjener foran Guds alter udtaler indstiftelsesordene over brudeparret, så er det Herrens eget bindende ord, der har lydt. Ægtefolkenes uværdighed borttager ikke et fnug af institutionens hellighed, ligesom nadverens sakramente ligefuldt er Kristi legeme og blod, om det end nydes af de mest ubodfærdige.“

„Men skilsmisse er dog tilladt mellem de kristne,“ sa Constance i en ophidset tone.

„Det er for hjerternes hårdheds skyld, husk hvad Moses sa til jøderne.“

„Moses og jøderne kommer ikke os ved,“ afbrød hun.

„Atter et tegn på vantro. Så længe Herrens menighed eksisterer i verden, så længe vil Mose lov komme os ved. Men siden De ikke vil bøje Dem for Moses, så vil De dog måske lade frelserens ord få indpas i Deres hjerte. Hør hvad han siger om ægtefolk.“ Han greb testamentet, som lå opslået på bordet, bladed lidt i det og gav sig til at læse Matthæus 19. kap. 5. til 10. vers.

Constance havde møje med at beherske sig så vidt, at hun kunde sidde stille, mens han læste. Det brændte i hendes tindinger og sused for hendes øren. Dette udenomgående snak harmed hende. Hun vidste i sin inderste sjæl, at det, hun vilde, var ret, det var heller ikke for at spørge derom, hun var kommen. At forsøge på at stanse hende var en lumpen handling, det var at gjøre sig meddelagtig i svineriet, hun var flygtet fra.

„Der står det jo netop, at skilsmisse er tilladt,“ sa hun, da præsten la bogen bort; hendes øjne

gnistred, og stemmen brast af sindsbevægelse.

„Ja, for hors skyld, men også ene derfor,“ svarte han med en apostolisk håndbevægelse.

„Det er også netop derfor, jeg vil skilles,“ sa hun.

Pastor Huhn bøjede sig forover med et pludseligt kast af hovedet.

„Hvad siger De! Arme, arme frue, skulde det være muligt, skulde det virkelig være muligt.“

Den dybe medlidenhed i hans tone nåede helt ind til den streng i Constances hjerte, der ikke kunde røres ved, uden at den gav gjenlyd. Med en hurtig bevægelse slog hun hænderne for ansigtet og hulked sårt.

„Stakkels frue, græd De blot, græd ud, rigtig ud, det letter det sorgbetyngede sind. At tænke sig, at slikt skal foregå i Herrens menighed. Ak ja, menneskenes synder er bleven såre store iblandt os.“

„Men er De nu også vis på, at De ikke dømmes på en blot og bar mistanke?“ spurgte han, da Constance igjen var bleven rolig.

„Ja, for det er en forfærdelig anklage, De rejser imod Deres mand, frue,“ skyndte han sig at tilføje, da han så hendes utålmodige hovedrysten.

„Om han også kan ha skinnets stærkt imod sig,“ vedblev han, „det kan være fejlt. Kvinder er tilbøjelige til skinsyge, og skinsyge er det samme som at være slagen med blindhed.“ Pastorens tone lød med et opirret, som om han sad og forsvarede sig.

„Vor tjenestepige venter et barn, som er, ja — som er hans,“ afbrød hun ham.

Det gav et sæt i ham; han stirrede et øjeblik på hende med målløs forskrækkelse.

„Langmodigheds Gud, hvad må du ikke se på,“ han sukede hen for sig og foldede hænderne. „Hvad må dit faderhjerte ikke lide! — Og De er vis på,“ vendte han sig til Constance, „at der ingen fejltagelse er mulig?“

„Hun har selv sagt mig det,“ var svaret.

„Du store tid, for en fordærvelse,“ mumlede præsten og bevægede fingrene, som om han toed sine hænder.

„Det er da vist ikke så ualmindeligt, efter hvad jeg har hørt,“ sa Constance og så hen for sig med et tomt blik.

„Nej, nej, frue, sådan må De ikke tale, det røber en sædelig depravation i tankegangen, som i sin inderste grund er ukristelig.“

„Men når det nu er sandt! At det forholder sig slig er da vel mere ukristeligt end at vide og sige det.“

„Men man må ikke tabe troen på det gode, frue. Bevar dit hjerte frem for alt det, der bevares, står der skrevet.“

Pastor Huhn faldt i tanker. Constance sad stille og ventede på, at han skulde tale.

„Dette er en svær tugtelse, frue,“ begyndte han efter en stunds forløb; hans stemme var mild og formanende, „nu gjælder det, at De lar den blive til Deres sjæls evige bedste.“

Hun flyttede sig urolig på stolen.

„Ja, det er hårdt for kjød og blod, det, Gud forlanger af os,“ vedblev han, „men det er dog det eneste, som kan skaffe fred i vore sjæle.“

Constance taug fremdeles; præsten betragtede hende opmærksomt.

„Værer barmhjertige, ligesom eders fader i himlen er barmhjertig.“

„De mener, jeg skal tilgi ham,“ råbte hun, og hendes holdning blev pludselig udfordrende.

„Ja, frue, så stor grund De end kan ha, De bør ikke bryde Deres ægteskab.“

„Det er ikke mig, som bryder, det har han besørget!“

„En kristen kvinde forlader aldrig sin mand. De vil nok ha den kolde retfærdighed på Deres side, men ikke den kjærlighed, der tilgiver alt, tåler alt, tror alt, håber alt. Tro mig, det er saligt at tilgive.“

„Det er foragteligt, oprørende, umoralsk,“ udbrød hun, dirrende af harme.

„Tænk, om vor Herre vilde svare os således, når vi kom og bad om nåde,“ sa pastor Huhn med et lille smil og i en tone, som om han nu havde fundet det rette ord. „Tænk, om han i vor sidste stund, når vi råbte til ham om tilgivelse for et helt livs synd, vilde gjøre med os efter fortjeneste —“

„Men de to forhold kan jo slet ikke sammenlignes,“ sa Constance i en heftig tone. „For det første er der jo intet ægteskab mellem Gud og menneskene, og for det andet er det jo ham selv, som har skabt os, som vi er.“

„De forfærder mig, frue, De bespottes Gud i Deres syndige tale.“ Det lød strengt.

„Bespottes man Gud ved at sige, hvad der er sandt?“ spurgte hun og rejste sig.

„Vantroens ånd taler ud af Dem,“ han rysted modfaldent sit hode, „på Dem vil mine formaninger vistnok være spildt, Dem kan kun Gud hjælpe. Jeg har gjort, hvad der er min pligt, og foreholdt Dem at vise kristelig mildhed og overbærenhed, når De ikke vil lade Dem lede af skriftens ord, så har jeg ikke mere at sige.“

„Men sig mig, hr. pastor,“ sa Constance med dybere stemme, „hvis det nu var en mand, hvis hustru stod i begreb med at føde et barn, som f. eks. hans kontorbud var fader til, vilde De så også komme med dette: Ingen kristen mand forlader sin hustru?“ Hun så på ham med et næsten fiendtligt blik.

„Her er forholdet forskjelligt. Når en kvinde falder på dette område, røber det en så stor fornædrelse, en så dyb moralsk fordærvelse, at hendes nærværelse i hjemmet må anses for besmittende.“

„Ja, man er nu så vant til at høre det, men jeg tror ikke længer på dette med denne store forskjel,“ sa Constance trodsigt.

Pastor Huhn slog ud med hånden og så ud, som om han ventede, hun vilde gå.

„Vil De så sige mig, hvad jeg har at gjøre?“ spurgte hun og tog sin muffe.

„De behøver blot at skrive en ansøgning, eller få én til at gjøre det for Dem, og sende mig den, så skal jeg påtegne, at det lovbealede mæglingsforsøg har været frugtesløst, og så — ja, jeg skal med fornøjelse ekspedere den videre for Dem.“

Hun takked og sa farvel.

„Vor Herre være hos Dem og gjøre Dem sagtmødig og ydmyg af hjertet, så at hans vilje må fuldbyrdes,“ sa præsten med bekymret mine.

„God nat, frue!“

Han fulgte hende ud og lukked entrédøren efter hende.

12

Da Constance kom ned på gaden, stod hun et øieblik stille og tænkte sig om. Så gik hun hurtig i den modsatte retning af, hvor hendes hjem lå. Da hun nåed Incognitogaden, gik hun ind i et stort hus med spidse små tårnbygninger og ringed på i stueejligheden, hvor fru Wleügel boed.

Jo, tanten var hjemme; hun sad inde og drak te, svarte pigen, der lukked op.

Constance gik gjennem den rummelige trefags dagligstue med de store, gammeldagse møbler, som hun kjendte så vel fra gamle dage. Derborte ved pianoet sad hun, den gang tanten leverte hende frierbrevet, og her med hånden på ryggen af sovestolen stod hun første gang han kom som forlovet. — Huttitu, hvor hun rysted ved disse minder.

Der brændte en liden, med lyserødt papir tilsløret lampe borte i hjørnet foran den halvrunde hjørnesofa; den store hvide porcellænsovn sendte en mild

varme ud over værelset, og der duftede af potttblomster. Døren til spisestuen stod på klem og ind gennem sprækken et stykke bortover gulvtæppet flød et stærkt gulagtigt lys, som mødtes med det afdæmpede, røde lampeskin.

Idet Constance trådte over tærskelen til spisestuen, havde tanten rejst sig fra sit færdige måltid. Hendes hår var på det sidste blevet ganske hvidt; hun bar en kappe med pibede strimler, og udenpå kjolen havde hun en stor rundskåren fløjelsmodest, der endte i to lange spidser, foran besat med silkefrynser. Ondet i foden havde forværret sig så, at hun denne vinter var begyndt at bruge stok.

„Nej, men Constance, er det dig, som er ude og går så sent, nu har jeg netop drukket te, skal jeg lave dig en kop,“ spurgte hun.

„Nej tak, tante, slet ikke det, jeg vil tale med dig.“

Fru Wleügel så studsende på hende, der var noget i stemmen, som foruroligede hende.

„Der er da ikke tilstødt dig noget?“ spurgte hun.

„Jo, tante, kom ind, så skal du høre.“ Og så begyndte Constance at fortælle, mens hun i hast afførte sig sit overtøj, og endte med at sige:

„Og nu er jeg kommen for at bli hos dig, tante, indtil det er ordnet.“

Tanten havde hørt på hende i taushed; hendes øjenlåg var sænkede, og der var kommen en stram trækning i mundvigerne.

„Og hvad vil du så gøre, Constance?“ spurgte hun, og så alvorligt på hende.

„Rejse hjem,“ svarte Constance og brast ud i en lidenskabelig hulken.

„Det vil dine forældre aldrig tillade,“ fru Wleügel rystede tungsindig på hodet. „En skal gøre, hvad der er ret.“

„Når de hører, hvorledes Ring har været! Nej tante, så slet tror jeg ikke om dem.“

„Stakkels kjære Constance min – Gud skal vide, jeg føler for dig,“ det vibrerte stærkt om den gamle dames tynde læber, „det går mig således til hjertet, at – åh Gud, åh Gud – det er grænseløst, hvad vi kvinder må tåle, men aldrig havde jeg troet, at det skulde gå dig –“

Stemmen tabte sig i en tynd piben, og hun fo'r med hånden over øjnene.

„Du må tro, jeg véd, hvad det er,“ vedblev hun lidt efter, „ja, for sådan gik det mig også.“

„Var din mand også således?“ råbte Constance og styrtede på knæ foran hende.

Fru Wleügel tog hendes hode mellem hænderne og kyssede hende på håret.

„Ak ja, Constance, og ikke bare han. Vi tror altid, at vi er undtagelser, men det er så langt fra. Det er så vanskeligt med mændene; gifter de sig, mens de er unge, så har de ikke raset fra sig, og venter de, til de er ældre, så er deres vaner blit dem for stærke.“

„Men tante, tante,“ råbte Constance, „hvorfor sa du ingenting om dette før? Hvorfor vilde du da så gjerne få mig gift?“

„Constance min, når du blir så gammel som jeg, vil du forstå alting bedre – en får gjøre, hvad der er ret. Verden er indrettet på, at kvinderne skal være gift; ulykkelige blir de, det vil sige til en tid; men et ugift froentimmer – ja, hendes lod er dog endnu langt sørgeligere. Af to onder får en vælge det mindste.“

„Da véd jeg dog, hvad jeg vilde valgt, hvis jeg havde vidst besked,“ udbrød Constance med bitterhed og rejste sig.

„Den, som har skoen på, ved, hvor den trykker,“ Sa tanten og vuggede sagte frem og tilbage med overkroppen. „Tro mig, Constance, var du bleven pebermø, så vilde din ugifte tilstand ha forekommet dig at være den vigtigste hindring for at nå lykken i livet.“

„Ja, ja, tante, lad os ikke disputere om dette nu, det fører så ikke til noget,“ sa Constance.

Hun kunde ikke være stille, men bevægede sig urolig omkring.

„Og du har været hos præsten, siger du? Ak Gud, ak Gud, hos præsten. Og Ring, hvad siger Ring?“

Så fik hun vide, at Constance ikke havde talt med ham, og at han var uvidende om, hvad hun havde besluttet.

„Constance, du må betænke dig, du må betænke dig vel, før du bestemmer dig i denne sag.“ Hun hævede hånden som til advarsel.

„Der er ingenting at betænke, kan du ikke forstå det, tante,“ det kom utålmodig klynkende. „Begynd nu ikke at pine mig, hører du, jeg kan ikke tåle det!“

„Ja, men søde Constance – du må være fornuftig. Af alle ulykker er en skilsmisse den værste – du må da høre, hvad Ring –“

„Hvis du vil ha mig til at vende tilbage til ham, så siger jeg, at det nytter dig ikke,“ afbrød Constance hende, „jeg gør det ikke, jeg gør det ikke. Hun stod og småtramped med begge fødder, som om hun gav sig i farten til et løb.

„Du skal ta dig tid, Constance, ikke handle nu. Den første smerte er så overvældende. En skal gjøre, hvad der er ret.“

„Nej, tante, det er ikke smerte, det er væmmelse, afsky – afsky og foragt. Jeg tåler ikke at se ham – jeg blir gal bare ved tanken.“ Hun vred sine hænder, som om hun var ude af sig selv.

„Ja, ja, jeg véd det nok,“ tanten slog ud med hånden, „men det gir sig. Når der er gået nogen tid, vil du ha det bedre. Det nytter ikke at gjøre oprør, Constance! Hvad kunde det hjælpe at sidde der som fraskilt med al skandalen og sorgen på sig, rynket på næsen til af alle og enhver.

Rejse hjem, siger du! Var din mor her, hun vilde tigge og trygle dig om at vende tilbage. Du kunde ikke volde dine forældre en større

sorg, Constance, du kan tro, det er sandt, hvad jeg siger.“

Constance kasted sig på knæ i en lænestol med ansigtet i hænderne og vanded sig højt.

Tanten humped hen til hende og tysset blidt på hende.

„Nu skal du pent gå hjem, Constance, vær nu snil pige.“

Jeg skal følge dig. Vi tar en vogn, så skal jeg tale med Ring, han skal ikke få røre ved dig. Du skal få det, som du vil – komme her hver dag. Nu længes snart dagene, inden vi ved ord af det, har vi sommeren, så rejser du til Molde – det skal være, som om Ring ikke eksisterede, indtil du er kommen over det, kom nu, Constance.“

Constance løftede hodet og så på hende. Ansigtet var smertelig fortrukket, øjnene havde et fortvilet udtryk.

Munden var presset sammen i forbitrelse. Med en energisk bevægelse kasted hun overkroppen bagover og sa med stille kraft: „Hvis du jager mig fra dig i aften, tante, så går jeg lige hen og dræber mig – nu kan du gjøre, hvad du vil.“

Tanten fo'r forfærdet et skridt tilbage; hun forstod, at her nyttede det ikke at overtale.

„Du kan begribe, at jeg mere end gjerne huser dig, Constance min,“ sa hun med grædende stemme. „Jeg bare stræber efter at gjøre det rette, jeg. Når du er så desperat til sinds, så får du bli i Guds navn, ja, i Guds navn.“

Constance lod ansigtet falde tilbage på sine hænder, der hviled på stoleryggen.

Fru Wleügel humped hen til skrivebordet og skrev med blyant de ord til Ring:

„Constance er her og kommer ikke hjem i nat. Hun er aldeles fortvilet og vil absolut ha skilsmisse.“

Så sendte hun pigen afsted med brevet.

Derpå gik hun hen til Constance og fik hende med blide ord og kjærtegn til at sætte sig i sofaen.

„Se så, her er en skammel til fødderne, ta den pude i nakken og læg tæppet over knæerne, se så — nu sidder du godt.“

Constance sad tilbagelænet med nedhængende arme og lukkede øjne; ansigtet var indsvundet, og omkring munden lå der et træk af usigelig græmmelse.

„Nu skal jeg lave dig en god kop te,“ småpludred fru Wleügel, „og så skal jeg stelle i stand for natten, du skal få ligge inde hos mig på sofaen, hvad tror du om det, Constance?“

Hun nikked.

„Ak ja, ak ja, en får gjøre, hvad der er ret,“ mumled den gamle dame, mens hun trippede ud af stuen med små geskjæftige skridt.

13

Efter optrinnet i dagligstuen havde Alette ligget næsegrus på sengen og grædt, indtil hun ikke orkede mere.

Hun tænkte på moren, hvad hun vilde sige, når hun nu fik hende hjem — hun, som var gangkone i så mange pene huse, og nu skulde ha den skammen. Ikke for det, hun havde ikke været bedre i sin ungdom — Alette var selv en fin mands datter, men det var nu så længe siden. Og broren, når han fik fat i hende, vilde han sikkerlig skamslå hende, og hun havde ikke likere fortjent. Og så var det Hans Olai —. Hver gang ejermanen til det navn kom frem for hende, blev gråden til skrig, som hun stagede ved at bide i sengetæppet. Hans Olai, Hans Olai, som var ventendes med briggen „Håbet“. Når han så hende, gik han vist fra forstanden, den pene, troværdige gutten — åh, om hun kunde søkke sig ned i det sorteste dike. Til sidst stilned gråden af, det kjendtes, som om der ikke var flere tårer tilbage, som var hun helt og holdent tørret ud.

Hun rejste sig, hængte kjolen til i brystet, knyttede et rent forklæde på og begyndte at stille til aftens.

Da hun var færdig, hørte hun Ring komme. Der gik et ryk igjennem hende; hun greb den lille håndlampe og flygtede ind i kammeret, hvor hun mekanisk gav sig til at glatte på sengetæppet.

Lidt efter åbnede Ring kjøkkendøren og spurgte, om hun vidste, hvor fruene var gået hen.

Alette stak hodet ud gennem døråbningen og svarte, at det vidste hun ikke, hvorefter hun trak sig tilbage.

Ring trådte ind, lukkede kjøkkendøren efter sig og stillede sig op i døren til pigeværrelset.

Hun stod op og ned ved siden af kommoden; med den ene hånd havde hun grebet om dens spidse hjørne; håret var forpjudet, ansigtet opsvulmet, læberne blege og sammenknebnede; af og til hævedes brystet af en krampagtig hikke.

Hendes jammerfulde udseende berørte Ring ubehageligt; noget som en nagende selvbekendelse kom op i ham.

„Hvorledes er det, du ser ud, menneskebarn?“ sa han og søgte at slå en spøgende tone an.

Alette flyttede ikke øjnene fra den firkant i vægtapetet, hvorpå hun stirrede; hun åbnede læberne så lidet, at det var mærkeligt, ordene kunde høres, og dog kom det tydeligt, da hun sa:

„Som jeg har gjort gjerningen, tænker jeg.“

„Men dette går pinedød ikke vejen. Du får komme dig væk, Alette, før det er for sent. Svært, så det viser sig på dig alt.“

„Ja, den besked fik jeg også af fruene,“ svarte Alette uden at røre sig.

„Fruene! Har fruene talt med dig?“ spurgte Ring med åben mund og stirrende øjne.

„Ja.“

„Hvad tid?“

„Nu for en stund siden.“

Ring blev bleg om næsen.

„Har der været nogen?“

„Ja, fru Hansen var her.“

„Så, for Satan! det fordømte fruentimmerpræk! Du lod dig vel ikke mærke?“

„Mærke? De siger jo selv, at det er synligt nok.“

„Spurgte hun om, hvem du havde havt med at gjøre?“

Hans holdning var så truende, at Alette under andre omstændigheder vilde været ræd.

„Det trængtes vel ikke, hun kom jo over os den gang.“

„Og du vedgik det, du angav mig!“ Hans ansigt var kridhvidt og øjnene opspilede; hans arm var løftet imod hende, og knæerne skjælved så stærkt, at han vakled.

„Det skulde vel hjulpet at nægte,“ sa hun tonløst.

„Din udspekulerte, onskabsfulde tøs!“ hvisked han gennem de sammenbidte tænder. „Se mig til den hævnjerrige taske – men du skal få vide, hvad det betyr at bringe en mand i ulykke.“ Hans knyttede næve ramte hende over nakken; hun stupte forover og traf med ansigtet mod bordkanten; med begge hænder greb hun om bordbenet, men havde slig fart, at både hun og bordet fo'r et stykke henover gulvet, før hun blev siddende på huk.

Blødet randt ud af hendes næse; med besvær rejste hun sig og tørred sig om munden med forklædesnippen.

„Ja, værsgo, slå bare, dræb mig på stedet, om De vil. Siden De har gjort det ene, kan De også gjøre det andet.“

Hans raseri var pludselig som blæst bort.

„Ja, du ved ikke, hvad du har gjort, Alette,“ sa han med helt forandret stemme og gik fra hende.

Han var aldeles ude af sig selv og følte en forfærdelse, som tog kraften fra ham.

Inde i dagligstuen sank han om på en stol; hænderne gled ned på knæerne, og overkroppen luded så stærkt forover, at hodet hang helt nede mellem benene. Han blev

greben af svimmelhed; det var, som om alt indvendigt fra isse til fod var tømt ud, og han sad igjen med en ganske hul krop.

Efter en stunds forløb rejste han sig, gik ind til buffeten og skjænked sig et vældigt glas kognak, som han tømte i et drag. Det styrked ham og gav ham tilbage hans sansers brug. Der vilde blive et svært spektakel. Constance vilde skilles, han forudså, at både præst og slægt vilde bli blandet ind i dette. Det vilde blive fanden til sjau med folkesnak og scener og alslags djævelskab, det vilde ikke gå så let at snakke hende til fornuft denne gang.

Hvorledes skulde han møde hende, når hun nu kom – han blev så ilde ved tanken, at han rev sig i håret.

Han kunde ikke sidde stille, rejste og satte sig i et væk, slentrede rastløs omkring og mumled halvhøjt afbrudte sætninger: „Ja, ja, – du store tid, – nok udaf det – Constance har nu selv skyld – Constance – åh, den elskede, dejlige Constance!“

Han begyndte at græde og pused snøftende sin næse. Havde hun blot villet – åh, åh, – for et liv! – Men herefter skulde han være hende tro, og han skulde ydmyge sig, tigge, trygle, anråbe, ja, han skulde nok formilde hende, hun måtte være en sten, om hun ikke blev rørt, og nogen sten var hun ikke – nej, nogen sten var hun ikke. Stemmen gik op i den fineste fistel. Han græd igjen – det letted.

Pludselig begyndte han at spørge sig selv om, hvor hun kunde være – klokken var jo mange. Hun skulde vel aldrig? Nej, var det likt, – han slog ud med begge hænder. – Hun skulde nu vel aldrig – nej, nej – nej – han stamped i gulvet – hun skulde – Han skjælved fra isse til fod. Han vilde bede – åh, så inderligt, han folded hænderne, nej, ikke stående, han vilde knæle.

Han lå endnu på knæ, da det ringed.

Vaklende gik han ud og lukked op; det var seddelen fra fru Wleügel.

Han var i Incognitogaden før pigen. Fru Wleügel kom selv og åbned for ham.

„Godaften,“ stammed han og trådte frygtsomt over tærskelen.

Midt i sin bedrøvelse følte fru Wleügel et vist velbehag ved at være kommen til at spille en så vigtig rolle i dette sørgelige drama. Hun rysted på hodet og bevæged hånden op og ned for at udtrykke, hvor forfærdelig alvorlig hun fandt sagen.

„Ja, De må nok se bekymret ud,“ sa Ring med skræk og uro i stemme og miner, „det er en tung tilskikkelse.“

„Ja, Gud hjælpe og trøste mig for hende derinde,“ sukked fru Wleügel.

Lyden af de sidste ord blev kvalt af hendes sindsbevægelse. Hun svøbte snippen af lommetørklædet om pegefingern og tørred langsomt først det ene øje og så det andet.

„Gud være lovet, at hun er tyet til Dem,“ sa Ring. „Det var det eneste rigtige. Åh, tante Wleügel, De kan tro, jeg er i en tilstand –“ han holdt hånden for øjnene og søgte at samle sig.

„Ja, men Ring, hvor kunde De nu bære Dem således ad,“ sa den gamle dame klynkende.

„Tal ikke om det,“ han løfted afværgende hånden, „jeg tror, jeg mister min forstand.“

Han vendte sig mod væggen og græd.

„Uf, nej da,“ hyssed fru Wleügel, „det er så ondt at se en mand således – De må ikke græde, Ring.“

„Kunde jeg så sandt græde sjælen ud af mig med det samme – Gud skal vide, jeg gjerne gav mit liv for at ta sorgen fra Constance,“ sa han snøftende.

„En tænker for lidet over det i forvejen, Ring, bagefter er det for sent,“ sukked fru Wleügel.

„Ja, det er fejlen med os mennesker,“ sa Ring og pudsed sin næse, „men så får en også lide for det.“

„Ja, og de andre, som en drager i ulykke – det er nu det værste, Ring.“

Ring gjorde en bevægelse med hodet, som om han var altfor overvældet til at kunne svare. „Får jeg ikke tale med Constance?“ spurgte han.

„Bare det ikke angriber hende for meget – hun er så ophidset, jeg kan næsten sige utilregnelig.“

„Og hun siger, hun vil skilles?“

„Hun vil ikke høre tale om andet; i aften nytter det ikke, Ring.“

„Åh, men lad mig få se hende, bare et øjeblik, jeg skal gå straks, hvis jeg mærker, det er hende imod – bare et eneste minut,“ bad han.

„Jeg skal spørge hende.“

„Nej, gjør ikke det, tante Wleügel, så siger hun nej,“ sa Ring og holdt hende tilbage. „Lad mig gå ind uden videre, jeg skal være så stille og forsigtig, hvor er hun henne?“

„Der,“ hun pegte på døren til dagligstuen.

Ring la hatten på entrébordet, åbned døren uden støj, og gik varsomt over tærskelen.

Constance sad endnu i samme stilling på sofaen. Til tantens bønner om at drikke den te, hun bragte hende, havde hun blot rystet på hodet.

Hun følte sig så mat, at hun syntes, det var umuligt at løfte hodet op. Inde i hjernen var der så underlig tungt og stillestående, og uafladelig kjendtes det, som om der risled fine strømme af koldt vand fra issen ned til nakken.

Hun sad i en døs med lukkede øjne, det var så godt at ikke kunne tænke – Men hvad kunde det være for noget varmt og fugtigt der blev trykket op og ned på hendes hånd, og så forekom det hende, at nogen hvisked: „Constance.“

Det blev så tungt på hendes knæ, hvad var det dog? – Langsomt sled

hun øjnene op — der lå en stor lysebrun klump, som rørte sig, med en blank hvid runding på midten og noget bredt sort nedenfor det igjen, lige ned på gulvet, og så kom der en snøftende lyd.

Det var først da klumpen løftedes, og et par anløbne, rødgrædte øjne hævedes imod hende, at hun helt kom til sig selv.

Med et skrig, som var hun bidt af en slange, fo'r hun op af sofaen, styrted først som i vildelse om i stuen, fik så øje på en dør, piled ud af den, videre afsted, gennem den næste, kom ind i et mørkt værelse, og tørned så mod noget spidst. Slaget var så heftigt, at hun tabte bevidstheden og faldt næsegrus overende på gulvet. Ring og tanten kom springende til. Fru Wleügel gik rent vild, før hun endelig fik tændt lys.

De knæled begge ned ved siden af Constance. Panden var opsvulmet i en stor bule, ellers var der intet at se. Hun syntes ganske livløs, når de løfted hendes hænder, faldt de tungt tilbage igjen.

„Spring efter læge, Ring, vær snar, for Guds skyld,“ sa tanten.

Ring afsted.

I forening med pigen, der imidlertid var kommen tilstede, anstrængte fru Wleügel sig for at få Constance til at vågne.

De stænkede hende med vand i ansigtet, hældte hende Eau de Cologne over hodet, stak en pude ind under nakken og fik knappet kjolen og korsettet op.

Da doktoren kom, havde hun givet det første livstegn fra sig; han fik hende sat over ende i en lænestol, og snart var hun kommen ganske til live igjen.

Da hun åbnede øjnene, så hun Ring stå bøjet over sig; med en jamrende lyd kasted hun sig ind til tantens bryst og gjorde en afværgende håndbevægelse.

„Gå ind i dagligstuen, Ring,“ hvisket tanten.

Doktoren ventede, mens Constance blev bragt til sengs.

Da han havde undersøgt hende, erklæred han, at en akut sygdom var ved at bryde ud, han kunde ikke sige hvilken.

Han skrev en recept, gav nogle instrukser for natten, trykkede Rings og fru Wleügel's hånd og lovede at komme tidlig igjen næste morgen.

Fru Wleügel gjorde forberedelser til at våge over Constance, som lå stille hen med lukkede øjne. Hendes åndedrag var kort og uregelmæssigt. Ved lyset gjennom den grønne lampeskjærm så hun dødningsagtig hvid ud; over panden lå der et vådt klæde. Af og til fo'r hun sammen som i angst og så sig om med forstyrrede blikke, men blev straks rolig, når tanten forsikrede, at hun var hos hende, og at der ikke var tale om, at hun skulde hjem.

Men inde i dagligstuen gik Ring op og ned på gulvet med hodet dybt nede på brystet. Med mellemrum knæled han i en lænestol, lagde ansigtet på hænderne og græd. Så stod han op og satte sig i marsch igjen. Af og til stansede han, foldede hænderne og løftede dem som i brændende bøn. Så slog han ud med armene og udbrød med lidenskap: „Hun skal bli min igjen, åh, hun skal — hun skal — så sandt hjelpe mig Gud, amen.“

14

Det var en hjernerystelse, Constance var bleven rammet af. I over en uke lå hun i en søvnliggende døs, og når hun et øjeblik var vågen, fantaserte hun om alt mulig og kjendte hverken tanten eller diakonissen. Lægen erklærte dog allerede efter et par dages forløb, at han ikke troede, der var nogen fare på færde, og at sykdommen efter al sandsynlighet ikke vilde efterlade sig noget varigt mén. Da så bevidstheden vendte tilbake, og forstyrrelsen i hjernen måtte ansees for at være hævet, gik

det langsomt med at komme til kræfter. Aldrig så snart var hun imidlertid af doktoren erklæret for at være frisk igjen, før der fra forskjellige sider blev sat skjulte drivhjul i bevægelse for at få hende til at opgive tanken på skilsmisse.

Når hun talte om, hvad der forestod, blev det vist tilbage med den indvending, at hun var for svag til at tænke på sligt. Hun måtte gi tål og vente, til hun blev stærkere. Hun boed jo hos tanten og blev aldrig foruroliget af Rings besøg; det var jo foreløbig god nok skilsmisse det.

Der begyndte at komme skrivelser fra moren, som af tanten var bleven underrettet om, hvad der var foregået.

På det første brev svarte Constance tilbage, at hun heller vilde brændes levende end vedblive at være Rings hustru, og at hun helst vilde forskånes for at høre om den sønderknuselse og de eder og løfter, han pr. post sendte op til Molde.

Efterhånden begyndte dog morens bønlige ord at gjøre indtryk på hende. Fru Blom bad hende så inderligt om, at hun for Guds skyld måtte forskåne dem for den sorg et sligt brud vilde volde. Hun sa ligefrem, at det vilde lægge dem i graven, eller i alt fald være dem en daglig tærende græmmelse.

Snakket om, at hun ikke måtte tro, hun var den eneste bedragne, fik hun da også høre fra den kant. Nogle dunkle hentydninger i et af brevene, bragte Constance til at spørge sig selv, om hendes egen mor også var i flok og følge med de forrædte hustruer. Så foreholdt moren hende også i skånsomme udtryk, at hun dog måske ikke havde været så god og kærlig en ægtefælle, som hun burde, og at hun derfor selv ikke var uden skyld.

Hendes far havde også skrevet indtrængende til hende; han havde pegt på den mislige stilling, en fraskilt hustru indtog i samfundet; verden var nu en gang således

indrettet, at den så skjævt til de kvinder, der gik udenfor det almindelige. Tonen i brevet var så kærlig; han mindede hende om så mange småting fra hendes tidligste barndom, da hun havde redet på hans knæ, og de havde krøbet omkring på gulvet og lagt hund og kat. Til slutning havde han forsikret hende om, at hun var og altid havde været hans hjertes eget, elskede barn, og at hun derfor måtte vide, han vilde hende det bedste, det kærligste til alle, alle tider.

Over dette brev sad Constance og græd så længe, til bogstaverne viskedes ud af hendes tårer.

Pastor Huhn gjorde ofte små visitter hos fru Wleügel.

De første gange gik Constance ud af stuen, når han kom; men da tanten en dag bad hende så meget om at la det være, gav hun efter og blev siddende. Han talte så stilfærdigt og småmorsomt om hverdagslige ting. Constance kunde ikke la være at synes om ham. En dag fik han hende til at le af en anekdote, han fortalte fra et middagsselskab om en dame, han havde havt til bords, og som havde git ham de løjerligste svar på alt, hvad han sa. Til sidst spurgte han hviskende sin sidemand, om hans borddame ikke var rigtig vel forvaret; så fik han vide, at hun var døv.

En dag han traf Constance alene, ledte han talen hen på hendes ægteskabelige forhold. Det kom så fint og hensynsfuldt. Hun måtte ikke bli bange, ikke for alt i verden vilde han trænge ind på hende, kun sige, at en så dyb fortvilelse, som den Ring havde lagt for dagen de gange han, Huhn, havde søgt ham, havde han ikke før stødt på under hele sin præstelige virksomhed. Her var noget andet end blot og bart sorgen over udsigten til at miste sin hustru; her var en sand og levende anger, en sjælenød og ruelse, som med psykologisk nødvendighed måtte virke et nyt liv. Han havde ingen

ret til at dadle hende, hvis hun stod fast på sit forsæt, ikke den allerfjerneste, men det vilde han sige, at gik hun tilbage, vilde han med glad ærbødighed ta hatten af for hende, for så gjorde hun en af disse gode gjerninger, hvis rækkevidde menneskeøjne ikke kunde måle.

Undertiden talte de om religiøse emner i Huhn sa, det interesserede ham at høre de mange smålige fornuftindvendinger, som den formørkede menneskeforstand nødvendigvis *måtte* rejse mod det åbenbarede Guds ord, men som troen, Gud være lovet, sejrrig kunde sætte sin hæl på, så sandt som at kvindens sæd havde knust slangens hode. En gang, da han stod og trykkede hendes hånd til farvel, sa han, at han jevnlig bad Gud gi hende troens lys, han kunde ikke andet, om end hun smilte til det, og han havde en forvisning i sit hjerte om, at han vilde bli bønåret. Da Constance tvilende rystede på hodet, vedblev han: „Jo, for ser De, frue, De er ingen fornægter i den forstand, at det kommer ind under synd mod den helligånd, De er aleneste en ærlig tviler.“

En dag, da fru Marie sad deroppe, fortalte hun, at Mejer havde været hjemme på besøg og atter var vendt tilbage til sit konservatorium.

„Han spurgte efter dig, Constance, og bad mig hilse,“ tilføjede hun.

„Blir det til noget med hans musik, skal tro?“ spurgte fru Wleügel.

„Han har sendt hjem nogle romancer, som er blevet rost i bladene,“ svarte Marie, „de blev sunget på koncerten forleden. Den ene især er dejlig — uhyre melankolsk.“

„Dem vilde jeg gjerne kjøbe,“ sa Constance, „er de vanskelige?“

„Nej, du kan godt spille dem. — „Når dit øje på mig lyser,“ sang hun, „nej, jeg kan ikke melodien udenad. De koster 1 krone, jeg har

dem også. Nu arbejder han nok på noget større.“

Constance blev vemodig stemt ved tanken om Mejer. Hun mindedes deres samtaler, hans spil og al den småoro, de havde havt sammen. Det gik op for hende, at hun egentlig havde følt sig så vel i hans selskab. Udtrykket i hans øjne, når de havde hvilet på hende, stod med et tydeligt for hende, og så så hun hans blege, bevægede ansigt den gang han sa farvel. Hun kjendte sig skuffet over, at han havde været i byen uden at se hende, og det syntes hende så fattigt og trist, at han nu var borte, og at hun måske aldrig mere kom sammen med ham.

Hun vaktet ved lyden af et navn.

„Lorck, siger du,“ sa tanten og skjøv brillerne op i panden; hun sad og broderte.

„Ja, hvad synes du! Noget så latterligt,“ sa Marie.

„Hvis jeg ikke var vis på, Constance bare vilde le af det, havde jeg slet ikke nævnt det.“

„Hvad var det med Lorck?“ spurgte Constance.

„Ja, vil du tænke dig til, at man siger, det er for hans skyld, du skal skilles. Jeg bare byr dig —“

„For hans skyld?“ sa Constance og lod sit arbeide synke.

„De har lavet en hel historie,“ fortalte Marie. „Han har i Gud ved hvor lang tid bestormet dig med sin kjærlighed. Du har endelig ladet dig besejre og sagt til Ring, at du vil skilles fra ham for at gifte dig med Lorck. Derover er Ring blit rasende, du er flygtet til tante Wleügel og er falden i en sygdom af forskrækkelse. Du hører, de er ikke i forlegenhet med at finde på.“

„Det uforskammede pak!“ sa tanten og vrissede af vrede. —

„Og nu går den arme Ring og stræver for at skaffe rede penge til skiftet,“ vedblev Marie. „Det er derfor han sælger sine bankobligationer.“

„Sælger han bankobligationer?“ afbrød fru Wleügel.

„Han har solgt en for de svenske jerngrubers skyld,“ svarte Marie. „Tænk dig til for Rikard at høre på dette vrøvl — han, som véd besked.“

„Folk har det altså travelt med mig og mine affærer?“ spurgte Constance.

„Ja — du véd vel, der skal mindre til end som så. Men du tar dig da vel ikke nær af det, Constance?“ Fru Marie så bekymret ud.

„Langt fra!“ svarte Constance, „lad dem bare snakke.“

„Åh, men du er bleven så bleg, Constance.“ Fru Wleügel humped hen til hende på sin stok. „Folkesnak kan ingen fri sig for og allermindst en kone, som vil skilles — det må du belave dig på. Det blir ikke spøg, kan du tro.“

„Og derfor ønsker jeg så, du vilde la det fare, Constance,“ sa Marie indtrængende. „Gud skal vide du har grund nok, og Ring havde sandelig vel fortjent det. Men det blir så fælt for dig. Du blir så bagtalt, så mistænkeliggjort — det er virkelig bare dig, jeg tænker på.“

„Ja, det er sandt, hvad Marie siger,“ sa fru Wleügel og piller nogle fine støvgran af Constances kjoleærme. „En fraskilt kone er som en have uden rækværk, alle, som vil, kan gå ind og trække ned. Om jeg har læst det eller hørt det, husker jeg ikke, men det er et sandt ord, synes jeg.“

„Ja, og om de ikke trækker ned, så står de og ser med medlidenhed på en, og det er heller ikke videre morsomt,“ sa Marie.

Constance drejede sig på stolen om mod vinduet; hun støtted kinden i hånden og stirred ud gennem ruden.

Fru Wleügel gjorde tegn til Marie, at hun ikke skulde sige mere.

Kort efter rejste hun sig og sa farvel.

„For resten, tante — han skal være bleven så forandret, siger de,“ sa hun ude i entréen.

„Hvem — uf, Lorck mener du, tal ikke om ham,“ svarte fru Wleügel modvillig. „Tænke sig en sådan historie.“

„Men det kan han jo ikke gjøre for, tante. Jeg traf ham forleden i et selskab, han spurgte efter Constance med et så alvorligt og nydeligt udtryk. Det slog mig, at der var kommet noget, ja, noget helt andet over ham.“

Fru Wleügel humped ind igjen i stuen hen til sit sybord ved midtvinduet. Constance sad endnu i samme stilling. Fru Wleügel skotted til hende, gik så hen og vilde ta hende om hodet, men Constance trak sig bort, lod ansigtet falde ned i vinduet på sine håndflader og hulked.

„Åh nej, Constance. Constance min — hvad er det nu, barnet mit?“

Constance løfted ansigtet såvidt op, at hun kunde bevæge læberne.

„Hvorfor kan I ikke la mig få fred! Aldrig får jeg fred for jer —“ kom det møjsommeligt gennem gråden, hvorpå hun la ansigtet tilbage og hulked videre.

Tanten rysted tungsindig på hodet og gik ind i spisestuen for at fodre kanarifuglen.

Pludselig rejste Constance sig og greb et brev, som var kommen fra Ring om morgenen; hun havde kun læst et par sætninger af det; nu rev hun det i stykker, kasted det på gulvet og trampet på det.

Hun hadet ham, hun ønsked ondt over ham, hun havde lyst til at slå ham i hans frække ansigt, denne usling, som voved at be hende om tilgivelse, at by hende nye løfter og troskabseder, voved at fantasere om, hvorledes de skulde få det, hvis hun vilde bli — uh, hun kunde ikke tænke tanken ud.

Og de andre, som bare gik og overtalte hende til at vende tilbage, som var så villig til at udlevere hende — de slappe, modbydelige mennesker, det var dem, som var de værste! Ingen indignation, ingen vrede over hans adfærd. Hvor kunde hun vente andet af en slig

som han, når de alle holdt med ham —

Var da virkelig verden en eneste stor sump, og måtte man være glad, hvis man bare kunde værges sig så vidt, at man ikke gik til bunds i mudderet?

15

Efter lægens råd var det blevet besluttet, at Constance skulde til Mødum. Tanten havde fået hende overtalt til at opsætte alt angående skilsmissen til hjemkomsten fra badet.

De var langt inde i maj, om en fjortendags tid skulde de afsted. På det sidste var Constance rent hørt op med at hentyde til det brændende spørgsmål, og tanten begyndte så småt at håbe på, at hun vilde ende med at la sig sige.

En formiddag de sad sammen i dagligstuen med sine håndarbejder, blev det Constance påfaldende, at tanten måtte ha noget på hjerte. I løbet af en halv time havde hun fire gange skiftet plads og slæbt sit store, hvide sytøj med sig rundt omkring i stuen. Hun kremted og pudsede sin næse, tog brillerne af og satte dem på vist for syvende gang, mens hun af og til mumlede: „Ak ja, ak ja, en får gjøre, hvad der er ret.“

Constance blev urolig. Hvad var det nu for en slags pinebænk hun skulde lægges på igjen? Hun var til mode som en patient, der ser på, at man gjør anstalter til at løse på forbindingen om et smertefuldt sår. Omsider kunde hun ikke holde det ud længer.

„Hvad er det, du sidder og ruger over, tante?“ sa hun og kastede sit sytøj. „Er det nu noget galt igjen?“

„Nej, Constance, men jeg er bange for — ja, Gud ved, om det ikke vil angribe dig,“ stammede fru Wleügel.

„Men så sig det dog, så sig det dog!“ hun skreg op som et utålmodigt barn.

„Herregud, du lar mig jo ikke komme tilorde,“ sa tanten med en forurettet mine. „Det vil vække minder — lov mig nu, at du vil ta det roligt, Constance.“

„Er det noget på Molde?“ spurgte Constance med åndeløs hast.

„Langt fra! Nej, men det er barnet, skjønner du —“

„Barnet,“ gjentog hun.

„Ja, det, du ved, Constance, det, som skulde komme.“

Constance vendte sig om mod vinduet med ryggen til tanten. Blodet var stormet op i hodet på hende.

„Hvad det?“ sa hun med en let dirren i stemmen.

„Det er dødt, og det er rigtig en lykke, du —“

Constance rørte sig ikke.

„Det var jo det bedste for det stakkels kræ, ja, for alle parter,“ vedblev tanten. „Ak ja, vor Herre gjør al ting vel til slut.“

Constance foldede armene over brystet og stirrede hen for sig.

„Og moren,“ fortsatte tanten, mens hun humped om i stuen og med sine fingerspidser slog støvet af de stoppede stolerygger, „hun er nu rejst til Amerika — ja, tænk med en som vilde gifte sig med hende. De har nok været forlovet, han var svært ud af det med det samme, tror jeg nok, men så sa han: Om hun er falden, kan hun rejse sig igjen — det var moren, som fortalte det, hun er gangkone her, husker du — og det var nu virkelig pent og kristeligt af ham. Og nu, Constance,“ tilføjede hun med lavere stemme og stod pludselig stille tæt ved hende, „nu synes jeg ligesom, at al ting er blit anderledes, ja, næsten, som om alt dette føle bare har været en drøm.“ Hun rusled af igjen og gav sig til at ordne og flytte på en del småting, som lå på sin plads i forvejen.

„En skal gjøre, hvad der er ret,“ blev hun ved, „og det kan aldrig være ret at støde et menneske fra sig, som ligger angrende og

bønfaldende for ens fod, især når det nu er en af ens allernærmeste, ja, som Alette og sømanden f. eks. — En blir ikke lykkeligere, fordi en sætter sit igjennem. Jeg har aldrig fortalt dig, hvordan det var med mig, men nu skal du høre.“ Fru Wleügel stod og retted på en antimacassar, som hun ikke kunde få til at sidde pent. „Jeg fik såmænd separation, ja, det gjorde jeg — jeg havde en følelse af, at jeg måtte forgå, hvis jeg ikke fik sat det igjennem, men da det så var skeet, havde jeg ikke ro hverken nat eller dag — bare græd og sørged. Det hjalp ikke det ringeste, at jeg var bleven skilt. Jeg havde tænkt, at der skulde være som en lise eller svaelse i det, men det var så fejlt, som fejlt kan være her i verden, det blev bare værre. Jeg gik og længtes efter Wleügel, for jeg havde altid syntes, at jeg ikke kunde røre mig uden ham. Så — da der var gået en tre måneder, kunde jeg ikke holde det ud længer; så skrev jeg til Wleügel, at jeg vilde tilgi ham, og en sådan glæde har jeg aldrig seet. Han storgråt og bar mig ned i vognen, og da jeg så var kommen hjem, syntes jeg næsten, det var den gladeste dag i mit liv. Det forstår sig, Wleügel fik tilbagefald —“ hun holdt et øjeblik inde og tørred sine øjne. „Ak ja, stakkar, han var værst mod sig selv. Men den gang måtte jeg rigtig takke Gud på mine knæ, fordi han havde tat begge de små hjem til sig, for da var lille Conny også død, og det var så nylig efter.“ Stemmen blev borte i gråd. „Ak ja, Constance min, der er sorger for os alle, kan du tro. Så længe vi er unge, skriger vi op og siger, at vi kan ikke bære det, men så kommer vor Herre og viser os, at der er så mange, som har det meget værre, og så forstår vi, at tugtelsen lutrer os, og hvis vi bare stræver efter at gjøre det rette, så vender Gud al ting til det bedste til slut.“ De sidste ord fik hun kun med møje frem, hendes stille gråd var bleven til en hulken.

Stakkels tante, hun har sandelig også havt sit, tænkte Constance. Men hvorfor de altid skal sige, at det er vor Herre, som sender det, som om han kan ha noget at gjøre med alt det væmmelige væsen. Hun gik hen til tanten, tog hende om halsen og kyssed hende med inderlighed. Så forlød hun stuen og lukked sig inde på sit værelse.

Men om aftenen i sengen spurgte hun sig selv for første gang, om hun kunde tænke sig muligheden af at vende tilbage til Ring.

Alt, hvad i hende var, rejste sig til modstand ved tanken, men spørgsmålet kom igjen og igjen, og hun endte med at græde sig i søvn af sorg over, at hun endnu ikke var nået videre end til at være i uvished om, hvad de kunde få hende til.

Da dagen for afrejsen var kommen, havde Constance givet efter for tantens indtrængende bønner og samtykket i at se Ring, inden hun tog afsted, men ikke før med det samme de stod færdig til at kjøre bort.

Det blev et stormende knæfald med gråd og håndkys. Constance gjorde sig fri — sa farvel og gik.

Han fulgte efter ud i entréen og bad om lov til at skrive. Han tigged så ihærdig og forsikred, at han ikke vented svar. Til sidst gav hun sig over og sa ja.

På Modum kom der et brev hveranden dag. Da dette havde varet et par ugers tid, lod hun sig af tanten bevæge til at skrive nogle ord tilbage.

Rings henrykkelse i det næste brev var aldeles grænseløs.

Opholdet ved badet syntes ikke at ha en heldig indflydelse på Constance. Lægen trøsted imidlertid tanten med, at den gode virkning sikkert snart vilde indfinde sig.

Men Constance blev mager og følte sig stadig mat og kraftesløs. Hun led ofte af søvnløshed og var så nervøs, at hun på de urimeligste foranledninger fik tårer i øjnene.

Fra Molde kom der jevnlig brev. I et af dem skrev moren til tanten, at Blom, efter at ha skrantet nogen tid var bleven sengeliggende; lægen havde kaldt sygdommen for snigende nervefeber.

„Jeg tror, det er sorgen over dette med Constance,“ skrev hun. „Kunde han få gode tidender fra hende, blev han nok frisk; men du må ikke overtale hende, hendes far vil ikke på nogen måde, at hun skal ta hensyn til ham.“

Dette brev læste Constance om aftenen kort før sengetid. Den nat faldt hun først i søvn kl. fem om morgenen.

Hun lå og stræved med at indgi sig selv mod. Hvis hun nu gik tilbage til sit forrige hjem, vilde hun jo gjøre dem alle så glade, hvorfor skulde hun så ikke gjøre det? De var jo alle af den mening, så måtte der vel være nogen fornuft i det.

Og i grunden – det blev jo bare spørgsmål om en tom form, for leve med ham i ægteskab var der ikke tale om – så hellere frivillig søge døden. Og så kunde det jo være hende det samme, hvor hun logerte, der var jo ingen ting, som lokked eller drog hende noget andet sted hen, og så herre Gud – livet var dog vist ikke værd al den kvalm, og hun var desuden så træt, så træt. Hele verden var imod hende, så var det jo vanvittigt ikke at overgi sig, og som sagt, det gjaldt jo bare at indrette sig efter omstændighederne.

Da de forlod badet, havde Constance pr. korrespondance lovet Ring at opgi tanken på skilsmisse og at vende tilbage til ham, men på den udtrykkelige understregede betingelse, at hun ikke kom som hans hustru, men skulde ha lov til at leve som hans søster eller husholderske.

Ring var gået ind derpå med glæde. Han havde endog skrevet tilbage, at det naturligvis faldt af sig selv. Og det gjorde mærkværdigt nok intet skår i hans lyksalighed. Det viste, at han måtte

være bleven forandret. Constance skulde dog nok få se, at den frygtelige sjælekval, han havde gennemstridt, ikke var gået sporløst hen over ham. Han tilsvor hende en evig taknemmelighed og hengivenhed og kaldte hende sin frelsende engel.

Da Constance først havde taget beslutningen, følte hun hvile og lettelse ved det. Det var, som om hun var løben i havn efter at ha været ude på en besværlig og farefuld rejse. Den ros og de taksigelser, som tanten overøste hende med, og som brevene fra forældrene og Marie svømmed over af, virked som en dulmende røgelse. En slap selvtilfredshed betog hende. Når hun tænkte på det offer, hun havde bragt, var hun både rørt og opbygget over sig selv.

16

I begyndelsen gik al ting godt. Ring var så blid som en lærke og så ydmyg som et tyende, der er tagen til nåde af sit herskab og gjør alt for at vinde den gunst og tillid tilbage, som det ved et fejltrin har forspildt. På alle optænkelige måder søgte han at vise sin redebønhed til at være hende tilpas. Han gjætted hendes mindste ønsker, stak skamlen ind under hendes fødder, sørged for, at avisen lå parat til de tider, hun plejed at læse den, kjøbte bøger og blomster hjem med til hende og takked hende rørt, da hun gav ham lov til at kysse hendes hånd til god nat.

Constance fandt sig bedre til rette, end hun på forhånd havde ventet. Når det gik på denne måde, syntes hun nok, hun kunde holde livet ud sammen med Ring.

Men efterhvert som Ring blev fortrolig med den nye tingenes tilstand, trængtes hans taknemmelighed og glæde over, at Constance havde opgivet skilsmissen, mere og mere i baggrunden. Det vilde nu også

været rent bort i natten handlet, — forlade sit gode hjem og bryde med et velordnet liv for en sådan skidt histories skyld! En snakked om at gjøre en flue til en elefant, men her var et godt eksempel. Heldigvis var hun bleven stanset, og Ring gratulerte sig selv med den andel, han havde havt deri.

Denne tanke gav ham større sikkerhed og bragte den blanding af forlegenhed og ærbødighed, som fra først af havde præget hans adfærd over for Constance, til mere og mere at tabe sig. Han blev mere lig sig selv fra gamle dage, og en aften han havde drukket noget, kom han med spøgende hentydninger til, at Constance burde flytte ind igjen fra gjæsteværelset, — det var så uhyggeligt for ham at ligge der alene på det store værelse, han var mørkerød o. s. v..

Hun lod, som om hun ikke forstod, og fik det hurtig slået hen.

Nogle dage senere kom han tilbage til dette æmne. Constance skammed sig på hans vegne og mødte hans ord med et så afvisende og harmfuldt øjekast, at han ikke fik mod til at fortsætte den gang. Men efter et par dages forløb gik han lige løs på sagen, beklaged sig over sin stilling og fremsatte sine ønsker og forhåbninger i en meget påtagelig form. Constance afviste ham med foragt og spurgte, om han ikke ejed ære i livet. Han blev flau, holdt sig stille nogle dage, men begyndte så atter at lirke på det samme. Constance mindede ham i heftige ord om deres aftale og sa, at han drev hende til fortvilelse, hvis han ikke lod hende i fred. Han slog sig for panden, stønned og svarte, at hvad han gik på, kunde ingen mand udholde. Således gik det et par måneder. Constances indignation fortog sig efterhånden under den sløvende vane. Til sidst mødte hun hans tilnærmelser med den halvt håbløs forargede, halvt overbærende mine, hvormed en voksen søger at tie ihjel et

uopdragent barns plagsomme overhæng.

I denne tid var Ring hyppig temmelig omtåget, når han gik til sengs. Constance kjendte ofte, at han lugted af drik, når han sa god nat. Et par gange hørte hun ham komme så beruset hjem fra herreselskab, at han kun med møje fandt ind på sit værelse.

En morgen efter et sådant gilde var han så dårlig, at han ikke kunde gå på kontoret om formiddagen, men måtte lægge sig på sofaen straks han var påklædt. Han klaged over hovedpine og svimmelhed, og ytred flere gange, at han ikke kunde begribe, hvad der var i vejen med ham.

„Det er da let nok at skjønne,“ sa Constance ligegyldigt, „når man kommer hjem om natten i en sådan forfatning, må man naturligtvis ha tømmermænd dagen derpå.“

„Og hvad tror du det kommer af?“ sa han og vendte sine matte øjne mod hende, „hvad skal en mand i min fortvilede tilstand ta sig til — åh, Constance, du har synd for det.“

Hun kneb læberne sammen, målte ham med et foragtede øjekast og gik fra ham.

Fru Marie havde fået Constance til at melde sig ind i en fattigpleje, hvori hun var bestyrelsesmedlem. Constance tog ivrig fat. I denne tid, hvor deres omgangsvener ligestom i usikkerhed holdt sig noget på afstand, havde hun jo intet at forsømme derved. Hun syed og strikked og forfærdiged klædningsstykker, ikke alene i de ugentlige sysammenkomster, men også hjemme på egen hånd. Sammen med Marie gik hun omkring og undersøgte tilstanden i det strøg, som hørte deres forening til. Det adspredte og optog hende, og hun fandt stundom en trøst i at glemme egne sorger over andres elendighed.

En formiddag var hun og Marie gået ud på Rusløkvejen for at finde en familie, der var flyttet ind i strøget, og som havde været hos

pastor Huhn for at få ham til at tegne på en ansøgning om bidrag af fattigplejen. Han havde givet fru Marie i kommission at få greje på, om det var værdige trængende. Marie havde navnet og husnummeret optegnet, hvorfor de med lethed fandt stedet. Det var en af disse store kaserner med masser af lejligheder på ét værelse og fælles køkken for flere familier.

Uden for huset stod et fruentimmer med de bare ben i et par træsko og vasked uldne plag i en afskåren smørfjerding med noget tykt, mørkegråt sæbevand. Et stykke hullet hampelærred med et stort sort nummertal i det ene hjørne, øjensynlig en levning af en sæk, tjente hende til forklæde, og om hodet havde hun et blårudet lømmetørklæde, der var knyttet sammen i nakken. Vandet havde sat smudsige skjolder på de nøgne, knoklede arme. Hende spurgte de, om hun kunde sige dem, hvor de skulde finde vedkommende familie.

Med en muggen mine og et nysgjerrigt, stikkende blik pegte hun på et kjældervindu tæt nede ved jorden til venstre.

De to damer takked og tog et tag i sine plissébesatte kjoleskørter, inden de steg ned ad den smudsige stentrappe.

Fru Marie banked et par gange på en dør, som stod på klem, og da der intet svar kom, stødte hun den op og trådte over tærskelen, fulgt af Constance.

Når undtages en sengebænk borte i krogen, hvor på det bare halm en sammenrullet skikkelse lå og snorked, fandtes der så godt som intet bohove i det lave, aflange rum. Foran de nederste ruder i vinduet, der begyndte helt oppe ved taget og nåed halvt på væggen, var ophængt en pjalt af et forhenværende rullegardin. Midt på gulvet, der var bedækket af fejeskarn, stod en kasse af uhøvlede brædder, fuld af nogle ubestemmelige laser. På kanten af denne sad en femårsgammel gut

med et ansigt, hvorpå urenligheden lå i tykke lag, og øjne, der var halvt sammengroet af væsker, og legte med en itubrukket stegepande. Borte ved kogeovnen stod en tomskrabet jerngryde med en tvare i; øverst oppe ved ørene så man spor af, at der havde været grød i den. På en kiste under vinduet sad en liden, gråbleg pige med unaturlig store øjne og det tynde hår knyttet sammen til en pisk i nakken med et stykke skolidse. Hendes bare ben var meget smudsige og den pjaltede bomuldskjole holdtes sammen i ryggen af en eneste hægte. På skjødets havde hun et spædbarn, indsvøbt i en rest af et chokoladefarvet damesjal. Dets hode bestod af en eneste sårskorpe i det klynked og sutred, mens det suged på sine fingre og stirred tungsindig ud af sine vandklatagtige øjne. Den lille pige rysted det op og ned og frem og tilbage på sine knæ for at få det til at tie. Rummet var opfyldt af en forpestet lugt, og fugtigheden havde sat brede striber på de kalkede vægge.

„Vi søger efter arbejdsmand Severin Bendiksen,“ sa Marie og vendte sig til pigebarnet på kisten. „Er det her, han bor?“

„Ja,“ svarte den adspurgte og skjeled frygtsomt til sengebænken.

„Er han hjemme?“ vedblev Marie og så sig om i stuen.

„Nej-nej,“ svarte barnet nølende og skotted atter til sengestedet.

„Det er naturligvis ham, som ligger og sover,“ hvisked Constance. „Spørg hende ikke, den stakker.“

„Konen skal hede Ellen Jakobsdatter,“ inspicerte fru Marie, som stod med seddelen i hånden. „Er hun ikke til stede?“

„Nej,“ blev der svaret.

„Er hun på arbejde?“

„Hun er ude og ber,“ hvisked barnet.

„Er det dine søskende disse?“ vedblev Marie og så fra spædbarnet til gutten, der var kommen hen til

søsteren og nu stod og stirred på de fremmede med munden proppet fuld af kulsorte fingre.

„Ja,“ var svaret.

„Har du ikke en til?“

„Nej,“ hvisked hun.

„Men her står fire, fire uforsørgede børn,“ læste fru Marie på papiret.

„Vi er fire med Fredrikke,“ stammet barnet.

„Hvor er Fredrikke da?“ spurgte Marie.

„Ude og ber.“

„Er det ikke din søster det da?“ vedblev Marie.

„Jo-o,“ svarte hun med slæbende stemme og så på fru Marie med forskræmte øjne.

Constance holdt lommeørklædet for munden; hun var nær ved at kvæles af stank.

„Her kan vi jo ingen oplysninger få,“ hvisked hun til Marie, „det barn er jo idiot, kom lad os gå.“

„Har din far arbejde?“ spurgte Marie, idet hun vendte sig mod døren.

„Nej,“ hvisked barnet.

„Kan han ingen ting få?“

„Jo-o,“ hun så igjen til sengestedet.

„Vil du be din mor komme op til mig,“ sa nu Constance og skrev med en blyant sit navn og adresse på en lap papir, som hun rev af Maries seddel, „så skal hun få nogle klær til jer. – Hun forstår naturligvis ikke et muk,“ mumled hun henvendt til Marie.

„Ja-a,“ svarte barnet.

„Kjender De noget til folkene der nede?“ spurgte fru Marie konen, som stod og vasked, da de var kommen op på gaden.

„De kan e just inte sije,“ svarte hun med et kast af nakken, som holdt hun sig bedre end som så.

„De er nylig flyttet ind, jo?“ vedblev Marie.

„Ja, å med Guds hjælp kommer dom vel snart ut igjen osså,“ bemærked fruentimmeret med en mine, som om hun for sin del intet havde imod at smide dem på dør.

„Er de lej at bo i hus med?“ spurgte Marie.

„E sku tru dom va lej,“ svarte hun, mens hun ivrig bearbejded en tyk mandfolkeskjorte.

„Hvorledes det, hvad gjør de da?“ spurgte Marie nedladende.

„Dem kan jo spørre værten,“ sa konen tvært.

„Skjænderi og spektakel?“ spurgte Marie og rysted på hodet, som om hun vilde sige: det undrer mig ikke, at De er forarget.

„Siden dom kom i huset har der vist inte vært ro å få noen eneste nat.“ Konen basked løs på tøjet, så vandet skvætted omkring. „Nej, de har der vist inte, vi får så finne vi, som losserer i stuen over dom.“

„Drikker manden?“ spurgte Marie.

„Gu gje de inte va dom begge to,“ sa hun forbeholden.

„Uf nej da,“ sa Marie, „det må jo være fælt for jer andre.“

„Det fik no endå være, dom som e voksen rår sej sjøl, men så slås dom og pryler barna og banner og turnerer, så en sku tru dom reiv huse ner.“

„Herre Gud for en elendighed,“ sa Constance med et suk.

„Hvad lever de af?“

Fruentimmeret så et øjeblik hen på Constance; der kom en hånlige trækning om hendes lange, grove mund.

„Lever a?“ gjentog hun. „Spørre, hvad fattigfolk lever a!“

„Har de ingen indtægter, mener jeg,“ vedblev Constance.

„Hå sku dom ha di fra? Ja, kanskje dom får a kassa, e vet inte, e.“

„Går da manden ikke på arbejde?“ spurgte Marie.

„Han!“ blæste konen, „de kan no osså være net det samme, for kjener han en sjilling – så drikker han a op korsomer.“

„Men hvis han nu blev hjulpen og kom i fast arbejde, tror De ikke så, han blev bra?“ spurgte Constance i en medlidende tone.

Der glimted noget griskt frem i konens små, sløve øjne; hun slog

vandet af hænderne, støtted dem på kanten af den afskårne smørfjerding, vendte ansigtet helt mod de to damer og sa med en stemme, der pludselig lød gneldrende livlig:

„De ville regti både være synn og skam, en slik skarv, som inte ist ant end skamslå kjærringa si – nu låg hu borti steinrøjsen i nat igjen, fordi hu inte torte la ham se sejl! Sånn en doventamp, no ligger han og sover som en hest igjen – dem kan høre snorkinga helt her ut – og et slikt svin som han e – no har han høkkertøsen derborte i kjælleren gåenes dags ventenes tilliks med kjærringa si, men slikt e de, dem hjælper og gjøler for, mens en annen strævsom stakker – “ hun måtte stanse for at trække vejret.

Constance var bleven ganske bleg. „Den arme kone,“ sa hun gysende, „hende burde der gjøres noget for.“

„Hu!“ skreg konen, „jo hu har regti nauen, kan dem tru – hu, som går ute på tiggeri og kommer hjem med søkkende fulle kørger og posser, så hu og tøsebarne mest inte orker slæpe di tilhuse. – Ja, de forstås,“ føjed hun til med et ondsksfuldt blink i øjet, „somme tier blir hu jo fakka og sat fast for kjueri.“

„Kom, lad os gå,“ hvisked Constance og trak i Marie, „ikke stå og hør på det fæle fruentimmer.“

Marie sa farvel; konen besvarte det neppe, og de to damer skyndte sig bort fra det skrækkelige sted.

„Det må da være noget dårligt kram, denne familie Bendiksen,“ sa Marie, „dem kan man ikke kalde værdige trængende.“

„Jo dårligere de er, jo mere trænger de jo,“ indvendte Constance. „Hvor det dog er sjælerystende og nedtrykkende at se og høre på så megen skidden jammer; jeg blir syg af det! Og tænke sig til, dette er bare et eksempel af tusinde.“

„Du, som gav besked, at hun skulde komme op til dig, hvad vil du gjøre med hende?“ spurgte Marie.

„Give hende de færdige klædningsstykker, jeg har, og mad og penge og hvad jeg bare kan skrabe sammen, naturligvis.“

„Men du hørte jo, at hun drikker og stjæler jo.“

„Hvad kommer det mig ved? Når de nu sidder og sulter. Jeg synes, det er rimeligt, at de gjør både det ene og det andet.“

„De, som er stræbsomme og arbejdsomme sulter ikke; man kan ikke sige andet, end at der blir sørget godt for de fattige her hos os,“ sa Marie med overbevisning.

„Ja, det er let nok at snakke, men jeg tror ikke på denne floskel, at alle som vil, kan få arbejde, i alle fald ikke nok til at leve af; og når der nu er mange børn, og de blir syge! Det er jo til at græde blod over.“

„De skikkelige blir altid hjulpne,“ forsikred Marie, „den tro må man da ha til vor Herre.“

„De skikkelige, som fødes og lever i slige vilkår! Og nu selve den hjælp, du snakker om! Det er en forbrydelse! Opdrage dem til at leve af almisse, det demoraliserer dem, for det lærer dem at lægge sig nedfor som kvæget og vente på mere.“

„Men du gode Gud, hvad skal man da gjøre?“ råbte Marie.

„Ja, det véd jeg ikke, det véd jeg ikke, men hvad der gjøres, er galt, oprørende forkjert.“

Marie vendte pludselig hodet og så på hende. „Nej, men Constance, var det ikke det, jeg hørte på stemmen, at du græd. Når det tar således på dig, er du virkelig ikke skikket til at gå omkring.“

Constance svarte ikke. Hun gik med bøjet hode, tårerne formelig strømmed ned over hendes ansigt. Straks efter var hun ved sit hjem. Hun sa hastigt farvel til Marie og gik op.

Om eftermiddagen, da Ring var gået på kontoret, og Constance sad

alene i dagligstuen, kom pigen ind og sa, at der var en fattigkone, som vilde tale med fru.

„Har hun været her før?“ spurgte Constance.

„Det tror jeg ikke; hun siger, at fru har bedt hende komme.“

„Åh, er det hende,“ sa Constance, „vis hende ind i spisestuen.“

Da Constance kom derind, stod der borte ved døren et stort, stærkbygget men umådelig afmagret fruentimmer med det kantede, sortgustne ansigt knyttet ind i en brun uldtøjskyse. Omkring skuldrene havde hun det chokoladefarvede stykke damesjal, som spædbarnet havde været svøbt i om formiddagen, på fødderne et par mandfolkestøvler med store, gabende flænger. Det sorte kjoleskjørt var fillet for neder og stumped stærkt op foran. Hun var uden forklæde, og de grove, knoklede hænder holdt hun oven på hinanden helt oppe på den spidst fremstående mave.

„De e mej, som der hadde vært to damer hos i formidda,“ sa hun med slesk, vestlandsk stemme.

Der var noget katteagtigt snedigt i den måde, hvorpå hun la hodet lidt på skjæve, når hun talte; øjnene havde et usikkert flakkende blik, og omkring den fremskudte underkjæve lå der et strækt præg af råhed; det så ud, som om denne mund havde spyttet ud enhver blidere følelse.

Constance blev uhyggelig til mode ved synet; der påkom hende ulyst til at indlade sig med hende, og hun var i forlegenhed med, hvorledes hun skulde tiltale hende.

„Jeg vilde gjerne gi Dem lidt tøj til de små,“ sa hun efter et øjeblik betænkning.

„Ja, tak skal fru ha, det kommer vel med,“ sa konen og strøg den ene hånd over den anden i rastløs skiften.

Constance undred sig over, at hun ikke så gladere ud.

„Med tilladelse,“ føjed hun straks efter til, „vét fru, om vi får a fattigplejen?“

„Det håber jeg sikkert,“ svarte Constance, „I må jo trænge græsselig til det.“

„Ja, fru kan vite, me en vanfør mand og fire uforsørgede børn, foruden de, eg går me,“ sa hun ydmyg.

„Er han vanfør, Deres mand?“

„Ja, på den højre arm, ska fru vite — de sto i ansøkingen — de ble, mens han fo'r tilsjø — han faldt ner og brækket skulderbladet.“ Der var noget i tonefaldet, som bad, hun om tilgivelse, fordi hun plaged fru med dette.

„Kan han da slet ikke arbejde?“ spurgte Constance.

„Åh nej, Gu bære os, hva ska de bli te me én arm, kan fru tænke. De kan være at bære lidt fisk for folk og sligt småtteri; men nu, siden di er begyndt me at bringe rundt i husene, faller der næsten ingen ting af for os andre.“ Hun talte i den samme underdanige tone, og hænderne var uafsladelig i bevægelse.

„Men hvor kan I gå hen og lægge jer så mange børn til, når I nu ingen ting har at underholde dem med?“ spurgte Constance i en misbilligende tone.

„Ja, hvor ska en hen!“ sa konen og rysted på hodet med en gudhengiven mine. „Det er jo Guds bestemmelse.“

Svaret irritered Constance.

„Men nu de uægte børn da — tror De også, at det er Gud, som sender dem!“ spurgte hun.

„Ja, de må vel være til en straf over synden,“ sukhet konen fromt.

„Vilde De ikke heller leve for Dem selv, så De slap at få flere børn?“ spurgte så Constance.

„Når en engang er vidd for altere, så ska en jo leve sammen. Hvad Gud har sammenføjet, skal menneskene ikke adskille.“ Det lød som læste hun op af en bog.

Constance blev vammel ved at høre disse ord i dette kvindemenneskes mund.

„Men Deres mand er Dem jo ikke tro,“ sa Constance, „han står jo i forhold til et andet fruentimmer, har jeg hørt.“

„De e skrøpelighe(ss)ynn, vet fru(n) nok; skriften siger, vi skal tigi vor fejlende broder,“ kom det sødladent med et suk.

Constance vilde gå ind efter tøjet, men husked idet samme, at der var nok et spørgsmål, hun vilde gjøre.

„Den lille pige, vi traf i dag, talte om en, som hed Fredrikke, er det Deres barn, det?“

„Nej, det hadde han, da vi giftet os.“

„Tror De ikke, De fik det bedre, hvis De gik fra Deres ægteskab og boed for Dem selv?“ spurgte hun. Det lød mere, som om hun tænkte højt, end egentlig talte til konen.

Hun rysted på hodet. „Da kunde eg jo hverken vente hjælp af Gud eller mennesker, når eg fo'r så ukristeligt frem.“

Constance leverte hende en byldt med klædningsstykker. Hun tog den, takked og forsøgte at rulle den bedre sammen på sit knæ.

Constance undersøgte sin portmonnæ. Der kom et spændt udtryk på konens ansigt; uden at røre hodet fulgte hun hver en bevægelse af Constances fingre med lurende øjne.

„Værsgod, her er lidt til mad,“ sa Constance og rakte en femkroneseddel ud imod hende.

En mørk rødme afløste pludselig den gustne bleghed på konens ansigt, et glimt af forbauselse lyste i hendes blik, og der gik en skjælven over ansigtstrækkene. Idet hun tog pengesedlen, greb hun om Constances hånd og trykked sine sprukne læber på den. Da hun hæved hodet, randt tårerne ned over hendes kinder.

„Gud evig lønne og velsigne Dem,“ sa hun med pibende stemme, idet hun med bagen af sin hånd tørred sine øjne. „Gud styrke

og glæe Dem for de goe, Di har gjort mot en sulten stakker.“

Constance blev greben af konens heftige sindsbevægelse; der gik en kuldegysning gjennem hende, og mundmusklerne vibrerte. Hvor megen sult og pine måtte denne arme skabning ikke ha lidt og seet på for at smelte således hen ved synet af en lumpen femkrone.

„Jeg skal gjøre, hvad jeg kan for at skaffe Dem af fattigplejen,“ sa hun med et affærdigende nik.

„Ja, Gud velsigne Dem og tusind tak,“ svarte konen og gik.

Constance følte sig ilde til mode. Hvad hun havde hørt i dagens løb, vilde ikke ud af hendes sind. Det stinkende kjælderrum og de forkomne småstakler stod uafsladelig for hende, og billedet af dette modbydelige ægteskab med drik og bank og ulevnet fyldte hende med væmmelse.

Hun kunde ikke bli kvit en fornemmelse af, at der hang smuds ved hende efter berøringen ved disse udskud, og hun måtte flere gange snuse til sin kjole for at forvisse sig om, at den ikke lugted ondt.

Og denne kone, som tog mandens adfærd som noget, der så at sige hørte til, ikke gjorde oprør eller vilde fra ham, som blev ved at avle børn med ham, skjønt han mishandlede hende og stod i utugtigt forhold til et andet fruentimmer lige for hendes øjne. Havde da sulten og nøden magt til at dræbe enhver gnist af menneskelig følelse!

Intet begreb om ansvar – ikke en gang lige over for disse uskyldige væsener, som de var tøjlesløse nok til at sætte ind i verden og overgi til et liv, fuldt af jammer og pine!

Det var Guds bestemmelse, det var ham, som sendte børnene, en fik finde sig i hans vilje, det var alt det svar, de havde.

Så det da ikke ud, som om religionen gjorde menneskene lig de umælende, der ikke tænkte ud over den føde, de fyldte sig med i øjeblikket?

Disse folk leved jo som dyr, hvad kunde det nytte at hjælpe dem, det var jo at kaste i et bundløst svælg, for de graved sig stedse dybere og dybere ned i pølen.

Nej, hun vilde ikke gå omkring til de fattige mere, der var jo ingen ting at gøre, bare at ta på sig en lidelse, som ikke var til nytte for nogen i verden. Marie kunde gå alene! Hun tog det så praktisk og havde sine rubrikker færdig for de værdige og ikke værdige. Herefterdags vilde hun sende sine gaver til fattigplejen og la den stå for at uddele dem til de rigtige trængende.

Da hun havde fattet denne beslutning, syntes hun det letted. Hun gik ind og vasked sine hænder, fugted sit lommetørklæde med Es-bouquet, tog en bog og satte sig til at læse.

17

En eftermiddag i slumingen af oktober sad fru Wleügel oppe hos Constance. Det var stærk skumring, men lyset fra kakkelovnen kasted et så hyggeligt skjær over stuen, at Constance ikke havde lyst til at ringe efter lamperne.

Tanten havde tilbudt hende noget brugt tøj til hendes fattige, men Constance havde bedt hende hellere sende det til Marie. Så fortalte fru Wleügel, at hun havde havt brev fra Molde og meddelte noget af indholdet.

Der bleven pause. Fru Wleügel sad urolig på stolen og kremted så småt et par gange. Til sidst sa hun: „Din mor skriver i dette brev også, om hvor glad hun er, fordi det blev godt igjen med dig og Ring; det kan hun aldrig nedlægge.“

„Ja, ja, det er jo godt, at de er glad,“ sa Constance med et suk.

„Men hvis hun var her og kunde se på, vilde hun være højst bekymret, ja, det vilde hun, Constance.“

„Hvorfor det da? Nu har de jo fået det, som de vilde.“

„Jo, for det er galt fat med Ring, Constance,“ tanten stansed lidt for at samle mod, „jeg er bange for, at han går til grunde i det,“ sa hun så med vægt.

„Går han nu også til grunde? Det var jo for at hindre det, I fik mig overtalt til at vende tilbage.“ Stemmen var underlig skjærende.

„Men dette er halvgjort gjer ...,“ hun holdt pludselig inde, fordi døren gik op, og pigen trådte ind med de tændte lamper.

„Dette er halvgjort gjerning, Constance,“ vedblev hun, da de atter var alene. „En skal gjøre, hvad der er ret, og det kan aldrig være ret at være uforsonlig. Ring står ikke i det, Constance, han går hen og blir drikfældig.“ De sidste ord næsten hvisked hun.

„Blir?“ sa Constance foragtelig, „brug imperfektum og præsens i stedet for futurum, tante, så er du sandheden nærmere.“

„Ak nej, Constance, der er forskjel på at ta sig et glas for meget i godt lag; men dette her er noget ganske andet; noget ganske andet,“ gjentog hun og rysted på hodet.

„Åh nej, så min sandten om det er,“ svarte Constance i en harmfuld tone, „han har såmæn aldrig vidst at passe sig.“

„Men det er blit værre, det er blit meget værre, Constance. Han gjør det af fortvilelse,“ sukket fru Wleügel. „Det går ikke på denne måden,“ fortsatte hun mere indtrængende. „Du må flytte ind til ham igjen, hvis han ikke skal bli en ren drukkenbolt, tænk dig, hvad det vil sige at være gift med en drukkenbolt. Du må ta skridtet helt ud og tilgi ham ganske og aldeles. En skal gjøre, hvad der er ret, Constance.“

„Har han beklaget sig for dig?“ spurgte Constance.

Det kom skarpt, som hugget af en kniv.

„Nej, såmæn har han ej,“ sa fru Wleügel lidt forfjamsket, „men at

manden går og græmmer sig, er da let at se, og flere gange er han kommen op til mig ved syvtiden, og da har han været temmelig anløben, og det er jo svært tidlig på kvælden.“

Fru Wleügel sa ikke sandhed. Ring havde netop udtrykkelig bedt hende tale hans sag hos Constance. Når hun nu kom hjem, vilde han være der for at høre, hvordan det var gået.

„Han vidste, hvad han indlod sig på,“ svarte Constance kort.

„Ja, men naturligvis går manden i en kval for det. Det kan han ikke la være med, ellers måtte han være mere end et menneske, og det er han jo ikke,“ sa tanten overtalende.

„Nej, det véd den gode Gud!“ udbrød Constance hånlige.

„Men det er nu egentlig ikke noget at klandre ham for,“ svarte tanten med en krænket mine.

„Går man ind på noget, skal man holde sig til aftalen, det er stymperagtigt andet,“ råbte Constance.

„Mændene er svage, Ring har ikke din karakterfasthed, alle kan ikke være ens, Constance – en skal gjøre det rette.“

Constance svarte ikke. Hun sad med albuerne på sine knæ og ansigtet i hænderne; og rokked sagte frem og tilbage.

Fru Wleügel humped hen til hende og la hånden på hendes skulder.

„Jeg er dig jo på en måde i mors sted, Constance,“ sa hun inderligt, „du kan tro, jeg vil dig vel.“

„Ja, det vil I jo alle sammen, i alt fald siger I det,“ det lød dumpt og utydeligt, for hun tog ikke hænderne bort, mens hun talte.

„Og vi, som er gamle,“ vedblev tanten, „vi ved bedre, hvad der er det bedste, Constance –“

„Ja, Gud véd, om det er så vel for mig – det, I får mig til at gjøre,“ sa hun næsten med et skrig og sprang pludselig op.

„Nej, men Constance, hvor kan du tale så ukjærligt.“

„Jo, det er sandt, hvad jeg siger,“ råbte hun. „dere ødelægger mig, dere rigtig fordærver mig, dere får mig til at tro, at hele livet er et eneste dike af løgn og usselhed. Det går ikke an at vente troskab og sandhed i ægteskabet, siger I – Ring er ingen undtagelse, tværtom – de andre er meget værre. Det værste, I hører, oprører jer ikke, du, Marie, pastor Huhn, mor, far, alle sammen! For skams skyld lader I, som I synes, det er skrækkelig sørgeligt, men der er ingen alvor i jeres indignation. Slig er det nu engang, siger I, mændene er så svage.“ Hun gik frem og tilbage i rastløs hast, stod nu og da et øjeblik stille for at slå ud med hånden, ordene kom hurtig som en rivende strøm, og øjnene formelig spruded ild. Pludselig fo'r hun tæt hen til tanten, stamped med den ene fod og holdt de tæt sammenknugede hænder op foran sig i højde med hodet: „Hvorfor lader I da til hverdags,“ råbte hun, „som om I tror på alt det tåbelige snak om det gode og skønne, om religionens magt og om, at ægteskabet er helligt og indstiftet af Gud? Helligt!“ gjentog hun med en latter. „Jeg væmmes ved dette sumpede væsen, væmmes ved det og foragter det. Jeg foragter alt, alt, alt, først og fremst mig selv, fordi jeg er ussel nok til at gå i jeres ledebånd, tiltrods for – ja, *tiltrods* for min bedre overbevisning. – véd du, hvad det vil sige, tante, det vil sige at gå i hundene!“

Den gamle dame veg et par skridt tilbage. Constances ord gik rent rundt for hende; hun syntes, hun ikke forstod et muk af det. Men hendes voldsomme oprør forfærdede hende; hun stirred på hende, målløs og med opspilede øjne, støttet på sin stok. Da Constance holdt inde, begyndte hun i sin befippelse at græde.

Constance blev med et rolig.

„Om forladelse, tante, at jeg blev så heftig, det var ikke møntet på dig,“ sa hun med mat stemme. „Det

er hverken din skyld eller nogen enkelts — det kommer af hele grejen, men det forstår du ikke, tante.“

Fru Wleügel blev ved at græde.

„Vær nu ikke sint på mig.“ Hun la sin arm om hendes skulder. „Du må ikke græde, snille tante, du hører jo, jeg mente ikke dig — så, så, hold nu op.“

Fru Wleügel tørred sine øjne, pudsede sin næse og gjemte sit lommetørklæde.

„Det hørtes så stygt det, du sa, Constance, du rent skræmte livet af mig. Jeg ved, jeg har altid villet gjøre, hvad der var ret —“ Gråden vilde op igjen.

„Ja, ja, tante, det har du også. Du har gjort det bedste, du vidste, mod mig og alle — det forstår jeg så godt.“ Constance stod og klappede hende på kinden.

„Så får jeg vel se at komme mig hjem da,“ sa tanten og så ud som et barn, der er bleven skjændt på med urette. Hun gik et par skridt og stansede.

Constance stod og trak i sit lommetørklæde med små betænksomme ryk.

„Og så overtænker du nok, hvad vi talte om, Constance,“ det kom frygtsomt bedende, „tro mig, det er det bedste både for dig og ham.“

Constance kunde ikke få sig selv til at snakke hende efter munden og taug derfor stille.

Men fru Wleügel vilde nu ikke gi sig uden at ha fået et ord, der gik i retning af et løfte. Ring sad jo derhjemme og ventede, og han havde kaldt hende sin skjæbnes gode engel.

„Lov mig, Constance, at du vil tilgi Ring helt,“ sa hun indtrængende, „eller lov mig i det mindste, at du vil prøve på det.“

Ordet tilgi bragte på ny Constances blod til at koge. Det brændte hende på tungen at svare, at når hun nu gik hen og gjorde det, de kaldte tilgi, så betød det kun, at hun med velberåd hu slang sig nedfor i snavset. Men hun tvang det tilbage; hvad kunde det nytte

med denne gamle, skikkelige sjæl, hvis oprindelige renhed og finhed livet havde afstumpet; det var jo kun at volde hende en aldeles unyttig forskrækkelse.

„Ja, tante, jeg skal prøve på det,“ sa hun lavt og vendte ansigtet bort.

„Det var snilt af dig, Constance, tak for det ord. Nu skal du se, hvor godt det blir. Du vil gå om dagene og være så glad, og når du skal tænke dig om, hvad det er for, så er det, fordi du har gjort det rette.“

Constance drog et suk, men svarte ikke.

Da fru Wleügel var gået, satte Constance sig hen og overvejed. Hun havde jo alt længe havt en fornemmelse af, at det vilde ende således, men ikke havt mod til at se sandheden i øjnene. Det kunde ikke nytte at stå imod længere; siden hun havde samtykket i at vende tilbage, var der ikke andet for. Stillingen var uholdbar i længden. Hun var på et skråplan, der var ingen mulighed for at stanse. Så fik det da bære afsted!

Hun tænkte på Rings forlibte fagter, på hans forsikringer om, at han elskede hende, og gjøs. Give sig hen i samliv med en mand, som hun foragtede! Men det gik vel over, når hun blev vant til det.

Hun havde jo aldrig elsket ham! Men stræbt efter at fatte kjærlighed til ham havde hun dog ærlig gjort. Tanken om, at han kunde være hende utro, havde ligget hende fjernere end alt i verden. Hun havde anseet sig for hans ejendom og seet på sit ægteskab i alt fald med respekt; og det havde ligesom holdt sammen på hende, men nu! Hun følte sig som en kvinde, der af magelighedshensyn vælger at leve af skjøgeri. „Ja, ja, ja! således er det!“ råbte hun halvhøjt og slog hænderne sammen over sit hode. „Men —“ hviskede hun lidt efter, „det er der jo så mange, som gjør, det er ikke værre for dig, end for de andre.“

Hun hørte Ring i entréen, greb sit arbejde og sad bøjet over det, da han trådte ind.

Han så blidt god aften og satte sig i en lænestol ved siden af hende.

„Hvor du er flittig, Constance,“ sa han beundrende. „Altid i virksomhed — du er så sød at se på, når du sidder ved dit arbejde.“

Hun svarte ikke.

„Hvad er det nu igjen, du strikker på?“ Hans tone var beskeden, men dog så interesseret.

„Strømper.“

„Til fattigbørnene?“

„Ja.“

Der bleven pause.

„Véd du, hvad det er for en dag i dag, Constance?“ spurgte Ring efter at ha rømmet sig et par gange; hans stemme var frygtsom og usikker.

„Nej,“ sa hun kort.

„Det er jo den 26de oktober, husked du ikke det?“

„Nej,“ var svaret.

„Og jeg, som troed —“ han havde nær forsnakket sig og røbet, at han vidste, tanten havde været der. „Jaså,“ vedblev han og smilte anerkjendende til sin gode hukommelse, „så det havde du glemt — vor forlovelsesdag, Constance,“ føjed han sagtere til.

„Jeg synes ikke, der er nogen glæde ved at mindes den, for resten,“ sa hun tørt.

Ring sukked dybt.

„Åh nej, Constance, det kan du hat ret i, for din egen del. Men jeg — ja, jeg kan ikke la være at anse den som den lykkeligste dag i mit liv, ja, næst vor bryllupsdag da.“

„Tsjhe!“ sa hun og gjorde en gebærde af uvilje.

„Ja, ja, Constance, jeg skal tie stille, når du ønsker det, ikke et muk, som du ikke gir mig lov til, jeg skal gjøre alt for at takkes dig,“ han strakte sig hen imod hende med et bønfoldende blik og talte lavt og frygtsomt.

Hun vendte sig bort med et udtryk af træthed.

„Åh, Constance, kunde du bekvemme dig til på denne dag,“ vedblev han, „at gi mig et eneste lidet kjærtegn — du gjorde en god gjerning imod mig.“ Stemmen brast, han holdt hånden for øjnene og drog vejret langsomt, næsten stønnende.

Constance målte ham med et opmærksomt øjekast.

„Nu har han vist drukket igjen,“ tænkte hun.

Han rejste sig, gik et par gange op og ned på gulvet og satte sig så stilfærdig på sin forrige plads.

„Jeg har gået med et forfængeligt håb,“ begyndte han igjen i en betrængt tone. „Jeg tænkte mig, at erindringen om denne dag måske skulde stemme dig mildere. Ah, Constance, du er meget hård imod mig.“ Han bøjed sig fremover, støtted albuen på knæet og panden i hånden.

„Sig mig én ting,“ sa Constance koldt, „hvad mente du egentlig, da du så beredvillig gik ind på at få mig tilbage på det vilkår, jeg satte?“

„Hvad jeg mente,“ stammed han, „jeg mente —“

Hun så ham lige i ansigtet. Han forvirredes.

„Jeg forstår dig ikke,“ brød han af og lod hodet synke.

„Du lod, som du fandt det så rimeligt, som du slet ikke tænkte dig muligheden af, at det kunde være anderledes. Husker du det?“

„Det var også oprigtigt fra min side, Constance. Jeg kunde så godt forstå, at du ikke sådan straks —. Men jeg håbed jo —“ han holdt inde og sukked.

„Der var ikke tale om straks eller senere eller om nogen slags fremtidig mulighed for forandring. Du gik helt og uindskrænket ind på mit forlangende. Og når jeg nu tænker på, hvordan du opfører dig —“ hun holdt pludselig inde. „Du store Gud, at du ikke skammer dig,“ tilføj ed hun halvt bortvendt.

„Jeg elsked dig så højt, Constance,“ stønned han.

„Ti stille med det ord, det er mig vederstyggeligt i din mund,“ sa hun med opblussende vrede.

„Jeg kunde jo ikke la være at tro, at tiden skulde mildne dit sind!“ udbrod han og retted sig op i sædet. „Jeg havde jo et håb om, at det en gang skulde lykkes mig at vinde dig tilbage. Hvis det også skal regnes mig til en forbrydelse — så —“ han holdt inde.

„Du stolte på, at du skulde trætte mig ud, så jeg til sidst skulde gi mig — derfor begyndte du så godt som straks at overhænge mig. Du brød dit ord fra begyndelsen af — der er ikke gnist af karakter i dig.“

„Det er ikke godt for en mand at vise karakter, når han er stillet som jeg. Gå og se på dig hver dag, være dig så nær og aldrig turde røre dig. Åh, Constance, du må la dette ha en ende, du må bli min igjen, du må, du må!“

Han sank på knæ og skjulte ansigtet i hendes kjole.

„Rejs dig op,“ sa hun uvillig, „hvad ligger du der for?“

Han adlød straks og satte sig tilbage på stolen.

„Din beregning var ikke dum,“ sa hun og så på ham med et næsten hadefuldt blik, „du vidste, hvad du indlod dig på; det var mer, end jeg gjorde. Men jeg gir mig over, det er mig, som har trukket det korteste strå. Værsgod, du kan få det, som du vil.“

Hun havde rejst sig og stod nu med korslagte arme og så hen for sig.

Han fo'r op med et spring.

„Du vil være min hustru igjen som i gamle dage,“ hvisked han og rakte hænderne ud imod hende, „åh, Constance,“ der kom en smeltet lyd i hans stemme, „dette er for megen glæde, den kommer for pludselig,“ han tog sig om hodet, „du tilgir mig helt, ganske —“

Noget, som ligned latter afbrød ham.

„Jeg tilgir dig *ikke* — aldrig forstår du,“ hun trådte et skridt

nærmere, „tig liget af en person, du har myrdet, om tilgivelse og se, om det svarer dig. Jeg gjør det i selvforagt, hører du — i selvforagt! Det er følgerne af mit nederlag, det nederlag, jeg led, da jeg opgav skilsmissen, jeg nu tar på mig.“ Hun knytted hænderne og strøg forbi ham. „Det nytter ikke at ville løbe fra sine handlingers konsekvenser,“ råbte hun jamrende, „de følger en i hælene og overmander en.“ Hun gik frem og tilbage idet heftigste oprør.

„Nej, Constance, når du først kom tilbage, så måtte det ende således, et forhold som det, du tænkte dig, er en umulighed, en unaturlighed. Men du skal se, det kan endnu bli godt, jeg skal endnu komme til at gjøre dig lykkelig.“ Han gjorde et skridt hen imod hende.

„Lykkelig“ sa hun med ubeskrivelig hån. „Slige betegnelser hører ikke hjemme i et forhold som mit. Lad os se sagen som den er.“ Hun gik pludselig tæt hen til ham. „Når jeg nu samtykker i at være din hustru,“ sa hun truende, „betyr det ikke det, du tror! Nej, jeg skal sige dig noget — det vilde være mig præcis det samme, om det var en hvilkensomhelst anden mand, jeg skulde tvinges til, forstår du, præcis det samme.“

Ring fo'r uvilkårlig sammen.

„Uf nej, Constance, tal ikke så stygt,“ bad han. „Men det er det samme, når du blot vil bli min igjen, dette er en stemning, som går over. Ah, Constance, jeg kunde ligge på mine knæ og takke dig i hele nat, hvis jeg fik lov, men du vil jo ikke ha det.“

„Der er bare en ting, jeg vilde be dig om,“ sa Constance med en mine, som om hun ikke havde hørt hans sidste ord, „og det er, at du skal holde op med at drikke.“

„Men du kan da ikke sige, at jeg drikker, Constance,“ sa han modfaldent.

Hun slog ud med hånden, som om hun ikke gad indlade sig på dette.

„Kan du huske, at du flere gange har sagt, at hvis du ikke havde haft noget i hodet, som du kalder det, så var du ikke kommen op i dette med hende, pigen?“ spurgte Constance.

„Og det var også sandt,“ sa han ydmygt.

„Vil du så herefterdags holde op med at få noget i hodet, for at ikke risikere, at du handler i fuldskab?“ vedblev hun.

„Med glæde, Constance, du skal aldrig se mig smage det skidt mere. Jeg befinder mig også langt bedre uden, og nu, når jeg får dig tilbage, — det skal være mig en let sag. Nu trænger jeg hverken til at døve eller stimulere mig.“

„Ja, ja, lad nu det være godt,“ sa hun og forlod stuen. Hun gik ind på sit soveværelse, hun trængte til at være alene. Der drev hun op og ned på gulvet; det forekom hende som en evighed siden hun havde haft den samtale med tanten; hun kunde slet ikke begribe, at det var i aften. Hun var fot resten ganske fattet, så underlig stivnet indvendig, forhærdelse måtte det være, sa hun til sig selv, siden hun hverken var fortvilet eller bedrøvet.

Ring var i en overstadig lykkelig stemning. Endelig, endelig var han ved målet! Han fik tårer i øjnene af glæde og rørelse, og brystet svulmed af de forløsende sukke, som arbejdet sig frem. Han gik ind i sit værelse, og tændte sig en af sine fineste cigarer. I aften, allerede i aften! Men han havde også lidt skrækkeligt i disse tre måneder, ja, den hele tid, siden det kom på. Nu var der gået et år. Han havde sandelig fået sin straf og været mere end tålmodig. Men nu skulde de begynde på et nyt liv — et nyt liv — Gud være lovet og priset!

Han kunde ikke holde sig rolig; han havde trang til at bevæge sig omkring uafsladelig.

Men det var ligesom noget mangled ham, et savn, noget som mindede ham.

Et glas af den fine champagnekognaken med en tredjedel vand, aha — det skulde gjøre godt!

Han skjød fart gennem dagligstuen som en mand, der er i oprømt humør, men så huskede han sit løfte og vendte brat om.

Lidt efter kom lysten over ham, stærkere end før. I aften vilde det nu bare ha virket godt på ham, gjort hans stemning rigere og ligesom mere løftet; ved sådanne lejligheder gik det ham ikke til hodet. Om han nu tog et eneste glas i aften — han var atter på vej, men vendte om igjen.

Det var da også besynderligt for en voldsom trang han havde til det netop nu, det kom vel af den stærke spænding, han havde været i fra tidlig om eftermiddagen. Han var så slap og mat, det vilde ligefrem været medicin for ham.

Det kunde jo ikke gjøre noget, om han drak et eneste glas. Constance havde jo slet ikke ment det på den måde, og der var jo ikke tale om, at han kunde komme op i nogen slags ubesindigheder i aften.

Jo, han vilde — det skulde være det sidste; det var ligefrem at tømme et afskedsbæger for sit gamle jeg, det var jo formelig en højtidelig anledning.

Han havde netop fået det opskjænket og stod med glasset for munden, da han hørte Constance komme ind i dagligstuen.

I rasende fart styrtede han indholdet i sig og satte glasset forsigtig på buffeten.

„Jeg søgte efter fyrstikker,“ sa han, da han kom ind fra spisestuen, rød i hodet og med noget opstrammet over ansigtstrækkene. „Altid blir de borte for mig,“ mumlede han og drev ind til sig selv, idet han lod som han ledte.

Constance så efter ham med et studsende blik; hun havde hørt

lyden af glasklir, i det samme hun kom ind, og gik nu ind i spisestuen for at se efter. Hun tog det tømte glas, som stod ved siden af kognakflasken og lugted til det. Så satte hun det rolig ned igjen og blev stående henfalden i tanker med et stivt udtryk på sit ansigt.

Lidt efter tog hun sig sammen, gik ind igjen i dagligstuen og satte sig til at strikke.

Og da Ring efter måltidet lagde armen om hendes liv og kjærtegnede hende, fandt hun sig idet med iskold ro.

18

Så var de da begyndt på nyt igjen. Alt var kommet i den gamle gjænge udadtil, og Ring var til mode som et menneske, der har kjæmpet mod skjæbnen og til sidst har vundet bugt med den.

Men han følte sig alligevel ikke lykkelig. Constances hånlige væsen og isnende kulde pinte og ærgred ham vekselvis. Han havde håbet, at det vilde gi sig, at hun til sidst vilde la sig smelte og vise ham en smule imødekommenhed, af og til i det mindste. Men al hans kjærlighed og overbærenhed var ganske og aldeles spildt.

Hvis hun bare vilde været som i ægteskabets første år! Den gang havde han været misfornøjet og følt sig forurettet; nu vilde han med tak og håndkys tat imod hende, som hun den gang var.

Lidt efter lidt undergik hans adfærd en forandring. Han blev brutal og opfarende. Dette stædige fruentimmer, som aldrig blev færdig med at hævne sig, kunde jo bringe en engel til at tabe tålmodigheden.

Der kom hæslige scener imellem dem, scener, i hvilken Constance slængte ham sin foragt og afsky lige i ansigtet og i heftige ord fordred, at han skulde vise hende høflighed, i alt fald når tredjemand var til stede. Han svarte med hån, at hans opførsel var altfor god for hende,

hun, som dengang havde talt, som hun kunde være en — nok sagt — at han var, som han vilde være, eller andet lignende.

I rolige stunder sa Constance sig selv, at når hun tænkte sig om, var det jo ikke så underligt, at han voved at by hende dette. Han havde tabt respekten for hende, netop fordi hun havde givet efter; det var det, som var skeet.

Men årene gik, og tiden har som oftest en udjevnende indflydelse. Ring kom efterhånden over den fikse idé, at han absolut vilde ha en forelsket kone, og blev som følge deraf lettere at omgæes. Hans egne følelser var jo også en del afkjølede, derfor var han ikke mer så færdig til at yppe klammeri over Constances afvisende væsen. Constance på sin side havde slået sig til ro og fandt sig bedre til rette med livet. Hun sad ikke længer og grubled over det, der nu en gang ikke var anderledes. Hun havde sagt sig selv, at sådan og sådan forholdt det sig, og derefter tat sit parti. Hun var træt af disse skjærmydsler; de frugted jo ikke andet end at gjøre tilværelsen hæsligere, end det strengt tat var nødvendigt. Hun vilde ha fred for enhver pris og blev passiv og føjelig lige over for hans kjærtegn. Det var dog bedre at ha en mand, som var i godt humør den stund de var sammen om dagene, end en, der gik og var ubehagelig og fuld af en slags hævnjerrighed, som især slog ud i fremmedes nærværelse. Ring glæded sig over forandringen og lykønsked sig selv med den gode indflydelse han dog til syvende og sidst havde havt på sin kone. At det, han kaldte sin huslige lykke, var vokset op på den grav, under hvilken hendes hjertes forår var gjemt, vidste han intet om. Det lå ikke for ham at forstå sig på sligt.

Undertiden kunde der jo rigtignok komme et lidet optrin, en kort ordveksel, fulgt af et fiendtligt blik, der gaves og sendtes tilbage med slagfærdig raskhed. Sligt kom

dog stedse sjeldnere fore. Constance ærgred og skammed sig bag efter; hun kunde jo lige godt gi sig til at kjække, ja f. eks. med postbudet.

At gå hver sin vej og udveksle, hvad de havde at sige hinanden, i høflig fredsommelighed — det var blevet hende idealet for en ægteskabelig tilværelse. Og i det hele tat gik livet glat og rolig imellem dem. De var optat hver på sin vis og lod være at blande sig i hinandens anliggender. Ring havde sine forretninger og sin kutter, sine herremiddager og selterskognaker. Så indlod han sig også undertiden på små pikante æventyr med en eller anden tivolisangerinde. Og så var han i den senere tid bleven så fuld af alle slags indfald, som det mored ham at realisere. Et af hans sidste havde været at anskaffe sig et fotografiapparat, som han en tid lang var lidenskabelig hengiven til at eksperimentere med. Han fotograferte dagligstuen med Constance i om og om igjen, indtil hun tabte tålmodigheden og nægted at sidde. Så vinked han venner og bekjendte op fra gaden, eller han fotograferte kjøkkenet og tjenestepigen. Da han endelig havde raset fra sig, var det en lettelse for flere af hans medmennesker.

Constance på sin side sysled med alt det, der er opfundet for at få de velstillede lediggjængerskers tid til at gå. Hun læste romaner, hækled point-laces og broderte på klæde med ægte guldtråd. Hun stod tableau i bazarer og lærte at ride, havde abonnement i teatret og gik på baller og i selskaber. Og så havde hun sine herrevenskaber at pleje, som for resten aldrig gjorde hende andet end vrøvleri og lejelse. For det gik naturligvis bestandig så, at de forelsked sig i hende, og til sidst gjorde hende en erklæring, eller i alt fald så tydelig la sine følelser for dagen, at det blev plagsomt at omgæes dem. Men det brød hun sig ikke længer om;

hvad kom det hende ved, at de gjorde sig indbildninger, disse dumme fyrer, som hun snakked med for at fordrive en ledig time, og som hun glemte, i det samme hun vendte dem ryggen. Hun kunde bruge dem, det var hende hovedsagen, for de hjalp hende til at få bugt med en kjedsomhed, der altid lå på lur efter hende.

Hun leved i denne tid i en stadig hvirvel af adspredelser. Det Ringske hus var mere gjæstfrit og selskabeligt end nogensinde før. Og Constance så strålende ud i sin fuldmodne, livskraftige skjønhed. Man talte en hel del om hende; hun gik for at være en meget farlig og meget koket dame.

Ude i selskab stødte Constance undertiden på Lorck. Han havde for længe siden taget sidste del af sin eksamen med udmærkelse og praktiserede nu som læge i byen, i hvilken stilling han nød adskillig anseelse; man nævnte ham almindelig som en af de dygtigste blandt de yngre læger.

Han gjorde aldrig nogen mine til at nærme sig Constance, men et par gange havde det hændt, at hun havde mærket hans blik hvile på sig fra afstand, når hun sad i munter snak med en af sine tilbedere. Hun havde seet noget fiendtligt, halvt spottende og halvt smerteligt i hans øjne, der rammed hende som en dom eller dadel. En gang, da hun havde spurgt ham, hvorfor han aldrig mere kom hjem til dem, havde han seet på hende med noget opblussende vredt i blikket uden at svare, og da hun gjentog spørgsmålet, sa han med lav stemme: „Jeg ønsker ikke at være øjenvidne til hvad der *der* går for sig,“ hvorpå han vendte sig og gik fra hende. Constance blev opbragt over hans dristighed og samtidig opfyldt af en sviende smerte. Hun havde et øjeblik lyst til at gi sin stemning luft i skrig eller gråd, men så slog det om til en støjende munterhed, fuld af kåde indfald og voldsomme latterudbrud. Ved aftensbordet, da

talen faldt på Mejer, som fremdeles lå i udlandet med stipendium, greb hun lejligheden til at udtale sig i begejstrede udtryk om, hvor godt han så ud og hvor bedårende han var, og endte med at be Lorck endelig hilse ham, hvis han skrev, og sige, at han var den sødeste på jorden, hvortil Lorck svarte, at den kommission så han helst, hun betroed i andre hænder.

19

Tre år var forløbet siden hin 26de oktober, da Constance som hun undertiden sa sig selv, havde ladet kampen for sin menneskeværdighed falde.

Ring var de sidste par måneder bleven overmåde grættet. Det gik dårlig med forretningerne, og så var det disse jerngruber, der så ud til at skulle blive hans ruin. Deres værdier havde nemlig efter kjøbet vist sig at være aldeles forsvindende. Han var bleven tat grundig ved næsen af svenskerne. Kunde han ikke få handelen til at gå tilbage, blev han en fattig mand. Hansen, der var hans juridiske konsulent, havde imidlertid været så heldig at opdage en formel fejl ved købekontrakten, og efter hans råd var han begyndt at føre proces.

Disse forviklinger havde medført, at han flere gange havde gjort småreiser til Sverige, hvorfra han altid var kommen tilbage i et yderlig slet humør. Constance var uvilkårlig begyndt at føle disse jerngruber som sit livs værste plage.

Det var den sidste oktober. Rings havde boet på landet og var nylig flyttet ind til byen. De sidste dage havde været fugtige og kolde, og der var en stærk høstlig tone i luften. Ring skulde atter til Sverige; hans bestemmelse var at gå med Smålensbanen til Gøteborg, men så kom der et par smukke dage med varmt solskin og en fristende vestenbris. Han fik lyst

til at sejle nedover fjorden med kutteren, så langt vinden stod, og derefter videre over land. Det blev så sidste tur for i år. Han fik overtalt løjtnant Fallesen til at bli med og sendte et bybud hjem med besked til sin kone, at hans tøj måtte være færdig kl. 2. Omtrent ved dette klokkeslet kom han kjørende i en hyrevogn, som han lod vente neden for.

„Jeg skal jo med kutteren – og der har du tat min jernbanevadsæk. Det er da fanden også!“

„Jeg troed, du havde indstillet dine lystture for i år.“

„Det er pokker ingen lysttur,“ sa han og trak i klokkestrengen. „Disse fordømte gruber!“ Han åbned hastig en skuffe i skrivebordet og tog nogle penge frem.

„Se her, tag op igjen alt dette, og læg det i den anden greje – den med rummene, De véd,“ sa han ilsomt til pigen.

„Bring det så ned i vognen.“

Pigen tog vadsækken og gik.

„Og det er sandt,“ råbte han efter hende, „lad os få med de to flasker kognak, som står i buffeten, og endelig en kulørt skjorte! Så var det cigarer,“ mumled han og stod stille et øjeblik med en betænkt mine. „Skal tro jeg har nok,“ han var atter inde i sideværelset og kom tilbage med en cigarkasse, hvis indhold han rysted op og ned, „og lad mig bare ikke glemme fyrstikker!“

Constance rakte ham nogle æsker.

„Død og pine – min nye snadde!“ han fo'r med hænderne i lommerne, vimsed omkring for at søge og fandt den så i vindusposten.

„Hvor længe blir du borte?“ spurgte Constance, da han et øjeblik stod stille for at tænde en cigar.

„Véd ikke,“ svarte han med cigaren mellem tænderne og den brændende fyrstikke i hånden. „En ugestid kanske. Trænger du penge?“

„Fem kroner er hele min beholdning. Det er bedst jeg får nogle.“

„Så var der vel ikke noget, jeg har glemt,“ sa Ring og tænkte sig om. „Jeg har jo mine grejer om bord. Ja, penge, det er sandt.“ Han tog sin lommebog frem og la nogle sedler på bordet.

„Tyve kroner det klarer du dig vel med? Ikke? ja, ja, se her er firti da.“

„Skal du rejse i floshat?“ spurgte Constance. Han havde netop sat den på sit hode.

Han lo over sin egen distraktion, fo'r ud i entréen og søgte omkring på alle knageme.

„For pokker, jeg finder ikke min hue!“ råbte han.

„Du har den vel hængende om bord,“ sa Constance, der var gået efter.

„Ja, naturligvis har jeg det,“ svarte han og satte en liden rundpullet hat på.

„Se så – hvor fanden er nu min cigarmundspids? Den lå på hylden i dag.“

Constance tog en gjenstand op fra gulvet og rakte ham.

„Ingen ting ligger der, hvor det sidst lå her i huset,“ sa han, idet han trak mundspidsen til sig.

Han åbned entrédøren for at gå. „Mine nøgler!“ råbte han pludselig og slog på alle sine lommer. „Død og pølse, det skulde seet godt ud.“

Constance gik allerede og søgte, og hun fandt dem også til ham.

„Men jeg glemmer jo at sige farvel,“ sa han og kom tilbage, da han alt var ude af entrédøren. Han tog cigaren ud af munden for at kysse sin kone, stak den straks derpå ind igjen og gik dampende ned over trapperne.

Constance gik til vinduet og så ham kjøre bort. Da vognen drejed om hjørnet, vendte han hodet og så sig tilbage. Hun drog et suk som af lettelse og gav sig til at ordne i stuerne. Der var altid så meget rod efter Ring, når han skulde afsted på disse rejser.

Hun havde fået et brevkort om morgenen fra en barndomsveninde, der var gift med en præst ved navn Sunde, som nu var forflyttet, at hun vilde komme til Kristiania på gennemrejse. Kaldet lå fem timers jernbanefart fra byen; og fru Sunde skulde op i forvejen for at stelle og ordne, så alt kunde være i stand, når manden og børnene kom efter. Hvis dampskibet ikke blev forsinket, vilde hun være der i morgen ved middagstider.

Den næste dag var himlen overtrukken. Luften var mørk og diset, og hist og her var der tykke, sorte skyer kantet som med border af gulagtig uld. Det blæste ikke, men der hang noget truende over hodet på folk. Man gik og keg på luften og på barometret, der stod usædvanlig lavt, og man spæd hinanden, at det vilde bli et rigtigt ruskvejr.

Constance var bleven liggende længe i sengen. Klokken var henved 12, før hun var færdig med sit toilette, og just som hun satte broschen fast under hagen, hørte hun en vogn standse uden for og straks efter en ringen på entréen. Hun var så hurtig derude, at hun kom pigen i forkjøbet, og i næste nu lå hun sin veninde om halsen. Hun hjalp hende rejsetøjet af og fik at vide, at hun skulde afsted igjen allerede klokken 4. Constance var skuffet over dette; hun havde håbet at få beholde hende et par dage. Ring var jo borte, og de kunde havt det så hyggeligt sammen.

„Hvor du er uforandret, Constance,“ sa fru Sunde og betragted sin veninde med velbehag, „skjønt nej, du er i grunden smukkere.“

„Man holder sig vist bedre nu end før i tiden,“ svarte Constance, som skjænkede chokolade og nu satte en kop hen til fru Sunde.

„Det er forskjelligt, se nu mig! Du kunde ikke kjendt mig igjen, hvis du ikke havde vidst det, det skal jeg dø på.“

„Hvor kan du tænke! Snak, du er slet ikke så forandret.“

„Åh, jeg véd så godt om det. Hvis jeg bare ikke så så dårlig ud, for det er det, som gør mig gammel. Men du kan tænke, fire børn i fem år! Du kan altid være strålende, som ingen har – er du lei for det?“

„Nej da! Hvordan er det ellers at ha børn?“

„Et slid og mas og kav uden ende. Og så al den nattevågingen!“

„Men lykken og fryden, som skal følge med at være mor. Kan du huske, der står i bibelen: „af glæde over, at et menneske er født til verden ...“ Det må vel være noget ganske aparte, det?“

„Ja, det er det jo også, kan du skønne, men det trækker så i husholdningen.“ Og fru Sunde drog et langt suk.

„Har I lidet at leve af, Rikke?“

„Ja da, sligt et lille præstekald skal en ikke bli fed af.“

„Hvad kan indtægten beløbe sig til?“

„En 2000 kr. foruden huslejegodtgørelse.“

„Ikke mere, du?“

„Nej da, det er enda højt regnet. Så længe det bare var os to, gik det an, men siden har det rigtignok knebet.“

„Hvor gammel er din yngste?“ spurgte Constance.

„Ni måneder.“

„Vilde du ikke ønske, at du ikke fik flere?“

„Om jeg vilde ønske det!“ sa fru Sunde og vendte sine øjne opad som for at ta de usynlige magter til vidne. „Men hvad nytter ønsker, der er meget, en kunde ønske.“ Stemmen var modfalden, og hun så træt og bekymret ud.

De havde rejst sig fra bordet og var gået ind i dagligstuen.

„Men fortæl mig nu lidt om dig, Constance. Du er vel lykkelig, som har det så dejligt.“ Hendes blik gled rundt på de fløjlsstoppede møbler, de fine gardiner og de smukke malerier.

„Lykkelig,“ sa Constance med et tonefald, som om hun studsede, „det er i grunden et dumt ord.“

Fru Sunde lo. „Jeg véd ikke det,“ sa hun, „der er da vist dem, som er lykkelige.“

„Tror du? Ja kanske, men så er det vist en indbildning.“

„Du er vist meget forandret, Constance, ja, sådan indvendig, mener jeg.“

„Det er jeg vist. Men kom nu her og sæt dig lidt godt og sig mig så, Rikke, hvorledes du egentlig er fornøjet med livet.“

„Jeg kan jo ikke klage, jeg har en snil mand og søde børn.“

„Ja, ja, ja – lad nu det være godt – men jeg mener, hvorledes du synes, at livet er.“

„Hvis jeg havde nok af penge, og der ikke var fuldt så meget kav, så –“

„Blev du ikke skrækkelig skuffet, og havde du vel tænkt, at det var således?“

„Jo, når du siger det, så husker jeg, at jeg følte noget sligt i begyndelsen. Jeg lå og græd mange gange, forsikrer jeg dig, men senere fik jeg andet at bestille.“

„Jeg synes, livet er så rasende tomt,“ sa Constance utålmodig, „og dertil så underlig jernskoet, du. Det går sin gang og tramper os ned, der vi skal være, uden at spørge om, hvordan vi liker at ha det netop således.“

„Jeg tror, det vilde være godt for dig at få børn, Constance.“

„Langtifra! Det er en overtro, dette snak om disse børn. Hvis jeg havde børn, vilde jeg bare gå og ønske, at de måtte dø.“

„Nej fy da!“

„Jeg vilde ikke ha ro på mig, før de døde. Alt det onde de må op i her i verden! Huttitu!“ Og Constance tog sig sammen, som om hun frøs.

„Gud bevare mig vel for et slags livssyn, du har fået!“ sa fru Sunde forbauset. „Hvad siger din mand til det?“

„Tror du, jeg taler med ham om sligt?“

„Du er vist ikke lykkelig gift, Constance.“

„Nej hør nu, Rikke, lad os være enige om ikke at bruge dette ubeskedne ord. Jeg er for resten lige så lykkelig, jeg – som de andre.“

„I så da så forelskede ud, da I holdt bryllup – især Ring for resten. Jeg kan huske, vi talte – ja, undskyld – om, hvor lykkelige I var.“

„Gjorde I det?“

Fru Sunde sad og legte med en papirkniv.

„Jeg er så bange for dig, Constance,“ sa hun nølende.

„For mig? hvorledes det?“

„Jo, for – ja, du må ikke bli sint, men hvis du ikke elsker din mand, så kunde der komme et slet menneske og bedåre dig“

Constance brast i latter. „Du er for sød med din bekymring, Rikke, men vær du tryk! Mændene er ikke således beskafne. Desværre, havde jeg nær sagt.“

„Fy, hvor du snakker, det er da ikke dit alvor?“

„Hvorfor ikke det? Det vilde da være noget.“

„Men der er da intet afskyeligere i verden end en gift kone, som lever med en elsker.“

„Eller en gift kone, som lever af at leve med sin mand, det kommer ud på ét,“ sa Constance med et skuldertræk.

„Lever af at leve med sin mand, det er jo en kones pligt, ved jeg.“

„Ja naturligvis –“ Constance så ud, som om hun var træt af det. „Uf, du,“ fo'r hun pludselig op og kasted et bind digte, hun havde siddet og pillet ved, „ægteskabet er i grunden en styg institution.“

„Nej, men Constance, sådan må du ikke tale om Guds indstiftelse, tænk dig til, hvorledes det vel vilde se ud i verden, hvis ægteskabet ikke var.“

„Ja, det véd jeg ikke noget om, og det angår mig heller ikke,“ svarte Constance og satte sig hårdt tilbage i sofaen.

„Du sværmer da vel aldrig for den frie kærlighed?“

„Nej, mæn gjør jeg ej – men jeg sværmer heller ikke for den tvungne med de tvungne kærlighedspligter. Jeg sværmer ikke for nogen ting, jeg.“

„Den frie kærlighed er jo tegnet på den yderste fordærvelse. Det vil bli utugten sat i system, siger Sunde.“

„Siger han det?“ Constance smilte mat. „Da glemmer han vist, at utugten allerede er sat i system, i offentligt system, og længe har været det.“

Fru Sunde taug betuttet.

„Det er for resten for latterligt, at vi sidder her og taler om sligt,“ sa Constance og gjorde en bevægelse, som om hun pludselig besindede sig. „Kjærlighed – det er nu også et æmne!“

„Det er vel et interessant nok æmne det, skulde jeg mene,“ sa fru Sunde for at sige noget.

„Lever du og din mand godt sammen, Rikke?“ spurgte Constance i en helt forandret tone.

„Hvor falder du på det?“ spurgte hun.

„Åh, fordi det faldt mig ind. Du kan jo la være at svare, hvis du ikke har lyst.“

„Jo du, vi kommer rigtig godt ud af det med hinanden,“ sa fru Sunde, „rigtig godt sågar, især nu, siden jeg kjender Sunde og véd, hvordan han skal ha det.“

„Var han vanskelig at komme til rette med?“

„Åh nej såmæn, ikke så værst. Når jeg bare lader, som jeg føjer ham og snakker ham lidt efter munden, får jeg sat, igjennem alt, hvad jeg vil.“

„Er I aldrig uvenner?“

„Ikke nu mere. Jeg har aldrig tid, ser du, undtagen når jeg ligger og har fået en liden, og da er jeg ikke oplagt til at trætte.“

Pigen meldte, at middagen stod på bordet. De forskrækkedes begge over, at klokken var bleven så mange. Der var neppe tid til at spise; det måtte gå i huj og hast, og

kaffen blev drukket, mens de gik og tog tøjet på. Pigen havde hentet en vogn, og Constance kjørte med til stationen.

„Det var kjedeligt, at jeg ikke fik se din mand, Constance,“ sa fru Sunde på vejen nedover. „Du får hilse ham fra mig.“

„Så havde vi jo ikke kunnet tale så ugenert sammen,“ svarte Constance. „Det var rigtig godt, at han var væk.“

„Åh ja, kanske. Huttitu for et vej, det er blit.“

„Det var begyndt at storme; gaden stod pakkende fuld af en skodde med rusk og støv og visne blade. De fik det fejtet lige ind i vognen, så de sad og gned sig i øjnene i et væk.“

Constance bøjed sig frem og så på himlen. Den var sort og uvejrsagtig, og enkelte store vanddråber begyndte at falde.

„Og din mand, som er ude og sejler!“

„Han hytter sig nok, kan du tro. Nu ligger han i havn etsteds og nyder sin cigar og sit glas toddy.“

De var ved stationen. Det var så vidt der var tid til at få billet og sætte sig ind, før det bar afsted. Constance stod og vinked til afsked og gik først, da hun ikke kunde øjne toget mere. Vinden havde tat til i styrke, og nu var det også begyndt at øsregne.

Da hun kom hjem, la hun sig på sofaen og forsøgte at sove. Men det lykkedes ikke. Den stærke blæst havde git hende hodepine, og hun følte sig så nedtrykt og trist, så grænseløs ensom og elendig. Hun lå og lytted til vindens tuden og det voldsomme regn, der slog mod ruderne. Når det blæste fra denne kant, tog det hårdt i huset. Det forekom hende, at stuen rysted. Hun kunde ikke ligge rolig, men måtte op og gå frem og tilbage. Til sidst stilled hun sig hen ved vinduet og gav sig til at stirre ned i haven. Det så sørgeligt ud der nede. Høsten var kommen med ét og havde tat fat for alvor; der lå allerede i bunkevis af ødelæggelse.

Det var dog synd for den pene, ranke syrenbusk, som nu lå næsegrus i et af sidebedene og dukked sig mod jorden med sønderpiskede blade, mens et par lange, tynde rodtrevler endnu holdt den fast. Georginerne var bøjet over i to. Når stormen fo'r ind mellem dem, rysted de sine sortbrune hoder som i græmmelse over sit skjæmmede ydre. Palmeplanterne i de store, lysegule uroer på de hvidmalede fodstykker hang og dinged efter stammens yderste hylster, knækket over på midten. De lange, smale blade var filtret sammen af væden; alt imellem løste vinden dem fra hinanden, og da bugted de sig frem og tilbage som tynde slanger, der var bleven hængende, og vilde løs. Og hvor var det gået hurtigt med at få løvet af træerne! Endnu i går havde det været der; nu var det drysset ud over haven og lå i tykke, toppede længder over alt i vejene, gulbrunt og vissent. Nederst nede op mod gjærdet holdt vinden på at feje sammen en stor dyng. Den havde ellers sit besvær dermed, for bladene var tunge af vandet og sene i vendingen; de klæbed sig sammen og satte sig fast i store klumper bag træstammer og på bænkefodder og opefter lysthusets sprinkelvægge. Constance gjøs og følte et slags fortvivelse over, at hun ikke gik ind i den anden stue, hvor der var lunere, eller dog idet mindste bort fra vinduet og det pinefulde syn. Men det var, som om hun holdtes fast af en usynlig magt, der tvang hende til at bli stående og se på hvorledes regnet blev pisket af vinden, så det drev i hvirvler mellem himmel og jord og slog ned med et sprøjt over hver en liden plante, som endnu tappert holdt nakken stiv. Og med en slags åndeløs spænding måtte hun følge vindstødene nedover, når de døde hen, og opover, når de voksed. Og det var som persed de sig frem fra hendes bryst, disse langstrakte støn, og disse stød, der kom med

en rasende styrke og dæmped sig ned til sørgmodige klagehyl, for så igjen at tude op med djævelske hvin. Og midt under dette stod haven fra sommertiden for hende, da alt havde duftet og strålet i solskinnet, og hun så sig selv sidde der nede på bænken om aftenen i det fredsommelige måneskin, som flød ind gennem træernes grene hen over de grusede gange og forsølved hvert eneste blomsterbed.

Det var blevet ganske mørkt, men endnu stod hun der. Hun frøs lige ind i sjælen, og hjertet følte som en hård klump i den venstre side. Det klemte om den, så hun havde trang til at vånde sig, men hun gjorde det ikke.

Pigen kom og sa, at teen var færdig. Hun rev sig løs og gik ind i spisestuen, hvor lampen var tændt og maskinen stod og surrede. Det var dog godt at komme bort fra det himlens vejr. At hun virkelig havde stået der så længe!

Efter måltidet læste hun i „Fromont jeune et Risler ainé“. Det var bare det sidste kapitel, hun havde tilbage. Den stakkels Rislers gyselige endeligt rysted hende en del. Hun kasted bogen og hulked et øjeblik med lommetørklædet for øjnene.

Før hun gik til sengs vilde hun dog se, hvordan det stod til med vejret; det havde en underlig tiltrækning for hende i aften. Hun gik ind i den anden stue. Stormen var stilnet noget, og det regnet ikke for øjeblikket. Men luften så rusket ud. Månen stod som en smal, lysegul appelsindiel på himlen og stræved med at holde sig en smule rum frit til udkig mellem de forrevne skyer, der alt i et jog hen over den. Et svagt hvidligt skin strejfed nu og da den ramponerte have. Hun forlod vinduet og gik ind i det mellemste værelse, der havde døren åben til spisestuen, hvorfra en svag lysning trængte ind. Midt på gulvet blev hun stående, så op mod loftet med et famlende blik og strakte armene op

over sit hode med en sagte, sukkende lyd. Så gled hun ned i en lænestol, lagde armene ud over bordet og ansigtet ned på dem. Hun vidste ikke af, at hun græd, før hun kjendte nogle enkelte kolde tårer på sit ansigt. Hun gad ikke engang tørre dem bort.

Dagen efter fik hun vide, at Ring var kuldsejlet i stormen. Han og løjnant Fallesen var druknet, men kuttermanden havde reddet sig på hvælvet. Det var ham, som bragte budskabet på kontoret.

20

Efter Rings død var Constance bleven ved at bo på samme sted. Hun leved et meget tilbagetrukket liv, stængte sig konsekvent ude fra enhver berøring med verden og vilde ingen se af sine venner og bekendte.

Efterretningen om hendes mands pludselig endeligt havde fra først af havt en bedøvende virkning på hende. Det tog hende tid, før hun kunde få det ind i sit hode som en fast formet forestilling, at den forhadte ægteskabslænke nu var falden af hende, og at hun var løst fra ham for stedse.

Da hun omsider havde tat denne frihedsfølelse i fuld besiddeise, begyndte hun at pines af anger over fortiden.

Hun spurgte sig selv atter og atter, om det ikke vilde ha gået bedre, hvis hun straks fra begyndelsen af havde sat alt ind på at være ham en god og kjærlig ægtefælle. Men hvorledes havde hun teet sig!

Hun havde ladet opgaven ligge, som om det hele ikke kom hende ved, og slået sig til tåls med, at hun var som hun kunde være. Hun var gået ind til sit ægteskab som til en dans og havde kun tænkt på det ene: sin egen fornøjelse, kun villet et: sig selv.

Hun gjorde sig de heftigste bebrejdelser og havde en nagblandet tilfredsstillelse af at

udmale sig selv som et rigtig dårligt menneske.

Hun drog frem fra forgangenhedens glemsel mangt et lidet træk fra det første ægteskabsår, hvor Ring havde været rørende taknemmelig for hendes mindste smule venlighed. Hun mindedes en gang, hun gik ind og bad ham om tilgivelse, fordi hun en hel dag igjennem havde været urimelig og vrangvillig. Han fik tårer i øjnene, tog og kyssede hendes hånd mange gange og sa med blød stemme: „Min søde Constance, du har jo ingenting gjort.“

Det sved hende i sjælen at tænke på sådant noget nu, da han lå på havets bund, og hun aldrig skulde få anledning at sige ham, at hun erkjendte sin uret.

Så længe hun sysled med disse forestillinger, havde hun en kraftig trang til at være alene. Siden, da hun ved sin idelig fortsatte grublen og rugen havde perset den sidste livskraft ud af disse tanker, så de stod som tause skygger omkring hende, havde hun vænnet sig således til ensomheden, at den var bleven hende kjær, og hun ikke for nogen pris vilde opgi den.

Og de adspredelser, livet kunde byde, havde også tabt sin tillokkelse for hende; de forekom hende som de fornøjelser, man i barndomsalderen glædes ved, men som det ikke kan falde den voksne ind at ta del i.

Efterhånden sank hun hen i en sløv magelighedstilstand, en apathisk blaserthed, der var stærkt i slægt med livslede. Folk troed, det var enkesorg, og roste hendes store trofasthed, men hendes nærmeste rysted på hodet og mente, det var skam at gi således efter for en fiks idé, for anderledes kunde jo hendes menneskefiendske skyhed ikke betegnes. Det kunde jo gå over til en ren sindssygd.

Constance brød sig ikke om, hverken hvad de sa til eller om

hende. Alt hvad hun begjæred, var at få være i fred.

Nogen tid efter Rings død havde Lorck et par gange med mellemrum aflagt hende en visit, men var ikke bleven indladt. Så skrev han en billet og spurgte, om hun ikke vilde tillade ham at hilse på hende. Hun svarte tilbage, at hun aldrig var hjemme for nogen. En eftermiddag, da han så hende på gaden, gjorde han et forsøg på at tiltale hende, men hun gik hurtig forbi ham med en afvisende hilsen.

Hans længe nærede, aldrig nedkuede lidenskab for Constance var blusset op i lys luer i det øjeblik han vidste, hun var fri. forgjæves havde han i de år, som var gået, kjæmpet mod, hvad han kaldte sin usalige kjærlighed. Han havde styrtet sig over sit arbejde med grådig iver, git sig hen til læsning og studier; han havde kastet sig ind i forbindelser med andre kvinder og havt en febrilsk afsky for at være ubeskjæftiget. Han havde villet hade og foragte hende, sagt sig selv de hundrede gange, at hun ikke var værd et fnug af den kval, han led, hun, som blev ved at leve i sit besudlede ægteskab; men det nytted ikke. Hans kjærlighed var som den urt løvetand, der gror frodigst, jo mere den trædes. Og så kom dette til, at hvad han havde oplevet med denne kvinde, havde fået en stor betydning for hans liv og udvikling. Det var begyndt den aften, da hun viste ham fra sig. Hans store fejltagelse, dette at han i blind selvsikkerhed havde dømt alt hos hende efter sine egne, grovt sammensatte landevejsteorier, bragte ham til at se på livet med andre øjne.

Når han tænkte på den brutale frækhed, hvormed han var brudt ind over hendes enemærker, var det, som han skulde synke i jorden af undseelse. Jo mere han kom bort fra sin tidligere tankegang, jo grellere blev lyset, han så det i. I sin plumpe uvidenhed havde han troet at vide besked, medens

sandheden viste sig at være, at han var den dumme blagueur. Det blev en tid fuld af lidelse for ham, men han sa sig selv, at det var på denne lidelse han blev mand. I enkelte øjeblikke var han endog taknemmelig over, at det var gået, som det gik. Havde Constance været, hvad han antog hende for, og den gang kastet sig i hans arme, vilde han aldrig lært, hvad kjærlighed var, og aldrig være kommen til at se med respekt på livet. Det var, som om han først gennem den dobbeltartede smerte, som hans håbløse kjærlighed og hans ved det lidte nederlag indvundne selverkjendelse beredte ham, lærte at skjelne mellem godt og ondt i finere forstand på alle områder.

Imidlertid steg hans ry som dygtig læge. Et par heldige kure under vanskelige omstændigheder bragte ham fra først af i skuddet, og hans alvorlige færd og rolige væsen gjorde, at man fik tillid til ham.

Blandt hans venner var det en almindelig mening, at han var bleven et helt forandret menneske, og de talte med respekt derom.

Efter sin far, den rige grosserer Lorck, hvis død indtraf omtrent to år efter Rings, havde han arvet en efter norske forhold meget betydelig formue.

Et par gange i løbet af halvtredje år havde Constance givet efter for Maries og Hansens indtrængende forestillinger og samtykket i at deltage i et selskab, de gav. Men hun fandt sig så uvel derved, at hun loved sig selv skånsel for eftertiden. Jo mere hun blev afvænt med at træffe folk, jo værre blev det. Deres snak forekom hende så fremmed. Den flygtige måde at samtale på med disse sprang i øst og vest, som hun tidligere havde været så dreven i, forvirret og nedtrykte hende. Hun sad imellem dem uden forståelse, og hun ikke alene kjæded sig, men hun ligefrem led derunder.

I et af disse selskaber havde hun truffet Lorck. Constance mærked, at han pønsed på at nærme sig hende, og hun gik med et slags skræk af vejen for ham. Ud på aftenen var hun bleven alene i kabinettet med en gammel tunghørt dame, som sad og bladed i et album og af og til spurgte hende om portrætterne. De andre var inde for at se ungdommen danse.

Pludselig stod Lorck i kabinettet. Et øjeblik tænkte hun på at flygte, men opgav det og lod, som om hun var stærkt optagen af damen med portrætterne.

„Skal De ikke danse, frue?“ spurgte han og satte sig i nogen afstand fra hende.

„Nej,“ svarte hun uden at røre sig.

„Bryr De Dem ikke længer om det?“

„Nej.“

Her gjorde den gamle dame et spørgsmål, som Constance besvarte, idet hun bøjed sig tæt hen til hende og hævet stemmen.

„Det går så sjældent på at få se Dem, frue,“ sa Lorck, „man skulde tro, De ikke var i byen.“

„Jeg holder mig også mest hjemme.“

„I hele vinter har jeg omtrent ikke bestilt andet end at udspejle og eftersøge Dem – ja, bliv ikke vred,“ bad han til svar på det blik, hun retted mod ham, „det forholder sig virkelig således.“

Hun vendte nakken til og bøjed sig atter over albumet.

„Jeg ved, at jeg plager Dem,“ sa han med et bekymret tonefald, „men hvad skal jeg arme menneske gjøre, tale med Dem *vil* og *må jeg*, og lejligheden er ikke god at få fat i.“

Hun så hurtig hen på ham.

„Hvad vil De mig?“ spurgte hun koldt.

„Jeg har har noget på hjertet, men først skal De gi mig lov.“ Han talte alvorligt og indtrængende.

En pige kom og meldte, at den gamle dames vogn var kommen. Hun rejste sig straks, sa venlig god

nat til Constance, hilste til Lorck og gik.

Constance vilde følge efter, men Lorck stilled sig i vejen for hende.

„De må ikke gå,“ sa han med en underlig sammensnøret stemme. „Vær ikke bange,“ vedblev han afværgende, „og stå ikke der som på spranget. Hvad jeg har at sige, kan ikke fornærme eller harme Dem. Det er bare dette, at jeg er ikke mere den samme,“ han stansed og drog vejret dybt, „som den gang, som den gang jeg gjorde Dem fortræd. Tror De mig?“

Der var noget ved ham, som imponerte hende.

„Alt det har jeg for længe siden glemt, lad os ikke rippe det op igjen,“ sa hun med træt stemme.

„Nej, nej, ikke rippe op igjen, men De ved ikke, hvorledes hin scene, Deres hjælpeløshed, Deres smerte og stumme bøn om skånsel har brændt sig ind i mig. Ah, jeg var en usling. Jeg havde ikke tænkt det muligt, at noget kunde gribe mig således. Husker De „Kongen“ hos Bjørnson lige over for Klara, hans forvandling? Noget lignende er foregået med mig. Tror De mig ikke?“

„Jo,“ sa hun roligt.

„De skal vide,“ vedblev han heftigt, „at jeg ikke er den mand, De nu i så mange år har gået og foragtet, De har ingen ret dertil, ikke den ringeste ret har De.“

„Jeg har ikke foragtet Dem, jeg har slet ikke tænkt på det.“

„Nej, jeg har været Dem så altfor ligegyldig,“ der gik — en skjælvende trækning over hans ansigt. „Men giv mig nu Deres hånd til tegn på, at De har tilgit mig hin aftens hæslighed.“ Hans stemme lød frygtsomt bedende.

„Jeg har intet imod Dem, vær vis på det,“ sa hun mildt og rakte ham hånden, idet hun så ham ind i øjnene.

Han knuged et øjeblik hendes hånd i sin. „Tak,“ hvisked han og forlod værelset. Han gik lige hjem.

Nogle uger senere havde Constance truffet ham på gaden.

Da var han kommen hen til hende, og da de første hilsener var udvekslet, spurgte han, om han fik lov at aflægge hende et besøg.

Constance havde seet forskrækket på ham og nølet, før hun svarte, at når han havde lyst, måtte han det gjerne.

Dagen efter var han kommen og havde siddet der en timestid og talt stilfærdigt med hende. Han stræbte at være så underholdende som muligt, foralte om de svenske skuespillere og om en koncert, som nogle polske kunstnere havde git. Han foreslog hende at høre de franske sangere på tivoli, men det havde hun ikke lyst til. Han vilde endelig tale om noget, som mored hende, og det lod også virkelig til, at han havde held med sig. Hun hørte venlig på ham, spurgte om et og andet og takked ham ved afskeden for besøget. Han forlod hende med en følelse af, at hans nærværelse i det mindste ikke havde været hende ubehagelig, og på trapperne overvejed han, hvor snart han kunde komme igjen.

Han vented fjorten dage. Hun var hjemme og tog imod ham med et par høflige ord, men det var ham umuligt af hendes miner at læse, om synet af ham var hende kjært eller imod. Han havde håbet at komme hende lidt nærmere denne gang, men deri blev han skuffet. Hans forsøg på at vække hendes interesse for, hvad der foregik, og for det, folk for tiden var optaget af, mødte hun med så afmålte svar, at han fik angst for at kjede hende. Så taug han stille, for at hun skulde begynde på noget; men så kom hun kun med nogle bemærkninger om vejret, som efterfulgtes af en pinlig pause. Han førte talen hen på teatret, men da hun så svarte, at hun aldrig kom der og derfor ikke havde nogen interesse for det, sank hans mod. Hvad skulde han dog finde på lige over for denne forborgne og tillukkede kvinde. Han gik fra hende med en melankolsk

fornemmelse af, at han stod hende fjernere end nogen sinde.

Da han var borte, sad Constance og tænkte på, hvor pen og takkelig han var. Han gav et helt andet indtryk nu end den gang – det var sikkert. Hendes modvilje var forsvunden, og hun næred i grunden et slags godhed for ham.

Men alligevel, hvad skulde hun med hans besøg; hun vilde hellere være fri. Det var for brydsomt at sidde der opstrammet og skulle svare og finde på noget at spørge om. Og i det hele tat at bli forstyrret, når hun sad og pusled med sine egne tanker – det likte hun ikke. Hvorfor kunde de ikke la hende i fred.

Hun gik ud af stuen og åbned kjøkkendøren.

„Er De der, Johanne?“

Johanne beviste sin nærværelse ved at komme tilsyne i pigekammerdøren.

„De kjender nok den herre igjen, som De lukked ind i dag?“

„Doktor Lorck! Jo gubevars.“

„Hvis han kommer igjen, så er jeg ikke hjemme. Glem det nu ikke.“

„Nej, jeg skal nok huske det,“ sa Johanne.

Der var gået en måned, og i løbet af denne havde Lorck tre gange forgjæves søgt Constance. Så kom der en dag et brev til hende af følgende indhold:

Fru Constance Ring!

Jeg har flere gange været hos Dem, uden at træffe Dem; så får jeg prøve på at skrive. Men jeg er så bange for at støde eller skræmme Dem, at jeg ikke véd, hvordan jeg skal belægge mine ord. Det er dette, jeg vil sige Dem, at jeg nu har grublet og grundet over mig og Dem i lange tider, og at jeg ved til bunden af min sjæl, at jeg elsker Dem med en kjærlighed, som De kunde være tjent med. Hos Dem ligger for mig lykken i livet. Vil De ikke have noget med mig at skaffe, finder jeg den ikke på denne jord.

Hvis De kunde fatte tillid til mig, tror De så ikke, det var muligt, jeg med tiden kunde vinde Deres kjærlighed?

Deres meget hengivne

Niels Lorck.

Hun blev umådelig forbauset over hans brev, men da hun tænkte sig om, syntes hun det var så dumt, at hun ikke før havde forstået, hvad han mente.

Hun svarte øjeblikkelig tilbage:

Kjære dr. Lorck!

De må ikke bli sint på mig, men jeg tror ikke, det er værdt, De spilder Deres tid med forsøg på at vinde min kjærlighed. Det vilde være uværdigt, om jeg for at få en smule afveksling i mit ensformige liv gav mig til at eksperimentere med mig selv og tog Dem i brug dertil. Noget andet vilde det nemlig ikke være, om jeg indbød Dem til at anstille en prøve. Dertil agter jeg Dem for meget, og jeg har heller ikke spor af lyst til det. Tro nu ikke, at jeg nærer nogen uvilje mod Dem; det modsatte er tilfældet. Det må De være ganske overbevist om.

Deres

Constance Ring.

21

Et halvt års tid var hengået. Tidlig om vinteren var gamle sorenskriver Blom død, og så havde fruene tat ophold hos sin yngste datter, der var gift med en præst på Nordfjordejdet. Barndomshjemmet var således opløst; de to brødre hver på sin kant og den anden søster i huset hos sine tilkommende svigerforældre på Molde.

Constance var bleven smertelig grebet ved budskabet om farens død. Det var som billedet af

hendes lykkelige barndom og første ungdom gik under i det samme. Nu lå den kjære far i graven, og det elskede hjems øvrige beboere var spredt for alle vinde. Der var ikke længer noget fast punkt, hvortil hun kunde knytte sine drømme og længsler, ikke nogen fredet plet at søge hen med sine tanker i de mest nedtrykte stunder. Alt var fejlet bort; hun var så fattig og ribbet, hendes liv så øde og meningsløst, og hun syntes ofte, det var bedst at dø.

Somme tider var hun også så kjed og led, at hun for alvor overvejede, hvilken måde der vilde være den nemmeste, når det gjaldt at ta sig selv af dage. Men så blev det aften og sengetid, og så var der det, at hun kunde lægge sig til at sove. Det var en lise at sove.

Når hun sad hjemme de lange, lange eftermiddage — og hjemme var hun altid — syntes hun timerne aldrig fik ende. Hendes ensomhed plagede hende, og dog stod det for hende som noget endnu skrækkeligere at søge ud blandt menneskene.

Det var i marts, en ruskevejrdsdag med nordvestlige stormbyger, gjennemblødte af isnende ufjælge. Resterne af føret var gråskiddet i bunden med brune flækker her og der.

Constance havde prøvet at sy en stund på en broderet strimmel, der altid lå i sykurven. Hun havde for længe siden glemt, hvad hun oprindeligt havde tænkt at bruge den til. Så havde hun læst lidt, kastet bogen, spaseret på gulvet, og sad nu atter og syede nogle sting. Men pludselig slang hun strimmelen og drejede sig selv og stolen, hun sad på, helt rundt. Hun støttede albuerne i vindusposten og ansigtet i hænderne, og gav sig til at betragte gaden med øjne, der var sløve af kjedsomhed.

Det var ikke noget opmuntrende syn.

Folk gik og jaskede i det vanskelige føre og så så jammerdalsagtig ud. Nogle to og

to, uden tvil besværed de hinanden, andre ensomme. Nogle fo'r af sted i hastværk, andre seg hensigtsløst fremover.

Der kom brødgutten om hjørnet med det mørkegrønne skjærf tullet om halsen og de rødviolette luvåtter, som hun kjendte så vel, og som skulde bøde på de udslidte, fravoksne klær i den bidende slubsekulde. Han var så spinkel og blåfrossen og så så gammel og bekymret ud, som var han oppe i sekstierne. Det måtte jo også være dræbende at komme der hver eneste dag om det samme hjørne med den samme karre og aflevere det samme brød i de samme huse for den samme betaling. „Uh,“ sa hun langtrukket, „det er et grufuldt syn.“

Så kom ølmanden på sin tillukkede dragkiste. Gud ske lov, så var klokken halv seks. Han havde dog en ordentlig trøje på, men herre Gud, hvor han var barket af møje og bøjet i nakken som efter et halsjern.

Nej, gaden var ikke til at udholde; hun vendte den ryggen og lod hænderne falde ned på sine knæ.

Hun burde vistnok gå ud en stund; hun skulde jo spasere for at bli af med kardialgien.

I tankerne rejser hun sig, tar tøjet på, går ud af døren, ned ad trappen, men huf, ude på gaden er der vådt og ækkelt, og landevejen er endnu modbydeligere. Så sa hun højt til sig selv: „Ud, nej, det gjør jeg ikke.“

End om hun fik en kop varm te —! Men uf nej, så skulde hun ha Johanne rendende med brættet, og så kom hun med disse spørgsmål, som var hende en pest, og som Johanne havde en særlig gave til at hitte på.

Hun vidste ikke, hvoraf det kom, men når hun hørte Johanne i stuen ved siden af og forstod, at hun kom for at spørge om dit eller dat, overfaldtes hun af en afsindig gru for at høre og svare og følte i sin fortvivelse lyst til at styrte sig ud af

vinduet, bare for at bli fri. Hun gav sig til at gå op og ned på gulvet, og omhyggelig passed hun på at sætte foden midt i tæppemønstrets firkanter. Så stillede hun sig op foran spejlet og betragtede sin hårfacon. De sa, at den var så gammeldags. Skulde hun prøve den spidse knude nede i nakken? Ikke på nogen mulig måde, hvad skulde hun det for!

Så hellere stoppe det hul på strømpen, som hun hele dagen havde gået og følt. Men i den bøjede stilling hun havde indtatt for at skyve strømpen af foden, i den blev hun siddende, som var hun manet til sten af et trolddomsord.

Billede efter billede, nej, det var ikke noget billede – et hid og did svajende, i stykker faldende virvar, der greb og slap alt i ét, vakte en erindring, som straks gled bort, dannede en forestilling, som flød ud i det samme, og så ind imellem og under visestumper og operamelodier og dansemusik og al slags uvæsen, alt sammen så slæbende trægt og livløst, at det kjædede hende indtil pinsel.

Men endelig rettede hun sig op med en kraftanstrængelse og gjorde en gestus, som væltede hun noget ækkelt fra sig. Så trak hun atter strømpen på, for nu var det dog for mørkt til at stoppe, og garn havde hun heller ikke ved hånden. Så gik hun hen og la sig i den lave lænestol borte ved ovnen.

Der var hun altid i vinterdagens lange skumringsstunder.

Og her i dette fredsommelige tussmørke, mens skjæret fra det hældende dagslys mødtes med det røde skin fra ovnens glødende koksbål, hengav hun sig ganske til sit ørkesløse tankesammensurium.

Der hang en duft af primulaer og zwibler i atmosfæren – Marie havde sendt hende nogle til hendes fødselsdag forleden – og den blandede sig med lugten af et sandeltræsskrin, som stod borte i kroge på etagèren, og med den parfume, der altid fulgte hende. Lange lysstriber spillede hen på

Madonna over sofaen, ansigtets udtryk syntes at veksle under den urolige leg. Oppe ved vinduet dansede flagrende profilskygger af Mozarts og Beethovens buster, medens Minerva stod i fornem og skyggefuld stilhed på den midterste skrivebordsopsats. Bogskabet var i mørke, men spejlet mellem vinduerne optog flammeskjærets uro og gjengav hængelampens prisme, der lyste med brogede stenes ildschatterede glans. Nu og da faldt en gyldenrødlig stribe på en perlepude, et hjørne af et slumringstæppe eller et stykke af den røde portière, men det kom og gik i ustadig rastløshed.

Der hørtes ingen anden lyd end taffeluhrets tiktak, der lød afdæmpet i den fløjelspolstrede stilhed, og koksenes raslen i ovnen, hver gang de indre lag sank sammen til aske, og de øvre gled dybere ned.

Disse skumringsstunder var hendes egne par excellence. I dem holdt hun hvile, det vil sige gav sig sit mismod og sin livslede viljeløst i vold og tog sig fri for den skygge af kontrol, som hendes forstand dog endnu holdt med den måde, hvorpå hun anvendte sin tid. Hun grubled undertiden over dette, da livet var så anderledes end det, de havde lært hende. Det var dog en skam, at de gamle gik og narrede de unge, for de gamle måtte jo vide besked. Hvorfor skulde de lyve livet op til noget, som det ikke var og aldrig havde tænkt på at være. Og løggen var overalt, i bøgerne, de fik at læse, i undervisningen på skolen, i de billeder, man viste dem, i den måde, hvorpå de voksne talte om al ting på.

Det undrede hende, at de andre så ud til at komme så godt ud af det med tilværelsen. Var de ikke også bleven ligeså topmålt skuffede som hun? Hvis ikke, så kom det af, at de ikke havde bedre vid, men tog til takke, eller lod for sig selv og andre, som om der intet var i vejen. Så tænkte hun også med pinefuld bekymring på fremtiden

og kunde ikke begribe, hvorledes hun skulde komme igjennem det besværlige liv.

— Men Johanne tænkte, at hendes frue var et sørgeligt menneske, som kunde tillade sig at drive Vorherres kostbare dage så sanseløst til ende. Det var dog synd, at somme skulde ha det således i verden, mens de andre måtte gå i et uafsladeligt trask fra morgen til kvæld. For eksempel hun selv. Hun fik det nu vist aldrig anderledes, for ikke om de vilde forgylde hende fra nakke til fod og slænge de blanke kronestykker efter hende, hvor hun gik og stod, vilde hun ha noget at bestille med det, der hed mandfolk.

Og Johanne spytted i thetøjsbollen og fo'r så hårdhændt afsted med kopperne, hun vasked, at det rent var et under, de ikke gik i knas.

Hendes frue var hende en kilde til stadig ærgrelse. For hun forstod sig ikke på hende.

At en fattig stakkar kunde gå hen og spærre sig inde og være ligesæl med al ting — det kunde hun ha fundet sig i. Men fru Ring, som det vist ikke manglet på midler og sligt! Det var en nød, som Johanne ikke formåed at knække, hvordan hun end bar sig ad.

Hvis hun havde været gjerrig eller gudelig — men det havde sig ikke således — det var godt at mærke på så mange ting.

Men på et slags vis måtte det jo hænge sammen, og så bestemte hun sig for at tro, at fru Ring gik med noget ekstra på samvittigheden.

Bare hun måtte komme efter, hvad det var for noget.

Johanne trivedes ikke i sin tjeneste; der var så træskt og så dødt, at et friskt menneske kunde gå snubt fra forstanden af det. Og at det skulde hede sig, at hun havde en let kondition! Det var nu så fortærendes.

For de skulde bare vidst, hvor liden tid hun fik til at sy i for sig selv. Havde fru Ring været som en anden — ja da, ja! Men nu gik hele

formiddagen hen i idel venting og varting.

Johanne var bare en simpel enepige, men det vidste hun med sig selv, at hun vilde genert sig både for Gud og mennesker for at gå så og drøse og tusse sig, som fru Ring gjorde, før hun vandt at få de stakkels klærene på sig om morgenen.

Var hun endda bleven liggende, så vilde dog Johanne vidst, hvad hun skulde kaldt det for. Men at det læst skulde bety, at hun stod op kl. 9, når det var vitterligt, at der aldrig var tilkomst til soveværelset før efter den var 12, det var det, som var det skammelige.

Havde der endda været en kristelig ovn i huset, så at kaffekanden kunde ha stået der — men slige runde spektakler! Det var nu også en dejlig mode. Nu havde hun denne møje med at holde kaffen varm. Ikke for det, fru Ring skjændte aldrig, om den var kold, men Johanne holdt sig for god til at benytte sig af det. Men den uskik at dække i spisestuen havde hun for længe siden afskaffet. Frokostbordet kunde jo ikke stå der og skildre opefter hele formiddagen.

For der måtte jo være skam i folk.

Nu fik fru Ring frokosten ind på et bræt i soveværelset.

Undertiden kunde det hælde, at Johanne fik lyst at vide, hvad det var, hun kunde drive på til pokkers sådan time efter time derinde på soveværelset, og så gav hun sig til at kige ved nøglehullet. Ofte så hun fru Ring da sidde op og ned med en støvle i hånden og det ene ben lagt i vinkel over det andet knæ. Så kunde Johanne pludselig gjøre sig ærind ind, og så skvat fru Ring sammen som en, der gribes på frisk gjerning, og fik foden bestøvlet i en fart. Men når så Johanne efter en stunds forløb fandt stilheden derinde mistænkelig og atter tog sig en svip på strømpelæsten til nøglehullet, så sad fru Ring i samme

stilling, kun med den forskjel, at det nu var den anden fod, hun var falden i staver over.

Så var det jo godt at se, at der var intet udkomme med hende.

Eller hun kunde sidde foran spejlet og kjæmme sit hår. Det så ud, som om hånden dovned bort undervejs, så slæbende gik den op og ned indtil den faldt i dvale og blev liggende på bordkanten, mens hodet hang og ludet som efter et slag over nakken.

Så med ét kunde hun kaste det bagover, sprige fingrene ud og stikke dem ind i håret for at stryge det væk fra ansigtet. Når hun så satte albuerne på bordet og gav sig til at nigliane på sig selv i spejlet, så vidste Johanne, at nu kunde hun trygt gå til køjs og ta sig en times lur og endda finde fruene på samme flæk, når hun kom tilbage.

Et triveligt kvindfolk, den fru Ring.

Og således var det med alle mulige ting. Bare nu det at vågne om morgenen. „Hun ist minsæl ikke lukke øjnene op, men ligger og kniber dem sammen og kvier sig for at vedgå, at det er høje, lyse dagen,“ kunde Johanne stå og sige til pigen nedenunder.

Men der var flere ting, Johanne ærgred sig over. Til eksempel nu dette, at hun måtte stå der og lyve og sige, at fruene ikke var hjemme, når dog Gud i himlen skulde vide, at hun lå der og groed fast i stolen, hvis hun ikke drev over en bog etsteds eller holdt på et hækletøj, som ingen skulde bilde hende ind var for andet end et syns skyld.

„Jeg er ikke hjemme“ – eller „slip ingen ind, jeg har hodepine“ – åh, hvor hun kjendte dem til at brække sig af, disse beskeder. Hvor havde hun ikke hærmert dem op igjen og vrænget dem fra sig derude i køkkenet med en stemme, der ikke just havde en smigrende lighed med fruens.

„Det er Gud forsørge mig den argeste dovenskab,“ brummed hun ofte som konklusion på sine forargede betragtninger. „Hun

kunde ha godt af at røre på kroppen sin,“ og hun gjorde en bevægelse med hånden, som om hun smeldte med en pisk.

Når det så tog i entréklokken, kom fruene ofte farende og rysted sit hode midt i kjøkkendøren for at indskjærpe instruksen. Det var såvidt Johanne fik se, hun ikke led af noget tilfælde i benene, hvad hun havde god grund til at mistænke hende for, så møjsommeligt som hun drog sig fra dagligstuen til spisestuen og tilbage igjen.

Det var jo umuligt at være i et sligt hus. Hun værked i ørene af denne idelige stilheden, og hun var så forfjamsket i blodet, at hun, når klokken gik, skvat op i en forskrækkelse og fik en urolighed over sig som en, der har noget udestående med politiet.

Til høsten vilde hun flytte, hun havde så ikke større takken for alt det, hun gik igjennem, for den fru Ring skulde såmæn aldrig ta såmeget som et erkjendtligt ord ifra sig.

Tingen var, at Johanne havde det så ulige meget bedre, end hun havde været vant til.

Men hun kjedet sig.

For hun var af et driftigt og virkelystent temperament, og sine forrige madmødre havde hun leveret de mest durable bataljer.

Men her var ingen anledning.

At gå således året rundt, uden at der kom nogen ting på! – Hun vilde heller havt husespektakel hver eneste dag.

Men fru Ring holdt sig så passiv som en fremmed logerende. Hun gav Johanne de nødvendige penge til husholdningen og lod hende stelle som selv hun vilde.

De første fjorten dage hun var i tjenesten, havde Johanne regelmæssig hver morgen spurgt om, hvad de skulde ha til middag, og ligeså ufravigelig regelmæssig fået til svar: „Lav, hvad De vil.“

Så var hun holdt op med at spørge.

Engang havde hun prøvet at ærgre hende ved at sætte frem den samme sort mad tre dage i træk. Men hun havde ingen ting havt for det. Fru Ring havde som sædvanlig spist uden at sige et muk.

Sligt måtte jo gå i en sten.

Inde i stuen var det blevet mørkere og mørkere. Koksene var udbrændte, og Constance sad just og kvied sig ved tanken om, at hun blev nødt til at rejse sig, hvis hun ikke vilde la ilden gå ud. Så hørte hun entréklokken og fo'r pilsnart i vejret. Bare hun ikke slipper dem ind! Hun greb fat i spisestuens dørgreb, men blev stående, ørene var rejste, halsen strakt fremover. Hun lytted med en anstrængthed, som gjaldt det liv og lemmer.

„Ja så sandelig —,“ og som en kat smøg hun gennem døren.

„Sidder du i mørke, Constance?“

Ordene rullede hen i den varme parfumerede luft, og der kom i det samme et gufs af martsdagens fugtige kulde ind i stuen.

„Men giv dog lyd, du risikerer, at jeg snubler i dig.“ Den indtrædende gik et skridt fremover og stødte mod en stol. Med et lydeligt: „Huf da!“ vendte hun sig om, famled efter døren og skyndte sig ud med en nervøs hast, som var der noget ondt ind i hælene på hende.

Constance, som sad på huk i den fjerneste krog af stuen, indså, at Johanne, når hun først havde åbnet fiendtlighederne, ikke vilde gi sig med dette, men komme og lyse hende frem. Hun rejste sig derfor og stod et øjeblik stille for at få sit ansigt lagt i folder. På stemmen havde hun hørt, at det var Marie. Idet hun trådte ind, kom denne og Johanne gennem den modsatte dør, den sidste ganske rigtig bevæbnet med en håndlampe.

„Var du her?“ spurgte Marie med noget i stemmen som ligned indignation.

„Nej, jeg var dér,“ sa Constance, og viste med hodet på døren bag sig.

„Her stod jeg og talte til bare det bællende mørke. Huttitu, hvor det var fælent!“

„Tænd lampen, Johanne og gå ud med den der, De ser vel, at den oser,“ sa Constance tilrettevisende.

Johanne kneb sine tynde læber sammen for at skjule det skadefro smil i mundvigerne og kasted et blik fra lampen til fruene, der tydeligt sa, at det om osingen var noget tøv. Men udenfor slog hun på nakken, og mumled: „Hvad jeg skal være hendes løgner for — såmæn godt af at røre sin valne mund.“

„Du min, hvor her er varmt,“ sa Marie og pusted.

Constance ymte noget om at løse på tøjet, hvortil den anden bemærked, at det var hun nødt til, hvis hun ikke vilde risikere at få ondt.

Constance rullede persienerne ned; så gik hun hen for at hjælpe hende med kåben.

„Tak, jeg tar den ikke af, jeg sidder blot et øjeblik,“ og hun lod den glide ned over sine skuldre, inden hun satte sig.

Constance tog ligeledes plads og greb sit arbejde. Hun snakked om vejret og spurgte efter de små uden at lægge mærke til svarene.

Fru Marie havde trukket af sine handsker. Hun sad og glatted dem med en distrahit omhyggelighed og så ud til at være beklemmt. Hun spurgte om, hvordan det stod til med kardialgien og fik det svar, at den var ved det samme.

„Naturligvis — som du sidder inde — jeg undres ikke på det.“

Constance trak sig bagover på stolen med et lidet slæng til siden, som var der noget, hun unddrog sig.

„Går det godt med bazaren?“ sa hun, for at holde liv i snakket.

„Udmærket, vi har fået en masse, og der strømmer ind fremdeles.“

„Det var jo morsomt,“ sa Constance og gisped lydløst.

„Du kunde såmæn gjerne været med, men sådan er du nu altid.“

Det kom så ligeegyldigt, som var det slet ikke det, hun vilde sagt, og handskerne syntes fremdeles at lægge beslag på hendes opmærksomhed.

„Lad os nu ikke komme ind på *det* igjen.“

„Nej, lad os endelig ikke det. Jeg for min del er alt andet end oplagt til det i aften.“

Constance studsed et sekund ved hendes sagtmodighed. Hun plejed, når det gjaldt dette, at ha en ordflom, så Gud sig forbarme.

„Har du nylig været i teatret?“ spurgte Constance for at sige noget.

„Nej — jo, hvad siger jeg, jeg så jo „Fallitten“ forleden.“

„Mored du dig?“

„Ja. Ja, det vil sige, det var gribende.“ Hun havde tat op sit lømmetørklæde og højst umotiveret pudset sin næse. Nu la hun fine folder på det, som hun stræved med at få pene. „Det er frygteligt der, hvor familien får vide, at de i grunden er tiggfærdige,“ vedblev hun. „Men for resten, fattigdom er ikke det værste.“

„Nej, det er sikkert,“ henkasted Constance.

„Ja, det er let nok sagt du, men sæt, det hændte med en selv, ja, f. eks. med dig, Constance.“ Det lød, som om hun tog fart for at få det sagt, og stemmen vibrerte lidt.

„Hvad hændte?“ Der var et glimt af opvågen på Constances ansigt og et snæv af ængstelighed i stemmen.

„Ja, at du blev fattig, ja, f. eks. misted, hvad du ejer.“

Hun stødte ordene fra sig med pilsnar hast.

„Er der noget galt med processen?“ spurgte Constance og retted sig i sædet.

„Har du virkelig ikke mærket det, har du ikke seet, hvorledes jeg har siddet og pint mig?“ Fru Marie drog vejret dybt og pusted ud.

„Men så sig dog, hvad det er! Er dommen falden?“

„Ja, desværre. Ja, du forstår vel, de skriver, at du har, ja, rent ud sagt, at processen er tabt.“

„Men det er jo umuligt!“ Der var en lyd i halsen, som slog klik.

„Det sa Rikard også, men desværre, her hjælper nok ingen kjære mor; han fik først telegram, og i dag kom der brev.“

„Og der stod, at processen var tabt? Stod det med rene, tydelige ord?“

„Med rene, tydelige ord — jeg læste selv brevet. Rikard vilde været her, men så tænkte han, det var bedst, jeg gik og forberedte dig.“

„Det kunde du nu gjerne ha sagt mig før,“ sa Constance med en stemme, der lød underlig fortabt. „Jeg må sige, det er rart af dig.“

„Jeg kunde jo ikke det, før jeg vidste det, må du huske.“

„At det var i gjære, mener jeg, så var det ikke kommet så pludselig. Endskjønt, det kan også være akkurat det samme.“ Hun kasted sig tilbage på stolen og la armene overkors på brystet.

„En får tidsnok vide det, som ondt er, synes nu jeg. Jeg vilde så nødvendig forskrække dig, før der ikke længer var nogen tvil.“

„Og nu er du aldeles vis på, at der ingen fejltagelse kan være?“

Fru Marie rysted på hodet.

„Jeg er altså så fattig, så fattig som nålen — simpelt hen tigger.“

„Nu må du ta det pent, Constance. For resten, om alt stryger med, det ved jeg ikke rigtig.“

„Men det véd jeg så udmærket godt. Ring sa det, da han begyndte på processen, og Hansen har også sagt det, at det vilde være komplet ruin, hvis vi tabte. Men det var han jo rigtignok vis på, der ikke kunde være tale om.“

„Processer er noget kram; en skulde aldrig befatte sig med dem.“

„Men denne her har jo gjort god nytte den, siden jeg har havt den til at leve af i disse år; for hver skilling vilde alligevel være gået tabt i disse dejlige jerngruber. En god handel det, rigtig en genistreg!“ Hun havde, mens hun talte, skiftet plads med nervøs

rastløshed, og som hun slet ikke vidste af, at hun gjorde det. Nu sad hun på en lav mejestol og gynge ilfærdig frem og tilbage.

„Hvad vil du nu gøre, Constance?“ spurgte fru Marie.

„Gjøre? undskyld, men det er virkelig et underligt spørgsmål.“

„Ja, jeg mener, hvad du agter at ta dig til?“

„Agter at ta mig til? hvad skulde jeg agte at ta mig til? Kan du sige mig det?“ Der var noget over hende, som mindede om bobler i kogende vand.

„Det første du må gøre er naturligvis at sige lejligheden op og sælge dine møbler,“ svarte fru Marie med en stram mine.

„Og så?“

„Ja, så må du se til at få dig en post som lærerinde eller en plads hos en enkemand, eller oprette en industri, eller“ –

„Eller søge mig et embede som sognepræst eller få mig en ansættelse ved en cirkus, eller gi mig til at være gjordemoder,“ afbrød Constance, „åh, der er nok af ting at begynde på!“

„Jeg synes ikke, at situationen indbyder til spøg, men det forstår sig, kan du være oplagt, så kan altid jeg.“ Fru Marie rejste sig og trak sin kåbe opover sine skuldre.

Constance så ud, som om hendes tanker stod stille. Hun sad og stirred hen for sig med sammentrukne bryn og et hårdt udtryk i de mørke øjne.

„For resten, Constance,“ vedblev den anden, idet hun bøjed sig ned og knappet de nederste knapper i sin kåbe, „så synd som jeg synes i dig – ja, du må ikke bli sint – så tror jeg virkelig, du har godt af det.“

„Ja, når alt kommer til alt, skal du se, det er et stort held dette her,“ sa Constance.

„Ja, for du kan nu sige, hvad du vil, så er det alligevel et sørgeligt liv, du har ført,“ vedblev fru Marie, mens hun trak sine handsker på og langsomt glatted skindet om hver særskilt finger.

„Ingenting har du havt lyst til, og ingenting har du villet bestille, ikke så meget som så,“ – hun strøg sin højre hånd over den venstres indvendige flade. „Se nu bare bazaren, som vi andre har havt alt det stræv med, har du villet løfte så meget som en finger, og det uagtet vi gik og bad dig? Sligt er, ja, det hjælper ikke, sligt er rent ud sagt for galt. Og det hævner sig.“

„Det ser ud til det,“ svarte Constance, „og det er jo godt, at retfærdigheden sker fyldest.“

„Du tar det så besynderligt, du formelig skaber dig sint – som om jeg kunde hjælpe det.“

„Men herre Gud, Marie, du kan da vel begribe, at det ikke just morer mig at få vide, at jeg i den nærmeste fremtid kommer til at dø af sult.“

„Ja, hør nu bare, der er ikke et skikkeligt ord at få ud af dig, og det nytter jo ikke at tale fornuft. Du er så, hvad skal jeg kalde det – krakilsk!“

„Havde du kanske ventet at se mig springe i taget af henrykkelse over efterretningen? Og må jeg spørge, om ikke et menneske har lov at gå fra koncepterne under slige omstændigheder?“ Stolen havde hun holdt stille, mens hun talte; nu tog hun på at gynge igjen med den forrige fart.

„Hvis der kunde være nogen hjælp i det, så –“

„Der er lige god hjælp i det ene som i det andet. Det er slig slag det.“

„Bare jeg kunde få dig til at indse, at du nødvendigvis må gjøre noget.“

„Men jeg skal da vel ha lov til at besinde mig vel –? Jeg kan da sandt for Herren ikke gi mig til at slæbe møblerne ned i auktionslokalet nu på stående fod, likevel!“ Stolen stod atter stille for straks efter at sættes i gang igjen.

„Du er ikke til at komme nær i aften. Jeg véd næsten ikke, om jeg tør komme frem med den hilsen,

som Rikard gav mig med, og som gjælder mig selv også for resten.“

„Hvad var det for en hilsen?“

„At vi så gjerne vilde ha, du skulde flytte over til os, indtil alt dette var ordnet, ja, at vi kortsagt så gjerne vilde hjælpe og råde dig.“

„Ja tak, det véd jeg nok.“

„Ja, for vi har virkelig så ondt af dig, både Rikard og jeg.“

„Ah – jeg finder nok på råd.“ Og hun nikked med hodet nogle bistre nik.

„Er det noget i særdeleshed du tænker på?“

„Nej da! Men i værste fald kan jeg jo ta livet af mig. Den udvej er der jo.“

„Tal ikke så stygt – endskjønt, du gjør mig ikke bange. Den, der mener det alvorligt, taler ikke om det, det er en gammel erfaring.“

Constance mumled noget mellem tænderne og nikked atter med en forhærdet mine.

Fru Marie var færdig til at gå. Hun havde nølende tat sin muffe; nu stod hun og klapped dens bløde skind med sin behandskede hånd.

„Der er en ting, jeg så gjerne vilde spurgt dig om, men du skal love mig ikke at bli sint, Constance –“

„Spør bare,“ sa den anden sløvt uden at flytte øjnene fra den arabesk i gardinet, som de var heftet på.

„Hvorfor har du git Lorck en kurv? Ja, jeg spør bare i al venskabelighed,“ vedblev hun hurtig, da Constance med et pludseligt sæt drejed sig om på stolen.

„Lorck!“ sa hun. „Hvad véd du om det? For resten er det noget snak.“

„Nej, Constance, det tror jeg ikke, husk, at Lorck er Rikards gode ven og min også for den sags skyld, og noget har der været imellem jer, det er jeg vis på. Men det skal du vide, at har du sagt nej til ham, så vil jeg ikke sige, hvad jeg synes.“

„Så får det være det samme da,“ sa Constance og satte sig rolig til rette på stolen igjen.

„Jeg tænker slet ikke bare på den praktiske side af sagen, hans gode stilling, hans store formue, hans anseelse og smukke ydre, men i og for sig er det mig højest ubegribeligt.“

„Ja, jeg kan tænke det,“ sa Constance.

„Ja, for hør engang Constance, det er da vel din mening, at du vil gifte dig igjen?“

„Synes du ikke et ægteskab er nok, må jeg spørge?“

„Nok! Ja, hvis du endda havde noget at virke for, men slig som du har stelt dig! Har du virkelig et øjeblik tænkt, at du vilde gå slig og slænge gjennom resten af dit liv?“

„Jeg ved ikke, hvad jeg har tænkt jeg,“ svarte Constance med en gebærde, som om hun var led og kjed af denne passiar.

„Nej, det er just ulykken det, men hør nu, Constance, kunde du ikke skrive til Lorck –“

„Og be ham fri igjen?“

„Ja, om du så gjorde, du kunde skam falde på værre ting. Men du kunde jo bare gjøre en tilnærmelse – ja, du fandt nok altid på ordene.“

„Siden jeg nu er så yderlig reduceret,“ hun smilte bittert, „ja, det gjorde jeg nok.“

„Det kommer jo slet ikke sagen ved – det er jo ikke penge han vil ha – og når nu manden er så forelsket, så er der ingen skam i at komme ham i møde.“

„Hold op med dette snak, Marie!“ Constance var træt.

„Ja, ja, du skulde ikke være så kjæphøj, Constance, den dag vil komme, da du angrer det, tro du mig, og så kan det være for sent.“

Constance gjorde en affærdigende bevægelse og så ud til at være bestemt på at tie. Så sa fru Hansen god nat og gik.

Constance fulgte hende ud, rent mekanisk, og lyste hende ned ad trappen.

Da hun atter var i stuen, dækked hun lampen til med en stor, lyserød skjærm. Så gled hun ned i sofaen, skjulte ansigtet i en af puderne og blev liggende i en ubekvem stilling med benene på gulvet. Hun græd ikke og rørte sig ikke. Hun forsøgte at tænke over sin stilling, men det blev bare til begyndelser, der løste sig op og var væk ligesom sæbebobler. Der vilde ikke danne sig en eneste ordentlig tankerække, og hun kunde ikke få tag i nogen hel forestilling.

Lorck gled frem og tilbage, men hans billede var mat og utydeligt og gik hvert øjeblik i stykker ved det roderi af alskens andre ting, som skjøv sig op.

Om hun havde giftet sig med ham! Uf nej, hun havde ikke lyst. Men så havde hun dog været på det tørre – og han elsked hende vist. Ja pyt, ja, hvad kunde mænd præstere i retning af kjærlighed? De gik og dryssed om og flaned med ord og følelser, til de var udjaskede som gadetøjterne – og så kom de og bød sig frem til ægteskabet. Deres kjærlighed var en væmmelse. De elsked den ene og leved med den anden. Ikke for det – det kunde alt sammen være bra nok, og kanske var det ikke så sjabert, som det så ud, – hun var ikke til sinds at gå i rette med nogen, når hun blot slap for at ha med det at skaffe.

Så kom hendes døde ægtemand, ikke længe ad gangen, han blev borte og kom igjen atter og atter. Brudstykker og minder fra deres samliv strejfed hukommelsen i broget skiften. Hun var så vammel og led ved det; det var de ligegyldigste ting, som hun slet ikke gad huske, men det blev ved og blev ved ligesom skyggerne i måneskinnet, når vinden bøjer træernes grene sagte op og ned.

Johanne meldte, at teen stod på bordet, om fruén værsgod vilde spise. Hun fo'r op og sa tak, men

la sig straks tilbage i samme stilling.

Hvad skulde der nu bli af hende? Leve af sine slægtnings almisser på en kvist, som hun måtte leje i en udkant. Leje? Hun havde jo ingen ting at betale med. Og når hendes tøj blev slidt, og hun trængte til nyt. Det sludder at ta ud som lærerinde – hun kunde jo ingen ting. Eller styre for en enkemand – aldrig i verden! Og så alt det snak, de vilde vælte ud over hende, – alt det snak og snak og snak. Nej, det eneste var at ta livet af sig – det var en formelig pligt – en æressag. Hun var jo så kjed af det og havde ofte for alvor tænkt på at gå sin vej. Hvad var der også at bli for? Vente til døden en gang kom og kasted hende på dør, enten hun vilde eller ej. Det var bedre at gå godvillig.

At hun kunde være så fejj og grue for den smule smerte! Åh, men det blev nu vist græsseligt, når giften var slugt. Straks vilde det begynde, brystet trække sig sammen, ansigtet bli sortflammet. Der vilde komme en rallen i struben, kanske vilde der vælte skum ud – fråde var det vist, de kaldte det – og så vilde hun være så forandret, så styg bag efter.

Den, der fandt hende på sofaen. Det vilde gi et sjok i familien, de vilde alle komme ansættende, og så vilde de lette – ganske sagte – på det klæde, doktoren havde lagt over hendes ansigt.

Hun havde en flaske blåsyre, som hendes mand havde benyttet, den gang han fik sin raptus med at fotografere. Hun havde omhyggelig forvaret den, for der stod dødningeben på vignetten.

Ja, hun vilde gjøre det endnu i aften. Det var i grunden godt, at dette var kommet på, ellers havde hun gjerne været i stand til at leve det væmmelige liv til ende på et vis. Om det nu også gjorde ondt, det gjorde vel aldrig godt at dø – og desuden tabte hun jo straks bevidstheden.

Bare hun kunde få Johanne på dør, for alene i lejligheden måtte hun være. Hun kunde jo egentlig gjerne skrive et brev til dr. Blunck og be ham, ja, naturligvis det måtte hun jo. Hun satte sig til skrivebordet, og et par minutter efter var brevet færdigt.

„Kjære dr. Blunck,“ stod der, „kom i morgen tidlig, så snart De kan, og når De ser, hvad det er, så vær diskret for gammelt kjendskabs skyld. Deres Constance Ring.“

„Så siger han, at jeg er død af et hjerteslag, og det er i grunden nokså hensigtsmæssigt, så blir der heller intet vrøvl med begravelsen.“ Hun satte adressen på konvolutten og gik ud i køkkenet. Der sad Johanne ved det lille bord borte i hjørnet og spiste sin aftensmad.

„Gå med dette brev, Johanne, læg det i en postkasse – her er fem øre til et frimærke.“

Johanne drak resten af teen i en slurk og rejste sig.

„Har De noget at udrette for Dem selv, kan De gjerne bli ude i aften,“ la hun til, idet hun retted på en hårnål, som syntes at genere hende.

Der var noget ved fruens stemme, som bragte Johanne til at studse. Bare den måde hun sa Johanne på; hun blev så underlig ligesom rørt derved.

„Jeg siger tak, så vil jeg se ind om døren til min søster, som fik sig en liden forleden.“ Hun satte skyndsomt kopperne og tallerkenerne sammen for at gjøre bordet ryddeligt, inden hun gik.

„Se så at komme straks afsted, Johanne, jeg er så bange, de skal lukke, så De intet frimærke får.“

„Men jeg skulde vel tat af bordet og gjort i stand på soveværelset?“

„Det skal jeg selv besørge; De må ikke komme ind mere i aften, jeg har hodepine og vil gå til ro – hører De, Johanne.“

„Godt, frue,“ sa Johanne og nikked.

Da Constance atter var i dagligstuen, begyndte hun at rode i

sit skrivebord. Breve og papirer, rub og stub kasted hun ned ved siden af sig. Det bleven stor dyng. Nogle kvittancer og en assurancepolice, som for resten var udløben for over et år siden, la hun tilbage på sin plads.

Det ringed. Forfærdet sprang hun op og låsed døren. Men så husked hun, at Johanne ikke var hjemme, at ingen verdens magt kunde bringe dem ind til hende, og så kom der for et sekund et udtryk af tilfredshed på hendes ansigt. Straks efter sa hun sig selv, at det var avisbudet, som havde ringet, men hun gad ikke gå ud efter bladet i aften.

Men var det nu også sikkert, at Johanne var gået. Hun trængte til at forvise sig om det; før var det så utrygt. Med lampen i hånden gik hun ud og så efter. Køkkenet var tomt; hun keg ind i pigekamret – jo hun var væk. Så gik hun raskt over kjøkkengulvet, men idet hun la hånden på dørgrebet, så hun sig tilbage og blev underlig slået af, hvor lunt og koseligt der var. De hvide halvgardiner var trukket tæt sammen, og kappen oven over var opheftet i midten med en blå silkebåndsroset. På det lange bænkebord ved vinduet lå en hvid drejels dug, og på dette stod en buket blåvejs i et glas vand. Der var en ejendommelig lugt af brændt kaffe og russesæbe, som hun fandt så behagelig, at hun formelig stod og trak den til sig. Håndklæderne hang på sine bestemte pladse, det til lamperne borte i kroen sammen med glasbørsteren og lampesaksen, det til knivene nærmere vinduet, og de andre to tæt ved spisekammerdøren. På komfuren stod den blankpudsede vandkjedel og surret; kroghylderne over bænken var belagt med hvidt papir, som Johanne havde klippet ud i huller og tunger som på ligtøj, og der stod messingkaffekanden og skinned mellem to blanke stødere. Under komfuren lå den finskårne kjøkkenved stablet op, og borte ved vasken hang begge hendes

grønmalede blomstersprøiter. Gulvet var renskuret, og på måtten foran døren lå katten og døsed.

Hun havde aldrig tænkt sig, at et køkken kunde være så indbydende. Det var jo som et stykke forjættet land, og der gik som en anelse gennem hende om mangel en stille hviles og hygges stund efter endt gjerning midt i denne orden og renlighed.

Pludselig fløj katten som en bold med et hvæsende glefs over gulvet og slog kloen i en mus. Med et dæmpet skrig styrted hun nu af køkkenet og skyndte sig tilbage til sine breve.

Hun knæled ned og begyndte at samle dem op i sit kjolefang, og da hun havde hele bunken, gik hun hen til ovnen og putted ind så mange ad gangen, som hun kunde gribe om. Ilden var gået ud; hun rev af en fyrstikke og tændte, men det vilde ikke rigtig til, før hun med ildrageren havde skaffet luft, da brændte det lystigt til aske. Hun sad og så ind i ilden med en tungsindig mine, som var det en ligbrændingsproces hun bivåned foran denne gamle, kjære ovn, hvor så mangel en time af hendes stakkels liv var dreven over.

Hun ordnet endnu et og andet og begyndte at rydde sit syskrin. Den endnu ikke færdigfaldede strimmel faldt hende i hænderne; mekanisk og ligesom kjærtegnende lod hun den glide gennem fingrene og begyndte at rulle den op. Herre Gud, det havde dog ikke været så gale dage, hun den gang havde havt. Den gang — det var jo endnu i går, i dag — og hun syntes, der lå år imellem.

Hurtig og uden at se sig tilbage gik hun ind i soveværelset. Her stod et vindu åbent; hun keg ud og så på vejret. Det havde bedaget sig nu; himlen var fuld af sønderrevne skyer med store stykker blå, hvorfra halvmånen skinned ned. Hun regulerte persiennen således, at lyset ikke skulde falde ind mellem de grønne træspåner. Så trak hun chaiselonguen frem fra

krogen og stilled den således, at hvis der lå nogen på den om morgenen f. eks. vilde dagslyset falde hen over ansigtet, når persiennen var oprullet. Hun satte sig på chaiselonguen ret op og ned; med hænderne tog hun fat ide stoppede kanter, som trængte hun et holdepunkt. Hodet var foroverbøjet. Længe sad hun ubevægelig. Gang efter gang gjorde hun mine til at rejse sig, men blev dog siddende.

Taffeluhret der inde begyndte at slå. Hun fo'r sammen og talte slagene et for et. Elleve! Så rejste hun sig med hast, afførte sig sin kjole, sit korset og sine støvler og tog slåbrok og tøfler på. Hun havde hele tiden seet så dødt og stirrende ud af sine øjne, men nu da hun følte den bløde slåbrok om sine lemmer, kom der et mildt udtryk på hendes ansigt. Hun så op og ned ad alle de gamle, kjendte gjenstande, disse stumme tjenere, der havde været så tro og stille til sin gjerning. Der dukked minder op, som hang sig fast over alt. Hun blev så sår om hjertet, og hun følte pludselig en fortærende sorg, en usigelig medynk med sig selv, fordi hun nu skulde forlade alt dette, som hun i grunden havde kjært. At hun var pisket til at gjøre det, virkelig pisket! Ja, for hun kunde jo ikke andet, hun måtte jo afsted; timen var kommen og der var ingen pardon. Og hun havde ærlig fortjent sin død — hun havde jo levet som et dyr omtrent, spist og sovet — det var, hvad hun havde udrettet. Og det skulde hun stå der og kvie sig for at gå fra!

Med resolute skridt gik hun hen til chifonniøren, hvor flasken lå forvaret. Hun stak nøglen ind i den øverste skuffe og drejed rundt.

I dette øjeblik hørte hun det gå i køkkenet. Hun skvat i vejret og rysted stærkt. Johanne var altså kommen, før hun var bleven færdig, klokken var jo også halv tolv. Så husked hun brevet og gik ud og spurgte, om det var besørget.

Nej, Johanne havde ikke fået frimærke; der havde været lukket hos hokeren.

Constance følte en uforklarlig lettelse.

„Hvis fruene vil ha bud til doktoren, kan jeg gå der ned i morgen tidlig straks,“ sa Johanne.

„Åh ja, det kan også være tids nok da. Lad mig få det tilbage så længe.“

Johanne tog i lommen. „Her er et til,“ sa hun, „jeg mødte postbudet på trappen, og så tænkte jeg det var bedst at ta brevet, siden fruene ikke vilde uroes.“

Constance kasted et hurtigt blik på konvolutten. Poststemplet var fransk, og hun syntes, hun skulde kjende skriften. Da hun var kommen ind i stuen, rev hun konvolutten op og så, at det var fra Lorck.

På stående fod fløj hun gjennom det, og da det var læst, kasted hun det på bordet, gik frem og tilbake på gulvet, stødte mod skamler og stoler, ryddet plads ved at skyve dem til side, tog brevet op ret som det var og læste lidt i det, gav sig så atter til at trave og blev ved med dette til langt ud over natten.

„Det er meget imod min vilje,“ skrev Lorck, „at jeg nu igjen forstyrrer og plager Dem. Siden jeg forlod Norge har jeg ikke gjort andet end foreholde mig, hvor tåbeligt og påtrængende det vilde være at skrive på nyt. Alligevel sidder jeg nu her og gjør det. Jeg må forsøge en gang til. Sagen er, at jeg har hægtet mit sind således fast i Dem, at jeg ikke er i stand til at komme løs igjen. Jeg *kan* ikke trives ved livet, når jeg ikke får leve det med Dem. Er det da aldeles utænkeligt, at De kunde gi mig et håb? Jeg er dømt til at måtte udmale mig, hvorledes alting da vilde bli anderledes. Det går rundt i min hjerne uafsladelig, det er min fikse idé; den martrer mig dag og nat. Er De da så vis på, at De slet ingen brug har for mig, for min kjærlighed, min ærlige vilje til at gjøre Dem alt det gode,

et menneske kan gjøre den, han elsker? Jeg tænker på et og et og det samme: om jeg kunde få Dem til min hustru? Jeg er nu i Paris; hvis det vidunderlige skeed, at De gav mig det svar, jeg ønsker, så kom jeg straks og hentet Dem og tog Dem med til Paris, hvor jeg for mine studiers skyld agter at forbli nogen tid.

Niels Lorck.“

Da Constance klokken fem om morgenen søgte sit leje for at prøve på at sove et par timers tid, havde hun tat sin bebeslutning. Brevet til Lorck lå færdigt på skrivebordet. Hun havde bedet ham møde hende i Kjøbenhavn, så kunde de ha bryllup der og drage, hvorhen han vilde.

Under skrivningen havde hun grædt en hel del. Der var meget, som brødes hos hende. Inderst inde glæde over at ha reddet livet, rørelse over sig selv, når hun rigtig stærkt fyldtes af den kval, hun havde udstået, medynk, når hun tænkte på, hvor fattigt og øde hendes liv havde været, angst for det kommende, for det nye ægteskab, mangel på mod og tro til sig selv, og så hånd i hånd med dette et gryende håb til fremtiden, taknemmelighed mod Lorck for hans kjærlighed og længsel efter et menneskeligt liv. Nu følte hun sig beroliget, næsten tilfreds. Det vilde bli en travl tid, og det var dog altid noget at være så optat. De nyeste parisermoder, som hun forleden havde fået sig tilsendt, defilerede forbi, og så tænkte hun et øjeblik på, om hun skulde kjøbe sin nye vårdragt i „Bon Marche“ , når hun nu kom til Paris, eller på det andet store magasin – hvad var det nu, det hed –

Ja vist, ja, det var dog bedre at gifte sig end at dø en selvmorders gyselige død. Hun havde jo været gift før, så hun vidste jo i ethvert fald, hvad det var. Og desuden – nu, da hun var kommen over alt dette med idealer og sligt, så vilde

hun se så anderledes på det. Det vilde gjøre en stor forskjel.

Nej, det er ikke så let at dø heller, sa Constance til sig selv, mens hun lå der på puden med søvnløse øjne og blege kinder, der pludselig var bleven magre. Hun drog et suk, der lød som en hulken, og idet hun vendte sig om på siden og trykked ansigtet ned i puden, mumled hun: „Når alt kommer til alt, er et giftermål bedre.“

23

Lorck og Constance lå i Lausanne. De vilde nyde den dejlige schweiziske septemberluft, inden de drog til Norge, og havde foresat sig at blive der, så længe vejret var sommerligt.

Nu havde de flakket om i snart halvandet år. Først et par måneder i Paris, derfra til et badested i Sydfrankrige, så til Italien. Vinteren havde de tilbragt i Rom, og hele sommeren havde de været på hjemrejse.

Lorck var på det sidste begyndt at savne sit arbejde; han længtes efter at komme i virksomhed og efter at leve livet med Constance i hjemligt ordnede folder. Også Constance mente, det skulde være godt at komme til ro. Lorck havde skrevet til den unge læge, der havde bestyret hans praksis, at de vilde være i Kristiania i oktober.

I begyndelsen af ægteskabet havde Constance følt sig ilde tilpas. Hun var fremmed og forlegen overfor Lorck og havde så vanskelig for at tale med ham.

Når han sad med armen om hendes liv og i fortrolige meddelelser udøste sin sjæl for hende, mens han legte med hendes hånd og kyssed hendes hår, når han fortalte om, hvorledes han havde elsket og lidt, vidste hun aldrig noget videre at svare. Lorck, som mærked, at hendes taushed ikke var ligegyldighedens, trængte ikke på for at få hende til at tale;

han håbed, at den tid snart vilde komme, da hun skulde føle sig tryk og hjemme hos ham, og han syntes, han havde råd til at vente. Men Constance var mangen gang bedrøvet, halvt skamfuld over intet at kunne gi ham til gjengæld. Hun droges med en fornemmelse af undseelse, som hun forgjæves stræbte at få bugt med. Det gik så vidt, at det formelig pinte hende at sidde alene til bords med ham, og hun kunde aldrig bekvemme sig til at bede ham om penge til det, hun kunde få lyst på at købe. Han måtte altid af sig selv huske at forsyne hende med lomme penge, og anledningen var som oftest, at det tilfældig kom for dagen, at hun ikke ejed en skilling, når Lorck mangled småpenge til dette eller hint, som skulde betales.

Lorck var imidlertid lykkelig. At hans hustru ikke var så varm og elskovsfuld som han selv, formindsked ikke den fryd, han følte ved endelig at ha gjenstanden for sine drømme og længsler i sine arme. Han vidste, at han ikke ejed hendes kjærlighed, da han fik hende; men hun havde sagt ham, at hendes sind og vilje var bøjet mod lysten og trangen til at elske ham, og på dette hendes tilsagn havde han bygget sit håb. Han var gået til sit nye liv med den ærlige hensigt at ville gi hende sin fremtid, og han tviled intet øjeblik om, at han til sidst skulde vinde hendes hjerte. Al den anledning en ægtemand med nok af penge, som er alene med sin hustru, har til at gjøre sig elsket, udnytted han som en gnier. Hans hele væsen var som et væld af ømhed, hvert ord, hvert blik en kjærlighedserklæring. Og årvågent passed han på de udtryk, han gav sin lidenskab, at hans kjærtegn ikke skulde støde eller skræmme hende. Han spandt hende ind i en atmosfære af elskov og tilbedelse, og hun leved deri først uden at tænke på det, så frygtsomt undrende, og endelig glædedrukken lykkelig. Ja, for således gik det. Kjærligheden var

der, inden hun fik tid til at se, hvordan den begyndte. Når hun tænkte på, hvorledes hun i sit første ægteskab havde slidt og strævet for at komme til at elske Ring, lukked hun øjnene og smilte i taknemmelig glæde over forskjellen.

Aldrig havde Constance drømt om, at det kunde være så frydefuldt at leve, at der kunde være så megen underholdning i alle de ligegyldige småting, et menneske går og foretar sig mellem morgen og aften. Hver eneste liden syssel fik et indhold fuldt af behag. Hendes ungdoms munterhed, der havde sit udspring i sjælens inderlige tilfredshed, var vendt tilbage, hun gik og nynnede om dagene, og der lå et solglansagtigt smil i hendes øjne. Der var en egen stille glæde i at gå ved hans side, ikke med noget bestemt mål, men bare gå og gå, og føle det sagte tryk af hans arm, når hun kom med en bemærkning, som han glædedes ved, eller hun gjorde et spørgsmål, som klang fornøjeligt i hans øre. Og når han drejede ansigtet og så ned i hendes øjne med et lykkedrukkent smil, så gik der en varm strøm af henrykkelse gennem hende. Var de på ensomme veje, blev smilet til et kys, der faldt af med en munter liden latter, som i hastværk, fordi de havde råd til at skynde sig. Om igjen, og om igjen. Hun leved fra dag til dag som i et blødt favntag af lykke og kærlighed, der ganske omsluttet hende og lukked hende inde i en verden, hvor der var godt at være.

Men umærkeligt undergik deres forhold en forandring. Da han følte sig i den fulde besiddelse af hendes kærlighed, faldt han til ro i bevidstheden om, at han havde vundet, hvad han attråed i verden. En usigelig fred fyldte hans sind. Alt hvad der lå bag hans ægteskab var ikke længer til for ham. Forholdet til Constance blev ham livets centrale indhold, det faste stude ud fra hvilket han leved,

handled og opfatted tingene. Han var til mode som et menneske, der efter i en række af år at ha været en ganske almindelig dampskibspassager har fået egen befordring at fare med, og han sa sig selv, at hans skude var et førsteklases fartøj.

I enkelte stunder ligned han sig i tankerne med en sejrherre, der har ret til at hvile på sine laurbær. Uden at gjøre sig rede derfor gik han over til at ville være den modtagende, og han nød hendes nærværelse og ømhed i fulde drag. Han eIsked hende lige inderligt, dybere og bedre, mente han selv, men der var ikke mere nogen skat at kjæmpe for, og derved fik hans væsen en mere passiv form.

Constance mærked forskjellen og fornåm savnet af den forrige henrykkelsestilstand. Det blev ligesom stillere og tausere omkring hende. Det var, som om deres kjærligheds fartøj var kommet ind i et dødvand, og det hændte en sjelden gang, at hun syntes sejladsen begyndte at bli lidt ensformig.

De sidste par uger, inden de slog sig ned i Lausanne, havde Constance ikke følt sig rigtig vel. Hun plagedes af kvalme og mathed og kunde af og til uden spor af grund få små nervøse grådanfald. I Lausanne gik det pludselig op for hende, hvad det var hun fejled. Hun havde læst i en fransk bog, som hun tilfældig fandt i hotellets havestue; den havde til titel: Sundhedspleje for unge mødre. Der kunde ikke være tvil; hun havde alle tilstandens symptomer. En svimlende glædesfølelse greb hende; hendes første tanke var at styrte ovenpå til Lorck og fortælle det. Men da hun var kommen ind i soveværelset, hvor han gik og bytted flip, blev hun pludselig undselig; en brændende rødme skjød sig op i hendes ansigt, og da Lorck venlig smilende vendte sig om med et udtryk, som om han ventet en meddelelse, kasted hun sig ind til ham med ansigtet gjemt

ved hans hals. Og så kom det hviskende, i forblommede udtryk som en frygtsom tilståelse om en farlig hemmelighed. Lorck forstod ikke straks. Constance måtte knibe ham i øret og skjænde, fordi han var så tungnem. Men da det så gik op for ham, blev han stum af henrykkelse. I begyndelsen af deres ægteskab havde han med iversyg utålmodighed ventet på, at denne lykke skulde bli ham til del; nu kom det så uventet på ham. Han holdt hende ud fra sig, betragtede hende med et udtryk af rørelse, som Constance aldrig havde seet i hans miner. Hun slog øjnene ned og vilde atter gjemme sig hos ham, men han greb hende, løftede hende op på sin arm og bar hende rundt i stuen som et menneske, der rent ellelvild af glæde ikke ved hvad det gjør.

En morgen nogle dage senere sad Lorck nede i havestuen og læste i en avis, mens han ventede på Constance, der ikke var færdig med sit toilette. Pludselig overraskedes han ved at høre en stemme, som han syntes, han skulde kjende. Han vendte hodet i den retning, hvorfra lyden kom, og så gjennem den åbne dør en høj, bredskuldret skikkelse i grå sommerdragt og stråhat, som stod og talte med en opvarter inde i restaurationen. Før han fik tid til at summe sig, drejede skikkelsen sig om på hælen, og straks efter kom han ind i havestuen.

„Men hvad fanden, er det dig, Mejer!“ råbte Lorck og rejste sig.

Mejer gik bag over af forskrækkelse; han stirrede et øjeblik på Lorck, som om han ikke troede sine egne sanser.

„Nå ja,“ sa han med en bevægelse, som om han samlede sammen på sig selv. „Det er egentlig ikke det mindste mærkværdigt, du kunde jo ligegodt være her som noget andet sted.“

„Vel mødt da, gamle gut,“ sa Lorck og rystede hjertelig hans hånd. „Jeg troede for resten, du var

i Norge, bladene har fortalt, at du var kommen hjem.“

„Det er jeg også for år og dag siden, men derfor kan jeg jo godt være rejst ud igjen.“

„Det var da et pudsigt træf, når kom du?“

„I går aftes med Jenny; det var hende, jeg skulde følge.“

„Så du har din søster med, det blir hyggeligt for Constance.“

„Hende har jeg allerede afleveret. Hun fandt på, at hun vilde lære fransk, og så skulde hun i pension naturligvis.“

„Og hvor agter du dig hen?“ spurgte Lorck.

„Hvor det kan falde sig. Jeg har en måneds ferie, som jeg skulde se til at få slået ihjel et steds.“

„Nu, og hvordan går det dig så? Fortæl mig lidt om det.“

„Der er ikke stort at fortælle. Jeg fusker i at være timelærer, bor i Pilestræde nr. 19 og lever af melankoli og næringsssorger.“

„Du er jo blit berømt, mand, siden sidst vi såes,“ råbte Lorck. „Hvorfor fortæller du ikke det?“

Mejer trak på skuldrene.

„Berømt, ja,“ sa han mismodig, „det skal en bli fed af.“

„Men din store komposition har jo gjort lykke på koncerterne.“

„Puf,“ sa Mejer med et grin. „Det har intet at bety, når en er så ulykkelig at være født i et filleland som Norge med så elendige musikforhold ...“ Han slog ud med hånden. „En kan gjerne gå hjem og lægge sig.“

„Er man først kommen i skuddet, så er det vel ikke så ilde fat,“ mente Lorck.

„I skuddet! Hvad pokker kan det nytte at komme i skuddet hos os? Der er jo ingen stilling at få, hvad skal en ta sig til?“

„Men du er jo komponist!“

„Komponist,“ snerred han, „hvad hjælp er der i at ha lavet en smule musik sammen, som blir spillet på én, højest to koncerter i en provinsby som Kristiania?“

„Du er jo også blit opført i Kjøbenhavn og Dresden.“

„Og er blit rosede omtalt i bladene,“ afbrød Mejer og lo ironisk, „ja, tænk for en lykke!“

„Men du arbejder vel videre, du har jo tiden for dig.“

„Arbejder videre! ja, klimprer piano med begyndere og tygger drøv på harmonilære med vordende ukunstnere.“

„Snak, gut,“ lo Lorck, „komponerer du ikke noget?“

„Hvor skulde jeg få tid til det fra? Når man ingen formue har, er en fyr som jeg dømt til at gå under i forhold som vore.“

„Hvad er der blit af dig, gut? Du, som var —“

„Ja, ikke sandt, et så håbefuldt ungt menneske!“ afbrød Mejer. „Sligt slides af en.“

De havde ført samtalen stående. Lorck så på klokken.

„Har du spist frokost?“ spurgte han.

„Nej, det ved Gud jeg ikke har, jeg er sulten som en ulv.“

„Så spiser vi sammen,“ sa Lorck. „Eller har du kanske aftale med nogen anden,“ la han til, da Mejer syntes at betænke sig.

„Ikke tanke på det, jeg er komplet fri mand.“

„Jeg glær mig til at se min kones ansigt, når hun pludselig får øje på dig,“ sa Lorck.

I det samme gik døren op, og Constance viste sig på tærskelen. Lorck betragtede hende smilende og forventningsfuld.

Mejer blev bleg og fo'r sig med hånden gennem håret. Constance studsede og så på Mejer med spørgende forundring; så gik der et lyst smil over hendes ansigt.

„Nej, snak, er det ikke Mejer?“ råbte hun og slog hænderne sammen som i overgiven glæde, „hvorledes i al verden kommer De her?“

„Ja du må nok spørge, Constance,“ sa Lorck. „Her sidder jeg og ved af ingen ting, før jeg hører fyren stå og snakke der inde — aldrig seet mage til menneske!“

„Ovrraskelsen er lige stor på begge sider, frue,“ sa nu Mejer,

idet han tog imod hendes fremrakte hånd. „Jeg havde ikke den fjerneste anelse om, hvilket møde der forestod mig.“

„For et morsomt træf,“ udbrød Constance. „Hvordan har De det?“

„Tak, udmærket. — Det behøver man ikke at spørge Dem om, frue.“

„Nu skal du slå dig til ro her nogle dage, Mejer.“

„Ja, det må De endelig,“ tilføjede Constance.

„Så gjør vi udflugter,“ sa Lorck.

„Og får det rigtig hyggeligt sammen,“ fuldførte Constance.

Om eftermiddagen havde Mejer hentet sin søster i pensionen for at få hende med på en tur, som han havde aftalt med Lorcks. De var kjørt ud til en skrænt ved Genfersøen, hvorfra der var en bekendt udsigt, og havde valgt at gå tilbage. Så drak de te sammen i hotellet, hvorpå Mejer havde fulgt søsteren hjem til pensionen. Nu var han på tilbagevejen. Han var glad ved at være alene, for han trængte til at samle sig efter dagens hændelser.

Det pludselige møde med Constance havde virket på ham, som blev der revet op i et gammelt sår. Denne kvinde var hans skjæbne. Tanken på hende var det, som havde inspireret ham til at skrive sin store komposition. Han havde gjort utkast til den længe i forvejen, men den gang han fik at vide, at Ring var død, begyndte han først for alvor at arbejde. I breve fra søsteren hørte han om det afsondrede liv, Constance førte. Uden ret at gjøre sig rede for det fik hans håb ny næring ved det billede af hendes ensomhed, som søsterens ord maled for ham. Rastløs arbejdede han videre; såsnart han havde gjort noget, som dued, vilde han rejse hjem, fortælle hende om sin kjærlighed og spørge, om hun vilde bli hans. Med hende skulde han kjæmpe sig frem til noget stort og dygtigt. Han var så modig og så tillidsfuld. Han havde elsket hende bestandig og troet på hende, forstået hende

bedre end alle de andre; det var hans stolthed og glæde. Når han tænkte på, at han engang skulde få hvile sit hode ved hendes bryst, svulmed hans hjerte av længsel og glæde. Så, netop som han la den sidste hånd på sit arbejde, kom budskabet om hendes giftermål med Lorck. Det slog ham fuldstændig ned. Han lukked sig inde om dagene og strejfed ude om nætterne, indtil han faldt sammen af udmattelse. Han kunde ligge på sofaen og græde i timevis som et lidet barn. Søsteren havde skrevet om Constances formuesomstændigheder, at processen var tabt, og at hun – så sa folk – først da havde givet efter for Lorcks frieri.

Hvis han altså bare var kommen tidsnok, kunde alt været reddet. Det var især denne tanke, som grov i hans hjerte som en hakke med spidse greb. Lorck havde tat hende fra ham, tat hende, hjulpet af det letfærdige tilfælde, Lorck, der så lidt havde forstået at vurdere hende, i alt fald fra først af. Rigtignok var han senere kommen og havde sagt, at han skyldte fru Ring og sandheden at tilstå, at han havde været en flab og tat så rent bort i natten fejl af hende. Han husked, hvorledes han fik tilovers for Lorck fra den dag af. Han kunde ha faldt ham om halsen og takket ham; de var kommen hinanden så nær; fra at være kammerater gik de over til at bli venner. Nu haded han Lorck. Han undte ham ikke hans lykke, han var ikke god nok for hende, det var ingen, ikke han selv, ikke nogen.

Hvor var dog alt styrtet sammen for ham i det øjeblik, han vidste, hun var tabt. Han forbanded den brutale skjæbne; livet forekom ham neppe værdt at leve. Han fik afsmag for sit arbejde, hvad var der nu at kæmpe for, hvad at vinde?

Nogen tid efter kom budskabet om hans fars død. Det gjorde i den sindstilstand, hvori han var, forholdsvis lidet indtryk på ham, men da den månedlige

understøttelse da hørte op, blev han nødt til at rejse hjem. Der var så godt som ingen formue. Hans mor sad igjen med sin enkepension og to uforsørgede døtre, som en onkel for resten havde lovet at ta sig af.

Så var han da begyndt på sin virksomhed i Kristiania og sled sig igjennem livet fra dag til dag, kjed og led og træt og misfornøjet.

Han var ligesom kommet mere til ro på det sidste, syntes han, han var begyndt at glemme, og så lod skjæbnen hende pludselig dumpe ned lige foran ham.

Nu var det alt sammen brudt frem igjen. Hans kjærlighed, hans sorg, hans lidelse ved at vide hende i en anden mands arme. Det var utåleligt, umuligt at se på det, han måtte bort, inden han blev så elendig, at det ikke mere var til at skjule. I dag havde han klaret sig godt, de havde ikke mærket det mindste. Det var tydeligt på Lorck, at han ingen anelse havde om hans tilstand. Men hvorledes havde han ikke også kjæmpet.

Han var ved hotellet. Uden at se til højre eller venstre løb han op ad trappen til sit værelse.

24

Imidlertid sad Lorck og Constance nede i et lidet lysthus, som lå i det ene hjørne af hotellets rummelige have. Det var en sval og stille aften. Lorck var varm efter turen og drak rødvin med is i for at kjøle sig. Constance sad tilbagelænet i den magelige havebænk med et stort sjal af sort uldknipling kastet om skuldrene. Haven var fuld af lyse striber måneskin og skarpttegnede skygger; ind i lysthuset faldt det blege dimmer gennem vinløvets åbning og tegnede sig på gulvet og henefter bordet som utallige små og store uregelmæssige flænger.

De talte om Mejer og var begge oplivet over mødet med ham. Constance syntes, han var bleven

så forandret, ikke til sin fordel, mente hun. Han var så blaseret og snakked så spottende om sig selv og al ting. Lorck svarte, at således gik det med de kunstnere, som var dømt til at leve i Norge. „Det er for resten synd i ham,“ la han til, „for han er en kjæk og prægtig gut. Jeg har al tid så godt kunnet like ham.“

„Ja, jeg også,“ sa Constance. „Jeg vilde ønske, han blev gift med en rig dame.“

„Skal vi lægge vore hoder i blød og se at skaffe ham en?“ spurgte Lorck smilende.

Constance lo.

„Når vi nu kommer hjem, skal vi være rigtig hyggelig mod ham, Constance, jeg tror, han synes om at være sammen med os.“

„Ja, rigtig hyggelig,“ svarte Constance.

„Han var vist for resten rasende indtaget i dig en tid, du. Mærked du ikke noget?“

„Ikke spor,“ var svaret.

„Lod han sig aldrig forlyde med sligt noget?“

„Aldrig!“ svarte Constance.

„Nej, han er nu en fin og velopdragen person,“ tænkte Lorck og ofred mindet om sin egen opførsel et stille suk.

„Det har nu vel for resten også været en ganske forbigående raptus, han har havt,“ sa han højt.

„Sa han noget til dig om det da?“ spurgte Constance med et halvt skjælmsk, halvt undseligt smil.

„Nej da, ikke det Guds skabende gran,“ forsikred Lorck. „Det kan godt hænde, det bare var en grille af mig, jeg gik nu og syntes, at alle måtte forelske sig i dig, skjønner du.“

De taug begge stille nogle minutter.

„Hvad er det, du tænker på, Conny min,“ sa så Lorck og søgte efter hendes hånd.

„På ingen ting i grunden,“ sa hun venligt.

„Snak – fortæl det nu,“ bad han og drog hende nærmere til sig.

„Ja, det er nu lettere sagt end gjort. Under tiden farer ens tanker så løbsk, eller de kommer i småstumper og er så usammenhængende, eller det er det rene tusseskab, en sidder og kjøres rundt af, det er slet ikke til at finde ord for.“

Han havde lagt sin arm om hendes liv og bøjed med den anden hånd hendes hode ind imod sig, så det kom til at hvile ved hans hals. De holdt hinanden omslyngede og sad lidt uden at tale.

„Men nu véd jeg, hvad jeg tænker på,“ hvisked Constance og trykked sine læber mod hans skjæg.

„På hvad da, Conny?“

„På det, vi så ofte har talt om, på hvor lykkelig du har gjort mig, på alle vore skatte, på alt det, vi har levet sammen, på den kjærlighed, du har elsket frem i mig, og især på det, du ved, det, som forestår.“

„Min elskede, søde,“ sa Lorck og trykked hende tættere til sig. „Hvor du gjør mig lykkelig – hvor dine ord er livsalige og dine kjærtegn søde. Og du, som var så bange for at ta mig,“ la han lidt efter til med ømmere stemme.

„Ikke dig mere end andre – jeg havde ulyst eller afsmag, sådan i det hele tat.“

„Du stygge, som ikke vilde vide af mig. Kan du huske, hvordan jeg måtte stræve. Og hvis brevet ikke var – uf, jeg tør ikke tænke på det.“

„Det var en græsselig tid,“ sa Constance, „sligt et væsen jeg var bleven til. At du virkelig havde mod på mig, det var godt gjort af dig“ – hun klynged sig til ham.

„Jeg elsked dig, Conny.“

„Og i begyndelsen da vi var gift, kan du huske, hvor dum jeg var – rent ulykkelig af generthed.“

„I grunden har jeg været nokså udholdende, Conny, det må du indrømme, for du gjorde alt for at ta modet fra mig, men som sagt, jeg elsked dig – jeg har aldrig

elsket, før jeg begyndte at elske dig.“

„Er det virkelig sandt, Niels, sig, er det sandt?“

„Ja, min ven, det véd jeg nu, havde du ikke været, vilde jeg aldrig lært kjærlighed at kjende. Og nu, da vi har vor skat i vente — jeg er overlykkelig, Conny.“

„Men du har dog været forelsket i andre, ja, og stået i forbindelse med andre?“

„Det har været vrøvl og tant, Conny, først du har gjort livet levende for mig.“

„Og således er det også for dig, Conny,“ vedblev han lidt efter, „dit liv begynder først med mig, ikke sandt?“

Hun svarte ikke.

„For du elsker mig, sig, at du elsker mig.“

„Det ved du jo, Niels,“ sa hun sagte.

„Men sig det alligevel, det er så sødt at høre.“

Der påkom hende en underlig fornemmelse. Hun følte lyst til at ryste hans arme af sig og løbe bort. Det var, som om noget spøgelsesagtigt i mørke kom listende bag på hende, noget, hun ikke turde vende sig om for at se på. Det fik hende til at gyse. Og så i samme nu mindedes hun det blide velbehag, som var smøget sig over hende, da Mejer i dag rent tilfældig kom til at lægge armen på ryggen af den stol, hun sad i. Men nu vilde hun bort fra alt dette, og så med et sprang ind i den forestillingskreds af elskov og lykke, hun i disse mange måneder havde levet i. Hun svøbte minderne om de søde timer og alle de fortryllende småtterier, som havde været mellem hende og Lorck, om sig som et værn. Hun *vilde* være lykkelig, *var* det.

„Jeg elsker dig,“ sa hun, „elsker, elsker dig,“ og hendes kys og kjærtegn var heftigere end nogen sinde.

Lorck trykked hende til sit hjerte med et henrykt smil om de

halvåbne læber. Hun gjemte sit ansigt i hans bløde, tætte skjæg.

„Men hvad er det,“ sa han med et pludseligt ryk, „jeg blir syg.“ Han greb om hendes hånd og bøjed sig stønnende fremover. Heftige kuldegysninger gik gennem ham.

„Du har forkjølet dig af den is,“ sa Constance, „kom, lad os gå op.“

Med møje rejste han sig og gik støttet på Constances arm op gennem haven og ind i hotellet; af og til stod han stille og gav sig af smerter.

Da de var kommen op på sine værelser, forskrækkedes Constance over hans bleghed; en kold sved lå på hans pande, og han klagede over en ulidelig kvalme. Hun lod straks sende bud efter en læge.

Det var en halvgammel, undersætsig liden franskmand med masser af gråt hår og skjæg. Han sa til Constance, at hendes mand havde pådraget sig en heftig forkjølelse, men at han håbed, det ikke blev slemt. Så loved han at sende nogen medicin og at kjomme igjen næste morgen.

25

Lorck lå i gastrisk feber. Constance plejed ham med utrættelig omhu. Som oftest kjendte han hende ikke, men tog hende for en anden; han gav hende hyppig navnet Kristine.

Lægen skaffed en diakonisse, som skulde våge hveranden nat for at skifte med Constance. Han mente, at der vilde hengå en tre—fire uger, inden der kunde være tale om at tænke på hjemrejsen; for resten var der ingen fare, når de blot iagttog forsigtighed.

Mejer havde opgivet at rejse nu og sagt til Constance, at han blev, så længe han kunde være hende til nytte. Constance havde takket ham med stor hjertelighed og ikke lagt skjul på, hvor glad hun var over hans beslutning.

Han var hende til daglig hjælp og opmuntring, hented medicinen

på apotheket og var uafsladelig ved hånden for at gjøre hende småtjenester. Hver dag bragte han hende blomster eller frugter og fik hende til at trække en smule frisk luft i haven. Undertiden kom han op fire gange for at foreslå hende at spasere, og først femte gang var det belejligt, for hun vilde ikke gå, uden når Lorck sov. Så kom der en pige, som holdt vagt i stuen ved siden af, med ordre til at hente fruene øjeblikkelig hvis herren vågned.

Når Lorck var ved samling, gik Mejer af og til ind og spurgte, hvordan det stod til. Lorck nikked med et mat smil og sa stadig, at det var bedre nu. Undertiden spurgte han efter aviserne, og Mejer fortalte ham da et og andet. Da han begyndte at komme sig, læste Mejer for ham, indtil han faldt i søvn eller sa, at han var træt.

En gang havde han takket Mejer for hans store elskværdighed mod ham og Constance og sagt, at det var ham en trøst at vide, Constance havde ham at ty til.

En fjorten dags tid efter at Lorck var bleven syg, sad Constance inde hos ham i den store lænestol ved sengens hovedgjærde. Hele formiddagen havde han været urolig og fantaseret et enkelt øjeblik ind imellem. Doktoren havde git ham noget beroligende medicin, og ud på eftermiddagen var han falden i slummer. Så var Constance gået sin vante tur i haven og havde fundet Lorck sovende ved tilbagekomsten. Nu var hun sunken tilbage af træthed. Bogen, hun havde læst i, lå på hendes skjød; fingrene havde sluppet taget om den og hviled roligt ved siden af. Hun vågned ved, at der gik nogen i det andet værelse, retted sig op og keg ind gennem den halvåbne dør. Det var pigen med posten. Hun vinked, at hun skulde lægge den fra sig på bordet og satte sig atter til at døse.

Først efter at Lorck havde fået sin aftenmedicin og var bleven stelt færdig for natten, husked hun, at

der var aviser og måske breve hjemmefra. Så havde hun noget at fordrive tiden med, det var nemlig hendes tur til at våge.

Posten var stor i dag; foruden en bunke aviser var der en pakke og et brev, begge adresseret til Lorck.

Constance så, det var fra Hansen, og da hun tænkte, at det kunde være noget om deres pengegrejer — det var ham, som sørged for, at deres kreditiv var i orden —, der straks kræved besvarelse, åbned hun brevet.

Hun sad i det yderste værelse. Døren ind til Lorck stod åben; fra den lave lænestol borte ved det runde bord kunde hun se ham i sengen og være parat ved hans mindste bevægelse. Det var endnu så mildt, at dørene ud til altanen stod åbne; en duft af levkøjer og roser steg op der ude fra og fyldte stuen med vellugt. Et dæmpet skin af en lampe under en stor papirskjærm oplyste kun halvvejs det temmelig store værelse.

Da Constance havde læst lidt i brevet, blev hun meget bleg, og hendes hænder skjæved så stærkt, at bogstaverne hopped op og ned. Hun la papiret på bordet foran sig, tog sig med begge hænder om hodet, og mens farven kom og gik på hendes ansigt, og åndedrættet blev hurtigt som hos en, der har løbet, læste hun brevet igjennem; flere gange om igjen. Efterhånden kom hun til mere ro. Til sidst folded hun papiret sammen, stak det ind i konvolutten og gik ud på altanen. Det var en dejlig aften. Månelyset kasted skyggen af hotellet hen over den åbne plads, som deres værelser vendte ud til, skinned på vandspringet med den basunkindede gut på toppen lige ved indgangen til en af hovedgaderne, lyste op den ene side af det store monument nede på torvet til venstre og afsatte her figurer af mærkværdige faconer og dimensioner. Længere borte lå Genfersøen med sølvblinkende flade der, hvor måneskinnet faldt, mens strækningen inde mod det

høje land på den modsatte side var kulsort. Et par både med syngende og leende mennesker gled frem og tilbage, og toner af musik lød op fra en nærliggende offentlig have.

Constance var imidlertid aldeles ufølsom for aftenens harmoniske dejlighed. Med korslagte arme stod hun og stirred frem for sig og kjendte en sviende smerte som efter et stik i hjertet.

I brevet havde der stået: „Kjære Lorck! Kristine har netop været her og afleveret en pakke, som hun har bedet mig straks sende Dem. Jeg tænkte først at la den ligge, til De kom, men da jeg ikke véd, hvor længe det endnu kan trække ud, og det lod til at være hende magtpåliggende, at den snart kom Dem ihænde, sender jeg den altså. Hun fortalte mig, at gutten var død, og jeg kan jo, især som sagerne nu står, altså kun ønske Dem til lykke med, at De har fået barnet fra halsen. Hun talte om nogle afskedsord, som lå inde i pakken. Om dens indhold for resten nævned hun intet, og jeg spurgte heller ikke. Nu kom hun altså ikke mere og hæved penge, sa hun. Hun takked for, hvad hun havde modtat i disse år, og for det bryderi, jeg havde havt. Stakker, det gjorde mig ondt for hende. Jeg tilbød hende det sædvanlige bidrag for næste måned, da jeg tænkte, hun kunde trænge til det, og jeg var vis på, De intet havde derimod, men det vilde hun ikke.“ – Så kom der et regnskab over de penge, han i Lorcks fraværelse havde udbetalt til barnets underhold, og til sidst en venlig hilsen til Constance og en opfordring om dog endelig at vende hjem engang.

Constance havde ikke anet, at Lorck havde noget barn. Den pludselige opdagelse overvælded hende ganske. Det blev ved at gjøre ondt som i et værkende sår. Med al magt søgte hun at få væltet smerten fra sig. Dette var ikke til at udholde. At han ikke havde fortalt hende det, var naturligvis for at skåne hende – hvad skulde

det vel nytte til. Der var intet bedrageri deri. At han havde levet kysk, havde hun aldrig et øjeblik indbildt sig; at han i det mindste *kunde* ha et barn, burde hun altså ha tænkt sig.

Om han nu havde flere, med andre kvinder! Utålelige tanke; hun slog hænderne for øjnene, stamped med fødderne og skreg. Det sved og stak og værked.

Og nu skulde hun selv bringe ham et barn til verden. Uh, det var væmmeligt. Et barn, som kunde ha, Gud véd hvem til søskende, unger, som drev omkring langs gaderne. Hvis hun bare havde været fri for dette! Og hun, som havde følt denne jublende glæde der over for nogle uger siden. Men kanske hun havde tat fejl! Til dette håb klynged hun sig med lidenskab.

Pludselig kom der en svag lyd fra hans værelse; hun retted sig op, lod hænderne synke og lytted. Han var jo syg, det havde hun rent glemt. Hun skyndte sig ind, men standsed i det første værelse; hun følte ulyst til at se ham nu, til at høre hans stemme. Hvis han bare ikke kjendte hende, men kaldte hende Kristine – Kristine! au, og hun tog sig til hjertet – altså således! Lyden kom igjen. Hun rakte de foldede hænder frem for sig, knuged dem heftigt i hinanden, mumled noget, der lød som en besværgelse og gik ind til ham.

Han sad oprejst i sengen og stirred urolig mod døren. I det blege månelys så han spøgelsesagtig dårlig ud.

„Conny,“ sa han bønlig bebrejdende, „hvor jeg har ventet på dig.“ Han rakte hånden ud imod hende, men den faldt straks tilbage på tæppet. Hun mærked, at han var ved sin fulde fornuft.

„Vil du ha natlampen tændt?“ spurgte hun uden at nærme sig.

Han sank langsomt tilbage på puden.

„Hvorfor kommer du ikke hen til mig?“

Hun nærmed sig sengen. „Har du det bedre nu?“ spurgte hun.

„Når du er her, har jeg det godt. Lad mig kjende dine hænder på min pande.“

„De er så kolde, du vil fryse.“

„Nej, det vil svale.“

Hun strøg ham over panden med sin ene hånd.

„Dem begge,“ sa han med mat stemme.

Lidt efter flytted han hendes hænder til sine læber og kysset dem. Så la han dem tilbage på panden.

„Du kal sidde hos mig, Conny, jeg er så træt.“ Han greb efter hendes kjole for at få hende tæt hen til sengen. „Du må ikke gå fra mig. — Åh jo, gå bare, gå bare,“ sa han pludselig i en helt forandret tone, „værsgod — jeg ser nok, at jeg er dig til plage — naturligvis, det er morsommere at spasere med Mejer.“ Det kom afbrudt og med en grættens klang i tonen, og han skjøv med sine svage kræfter hendes hænder bort.

Constance blev så forbauset over dette uventede omslag, at hun intet kunde finde på at svare. Lorck, som havde ventet, at hun skulde modsige ham med forsikringer og kjærlige ord, blev end yderligere opirret ved hendes taushed.

„Hvorfor har du ikke passet på at gi mig medicinen? Jeg skulde ha en ske, når jeg vågnet, jeg hørte det godt, hvor kan et menneske komme sig på den manér?“ Stemmen var hæs, og han stønned efter anstrængelsen.

Constance rejste sig og tog medicinflasken.

„Nej tak, lad det bare være, lad det bare være,“ klaged han.

„Hør nu, Niels, vær snil gut og tag pent medicinen.“

Hun skjænked ham en skefuld.

Han lå lidt og surmuled, så tog han den.

„Hvorfor siger du intet, hvorfor fortæller du mig ikke, at jeg tar fejl — hvorfor kysser du mig ikke,“ sa han klynkende. „Kys mig,“ kom det pludselig ømt.

Hun bøjed sig over ham og berørte hans læber med sin mund;

hans ånde var ildelugtende, og hun vendte sig uvilkårlig væk.

„Du trænger til ro, du må sove,“ sa hun, og for at stille ham tilfreds og lulle ham i søvn gav hun sig til at stryge ham gennem hans krøllede hår, sagte, blødt, langsommere og langsommere. Den nat sov Lorck rolig og uafbrudt for, første gang, siden han blev sengeliggende. Det var tydeligt, at sygdommen havde tat en god vending.

Men til Constance kom der ingen søvn. Hun vilde så gjerne få glemsel for den pine, hun led, og lå så stille, så stille med lukkede øjne, skifted nu og da stilling, prøved at ligge på ryg med knæerne trukket op i en bue, vendte sig om og lå med ansigtet begravet i puden, men nej, det vilde ikke lykkes. Til sidst stod hun op for at forsøge det med at vandre op og ned i den anden stue, indtil hun blev træt eller kom til at fryse, så måtte vel søvnen indfinde sig. Hun stak de bare ben i et par tøfler, kasted på sig et skjørt og en toiletjakke og listed sig sagte ud af soveværelset.

Et blegt, forunderligt dødt og stille morgenlys fyldte værelset. Gjennem de åbne altandøre lød et tusindstemmigt kor af kvidrende fuglerøster. Hun trådte ud på altanen; den var våd af dug, og himlen var gråblå og diset. Ikke en luftning var der at mærke; træer og planter syntes at stå og sove, og vandet lå og strakte sig i den dybeste hvile. På himlen i øst var der smale, gullige striber; solen vilde snart være der. Denne stilhed var knugende. Constance gjøs og krøb sammen. Hendes tanker kredsed om dette ene: denne kvinde, som han havde elsket og levet med, og som havde skjænket ham et barn.

Mon han havde elsket Kristine, som han nu elsked hende! Mon han havde — mon han havde? Hun vred sig under tankerne.

Pludselig husked hun pakken; det måtte være breve. Hansen havde talt om nogle afskedsord.

„Du mildeste Gud og skabermand,“ sa hun med en lydelig hvisken, „der er breve, breve!“

Hun trak øjenbrynene i vejret og spiled øjnene op som i forskrækkelse; læberne drog hun sammen til en spids og fløjted ganske sagte. En kvalblandet henrykkelse greb hende; hun vilde kaste sig over brevene og læse som en besat. Hun følte ikke et sekunds vaklen eller en skygge af betænkelighed; tværtom vidste hun med sig selv, at intet i verden vilde kunne hindre eller stanse hende. Et udtryk af grusomhed lå om hendes mund, blodet hamred i hendes tindinger, og hænderne skjald, da hun skar omslaget itu.

Øverst lå et brev skrevet med en klodset hånd og en højst forvirret orthografi.

„Kjære Niels,“ stod der, „jeg beder dig meget om undskyldning, fordi jeg efter denne lange tids forløb vover at tilskrive dig, men det er for at underrette dig om, at Gud har taget vor elskede søn hjem til sig, og uagtet jeg godt véd, at det var det bedste som kunde times min arme, velsignede Anton, såsom han jo var faderløs, skjønt hans fader leved, hvilket er endnu værre, så føler jeg en bitterlig sorg over hans bortgang. For han var mit alt og min glæde, og han ligned sin fader så op i dagen, og jeg ved, at det ikke er dig behageligt nu, siden du er gift og ikke længer elsker mig, men det var for mig en hjertens fryd at se denne lighed, for jeg kunde ikke holde op at elske dig, da du forlod mig og fæsted dit hjerte ved en anden. Desværre for mig, det var min kval, men også min glæde, og jeg elsker dig den dag i dag lige så højt som den gang, da du kaldte mig din pusunge og sagde, at min kjærlighed var din trøst og lykke. Og når jeg tænker på alle de dejlige aftener og nætter jeg

tilbragte hos dig, flyder mine tårer, og det vil de gjøre bestandig, for jeg glemmer dig ikke i dette liv. Men nok herom, min søde, kjære gut døde i dag for otte dage siden og blev begravet på femte dagen. Hans kiste var så pen, og den var ganske fuld af blomster, og han var akkurat på dagen 1 år og 8 måneder, for han var født i januar, som du var rejst i oktober, hvis du husker det. Det var tyfus han havde, og han led græsselige smerter. Kort før han døde, slog han øjnene op og så på mig, som om han vilde klage sig, og det stak mig i hjertet, at jeg havde sat ham ind i verden med skam, jeg luded mig over ham og talte til ham, skjønt jeg var kvalt af gråd, og så smilte han så sødt, og så drog han pusten tungt og døde. Jeg troed mit hjerte var brustet med det samme, men hvad et menneske kan udholde at lide, er utroligt. Og nu vil jeg sige dig mit sidste farvel; jeg rejser til Drammen, hvor du husker jeg har familie; jeg tror nok, jeg kan få arbejde der. Jeg ser dig aldrig mere her i verden, men tænke på dig, det kommer jeg at gjøre ofte, og på ham, som jeg har lidt og grædt så meget for. Jeg ønsker dig oprigtigt, at du al tid må blive lykkelig, og at hun, som er din kone, må elske dig lige så højt, som jeg gjorde, da vil du ikke savne kjærlighed. Og så til slutning tak for alt. Dig skylder jeg, at jeg har smagt lykke i livet, var det end kort og endte med bitter sorg, så vilde jeg ikke undværet det, nej, ikke for aldrig det. Og jeg velsigner dig, fordi du har sørget så godt for vort barn. Lev da så vel og hav det så godt, som det ønskes dig af din gamle tro

Kristine.“

Da Constance havde læst brevet, la hun ansigtet ned på hænderne og hulked. Denne arme kvinde med sit barn! Hvorfor var hun bleven forstødt? Med hvilken ret bar mændene sig således ad? De nød

disse kvinders ungdom, deres sundhed, deres kjærlighed, som om de var skabt i dette øjemed, de nød, til de var mættet. Så de noget mere eftertragtelserværdigt, slængte de dem fra sig og overlod dem til den skjæbne, som mændenes brutale egoisme havde beredt dem. Hun følte en inderlig medlidenhed med denne tålmodig lidende, der var så fuld af godhed og resignation, og samtidig en oprørske forbitrelse mod den samfundsråhed, der havde gjort det så bekvemt og så ufarligt for mændene at hengive sig til sine kjønslige lyster.

Hun følte ikke længer nogen skinsyge; arten af hendes smerte var en anden; en heftig uvilje mod hendes mand rørte sig hos hende, hun tålte ikke at tænke på ham.

De øvrige breve var fra Lorck til Kristine; de var numereret, og hun læste dem i rækkefølge. Hun så, det var et forhold, som havde bestået i flere år, men samtidig havde han haft kjærlighedshistorier ved siden af, hvad der fremgik af svar, han havde givet på Kristines bebrejdelser og udbrud af skinsyge. En af disse rivalinder havde været en gift dame og øjensynlig hørt til Lorcks omgangskreds. I et af brevene stod der: „Min elskede Kristine, vær du blot rolig, jeg vender dog tilbage til dig. Den dumme historie skal du ikke bry dig om. Havde du ikke tilfældig fået dette at vide, vilde det ingen fortræd ha kunnet gjøre dig. For resten er jeg kjed af denne idelige væren på vagt mod manden, og til syvende og sidst har hun aldrig formået helt at ta mig fra dig. Havde hun ikke styrtet over mig med sin kjærlighed, var jeg aldrig kommen til at tænke på hende. I dine arme har jeg det bedst, det skal du huske og tro er sandt. Jeg elsker dig virkelig, Kristine; du er så fin og sød og yndig, notabene når du er blid og munter, det klær dig ikke at surmule og fælde tårer – hører du, pus!“

For resten gik de fleste breves indhold ud på at aftale, når hun skulde komme til ham o. s. v. De var fulde af kjærlighedsord af samme art som dem, han havde givet Constance, stundom endog præcis de selvsamme udtryk, og det gik med en skjærende fornemmelse igjennem hende.

Så var der et tidsrum af nogle måneder, hvori de ingen brevveksling havde ført, og så kom der et brev, som begyndte således: „Ja, min elskede, kom du kun tilbage til mig, hvis du er frisk og sød som før, jeg vil intet heller; da jeg råded dig til at forlove dig med mennesket, var det fordi jeg troed, det kunde bli til din lykke; når du nu har ladet ham løbe, er der jo intet, som skiller os. Du må tro, det ikke var med let hjerte, jeg lod dig slippe ud af mine arme. Hvad jeg har været henvist til i mellemtiden har slet ikke behaget mig, og en forelsket frue, som jeg af pur kjedsommelighed gav mig i kast med, rejser bort fra byen i disse dage. Jeg glæder mig til at få dig tilbage. Kom i morgen aften kl. 10, hvis du kan. Er jeg ikke hjemme, så læg dig kun ganske rolig til at sove som i gamle dage, da jeg plejed at vække dig med et kys; du har jo endnu den lille nøgle. Og hør, jeg har fået badeværelset i stand; det er bleven så indbydende – du skal se for en flink bademester jeg skal være.“ Så kom der en række breve, kjærligere og ømmere end nogensinde, med en understrøm af sørgmodighed; hun var hans trøst og tilflugt – stod der. Constance regned ud, at de skrev sig fra den tid, da han gik og fried til hende. Og så kom det tidspunkt, da Kristine havde været frugtsommelig. Hun læste hans beklagelser, der så ud til at være dikteret af en virkelig medlidenhed, spækket med fraser, der skulde betyde trøstegrunde. Endelig kom det sidste. Det indeholdt et kort farvel; han skulde rejse til udlandet, og det

var usikkert, når han vendte hjem, eller om han overhovedet nogensinde gjorde det. Han bad hende hæve månedspengene for barnet hos advokat Hansen, der vidste besked, og som havde ordre til at begynde udbetalingen, når som helst hun forlangte det. Sluttelig anbefalede han hende at gifte sig med en eller anden, som det lod til havde gjort hende et ægteskabstilbud, og erklærede, at han var villig til at give hende penge til udstyr.

Da Constance var færdig med læsningen, klippede hun det brudte laksegl af omslaget, og pakkebrevene omhyggeligt ind; hun fandt frem noget hyssing, som hun vikled om pakken, og låsede den og brevet fra Hansen ned i sin skuffe. Så satte hun sig med albuerne på bordet og ansigtet i hænderne. Omtrent ti minutter forblev hun ubevægelig. Pludselig lod hun til at besinde sig og rejste sig; hun var askegrå i kinderne, og læberne var bleven så underlig tynde, hendes fingre kramsed hen over bordtæppet som i en uklar forestilling om, at de skulde ha fat på noget. Havde Lorck seet hende i dette øjeblik, vilde han have haft vanskelig for at gjenkende sin hustru i denne stive skikkelse med den dybe fure mellem de stirrende øjne og de slappe ansigtstræk. Stille listede hun tilbage til soveværelset, men trods hendes forsigtighed frembragte døren en pibende lyd, som vækkede Lorck.

„Er du alt oppe, Conny?“ sa han søvndrukkent.

„Nej, jeg lægger mig igjen,“ svarte hun hurtig, „jeg kunde ikke sove, men nu er jeg blit søvnig.“

Hun lå allerede på puden i sin seng ved siden af hans.

„Sådan en dejlig søvn jeg har havt, Conny, så styrkende — lad mig få din hånd.“ Stemmen døde hen, han slumrede ind pånyt.

Men Constance var fremdeles vågen; hendes iskolde fingre lå mellem hans, men så snart hun mærkede, at han sov, frigjorde hun

dem lempelig. Hun led meget; der var en sugende fornemmelse om hjertet, som steg og sank, og med mellemrum voksede op til en brændende smerte, eftersom tankerne trak hende kredsen rundt af de forestillinger, som læsningen af brevene havde fremkaldt. Hendes fantasi maalede igjen og igjen de kjærtegn, der havde været imellem ham og disse kvinder. Han var gået fra den ene til den anden; nu var turen kommen til hende, det var det hele. Hun spurgte sig selv, hvorfor det egentlig gjorde hende så ondt; hun havde jo aldrig tænkt sig, at hun var den første og eneste, han havde elsket; hvorfor da lade det få magt til at smerte hende så dybt? Nu var det jo hende, han elskede og ingen anden. Ja, men lykken var styrtet sammen for hende; hans kjærlighed havde ikke mere nogen værdi, i ethvert fald ikke den tidligere; hun var i flok og følge med de andre, og det tog glansen bort. Hun havde halvt ubevidst ment sig at være en undtagelse, noget særegent i hans liv, nu havde hun forstået, at det ikke forholdt sig således. Der havde været så mange af dem. Dem alle havde han nævnt med de samme kjælenavne, som han nu gav hende, været deres Niels — „din Niels“ — hvad betød det så, at han nu kaldte sig hendes? Hvor længe vilde det vare? Ægteskabsbåndet var ham ikke nogen hindring, han, som havde brudt ind over andre mænds ejendom; hvorfor, hvorfor havde han ikke ladet dem beholde deres hustruer i fred! Hun mindedes hans forsøg på at få et uværdigt forhold til hende, mens hun var gift med Ring, og erindringen derom i forbindelse med den viden, hun nu sad inde med, gav hende en opfatning, der satte ham i et næsten modbydeligt lys. Hvad brød vel slige karle sig om, at de var gift, havde forpligtelser mod en kvinde — en kvinde! I den slags sager gjaldt ikke noget æresbegreb. Det var hende en trøst at tænke sig ham så

slet som muligt; hun blev koldere og roligere derved. Hun vilde bære sin ulykke med værdighed; hun havde ægtet en dårlig person – det var det hele. Til ham vilde hun intet sige. Det ligned jo ikke noget for hende, der var kommen til skjels år og alder, at gjøre væsen af sligt; det var jo at gjøre sig latterlig. Hun vilde trække sig ind i sig selv, være, som om intet var forefaldet. Men hendes kjærlighed var borte; hun elsked ikke denne mand; det var en anden, hun havde troet at give sin sjæl til. Nu var det forbi, det fik han finde sig i, for ingen kunde høste det, de ikke såed. Det vilde bli ganske anderledes mellem dem her efter dags, ikke sådan udadtil, men alligevel.

26

Det gik dog ikke så let med at komme til ro, som Constance søgte at indbilde sig. Hver dag påny brød smerten op i hende; undertiden når Lorck med en betoning af et ord mindet hende om noget, som de plejed at le af, eller gav hende et tilnavn, som tidligere aldtid havde bragt hende til at løbe hen og kysse ham, kunde hun ha skreget af fortvilelse over at ha mistet ham. Men værst var det om nätterne, når hun lå time efter time uden at kunne sove og var et værgeløst bytte for sine martrende tanker.

I disse dage afslog hun at spasere med Mejer. En gang gik hun dog med ham, og da Mejer med bekymring spurgte om grunden til hendes forandrede udseende, sa hun, at hun var plaget af hodepine og søvnløshed. Efterhvert som Lorck kom sig, følte han dunkelt forandringen hos sin hustru. Når han kjærtegned hende, kunde han pludselig slippe hende i forundring; det var, som holdt han en helt fremmed kvinde i sine arme. Det begyndte at forurolige ham, at deres forhold

ikke mere var det gamle. Hvad kunde det dog stikke i? Hun tog imod hans kys, men hun gav dem ikke tilbage, undtagen når han bad hende, og da uden nogen varme. Han blev mere tilbageholdende og gik i en stadig spænding og vented på, at hun skulde mærke forskjellen og savne hans ømhed og så komme af sig selv og forlange den; men det skeed ikke. Der gik dage hen, uden at de veksled et kys, og det slog ham med pinlig overraskelse, at netop da var hun påfaldende livlig og elskværdig i sit væsen, som vilde hun med sin oprømted dække over kulden og på en måde sætte ham blår i øjnene. Hver dag, som gik, syntes mere og mere at fæstne den nye form, deres samliv havde fået. Det gik over til at bli en lidelse for ham. Der kom noget spejdende og nervøst i hans væsen; undertiden var han pirrelig og opfarende for så bagefter at synke hen i en modløs sørgmodighed.

En morgen var Constance så ilde tilpas, at hun blev liggende i sengen langt opover formiddagen. Om natten havde hun lidt af mavesmerter, der kom og gik i heftige byger. På Lorcks spørgsmål om, hvad der fejled hende, svarte hun, at hun havde hodepine og vilde forsøge at sove. Hun havde i øjeblikket ikke lyst til at sige ham, at hun om natten havde aborteret.

Hun lå med lukkede øjne og følte en slap tilfredshed over, hvad der var skeet. Hun havde ønsket, det vilde gå således, og halvvejs ventet det. Den stærke sindslidelse, hun på det sidste havde gennemgået, var jo mere end årsag nok. Der påkom hende en fornemmelse af frihed og lettelse; nu skulde hun da slippe for at føde til verden et pant på en kjærlighed, hun ikke længer næred. Og hun sa til sig selv, at nu var den krise, hendes følelser for Lorck havde havt at gennemgå, overstået. Det var jo ørkesløst og dumt at gå og sørge over hans fortid. Når alt kom til alt, var det jo noget, som

ikke skulde vedkomme hende. Det var lykkedes hende at kvæle både smerten og uviljen; tilbage var blevet en resigneret ligegyldighed — det gik nok an at leve godt sammen, om man ikke netop elsked så heftigt. Den smule mismod, tilsat med lidt bitterhed og lidt ærgrelse, som hun følte dybt inde hos sig, vilde nok forta sig. Han havde ikke bedraget hende; derimod var det hende, som havde været for naiv, for rask til at hengi sig i drømme om en lykke, som hun nu forstod ikke eksisterede, ikke *kunde* eksistere, fordi mænd var mænd, og kvinder så anderledes, så dårlig rustet, så fuld af uklare forestillinger. Hun havde været så tossedum i sin forfængelige indbildning om, at hans elskov til hende var af en egen, af en højere art. Sligt et nonsens! Nu vidste hun besked; hun havde strøget illusionen af sig, som man kaster en dragt, og stod færdig til at leve videre på de givne præmisser. I grunden var det bedre således, for nu var da fodfæstet et virkeligt. Og kanske det var noget tøv, at disse kjærlighedsforbindelser af hvilken som helst art gjorde et menneske ringere eller voldte nogen skade. Se nu Lorck, han var en udmærket mand i alle måder; hans venner, enhver, der kjendte ham, var enig derom. Hun så nu selv, hvor hurtig en kjærlighed kunde gå i stykker; hvis hun nu kom til at elske en anden? Ja, hvorfor ikke!

Det blev hende herefter en glæde at ha Mejer til daglig omgangsfælle. Når hun sad og var trykket af sin mands selskab, virked hans komme som en befrielse. Til sidst forekom hans nærværelse hende som en nødvendighed; hun gik og savned ham, når han ikke var til stede. Lorck, der til slut var kommen på den tanke, at Mejer stod bag Constances forandrede opførsel, var altid til det yderste høflig og imødekommende for at dække over sin skinsyge, men der var dog en

vis stivhed i hans væsen, som ikke lod sig skjule.

Constance syntes ikke længer om at være alene med sin mand; hun generte sig for ham, og under tiden forlod hun pludselig værelset og gav sig noget at bestille med sit tøj for at slippe bort en stund.

En gang da Lorck, der nu var oppe hele dagen, keg ind i soveværelset for at se, hvad hun bestilte, fo'r hun op og gav sig til at trække sin store kuffert frem fra væggen.

„Nej, men Constance da, husk på din tilstand!“ sa han i en bekymret, halvt uvillig tone.

Hun retted sig op og så et øjeblik på ham.

„Det er forbi,“ svarte hun koldt, „det var derfor, jeg var dårlig forleden.“ Hun tog atter fat i kufferten.

Hendes hoverende, næsten fiendtlige mine ramte ham som et ondt slag. Han tumled et skridt tilbage.

„Og det fortæller du mig således?“ Stemmen røbed hans forskrækkelse og smerte.

„Det er jo ikke noget at gjøre videre væsen af,“ sa hun ligegyldigt.

Lorck tog et tag i døren som for at støtte sig. Han stirred på Constance med et hjælpeløst forbauset blik. Hun var ham en gåde; det næsten svimled for ham; hvad i al verdens rige var der foregået med hende. Et øjeblik tænkte han på at fare løs på hende og ryste en forklaring ud af hende, men han kjendte sig så mat og var samtidig så hjertebedrøvet, at han orked det ikke.

Uden at sige noget gik han ind og satte sig i sofaen; der la han sig tilbage i puderne og græd.

Constance spasered i haven med Mejer. Lorck sov sin vante, lange middagslur, det var det eneste, der

endnu tyded på, at han var rekonvalescent.

„Var det virkelig Deres alvor, at De vilde rejse, Mejer?“ spurgte Constance.

„Ja, nu siden Lorck er kommen sig – De trænger jo ikke længer til mig.“

„Jo vist trænger jeg til Dem. Hvem skal jeg så spasere med om eftermiddagen f. eks.?“

„Jo, nu får det bære til med mig,“ sa Mejer med et tungsindigt smil.

„Uf nej da!“ udbrød Constance og stod pludselig stille.

„De ønsker, at jeg skal bli, bli fremdeles?“ spurgte han.

„Ja, så længe vi er her.“

Han gik et øjeblik taus ved hendes side. „Jeg kan lige så godt bli som rejse,“ sa han sørgmodigt.

„Ja, for nu har jeg vænnet mig så til Dem.“ Hendes tone ligned et barns, der mærker, at det får sin vilje, men blir ved at overtale alligevel.

„Så har jeg dog et slags øjemed,“ vedblev han.

„De taler så underligt,“ sa Constance misbilligende. „De var ikke sådan før.“

„Mit liv er så medløst,“ svarte han. „Tænke sig til en fyr, som akkurat lige godt kunde lægge sig ned for i Babylon, f. eks., som at foreta sig hvad som helst andet.“

„Jeg liker ikke det, at De aldrig kan tale alvorligt, Mejer, det er en farlig vane at drive spot med al ting.“

„Spot,“ sa han og så på hende. „Jeg troed, De kunde se tværs igjennem alt det.“

„Nej, jeg véd virkelig aldrig, om det er spøg eller alvor, når De siger noget,“ svarte hun og rysted på hodet.

„Hm! Ja, i alt fald vilde jeg ikke for nogen pris ta bort, når De ønsker, jeg skal bli – det, kan De stole på, er alvor.“ Han kasted hodet lidt bag over og drog vejret dybt men lydløst.

Hun så lidt sky hen til ham. Hans mine var rolig, næsten mørk.

„Lad os være venner, Mejer,“ sa hun hjerteligt. „Vi har jo altid havt fornøjelse af at tale sammen.“

Fornøjelse! tænkte han og smilte sygt.

„Ja, ikke sandt?“ la hun straks efter til.

„For mit vedkommende har det været noget andet og mere end fornøjelse,“ svarte han, og der kom en svag dirren i hans stemme.

„Vi kan vist få hygge af hinanden, som venner, mener jeg. Tror De ikke?“

„Venskab mellem os to?“ hans tone var næsten barsk.

„Hvad mener De med det?“

„Venskab er jo venskab – jeg synes ikke, det ord trænger til nogen nærmere definition.“

Mejer gik og bored spaserstokken ned i den grusede vej og rev den op igjen for hvert skridt, så der kom dybe furer i den fine, tørre sand.

„For Dem vil et venskab med mig bli en luksusartikel, noget, De indkasserer sådan ved siden af, for mig er det anderledes. Det blir ikke lige for lige.“

„Det høres jo næsten beregnende,“ sa Constance og søgte at slå en spøgende tone an.

„Ja, De har jo Deres på det tørre,“ vedblev han og slog det ophvirvlede sand til side med stokken. „De har hus og hjem, ager og eng, fæ og ægtefælle og andet deslige. De er visnok også temmelig lykkelig.“ Han drejed pludselig hodet om imod hende.

Constance blev rød. „Åh pyt!“ sa hun hurtigt. „Det er ikke værdt at tale for højt om lykken.“ I det samme sekund fo'r det igjennem hende, at dette var forræderi mod Lorck, men i næste nu tænkte hun, at hun ikke stod ham til regnskab.

Mejer så hurtigt, undersøgende hen på hende.

„Rester og stumper blir det bestandig,“ vedblev hun i en affærdigende tone, „hvis det da ikke er ulykke og jammer, hvad der er det almindeligste.“

Mejer kunde ikke begribe, hvorfor han pludselig blev så glad; han måtte tvinge sig selv for ikke at gjøre hoppende skridt.

„Ja vel, ja,“ sa han og forsøgte at se ligegyldig ud. Ikke for nogen pris vilde han få hende til at sige mere, end hun selv ønsked.

Solen var nu gået ned, og lyset var med ét blit roligere og mere afdæmpet. Træerne syntes større, og løvet havde fået en mørkere farve.

„Hvor her er dejligt,“ sa Constance, „denne dybe fred – og kjend, hvor blomsterne dufter.“

„På en sådan aften er det godt at leve,“ sa Mejer og ånded op.

„De sa før, at Deres liv var medløst,“ begyndte Constance efter et øjeblik pause. „Hvad er nu det for et snak?“

„Jo, for det eneste, der har værd for mig, er jeg for bestandig lukket ude fra,“ svarte han.

„Men De med Deres begavelse, Mejer –“

„Ja og fremtid,“ afbrød han hende. „Jeg, med mit pund som komponist, dygtighed som eksekutør – De hører jeg kan lektien.“

„Uf, ti stille: Hvorfor vil De nu lade, som De ikke anser Dem selv for noget?“

„Jogu anser jeg mig for noget, men den er mig så modbydelig denne tale om, hvad man venter sig af mig! Den beredvillighed, hvormed folk indrømmer mig en plads i deres forhåbninger, finder jeg fornærmelig. De kan vente, til jeg ber om deres attest.“

„Nu véd jeg da, hvad jeg skal tale om for at få Dem i rigtig elskværdigt humør,“ sa Constance.

„Ja, for jeg er lige glad med det alt sammen,“ udbrød Mejer. „Kjender De ikke historien om ham, til hvis vugge feen kom og sa, at han skulde få alt i livet, kun ikke det højeste.“ Han talte lavt, og der var en klang som af håbløshed i stemmen.

Constance blev underlig beklemt.

„Deres symfoni er så dejlig,“ sa hun stiltfærdig. „At De har kunnet skabe den, må dog ha voldt Dem den højeste glæde.“

„Men De kjender den jo ikke, frue,“ udbrød han overrasket.

„Jo, jeg gjør. I Rom – kan De huske frøken Schwartz? hun havde den med sig og spille den på sammenkomsterne i den skandinaviske forening.“

„Ja så! Og De har virkelig fundet glæde i mit arbejde?“

„Det er formodentlig dumt,“ svarte Constance, „men det forekom mig, at jeg fandt hele mig selv i den musik – alt, hvad jeg har gjennemlevet – men De hører vist ikke på.“

„De tar fejl,“ sa han sagte, „jeg lytter til hver stavelse, fortæl mig mere.“

„Der var vist ikke mere – ja, for slutningen forstod jeg ikke. Hvad har De ment med slutningen?“

„Den er mit livs digt, en fantasi om det, feen sa, jeg aldrig skulde nå.“ Der var en dyb sørgmodighed i hans stemme, som gik Constance lige til sjælen.

„Aldrig skulde nå,“ gjentog hun. „Det er De ikke alene om, Mejer – det højeste når ingen.“

„Jo,“ sa han heftigt. „Det er netop det forfærdelige at se på, at en anden går hen og får det.“

„Men De er endnu så ung, Mejer, De kan jo ikke vide, hvad livet har gjemt til Dem.“

Han stod pludselig stille og så på hende. Så bredte han armene ud, la hodet tilbage og hvisked: „Constance.“

Der gik et ryk igjennem hende; i det første sekund så det ud til, at hun vilde synke over mod ham, men i næste nu retted hun sig op.

„Lad os ikke gjøre hinanden fortræd, Mejer,“ sa hun med bævende stemme.

„Nej, ikke fortræd,“ gjentog han og lod armene synke.

De gik videre i en langsom dvælende takt, og de så begge mod jorden. Pludselig stod Lorck foran dem. De havde været så optat af

sig selv, at de ikke havde set ham nærme sig, og vejens drejninger havde også gjort sit for at skjule ham. Der blev et øjebliks forlegenhed ved det uventede møde.

„Er du alt der?“ sa Constance hurtigt. „Jeg troed, du sov.“

„Du véd måske ikke, hvad klokken er?“

„Nej, hvad er den da?“

„Halv ni.“

„Virkelig!“ råbte hun. „Det må jeg sige!“ Han tog hendes arm og la den i sin. „Vil du spasere mere?“ spurgte han.

„Som du vil,“ var svaret.

„Det er en dejlig aften,“ bemærked Mejer, „så mild og stille.“

„Luften er dog en smule kjølig,“ svarte Lorck. „Jeg tænker, vi går ind og drikker te.“

De begav sig opover mod hotellet. „Har du seet de sidste aviser, Mejer?“ spurgte Lorck.

„Nej,“ svarte han.

„Hjemme har de stygt vejr, og nu går spektakkelen for sig med valgene landet rundt. De agiterer og laver myrmænd, så det fyker efter.“

„Med Kristiania nytter det nu ikke,“ sa Mejer, „det er en forstokket by.“

Snakket gik i stå. Lorck ønsked i sit stille sind Mejer langt bort, men gjorde vold på sig selv for at skjule det.

„Mejer og jeg har været i klammeri,“ sa Constance, som nu var ganske fattet og gjerne vilde bringe det til at gå imellem dem.

„Ja så,“ sa Lorck tørt.

„I klammeri – det synes jeg dog ikke, frue.“

„Har De kanske ikke været sint, fordi jeg i al beskedenhed tillod mig at formene, at De i musikken havde noget at leve for?“

Mejer følte sig ilde berørt. For ham havde deres samtale en værdi, som han syntes var hans egen ejendom.

„Sådan lader jeg bestandig,“ sa han overlegen. „Det er altid med

manér, når jeg ikke vil ind på et æmne.“

Nu var det hendes tur at bli stødt. Hvert ord havde hun tat alvorligt, og nu reducered han det hele til fraser.

„Det må være bekvemt at ha en så færdig form,“ sa hun i en tone, som om det interesserte hende.

„Åh ja, såmæn,“ svarte han koldt.

„Jeg fik netop et brev fra Hansen,“ sa nu Lorck. „Han skjælder og smelder over Venstre. – Og du, Constance, han taler om et brev og en pakke, han har sendt. Er der kommet noget, mens jeg var syg?“

Blodet fo'r Constance til hodet og tilbage til hjertet. Hendes knæ skjælved.

„Nej,“ fik hun med møje frem.

„Det er da besynderligt,“ sa Lorck.

De var kommen op på den oplyste veranda foran havestuen. Lorck følte hendes arm skjælve i sin og betragted hende opmærksomt, bare et sekund, men det var nok til at la ham gjætte alt. Her var altså grunden til den forandring, som var foregået med hende. Gud ske lov, ikke andet, tænkte han og følte trang til at ta hende i sine arme og kysse hende. Den sag skulde han nok bringe hende til at forstå. Og han, som havde mistænkt Mejer!

„Jeg skal med fornøjelse gå hen på posthuset og spørge efter det savnede,“ sa Mejer imødekommende.

„Ikke på nogen mulig måde,“ svarte Lorck med en stemme, der pludselig lød oprømt. „Der er desuden lukket.“

En overstrømmende venlighed kom op i ham. Mejer var en prægtig fyr, en kjærnekar! Hvor det var godt, at han ikke behøved at anse ham for en hemmelig fiende.

„Det er da ikke dit alvor, at du vil rejse i morgen, Mejer?“ sa han.

„Skulde jeg rejst i morgen?“

„Efter hvad du sa i går. Men nu må du vente og slå følge med os, det er da det rimeligste.“

Constance undred sig. Hun havde instinktmæssig mærket hans uvilje mod Mejer og med en slags tilfredsstillelse forstået grunden.

„Med største fornøjelse,“ svarte Mejer, „ja, det vil sige, hvis det da ikke trækker alt for længe ud.“

„Nej, vi vil afsted jo før jo heller. Jeg bare venter på, at du skal bestemme dagen, Constance.“

„Gjerne i morgen for min skyld,“ svarte hun, „hvis du bare føler dig stærk nok.“

„Skal vi sige fredag? Passer det dig, Mejer?“

„Mig passer alle dage.“

„Ja, altså på fredag, da!“

Da de havde spist til aften, passierte de lidt med nogle tyskere, som havde sine pladse ved siden af dem ved aftensbordet. Lorck længtes efter at bli alene med Constance og foreslog derfor ikke Mejer at følge op med på altanen, hvor han de sidste par aftener havde plejet at sidde og ryge en cigar sammen med Lorck til et glas sherry. Han undskyldte sig med, at han var træt, rakte Mejer venlig hånden til god nat og nikked til Constance, der straks rejste sig og fulgte ham.

Lampen var tændt der oppe, men værelset syntes dog mørkt efter det blændende gaslys på trappegangen. Constance hængte sin hat og kåbe op på en garderobe i soveværelset og trådte hen til vinduet, hvor hun gav sig til at se ud. Nu gik det ikke an at udsætte længere med at åbenbare sandheden for Lorck. Hun havde foresat sig at gi ham brevet og pakken, så snart de var kommen op, men nu syntes det hende så svært. Ordene, hun skulde sige, lå som bly på hendes tunge. Bedst at vente til i morgen.

„Kommer du ikke ind og sætter dig, Constance?“

Hun vendte sig om og så Lorck i den åbne dør.

Uden at svare gik hun hen til ham. Han tog hende ved hånden og

førte hende til den lille hjørnesofa, hvor han drog hende ned ved siden af sig. Han la sin arm om hendes liv og fik hende til at hvile hodet mod hans skulder.

„Constance, min kjæreste ven, lad mig så få det, Hansen har sendt, og som du har tat imod,“ hvisked han.

Det gav indvendigt et sæt i hende, og hun følte som et slags skamfuldhed, men det gik straks over.

Uden at gjøre den ringeste bevægelse svarte hun:

„Ja, det kom, mens du lå i feber.“

Han klapped ømt hendes hode. „Og så har du læst brevet? Det måtte du jo. Min stakkels søde Conny.“

„Jeg troed, det angik forretninger, som kræved svar.“

„Naturligvis – naturligvis,“ sa han blidt.

„Jeg skal hente det til dig.“ Hun vilde rejse sig.

„Åh nej, vent lidt, sid stille. Jeg vil tale med dig. Læg dit hode tilbage igjen.“

„Jeg vil heller sidde oprejst, jeg hører bedre da.“

Han holdt hendes hånd i begge sine. „Har du tat dig nær af dette, min lille Conny?“

Hun svarte ikke.

„Har du tat dig nær af det?“ gjentog han og kyssed hendes hånd.

Hun gjorde en hurtig bevægelse til siden med hodet og sa uvilligt: „Det nytter jo ikke at drøfte det, jeg vil helst slippe.“

„Du må ikke tænke mere på det, ikke la det forstyrre din kjærlighed. Der er ingen grund til det. Dette ligger bag os. Vi har intet dermed at skaffe.“

Hun havde draget sig fra ham og sad nu med hånden under kindet og albuen på bordet i en skrå stilling. Lampelyset faldt på den ene side af ansigtet. Det var blegt, og om munden var der et ubestemmelig sammensat udtryk: smerte og lidt spot, trods og

undseelse, modvilje og noget af en forhærdet bestemthed.

„Du véd jo, Constance,“ vedblev han blødt, „at mænd ikke lever kysk, ikke *kan*, ikke *bør* gjøre det. Og ikke sandt, Constance, du gik ikke til vort ægteskab med urigtige forestillinger på dette punkt.“

Hun sad aldeles ubevægelig. Han ventede på, at hun skulde sige noget.

„Det er så underligt at sidde her og tale og ikke få et eneste ord til svar. Har du intet at sige, Constance?“

Hun gjorde en afværgende bevægelse med hånden. „Jeg hører, hvad du siger,“ sa hun, „og der er ikke noget at svare.“

„Disse løse forbindelser, som unge mænd indgår med et eller andet pigebarn,“ vedblev Lorck lidt efter, „for ikke at tale om den blot og bart kjønslige omgang, har i virkeligheden liden betydning, ja, hvad det sidste angår, ingen som helst. Det er et nødværge, et surrogat, om du vil, og har ikke den fjerneste indvirkning på en mands evne til senere hen at føle en virkelig kjærlighed.“ Han stansede og strøg hende fra skulderen ned over armen, langsomt og varsomt mange gange. „Forstår du ikke, at det er så, Constance?“

Hun gjorde den forrige afværgende bevægelse.

„Vi tænker så forskjelligt om dette,“ sa hun. „Ja, det vil sige, du kan ikke forstå, hvorledes det er for mig.“ Hun brast pludselig i gråd.

Han lod hende græde. Det vared kun et minut eller to. Så sad hun ubevægelig som før.

„Men det er ufornuftigt, urimeligt, tåbeligt,“ sa han lidt utålmodig. „Hvis du ikke vinder bugt med dette, så kan det rent ødelægge vort liv, og det synes jeg dog, du skulde være lidt forsigtig med.“

Der kom det forrige, besynderlige udtryk om hendes

mund, og hun trak øjenbrynene lidt i vejret.

„Tror du ikke, jeg besidder den fulde evne til at elske dig, Constance? Tror du ikke, jeg elsker dig så højt, som det er muligt?“ spurgte han indtrængende.

„Jeg véd ikke,“ svarte hun i en træt tone.

„Så det véd du ikke!“ han rejste sig pludselig op. stemmen var helt forandret. „Da kan jeg dog forsikre dig om, at du har fået en kjærlighed så frisk og god, som du kan ønske dig den.“

Hun svarte intet. Han gik i taushed nogle gange op og ned på gulvet.

Så knæled han ned på en skammel ved hendes fod og tog hendes hænder mellem sine.

„Jeg forstår, at det har gjort dig ondt, Conny min – nu begriber jeg dit forandrede væsen, og det er mig en lettelse, for dette må der jo være hjælp for. Åh, Constance, du véd ikke, hvor jeg har lidt. Jeg har været ulykkelig, skinsyg, tænk dig, skinsyg!“ Han kyssede hendes hænder og så op til hende efter et svar, men hun åbnede ikke sin mund.

„Der er faldet en sten fra mit hjerte,“ vedblev han. „I det minut jeg på dit ansigt kunde læse sammenhængen, var min kummer borte. Ja, for ikke sandt, Constance, du vil ikke tænke på fortiden, men på fremtiden, den er din. Du ved jo, hvor jeg længtedes efter dig, hvor træt jeg var af alt andet. Med dig begynder, som jeg så tidt har sagt, mit egentlige liv. Du må ikke føle uvilje mod mig for en indbildnings skyld.“

„Jeg føler ingen uvilje,“ sa hun tonløst.

„Men hvad er det da, hvorfor er du ikke som før?“

„Fordi det er blit så anderledes. Glæden over din kjærlighed er borte. Den er visnet og kan aldrig gi blomster mere. Det er det, som er skeet. Intet andet.“

„Men den skal komme tilbage – jeg skal ikke gi tabt, før jeg har elsket den frem igjen. Den skal blive større og sandere end før.“

Han rejste sig op og vilde trykke et kys på hendes mund. Hun bøjed hodet en smule til side, så at han kun nåed hendes kind.

„Undviger du mine kjærtegn? Synes du ikke om, at jeg kysser dig?“

Hun havde rejst sig op og stod foran ham med nedhængende arme og bortvendt blik. Bare han vilde holde op – denne eksamination var altfor ubehagelig, tænkte hun.

„Jo da,“ sa hun med lavt mæle, „kys mig bare, så meget du vil.“

Han vendte sig hurtig og gik ind i soveværelset, hvor hun hørte ham klæde sig af og gå i seng.

Constance blev længe siddende tilbagelænet i sofaen med armene overkors på brystet. Hun tænkte på Lorcks rolige selvsikkerhed, hans tryghed for, at alt skulde komme i orden, når der blot intet var i vejen med ham og hans kjærlighed, hans mangel på evne til at forstå den simple ting, at hun var ophørt at elske ham. Men inden hun vidste af det, sad hun og gjennemgik samtalen med Mejer; hun smilte svagt, da det gik op for hende, at hun var meget mere optat af ham end af dette med Lorck. Hun var glad for, at det var således; for den kval, hun fra først af havde lidt, var jo ikke til at tåle. Hvor var dog Mejer et fængslende menneske – den klang, hans stemme havde, og dette smil, der kom så sjeldent og lyste op hver krog af hans ansigt; hvor var dog det smil bedårende. Hvad vilde det ikke være at bli elsket af ham ... Hun lukked øjnene og slog hænderne for ansigtet – det var brændende varmt, og hendes tindinger banked.

28

Et par dage senere var de på hjemvejen. Lorck havde siden ikke

talt til Constance om deres indbyrdes forhold. Han troed det rigtigst ikke at drøfte dette tema; når Constance blev ladt i fred, vilde nok denne stemning tabe sig. Hun var jo en fornuftig kvinde, ganske fri for sentimentale forestillinger, som vistnok måtte kunne gjøre ulykke i et ægteskab.

Han følte sig så oplagt til at være elskværdig i denne tid, ikke alene mod Constance men også mod Mejer. Han havde så meget at meddele, så meget at bringe på bane. Han var hver dag i godt humør, med en stedse årvågen iver for at være behagelig, ikke larmende eller på en iøjnefaldende måde, tværtom beskeden og stilfærdig, som en, der ikke fordrer at lægges mærke til. Der var kommet noget douce i hans væsen, som virked behageligt; om det så var hans stemme, så havde den fået en mildere klang.

De havde tilbragt et par dage i Kjøbenhavn. Det havde været stygt vejr, og da Constance var træt, holdt de sig i ro på hotellet og gik kun i theatret om aftenen. Nu var barometret gået op; vinden og regnet syntes at ha raset fra sig, og det var blevet klar himmel med mild, næsten sommerlig luft, skjønt de alt var midt i oktober. De bestemte sig for at ta søvejen direkte til Kristiania.

Dagen på dampskibet gik meget behageligt. Om aftenen sad de oppe på dækket efter at ha spist til aftens; Lorck og Mejer drak et glas toddy; Constance havde fået sherry med selters. De talte om de hyggelige dage, de havde tilbragt sammen, og loved hinanden at fortsætte omgangen. Til sidst drak de på snarligt gjensyn i Kristiania og på en behagelig vinter for dem alle. Så brød de op og sa god nat.

Der var mange passagerer, og Lorcks havde ingen separat kahyt kunnet få. Constance skulde sove i damekahytten.

Der var varmt og kvalmt der nede, og så var der et spædbarn, som ikke vilde holde fred, men lå

og grynted og sutred i et væk. Constance kunde ikke sove; hun vendte og drejede sig på den smale sofa, indtil hun blev så ophedet, at hun ikke kunde holde det ud. Så stod hun op, kastede nogle klædningsstykker på sig, svøbte sig i sin lange, bløde rejsefrakke og gik op på dækket. Det var strålende dejligt vejr; hun spasered frem og tilbage og forsøgte at tænke sig ind i, hvordan det vilde bli at være kommen hjem. Så gjenngik hun det, der var foregået i den lange tid, de havde været på rejse. Hun havde været lykkelig, meget lykkelig – ja, det var den gang hun elsked Lorck. Den gang, hvor syntes det ikke langt tilbage i tiden. Fremtiden havde seet så skøn og lokkende ud, hun havde glædet sig til at leve den, men nu, ja, nu var hun lige nær. Skjönt nej, det var dog ganske anderledes. Hun var gift med en mand, som hun i alt fald kunde like, om hun ikke netop elsked ham, og så havde hun jo Mejer ...

Pludselig dukked der en skikkelse op ved siden af hende; hun vidste, det var Mejer, inden hun havde seet det.

„Jeg håbed næsten, De vilde komme op igjen,“ sa han med en stemme, der forrådt hans glæde.

Hendes hjerte slog voldsomt, og det sused for hendes øren.

„Det var umuligt at sove – et barn, som skreg, og slig kvælende varme –“

De gik langsomt ved siden af hinanden; han begyndte at fortælle om dampskibe, der havde været så overfyldte, at folk måtte ligge endog oppe i merset. Hun mored sig over hans skildring og kom selv med nogle småhistorier af samme slags.

Der havde siddet nogle efternølere her og der på dækket, herrer med cigar og et glas foran sig, som lidt efter lidt søgte neden under. Nu var de to alene med rormanden. Natten var fremdeles lun og stille; de utallige stjerner spredte et blegt tindrende lysskjær

omkring dem. Det regelmæssige slag af propellen, lyden af rattet, når roret drejedes, og det roligt skvulpende sus af vandet langs skibets sider havde for dem begge et blødt behag.

„Lad os sætte os lidt,“ sa Mejer.

„Jeg skulde vel gå ned nu,“ mumled Constance, men satte sig alligevel på en bænk, der stod tværskibs op mod røgesalonens ydervæg.

„Ak ja,“ sa Mejer og sukede. „Alting får en ende.“ Det lød som slutningsbemærkningen til en foregående betragtning.

Hun spurgte ikke, hvad han mente, men sa sørgmodigt: „Det sad også jeg og tænkte på.“

„Samværet med Dem har gjort mig så god og glad,“ vedblev han. „Hvor er det synd, at det nu skal høre op.“

„Men det skal det jo slet ikke,“ sa hun næsten heftigt.

„Det blir dog på en anden måde. Træffe Dem i ny og næ, med de selskabelige formers maske på – uf, det blir afskyeligt.“

„De kan jo komme i vort hjem, når De vil,“ sa hun.

„Men der er jo Deres mand,“ det lød, som om han vanded sig.

Det gav et sæt i hende. „Jeg troed, De likte ham godt,“ sa hun forfjamsket.

„Det vilde jeg også gjøre, hvis han ikke var gift med Dem.“

Constance blev greben af en svimmel fornemmelse. Hun vidste ikke, om det var angst eller glæde.

„De spøger,“ sa hun og forsøgte at skjule virkningen af hans ord.

„Gjør mig den tjeneste ikke at fornærme mig, jeg spøger aldrig med den slags ting.“

Constance ledte efter noget andet at tale om. Endelig fik hun fat i en tanke.

„Skal De straks begynde Deres informationer?“ spurgte hun.

„Ja,“ svarte han kort.

„Det må være hårdt i begyndelsen, før en kommer i trit,“ vedblev hun.

„Ja,“ sa han som før.

Constance tænkte, hun burde gå nu. Hun sad og fantaserte om, at hun rejste sig i et væk, sa god nat og gik ned under; egentlig kunde hun ikke begribe, hvorfor hun ikke kom ned i damekahytten, men blev værende på samme plet. Så tog hun mod til sig og vilde gjøre alvor af det.

„Har De mange informationer?“ blev det til i stedet for.

„Flere end nok,“ svarte han og gjorde en utålmodig bevægelse.

Der bleven pause. „Hvad skal det bety, at De sidder og snakker om dette?“ spurgte han pludselig.

„Hvad det skal bety?“ gjentog hun forsagt.

„Jeg tror for resten, jeg stryger til udlandet igjen,“ sa han lidt efter. „Livet hjemme er ikke lysteligt vinterdag — og ikke sommerdag heller for den sags skyld. Og nu —“ der kom noget i stemmen, som syntes at ta mælet fra ham.

„Ikke rejs!“ sa hun med et ryk.

„Hvorfor siger De det, frue?“ spurgte han og bøjed sig nærmere til hende. Der var en angst og et alvor i hans tone, som gjorde hende ræd.

„For det er så kjedeligt, når ens venner drager bort,“ sa hun med tør og nervøs stemme.

Det stak i ham. Var hun da virkelig en kokette, og vilde hun more sig med ham? Eller var hun så let af sind, at alt blev hende en leg. Det passed ikke ind idet billede, han havde af hende, men han kunde jo ha tat fejl.

„Åh pyt, ikke andet,“ sa han hånligt. „De vil altid få nok tilbage.“

Der slog pludselig en voldsom smerte op i Constance; den skylled som en bølge hen over hendes indre, og det syntes hende, at den dråbe for dråbe var bleven til af hendes livs mangeartede tårer. Hvad havde hun dog fået ud af sig selv? Hvor var livets gode indhold, den værdi, hun skulde ha lagt sig til bedste, hvor var den blit af? Hendes facit var nul. Det havde

været en møje og lejelse, en leven på stumper og stykker, en fægten sig frem fra dag til dag. Hun længtes tilbage til sin mands arme, nej! ikke til hans arme, men til den tid, da hun havde været lykkelig der, skjønt nej, og tusind gange nej! Hvad var det vel at længes efter — en boble, som hun i sin dårlighed havde tat for en fast klode, stærk nok til at bære hendes liv — en boble, som *måtte* og skulde ende med at briste. Og nu sad hun her og følte sig dragen til en anden mand, en anden mand! Med lyst og trang til at kaste sig til hans bryst og sige, at hun var hans. Det skar igjennem hende, at hun var en utro hustru; så vidt var det altså kommet. — „En utro hustru!“ Hun slog hænderne for ansigtet og brød ud i gråd.

„Frue — Constance,“ hvisked han og tog med sin hånd om hendes skulder. Hun blev ved at hulke. „Har jeg gjort Dem fortræd?“ spurgte han ømt. „Tilgiv mig, jeg ber Dem.“ Han fik fat i hendes hånd, som han trykket til sine læber mange gange.

Hun følte hans kys som en dulmelse, men hendes tårer blev ved at flyde. Omsider tørred hun sit ansigt.

„De skal ikke bry Dem om det,“ sa hun lavt. „Det kom sådan over mig, nu er det forbi — men, men — det er ikke så let at leve.“ Hendes bryst hævedes af et krampagtigt suk.

Hendes pludselige udbrud havde grebet ham dybt. Han kunde ha knælet for hende og bedækket hendes klær med kys. Han havde i denne stund en tydelig bevidsthed om, hvilken rolle de vilde komme til at spille i hinandens liv. Han var bleven sikker på, at han ikke var hende ligegyldig, og det gik som en svimlende jubel igjennem ham, at han en gang skulde holde hende i sine arme, således som han havde drømt det. Han knuged hånden mod hjertet for at dæmpe den brusende lidenskab derinde og ventet lidt, før han sa: „Nej, det er

ikke så let, uden for den, der elsker lykkeligt.“

Der kom en mand for at ta sin tørn ved roret. De fo'r sammen ved lyden af hans skridt.

„Nu skal De gå til hvile, Constance,“ sa Mejer og rejste sig. Han begyndte at trække hendes handsker af. Hun gjorde ingen modstand; han stak dem til sig og tog fat i hendes hænder, som han flytted omkring i sine egne; han kom op på hendes håndled og gled ned over igjen til fingerspidserne med sagte tryk. Så lagde han dem op på sit ansigt, trak dem ned på sin mund og kyssed dem indvendig og udvendig.

„God nat, Constance,“ hvisked han med skjælvende stemme og slap hende.

Uden at se tilbage gik hun ned og la sig.

Mejer tændte en cigar og blev endnu en tid lang på dækket. Timerne gik som minutter. Han var fyldt af en stemning, som løfted ham ud af og over sit tidligere jeg. Han hengav sig ikke til nogen bestemt forestilling, havde neppe en ordentlig, sammenhængende tankerække. En livsalig glædesfølelse uden hverken begyndelse eller ende, fyldte ham; livet var med et blit yndefuldt og smilende.

Da han endelig hen ad morgenstunden lå udstrakt på sin køje, gjentog han atter og atter: „Dette er lykke.“

Om morgenen så Constance bleg og forvåget ud. Mejer viste sig kun for at ta afsked. Lorck rysted hjertelig hans hånd og bad ham ikke vente længe, før han besøgte dem. På kajen vendte Mejer sig om og gav Constance en sidste hilsen. Hun blev underlig greben af den måde, hvorpå han blotted sit hode, og stod hensunken i tanker, indtil Lorck tog hende i armen og sa, at tøjet var ekspederet fra toldboden og alt stod på drosken. Men på hjemvejen og længe efter så hun atter og atter hans blik og hilsen,

og hver gang var det, som om hun skjælved indvendig.

29

De tog ind på Grand Hotel, hvor de vilde bli, til de havde fået ordnet sit hjem. Fru Hansen havde lejet lejlighed til dem i Homansby ikke langt fra Constances forrige bolig; hun havde hængt gardiner op i alle værelserne, flyttet Lorcks og Constances møbler derop og bragt kjøkken og spisekammer i orden.

Tilbage var kun at kjøbe nogle nye ting, de vilde anskaffe sig, få malerierne ophængte, bogskaberne fyldte og nipssagerne stillede op.

Det var tredje dagen efter deres tilbagekomst. Constance var just færdig med at ordne småtingene på sit skrivebord og så sig prøvende om. Så gik hun ind i dagligstuen; den var så lun og hyggelig. Spisestuen var større, lys, med to fag vinduer, dekoreret med en mængde bladvækster og blomstrende pottedplanter.

Hun kasted også et blik på soveværelset; alt var udmærket; så gik hun tilbage og lod sig glide ned i en lænestol, den selvsamme, som hun i gamle dage plejed at sidde og drømme i om eftermiddagen foran kakkelovnen. Hun sukked og lukked øjnene; hun vilde tænke på fortid og nutid, men Mejer kom imellem. Hun gjennemgik ethvert af deres møder fra den allerførste tid af. Hvorfor var hun ikke bleven forelsket i ham den gang, for nu, — ja, hvis hun nu havde været fri, så vidste hun, hvordan det vilde gået. Vilde gået! Var det ikke allerede der? Nej, nej, nej! Hun havde altid været en hæderlig kvinde, og noget andet vilde hun ikke by sig selv.

Men hans venskab vilde hun nyde; deri var intet ondt; det vilde bringe en art af rigdom ind i hendes liv og forsone hende med alt andet.

Så gjenkaldte hun sig natten på dækket, hans kys på hendes hænder, den stemme, han havde

havt – de ord, han havde sagt, og så det afskedsblik. Mindet skyldte varmt hen over hende.

Lyden af entréklokken brød ind over stilheden og bragte hende med et heftigt ryk tilbage til nuet. Pigen kom og sa, at der var en herre, som spurgte, om han kunde få hilse på fru. Constance tog det kort, hun rakte hende.

„Lad ham komme,“ sa hun stakåndet og famled efter noget i lommen. I det ene minut, som hengik, inden Mejer viste sig på tærskelen, havde Constance rejst sig op og sat sig ned flere gange.

Hun rakte sin hånd ud imod ham.

„Det var morsomt at se Dem,“ sa hun nervøst. „Hvordan har De det?“

Mejer stod og arbejdede med noget i halsen, som kom i vejen for hans ord, mens han trykkede hendes varme hånd med sine kolde fingre.

„Jeg mødte Deres mand for lidt siden, han bad mig gå op og se, hvordan De boed.“

„Havde De ikke tænkt på det af Dem selv da?“

„Jeg vidste ikke –, jeg troed ... Er De allerede i orden?“

Constance fik sin sikkerhed tilbage; blegheden på hendes ansigt var borte; i kinderne var der kommet en fin rød i farve, og øjnene strålte med sin smukkeste glans.

„Fuldstændig,“ svarte hun, „dette er mit værelse, vil De se de andre?“

Hun gik foran. „Her er Lorcks departement,“ sa hun, da de var kommet igjennem spisestuen. „Her skal De se, venteværelse, modtagelsesværelse og studereværelse.“ Det sidste var et lidet rum med vindu til sidegaden, fuldpakket af bøger og smukke polstrede egetræsmøbler.

„Og her er Deres territorium?“ spurgte Mejer, da de var færdige med besigtigelsen ...“

„Ja, dette er mit værelse. Er det ikke hyggeligt?“

„Utroligt! og med Dem til beboerske. – Jeg ved ikke, om det er, fordi værelset er *Deres*, eller fordi De er værelsets, at det ser så bedårende ud.“

Hun bøjed sig ned og slog et støvgran af sin kjole.

„Lad os prøve, hvordan det er at sidde i,“ sa hun og skjov en stol hen til ham.

„Tænke sig til, at det bare er tre dage siden, vi kom,“ begyndte Mejer, idet han satte sig.

„Ja, kan De fatte det,“ afbrød Constance, „jeg synes, det er måneder.“

„Evigheder!“ han slog ud med hånden, „i går og i dag har ikke villet få ende, det er fordi jeg ikke har seet Dem, Constance.“

Hun flytted sig lidt på stolen. „Jeg synes også, det er så længe,“ sa hun.

„Jeg har gået og fantaseret om at gå herop,“ begyndte han igjen, „og så har jeg længtes så ihærdigt efter Dem, at jeg til sidst kom i vane med det, og syntes det var så godt at ha noget at længes efter.“

„De snakker, som De havde gået slig i årevis,“ hun smilte.

„Og så har jeg uafsladelig måttet tænke på Dem, som De var på dækket om natten – uafsladelig,“ gjentog han med betoning.

„Men det må De glemme, Mejer.“ Der var noget bønligt i stemmen. „Vi skal være venner, kun venner, lov mig, at De vil behandle mig som sådan.“ Hun hæved øjnene og fæsted dem på ham.

Mejer svarte ikke straks; han sad og fortabte sig i, hvor dejlig hun var i det var så sødt at høre hendes stemme, være hende så nær og føle hendes øjne på sit ansigt.

„Ikke sandt, De lover mig det,“ la hun til.

„Åh nej, lad mig slippe! Jeg kan ikke på forhånd bestemme at være sådan eller sådan mod Dem.“ Tonen var klagende.

Hun gav sig til at overveje hans ord og så hen for sig med en bekymret hovedrysten.

„Jeg har elsket Dem hele mit liv, fra den første tid jeg så Dem, og jeg har lidt i en grad, så De aner det ikke. Giv mig lov til at være, som jeg kan og må.“ Han havde rejst sig op og stod nu foran hende. „Jeg vil intet ondt gjøre Dem,“ – der kom en vemodig klang i stemmen. „Tror De vel det?“

Hun slog øjnene ned; hendes fingre pilled ved kniplingen på hendes overkjole.

„Tror De vel det?“ gjentog han inderligere.

Hun så op på ham og smilte sørgmodigt.

„Nej,“ sa hun og rysted langsomt på hodet. „Men Mejer, Mejer, hvordan skal dette ende!“ hun rejste sig og fo'r hurtigt bortover gulvet.

„Ende! Hvad tænker De på det for? Der får komme, hvad der vil!“ råbte han lidenskabeligt. „Jeg er Deres, De ejer mig, hører De, Constance, De ejer mig!“

Hun holdt hænderne for øjnene og virred med hodet, mens hun betragted ham med forskræmte øjne.

„De må ikke være bange, Constance,“ han talte roligere og gik nærmere til hende. „Ser jeg ud som en røver eller indbrudstyv? Hellere vilde jeg hugge min højre hånd af end strække den ud for at gribe efter Dem, når De ikke frit gav mig lov.“

Hun gav sig til at drive på gulvet, og Mejer kunde se, at det kjæmped i hende.

„De skal lære at være tryk ved mig, Constance – ingen i verden kan være ømmere over Dem end jeg.“ Han rakte hænderne ud imod hende.

Hun stod stille foran ham, tog om begge hans hænder og knuged dem et øjeblik.

„De skal være god, Mejer, bare god,“ sa hun med lav stemme og så ham angstfuld ind i øjnene. Så slap hun hænderne og begyndte atter at gå op og ned.

„Constance, jeg har en bøn til Dem: kald mig Harald, når vi er alene,“ bad han, „åh, gjør det, Constance.“

Hun nikked og blev ved at gå.

„Der kommer nogen.“ Hun gik hen og åbned døren.

„Har Mejer ikke været her?“ spurgte Lorcks stemme fra entréen.

„Han sidder her,“ var svaret. Hun sendte ham over skulderen et blik som sa: Sæt Dem dog. Han følte sig elektrisk berørt; det var jo en godkjendelse af deres hemmelige forståelse.

„Nu, hvad siger du, Mejer, er her ikke nokså beboeligt?“

Lorck var trådt indenfor og så sig veltilfreds om.

De talte lidt om stuerne udmærkede beliggenhed, om den fordel det var at ha formiddagssolen og om andet lignende.

„Så flytter vi altså hjem i aften, Constance,“ sa Lorck, da Mejer var gået. „Du følger vel med ned på hotellet og pakker sagerne sammen?“

„Ja, lad os så komme afsted straks,“ svarte hun.

„Åh nej, vent lidt, her er så hyggeligt,“ han begyndte at lukke dørene op, „her ser jo formelig elegant ud, når der står åbent til alle værelserne.“ Han gned fornøjet hænderne og satte sig, så at han kunde overskue det hele.

„Og så flink som du har været! Kom hen til mig, Constance. Er det ikke dejligt at være hjemme i vort eget nydelige hjem?“

„Jo,“ sa hun åndsfraværende.

Han trykked hende ned på sit knæ, tog fat i hendes hænder og gav sig til sagte at gynge hende op og ned, mens han nynnede: „Ride, ride ranke.“

„Nej, nej – hold op – jeg må ud og tale med pigen.“ Hun kom sig hurtig løs.

Han sad igjen beklemmt om hjertet. Siden hin aften i Lausanne havde han ikke trængt ind på hende med noget kjærtegn. Han havde ventet på, at hun skulde

komme til ham. Han besad jo hendes kærlighed, og det var vel dog den stærkeste bundsforvandt, som gaves. Han og den i fællesskab måtte jo vinde bugt med den smule skade, som hin dumme tilfældighed havde anrettet.

Han havde været som en bejler imod hende fra den dag af, da han fik sandheden at vide. For hendes mindste smil havde han været glad som for det bifald, man høster for sit arbejde. Og hvert et håndtryk, hvert et blik, hver en snedig opfundne situation måtte jo ha fortalt hende, hvorledes han længtes.

Hans sind havde været så alvorligt og så mildt; han havde tydelig mærket, hvorledes hans måde at ta dette på havde gjort ham til et bedre menneske. Det var så velgjørende. Og når Constance var bleven helbredet, vilde hun rørt takke ham, fordi han havde reddet lykken for dem. Så vilde hun komme med sine arme om hans hals og trykke sine læber mod hans, mange gange, og så vilde han svare: jeg vilde lære dig at se, Conny, hvor god min kærlighed var.

Men nu var der hengået fjorten dage, uden at hun havde gjort det ringeste tegn til at nærme sig ham. Efter ankomsten til Kristiania havde han dog troet at mærke gode symptomer. Der var kommet noget melankolsk, frygtsomt jomfrueligt over hende. Hendes stemme havde været så blød og mild, og når hun sad for sig selv, kunde hun se så bevæget, så længselsfuld ud. Han havde tænkt sig at være målet nær.

Nu begyndte modet at svigte ham, thi for et øjeblik siden havde hun siddet på hans knæ, kold og uberørt som en statue. Var da hendes kærlighed forbi? Umuligt! der var jo ikke foregået noget, som kunde retfærdiggjøre en slig forandring. Hun måtte ville eksperimentere med ham, straffe ham, hævne sig på en vis. Han blev bitter imod hende; hun var dog en hård og sfinksagtig kvinde. Måske

skulde hun slet ikke tages på med denne varsomme ømhed, men var en af dem, der trængte til en overmand. Han vilde sætte hårdt imod hårdt; hun skulde få føle hans mishag og kulde, indtil hun kom og tigged om hans kærlighed. Men da skulde hun også få den; da vilde han i fuldt mål la hende nyde den salighed det var at komme tilbage til hans favn.

Constance havde tat tøjet på; hun stod i entréen og kunde ikke bekvemme sig til at lukke på døren og sige til Lorck, at hun var færdig til at gå. Det var jo så topmålt dumt at stå der og kvie sig for at kalde på ham; det var blevet som i ægteskabets første tid; hun likte sig ikke sammen med ham. Hun gav sig noget at bestille foran spejlet, gik så ind i soveværelset og satte sig på kanten af en stol. Hun vilde vente, indtil han kom og så efter hende. Men minutterne gik, og til sidst fik hun den idé, at han var falden i søvn. Det måtte hun undersøge.

Der sad han i samme stol med hodet tilbagelænet, øjnene vidåbne og hænderne foldet helt oppe på brystet. Der var noget stivnet over ansigtet; underlæben var stærkt nedtrukket i begge mundvigerne, og hans mine var barsk og mørk.

Constance for uvilkårlig sammen; det slog hende, at han så gammel og slap ud.

Lorck retted sig op og betragtede Constance med en blanding af behag og vrede. Det sorte, fine stof i hendes kjole med de mange kniplinger og atlaskessløjfer og det fikse, moderne snit klædte hende så godt. På hodet havde hun en blød, sort filthat med en lang, broncefarvet strudsfjær overstykket var af tyk, sort silke med et brus af kniplinger om halsen og nedover brystet. De lange franske handsker af fjærens farve sad glat og stramt om fingrene, og i hånden holdt hun en sort atlaske kniplingsbesat entouscas foret med brungul silke. Lorck tænkte på, hvor dejlig hun så ud, og sukked.

„Skal vi så gå?“ spurgte Constance, stående i døren.

„Ja,“ svarte han kort og rejste sig.

Om aftenen da Constance sad i soveværelset og redte sit hår foran spejlet, gik Lorck op og ned inde i sit modtagelsesværelse med en cigar, som han mod sædvane røgte stærkt af. Han havde hele aftenen ikke henvendt et ord til Constance. Måltidet havde de spist i taushed. Når Constance spurgte om et eller andet eller kom med en bemærkning, havde han svaret med enstavelsesord så trævent som muligt. Så havde Constance rejst sig og var med et kort: „Jeg vil lægge mig,“ gået fra ham.

Denne ligegyldighed opirred Lorck. Han spekulerede på midler til at kue hende. Hjælp ikke hans kulde, måtte han finde på noget andet. Han foresatte sig at forsøge at være hensynsløs. Han vilde gå sin vej på de urimeligste tider, udebli fra måltider, komme hjem midt på natten og svare, at det ikke kom hende ved, når hun spurgte, hvor han havde været, lade, som om hun var ham det ligegyldigste på jorden.

Pludselig stod han stille. Nu lå hun måske allerede og sov i sin seng, og så fik han ingen lejlighed til at vise hende, at han vilde lægge sig uden at sige hende god nat. Han kastede cigaren og skyndte sig ind til hende.

Da han kom ind, var Constance færdig med håret. En lyst til at gå hen og omfavne hende overfaldt ham, men han betvang sig, vendte sig hurtigt bort og begyndte at klæ sig af. Der sad hun på sengekanten og så så bedrøvet og mild ud. Han betragtede hende uafbrudt, mens han trak uret op. Han kunde ikke længer stå imod. Glemte var planerne om tugt og opdragelse. Inden han vidste af det sad han ved siden af hende, la sin arm om hendes liv og trak hende ind til sig.

„Constance,“ hviskede han, „hvorlænge skal dette vare?“

„Hvad for noget?“ mumlede hun med bortvendt hode og forsøgte at stemme sine hænder mod sengekanten.

„Din ukjærlighed, denne fjernhed. Skal vi ikke leve sammen som to mennesker, der elsker hinanden?“

Hun følte det i denne stund klarere end nogen sinde, at hendes kærlighed var død, og at hun burde sige ham det helt ud. Men hun mangled mod. Han havde lagt hendes hode op til sit bryst, så at hendes ansigt var skjult. Havde Lorck kunnet se udtrykket i hendes øjne, vilde han måske ha sluppet hende. Nu tog han hendes viljeløse given sig hen under hans kjærtegn for noget andet end det var.

Men den næste morgen da Lorck var borte, lå Constance på knæ foran sengen og græd på sin hodepude som i sit første ægteskabs tidligste dage.

30

Vinteren var forbi; den havde dette år været mild og kortere end sædvanlig. Man var endnu kun i marts, og dog kjendte man alt et pust af vår i luften.

For at bøde på mangelen af kanefarter og isfornøjelser havde byens selskabelige kredse udfoldet en stor virksomhed, især de sidste par måneder. Man havde spillet privatkomedie, gjort baller og foranstaltet bazartableauer. Til slutning vilde kunstnerforeningen lave et karneval.

Lorcks havde været meget med; selv havde de også git nogle fester.

I vinterens løb havde Lorck prøvet alle midler for at få Constance til at bli den gamle. Han havde forsømt hende, gjort alt, hvad en hensynsløs ægtemand kan finde på af de ting, som ødelægger det daglige samlivs hygge, men forgjæves. Constance havde fra først af mødt hans adfærd med uforstyrrelig ro. Det så ud, som om intet kunde rive hende ud af den

ligeegyldighed, hvori hun sad forskanset. Altid det samme høflige væsen: imødekommende og afvisende på en gang.

Men hemmelig plaged hans opførsel hende; det pinte hende at være i samme værelse med ham, når hver en bevægelse udstrålte hans uvilje, hvert et blik var ladet med uej. Især at sidde til bords med ham! Åh disse stumme måltider — hvor hun hadede dem! Skulde hun by ham mere, fik hun næsten ikke ordene frem. Efterhånden udvikled der sig hos hende en heftig uvilje mod ham, blandet med en trykkende frygtagtighed. Hun ånded op, når han gik ud, og fik hjertebanken af modvilje, når hun hørte ham komme hjem.

Ofte løb hun ud af stuen for at slippe at sidde der, når han kom ind. Undertiden gik der dage hen, hvor han ikke henvendte et ord til hende. Spurgte hun om noget, var det modstræbende, at han gav svar.

Hun begyndte at lide af nervøsitet og hjertebeklemmelse, og til sidst kom der op i hende en oprørske forargelse. Der gik han og behandlede hende som en afhængig slægtning eller som en undergiven, der har forgået sig og til straf skal få føle husherrens unåde. Hun vilde ikke længer finde sig i det, men besluttede at sætte hårdt imod hårdt. Lorck blev først forbauset og til sidst rasende vred. Engang hun havde givet ham et affejende svar, stod han stille foran hende og sa, at hun var en ondskabsfuld kvinde.

„Jeg forstår dig ikke,“ svarte hun koldt.

„Den beregnende kulde, hvormed du driver mig op til en tilstand af sindslidelse!“ udbrød han. „Hvorfor handler du således?“

„Du tar aldeles fejl, du går om i en indbildning,“ hun trak på skuldrene. „Jeg gjør intet af det, du beskylder mig for.“

„Er det da ikke fra dig, at al denne forfærdelige uhygge

kommer? Skulde du virkelig være i uvidenhed herom?“ spurgte han.

„Nej, det er ikke fra mig,“ sa hun kort, „det er dig, som er så tyrannisk.“

Lorck spiled øjnene op. „Tyrannisk?“ gentog han.

„Ved et magtmiddel vil du tvinge mig til at være anderledes, end jeg kan og vil, og så behandler du mig på en måde, som du ikke vilde vove at by nogen anden.“ Hun så udfordrende på ham.

„Men hvorfor er du så ukjærlig, Constance? Forstår du ikke for en lidelse, du derved bereder mig? Det liv, vi fører sammen er ikke, hvad jeg havde tænkt mig,“ sa han bedrøvet.

„Men begriber du da ikke, at det er tåbeligt at ville skjænde sig kærlighed til?“ Hun vendte sig utålmodigt fra ham.

Der kom et udtryk i hans blik som hos et såret dyr; han gik stille ud af stuen.

Disse hendes ord gjorde et dybt indtryk på ham; de blev ved at klinge i hans øren med en skjærende lyd, der gik ham isnende gennem nerverne, som når man skribler på en stentavle med en jernspiger.

Siden da var Lorck hørt op med at eksperimentere. Han tog sin tilflugt til arbejde og kasted sig ind i en utrættelig virksomhed. Foruden sin store praksis var han viceformand i lægeforeningen, redaktør af et medicinsk tidsskrift og tog virksom del i forskellige kommunale gjøremål. Han syntes, det var bedst således, for så fik han ikke så megen tid til at spekulere over sine huslige forhold. Men håbet om at tilbagevinde sin hustrus kærlighed havde han dog ikke tat afsked med. Han kunde trænge det helt ned på bunden af sit sind; men slippe det formåede han ikke. Tiden fik råde, det nyttede jo ikke at ville tvinge sig frem.

Undertiden plagedes han af skinsyge. Tanken om, at Constance kunde foretrække en anden, voldte

ham en utålelig smerte. Når han ude i selskab så hende stå og tale med herrerne og være så fængslende og livlig, var det som et stik af en kniv i hans hjerte. Men han behersked sig altid. Ikke for nogen pris vilde han, at man skulde mærke hans svaghed. Desuden var det jo tåbeligt ikke at kunne tåle, at ens kone talte med en anden. Sådant var også ganske momentant.

Værre var det med Mejer, som var bleven deres intime husven, og hvis selskab øjensynlig var Constance kjært. Om eftermiddagen når konsultationstiden var til ende, traf han meget hyppig Mejer hos Constance, når han kom derind, før han gik i praksis. Beslaglagt som han var af sit arbejde, kunde han så sjældent være tredjemand.

Det blev ham mere og mere utåleligt at vide ham så meget sammen med hende. Han var dog ikke for alvor bange; at hans kone kunde nære, end sige bortgi noget, der lignede kærlighed til en anden mand, kunde umulig trænge ind i hans forestilling. Han trøstede sig også med, at Constance visnok i grunden var en kold natur, som ikke havde megen ømhed at skalte med. Og så var hun jo en hæderlig kvinde; at mistænke hende vilde være en fornærmelse.

Anderledes med Mejer; han kjendte mandfolkene og vidste, hvor langt man kunde tro dem i den slags affærer. Et par gange havde han opdaget et glimt i Mejers øjne, når de fulgte Constance gennem stuerne, eller løftedes ved hendes indtrædelse, som i høj grad havde mishaget ham. Han vilde git sin halve formue for at få ham fjernet i alt fald fra sit hus, men hans frygt for at gjøre sig latterlig, hindred ham fra at foreta sig noget i dette øjemed. Den venskabelige tone, som altid havde hersket mellem ham og Mejer, gjorde det også vanskeligt at slå om.

Mejer var imidlertid så optat af sit forhold til Constance, at han intet mærked til Lorcks sande stemning. Hun havde for længe siden tilstået ham, at hun følte kærlighed for ham, men samtidig erklæret, at hun vilde sætte alt ind på at bekjæmpe den. Hun havde foreholdt ham, at de skulde og kunde være venner, sagt, at hun vilde foragte sig selv, om hun blev en utro hustru, og bønfuldt ham om at være enig med hende i, at det var bedst således. Mejer havde svaret, at det søndersled hans hjerte kun at besidde hendes venskab, men at hendes vilje var hans lov. Han havde også trolig stridt for at holde sig dette efterretteligt. Til sidst var hun bleven tryk ved ham, og da gav hun sig hen i forholdet med en overstrømmende fortrolighed. Det gjorde ham så rig og lykkelig, at det foreløbig blev ham en let sag at holde styr på sig selv. Der var en art tilbedelse i hans elskov, for det var ham en fest blot at sidde ved hendes side, høre hendes stemme og veksle ord med hende, var det end de alleralmindeligste. Og alle disse små beviser på gunst og udmærkelse, som en kvinde ganske uformærket kan drysse ud over den mand, som er hendes hjertes yndling henrykked ham således, at der var tider, hvor han syntes, han aldrig vilde begjære mere. Hun fyldte ham ganske; fra dag til dag leved han i det, han havde vundet i samvær med hende, og af visheden om snart at skulle gjense hende. Livet var blevet nyt for ham; det var herligt at være hos hende, og at arbejde tyktes ham at spare op på glæden. Undertiden kunde der jo rigtig nok komme op i ham en bitter græmmelse over, at den kvinde, han ene i verden brød sig om, var en anden mands hustru. Et par gange havde han også git denne stemning luft til Constance. Men hun behøved blot at se bedende på ham og minde ham om deres aftale for at få ham til at høre op.

Engang havde han bebrejdet hende, at hun var slig; han forstod hende ikke. Hun elsked jo ikke Lorck men ham; hvorfor fik han så ikke hendes kærlighed? Hvad var det hun stilled sin samvittighed tilfreds med? Utroskaben stak jo deri, at hun havde tat sit hjerte fra Lorck og bar elskov til en anden. Da havde Constance siddet og rokket frem og tilbage med en våndefuld mine og en sagte klagelyd og til sidst svaret med lav stemme, at der var forskjel på utroskab og ægteskabsbrud. Og så havde Mejer gjentat, hvad han ofte før havde sagt, at den kærlighed, hun ikke gav ham frit og angerløst, vilde han end ikke ta imod.

Men den dag havde der været noget over hende, som gjorde, at han forlod hende med forvisningen om, at timen, da hun vilde synke i hans arme og sige: jeg er din, ikke var fjern.

Det var dagen før karnevalet; Lorck havde modstræbende tegnet sig og sin kone; han havde venner i festkomiteen, som så at sige tvang ham til det.

Constance sad inde i spisestuen og syed på karnevalsdragten. Hun havde hjulpet til hele dagen, for hun kunde så godt like at arbejde sammen med den takkelige Emma sypige, der var så flink og opfindsom. Det var en tyveårig blondine med småkruset hår, opsat i nakken i en svær fletteknude, friske, røde kinder og blå øjne af en dyb og fugtig glans. Hendes figur kunde man ikke la være at beundre; det var ryggen især; den var strak og kraftig, men dog så fintliniet; midien var trillende rund og brystet så smukt hvælv.

Constance så på uhret; hun ventede Mejer; Lorck var ude i praksis og kunde først komme hjem henad titiden; han havde mange syge i denne tid.

„Ja, så er det bare at sy knapperne i og fæste remmerne til bøttet,“ sa Constance, idet hun satte nål og fingerbøl fra sig og løste af sig det store forklæde, hun

havde siddet med. „Nu kan jeg gjerne gå min vej, ikke sandt, Emma?“

„Jo, det kan fruén så godt,“ svarte Emma med et beskedent smil.

Constance hørte det gå i dagligstuen og keg ind gennem den halvåbne dør.

„God aften, Mejer!“ råbte hun. „Kom her, skal De få se!“

Straks efter stod han ved siden af hende.

„Her er skjørtet,“ sa hun, „rød silke med guldborder, strømperne er lidt for lyse, jeg kunde ikke få den rigtige farve – og skoene, se hvor lækre med gule små spænder. Og er ikke forklædet nydeligt? den lille lomme er så fiks. Melkebøttet der skal jeg bære på ryggen, se på remmerne, de lugter af russelær, og hodetøjet er så klædeligt“ – hun satte det på og tog det straks af igjen. „Lad mig få låne livet et øjeblik, – men Gud, Emma, De sætter jo knapperne i ryggen!“ Constance lo. Emma sad med et ansigt så rødt som det var dyppet i blod og pilled ved knapperne med dirrende fingre. Constance kunde ikke begribe, hvad der gik af hende. Hun tog livet og viste det til Mejer, der bøjed sig ned for at ta op den ene sko, som han havde tabt på gulvet. Constance studset et øjeblik; hun havde fornemmelsen af noget, hun vidste ikke hvad.

Rutsch, ratsch ... det var Emma som vælted sykurven med snellerne på gulvet; Constance og Mejer fo'r i vejret. Emma lå alt på knæ og samlede dem op igjen.

„Kjender De Emma sypige?“ spurgte Constance, da de sad i dagligstuen.

„Hvor falder De på det?“

„Hun var så underlig – så De ikke, hvor rød hun blev?“

„Jeg har seet hende sidde og syet par gange hos min mor, tror jeg nok,“ sa Mejer efter et øjeblik betænkning.

„Det må jeg sige er blufærdigt! men hun er nu også virkelig en sød

liden pige,“ henkasted Constance. „Hvad skal De ha på i morgen?“

„Domino.“

„Men så kjender jeg Dem jo ikke fra de andre.“

„Det gjør jo heller intet; jeg kjender jo Dem. Er det Lorck, som kommer?“ Mejer lytted.

„Nej, det er Emma sypige, som går,“ svarte Constance, idet hun rejste sig og gik ind i spisestuen. Mejer fulgte efter. Constance la maskeradedragten ned i en stor, aflang kurv Han stod og iagttog, hvorledes hun strøg og glatted på stykkerne og la folderne til rette, og de bløde bevægelser af hendes hænder, hendes skikkelses dvælende holdning virked på ham med et magnetisk behag.

„Vil De gjøre mig en stor glæde?“ spurgte han, da hun stod i begreb med at dække kurven til.

„Nu?“ Hun vendte sig raskt om.

„Tag dragten på og lad mig se Dem i den.“

Hun smilte og syntes at betænke sig.

„Å gjør det, Constance,“ bad han. „Jeg vilde det så forførdelig gjerne.“

„Ja, så gå med Dem da!“ råbte hun overgivent. „Jeg kan jo ikke gjøre det, mens De står der og henger over mig.“

Han takked hende med et lykkeligt nik og gik ind i hendes værelse.

Efter en stunds forløb kom hun fuldt klædt, med masken i hånden. Hun så godt ud; hvert mindste stykke fremhæved hendes skikkelses skjønhed, lige fra de smale parisersko, der viste anklernes smukke form, til den mangerede perlesnor om hendes blottede hals. Den kortskjødde trøje med de bitte små pufærmer sad stramt og glat om hendes midie; det svære blanke hår hang opløst over ryg og skuldre, og hodetøjets røde og gyldne båndender stod prægtig sammen med dets mørke farve.

Mejer blev betagen stående med tilbagebøjet hode som i forbauselse.

Constance følte sig en smule forlegen ved den uvante situation.

„Melkebøttet er det sødeste af alt,“ sa hun og vendte ryggen til, for at han skulde se på det.

„Det er nydeligt alt sammen. Nydeligt,“ gjentog han langsomt. „Hvor De dog er forvandlet; tænke sig, at De kunde komme til se sådan ud.“

„Hvordan?“ spurgte hun.

„Som et æventyr, en landsbyroman med forklædte prinsesser i – åh snak, det er vrøvl! De er meget dejligere end som så.“

„De snakker,“ sa Constance og lo med rødmende kinder, „men se nu!“

Hun satte den sorte silkemaske på og trådte hen foran spejlet.

„Hvad vil De med den sorte tingest!“ Han gik tæt hen til hende, greb med begge hænder om gummihæmperne, der sad rundt ørerne, og tog masken bort.

„Au!“ skreg Constance, „er De gal, Mejer?“

„Rev jeg Dem i håret? Om forladelse, gjorde det virkelig så ondt?“ han så fortvilet ud.

„De skulde bare kjende det, De,“ klynked hun.

Han strøg håret tilbake langs med øret og klapped det sagte.

Hun tog sig op til stedet, hvor han havde revet, og kom derved til at røre ved hans fingre. Han greb hånden og la den over sine øjne; så bed han med læberne i den.

Constance stod foran ham med nedslagne øjne. Hun hang med hodet som en såret fugl, og ansigtet blev blegt. Hun så frygtsomt op på ham og mødte et blik fuldt af den usigeligste, smertefuldeste ømhed.

Der kom et ryk gjennom hendes legeme, som vilde hun gå bagover, men i neste nu gav hun efter for en uimodståelig trang. Hun slog armene om hans hals og la sig ind til ham.

Det svimled for ham. Han greb om hende med begge arme, knuged hende mod sit bryst og bored ansigtet ned i hendes hals med et langt suk som af forløsning og lettelse.

Hun blev straks forskrækket over hans heftighed og vilde gjøre sig løs.

„Et øjeblik, kun et øjeblik,“ hvisked han og holdt hende fast. „Se så,“ sa han derpå og lod sine arme langsomt glide nedover, indtil han fik fat i hendes hænder.

„Dejligste, sødeste,“ hvisked han.

„Nej, nej, De må ikke,“ råbte Constance angst og løb ud af stuen.

Mejer gled ned på en stol og dækked for sit ansigt.

Han følte hendes faste, fine legeme i sine arme, kjendte duften af hendes bløde hals, og det varme tryk af hendes læber brændte på hans kind. Han sad som en beruset, der svælger i den nydelse, hans tilstand gir ham.

En dør, som blev åbnet, bragte ham til at løfte hodet. Det var Constance i sin hverdagsdragt. Der gik en slags gysen igjennem hende, og hun stod stille i nogle sekunder. Det var det henrykte udtryk på Mejers ansigt, som bevirked det. Hun kunde ligesom ikke se, at det var ham i det samme. Hun satte sig og tog sit arbejde.

„Er De misfornøjet med mig, Constance? De ser så bedrøvet ud?“ hans stemme var så øm.

„Ikke egentlig bedrøvet,“ sa hun grundende. „Jeg kunde ikke hjælpe det, jeg“ la hun straks efter til i en tone, som om hun forsvared sig.

Han rejste sig og gik hen til hende. Han vilde endelig se hendes ansigt, men hun bøjed sig dybt over hækletøjet; så la han sig på knæ og strakte hodet ind imod hende for at fange hendes blik. Hun lod hænderne synke og vendte ansigtet bort.

„Du har gjort mig så meget godt, Constance, så ubeskrivelig meget godt, lad det ikke forskrække dig. Det kjærtegn, du gav mig, faldt

som en himlens dug hen over mig. Du må sige du til mig. Du må sige du til mig,“ gjentog han.

Hun nikked.

„Jeg har fortjent, at du har en smule tillid til mig, ikke sandt, Constance?“ sa han sagte.

Hun nikked igjen med et svagt smil.

Han la sit hode på hendes knæ og sukked. Hun strøg sin hånd kjærtegnende gennem hans hår mange gange. Han lukked øjnene og lod sit ansigt glide ned i hendes skjød.

„Nu må du gå, Harald,“ sa hun om lidt, „ja, for jeg synes ikke, du skal bli her i aften.“

„Som du vil,“ sagde han, men rørte sig ikke.

„Nu må du gå,“ gjentog hun.

Han bedækked hendes hænder med kys og rejste sig endelig.

„Så husker du nok de danse, du har lovet mig,“ sa han.

„Den første og den sidste,“ svarte hun med et smil.

„Du skulde danse hver eneste dans med mig, kan du ikke sige nej til de andre?“

Hun rystede på hodet.

„Det går ikke an,“ svarte hun.

„Men havde du lyst, Constance?“

„Naturligvis, hvad skulde jeg ellers ha lyst til?“

Han trykked et sidste kys på hendes hånd og gik.

31

„Nu skal du love mig ikke at føjte for meget med Mejer i morgen, Constance,“ sa Lorck om aftenen, da Constance havde læst op af „Aftenposten“ om arrangementet ved karnevalet.

Constance blev rød. „Hvorfor siger du det?“ spurgte hun.

„Fordi jeg ønsker, du skal være forsigtig.“

„Har du nogen speciel grund til at påminde mig derom?“

„Ja. Du er meget mere sammen med Mejer, end det går an, hvis du vil beholde dit rygte i fred.“

„Dette er et ganske nyt påfund,“ sa hun.

„Du tar fejl, min ven. Jeg har længe misbilliget den karakter, dit forhold til Mejer har fået; ikke for min skyld, men for din egen.“

Hun trak på skuldrene.

„Og i aften synes det mig netop, anledningen til at sige det var god,“ blev han lidt efter ved.

„Hvorfor netop i aften?“

„Fordi jeg tænker på karnevalet og ønsker at advare dig.“

Folk taler om dig og Mejer på en måde, der ikke er mig behagelig.“

„Folk! Hvad kommer folk os ved?“

„Men dit rygte kommer både mig og dig ved.“ Han gik langsomt op og ned ad gulvet. Hun sad med hånden under kinden og stirred i avisen.

„Hvem er det, som kan komme til dig med sligt?“ spurgte hun.

„En, som vil os begge vel. Jeg kan for resten gjerne sige det, det var Hansen.“

„Ja, jeg tænkte det, det ligner hans fruentimmeragtighed.“

„Det var rigtigt af ham; jeg ville gjort akkurat det samme i hans sted,“ sa Lorck tørt.

„Gået og talt ilde til din ven om din vens hustru?“

Lorck gjorde en utålmodig hodebevægelse. „Der er slet ikke tale om noget sådant. Han gav mig i al venskabelighed et vink, for at jeg skulde søge at stoppe, hvad han troed var til skade for dig.“

„Men nu kan det ikke stoppes,“ sa Constance.

Lorck standsed brat. „Hvad mener du med det?“

„Jeg mener, at Mejers selskab morer og underholder mig, og at jeg ikke af hensyn til folk eller folkesnak agter at berøve mig det.“

Han stod stille foran hende. „Du glemmer, at der også er mig,“ sa han lidt barsk.

„Er det din mening at forby mig at omgås Mejer?“

„Oprigtig talt, det så jeg helst; men jeg forlanger blot, at du skal

ta de hensyn, som du ikke kan overse ustraffet.“

„Og hvori skal disse hensyn bestå?“

„Du må selv kunne finde grænserne; du er ikke så uerfaren, at jeg behøver at belære dig derom.“

Der blev en pause. Så satte Lorck sig ved siden af hende, tog hendes hånd og talte i en venlig, alvorlig tone.

„Du véd, Constance, at jeg intet højere ønske har end at se dig glad og lykkelig. Intet er mig fjernere end at ville pålægge dig nogen tvang eller at plage dig. Véd du ikke det?“

„Det har jeg jo aldrig klaget over,“ svarte hun kort.

„Jeg er ikke skinsyg, Constance, *vil* ikke være det, dertil kjender jeg dig for godt. Men andre dømmer anderledes.“

„Sladder og snak kan ingen hytte sig for — det bør man ikke bry sig om.“ Hun trak hånden til sig.

„Sådan gjør du altid, Constance; planmæssig undviger du enhver samtale med mig. Den fjernhed, der hersker imellem os, piner mig mere end alt andet.“

Hun støtted albuen på bordet og betragted sin højre hånds negle, som hun holdt lige hen til sine øjne.

„Der er ingen fortrolighed mellem os,“ vedblev Lorck sørgmodigt, „ingen glæde i forholdet, du har aldrig noget at dele med mig, vi går hver vor vej.“

„Det sa jeg dig jo dengang i Lausanne, at med glæden var det forbi, i alt fald for min del,“ svarte hun roligt, uden at flytte øjnene fra sine negle.

Der kom et smerteligt udtryk på hans ansigt.

„Du må ikke være så hård, Constance, jeg går og længes efter dig,“ bad han indtrængende.

„Jeg kan ikke gjøre for det,“ svarte hun mørk, „hvad der er så, det er.“

Han følte pludselig et raseri mod hende. Hvor var hun dog elendig

hjørteløs og hævnjerrig. Al hans ømhed og kærlighed slang hun fra sig, trådte den i skarnet, skred hen der over med kolde miner og smilende læber. Hans trofasthed ringeagted hun; hun så den ikke; hans møje og ærlige stræben for at vinde hende var spildt. Hendes venskab for Mejer, hele hendes leven og væren var en eneste fortsat forhånelse mod ham, han, der gik og elsked hende.

„Din opførsel er oprørende!“ sa han næsten skrigende. „Hvis Du ikke kan tøjle dit onde sind, så er det bedre du tar livet af dig.“

Med et kort ryk i nakken kasted hun hodet tilbage, og så på ham med et sky og forskræmt blik. Der kom ingen lyd, men alligevel var det Lorck, som om hun gav et skrig.

Hun rejste sig op og gik mod døren. På tærskelen blev hun stående og vendte hodet om imod ham. Der lå et iskoldt smil over hendes læber, og øjnene stak så besynderligt. „Jeg kunde jo løbe bort med en elsker i stedet for at dræbe mig; det var også en udvej.“ Hun talte langsomt og roligt.

Det var Lorck, som om han blev rammet bag fra af et hug. Blodet fo'r op i hodet på ham, og åren i panden svulmed. Det vared lidt, før han fik mælet op.

„Du taler afsindigt,“ sa han. „Sæt dig ned og kom til ro; du kan ikke lægge dig i den sindstilstand.“ Han gik et skridt hen imod hende.

Hun gled lydløst over tærskelen og lukked døren efter sig.

Lorck blev længe siddende, et bytte for mangeartede, modstridende følelser. Hvad skulle han dog gjøre? Forsøge at vække hendes skinsyge? Hvem skulle han bruge til øjemedet? Kanske der kunde tilby sig noget på karnevalet i morgen. Uf nej, han orked det ikke, han var for træt af alt sligt. Og desuden — hun vilde sandsynligvis ikke lægge mærke til det engang.

Så vandred hans tanker tilbage til gamle dage, den gang han havde

Kristine, hun, som havde lagt en grænseløs, ydmyg, althengivende kærlighed for hans fod, som var kommen og gået på hans mindste vink og havde tat alt som en nåde af hans hånd. Der havde dog været skjønhed og glæde i forholdet til hende. En sådan kærlighed var dog en skat i en mands liv, og kanske var det en lov, at den blev ikke to gange det samme menneske til del. Han havde kastet den fra sig for at vinde Constance, denne kolde, ukjærlige kvinde, som ingen evne havde til at vurdere, hvad han gav hende. Det var altså blevet hans lod; han gik omkring som en hjemløs mand; forsmået af hende, den eneste han brød sig om, den han havde bundet sit liv og sin fremtid til. Så tænkte han på, hvad Kristine måtte ha lidt, og blev så sår om hjertet derved. Den arme, arme pige; på sine knæ kunde han ha bedt hende om tilgivelse; hvis han nogen sinde traf hende, vilde han gjøre det. Han spurgte sig selv, om han kunde tænke sig muligheden af at ønske alt gjort om igjen, med Kristine til elskerinde, hun bundet, han fri ... Men nej, der havde jo ikke været sand tilfredsstillelse i det; han var gået omkring som en vildsom mand. Men hvis han nu havde ægtet Kristine — hun havde dog havt betingelsen for at forstå hans fortid, hendes egen var jo af samme art, og ligelighed på dette punkt var vistnok af stor betydning; hun vidste, hvad alt det var værd, og kunde skjelne mellem virkelig kærlighed og en blot og bar sanselig forbindelse. Det var det, Constance fattedes evne til, og det var blit en ulykke for dem begge. Men nej, nej, ægtet Kristine, en pige, der intet andet havde at by ham end sin kærlighed, en pige, der i ingen henseende var hans jevnbyrdige! Og nu især, da han havde været elsket af Constance, — det var det højeste, livet kunde by ham, og det var hans forbandelse, at han aldrig kunde glemme den lykke, hendes

kjærlighed havde skjænket ham ... Og nu skulde han ha tabt den ... tabt den — han stønede højt — umuligt! — det *kunde* ikke være ...

Constance lå forlængst i sin seng; hun jog indtrykket af optrinet mellem hende og Lorck fra sig og lukket øjnene. Hun tænkte på det øjeblik, Mejer havde trykket hende til sit bryst, og hun følte hans læber dybt nede på sin hals. Hun levede det om og om igjen, og hver gang var det, som om hun løftedes på en bølge, mistede pusten og blev borte i svimmelhed. Til sidst faldt hun i søvn og drømte, at hun og Mejer vandred sammen i en dejlig have tæt omslyngede, og at hun kjendte hans kys og varme ånde på sit kind.

Da Lorck klokken tre om natten gik til sengs, sov hun trygt og fast. Han var stille og varsom for ikke at vække hende.

Den næste dag lod Constance, som om intet var forefaldet, og Lorck, der angred sine voldsomme ord, modtog stiltiende det således budte forlig.

I vognen på vejen til karnevalet spurgte Lorck Constance, om hun vilde gi ham første dans, og fik så at vide, at hun havde lovet Mejer den. Han bed sin skuffelse i sig og lod som ingen ting.

Constance dansede hver eneste dans. Lorck forsøgte at holde øje med hende, men kunde alligevel ikke kontrollere hvem hendes kavallerer var. Han så hende hvirvle afsted med en spansk grande, en neapolitansk fiskergut og en kobberrød indianer. Så var det med nogle sorte dominoer. I en af dem vidste han, at Mejer stak. Han kjedede og ærgrede sig og ventede længselsfuldt på, at det skulde være forbi. Endelig kom demaskeringen, og souperen begyndte. Der var rettet an på små borde i en række grotter og løvhytter, der løb på begge sider af den som assyriske slotshal dekorerede dansesal, skilt fra denne ved forhæng af persiske tæpper. Lorck skyldede masser af

champagne i sig for at komme i stemning, men forgjæves. De spiste sammen med Mejer og Hansens. Marie var spansk fiskerpige. Leende og blussende af glæde og champagne engagerede hun Lorck til første dans efter bordet. Han stødte sit glas mod hendes og takkede smilende, men hemmeligt var han rasende, for denne dans havde han været bestemt på at ville danse med Constance.

„Så engagerer jeg Dem, Constance, det går altså op i op,“ sa Hansen og hævede sit glas for at drikke med hende.

„Tak, jeg er optat,“ svarte hun. „Der kommer min kavaller.“

Hun pegte på en skorstensfejer, der bukkede for hende og førte hende bort.

„Men har De ikke en anden dans?“ råbte Hansen efter hende.

Hun så på sin balliste. „Næste francaise,“ svarte hun.

Han takkede og slog ud med hånden. Constance blev borte i vrimmelen.

Hun var i en oprømt stemning, og hun tænkte med fryd på at Mejer skulde se, hvor feteret hun var, og samtidig vide, at der var ingen uden ham, hun brød sig om.

Men Mejer led alle skinsygens kvaler. Det var ham en tortur at se Constance danse afsted munter og smilende i disse mandfolks arme; han bestilte ikke andet end at følge hende som hendes skygge.

Skorstensfejeren var en af byens mest bekendte balløver. Constance havde hyppig truffet sammen med ham den sidste vinter. Det var en vals, de dansede. Han holdt hende så tæt op til sig, at hun knapt kunde puste, og hviskede forelskede ord i hendes øre, som hun hverken ændrede eller hørte. Han tog hendes taushed for opmuntring og pludselig bøjed han sig ned og kyssede hende lynsnart på skulderen.

„Fy skam Dem,“ råbte Constance, „hvor kan De vove! Hold op, jeg vil ikke mere.“

Han blev ved at danse. „Er De virkelig så streng, frue,“ hvisked han. „Det duer ikke, dydig og dejlig på en gang, det er umuligt.“

„Slip mig, hører De, jeg vil ikke danse med Dem!“ sa hun vred og stred imod.

Han førte hende til en sofa, bukked og forlod hende.

I samme øjeblik stod Mejer ved hendes side.

„Å, er du der, Gud ske lov!“ sa Constance glad, „den uforskammede fyr, du skulde bare vide, hvor nærgående han var.“

„Du så dog ud til at befinde dig særdeles vel sammen med ham. Hvorfor holdt I op at danse?“

Hun stirred på ham, forbauset over hans stemme og mine.

„Snak,“ svarte hun. „Hvor skal jeg få et glas selters fra?“

„Jeg skal hente din kavaller, for at han kan skaffe dig det.“

„Nej, men Harald da!“

„En dame, der lar sig kysse på halsen af fremmede herrer, klær det ilde at lade indigneret.“

Constance rejste sig og gik over gulvet.

Mejer fulgte efter. „Hvor vil du hen?“ spurgte han.

„Opsøge min mand for at ta hjem,“ svarte hun kort og skyndte sig afsted.

„Tag min arm,“ bad han.

„Nej, jeg vil ikke.“

„Er du vred, Constance?“

„Jeg vil hjem,“ sa hun afvisende.

„Constance, giv mig din arm, jeg må tale med dig.“ Hans tone var bønlig.

„For at du kan fornærme mig mere?“ Hendes stemme dirred i gråd.

„Tilgiv mig, jeg er gal, vanvittig; tag min arm, hører du!“

„Nej, jeg vil ikke,“ svarte hun trodsigt og blev ved at gå.

„Ikke? godt, så går jeg, og Du ser mig aldrig mere.“ Han gjorde højre om.

Hun ilede efter ham og stak sin arm i hans. Han førte hende op på galleriet, som var inddelt i små terrasseformige aflukker, der

skulde forestille hængende haver. I det fjerneste tog de plads på en løjbænk. De var temmelig alene; dansen gik for sig der nede, og de gamle damer, som sad oven på og så på, havde valgt de steder, der gav den bedste udsigt.

„Vær ikke sint, Constance, jeg var rent forstyrret,“ begyndte Mejer, „jeg har havt det så ondt i hele aften, for jeg kan ikke tåle at se dig fare afsted med disse væmmelige karle — deres blotte berørelse er en besudling.“

„Så danser jeg ikke før sidste dans med dig,“ svarte hun og trykked sagte hans hånd.

„Tak, du elskede,“ hvisked han.

„For når du går og græmmer dig over det, har jeg ingen fornøjelse af det — det forstår du jo nok,“ vedblev hun.

„Hvor er du sød og god, Constance.“ Han trykked sit ansigt mod hendes skulder.

„Det er, fordi du er mig så kjær,“ sa hun alvorligt og smøg sig ind til ham.

Der kom nogen. De fo'r fra hinanden; det var en opvarter. Constance bad om seltersvand, som de kort efter fik.

De blev siddende deroppe; den ene dans klappedes af efter den anden, uden at de la mærke til det.

„Skynd dig, lad os gå ned,“ sa Constance pludselig ængstelig og greb om Mejers arm. „Der går Lorck og søger efter mig.“

„Hvor?“ spurgte han.

Hun pegte på det modsatte galleri, og de skyndte sig ned, inden Lorck havde fået øje på dem.

Der blev spillet op til sidste dans, som Constance og Mejer dansed sammen.

Inden de skiltes, spurgte Mejer om, når de skulde sees.

„Kom så snart du kan, Harald,“ hvisked hun.

På vejen hjem vilde Lorck vide, hvor Constance var bleven af; han havde søgt efter hende allevegne.

Hun svarte, at hun havde været træt og siddet stille en stund.

„Hvor henne?“ spurgte han.

„Oppe på galleriet.“

„Din opførsel har været under al kritik. Hansen, som du havde lovet frafransen, gik og spurgte efter dig, men jeg var naturligvis den, som mindst af alle kunde gi oplysning om dig. Hvad bestilte du deroppe?“

„Drak selters.“

„Hvem var din kavaller?“

„Mejer,“ sa hun kort og trodsigt.

Han løftet en knyttet hånd imod hende. Hun veg til side og trykkede sig tæt ind i vognens hjørne.

„Tøjte,“ sa han og mumlede en ed mellem tænderne. Så lod han hånden synke og satte sig hårdt tilbage.

32

Der var gået en månedstid. Forholdet mellem Constance og Mejer var ikke trådt ind i nogen ny fase. Dagen efter karnevalet, da han var kommen derop, havde hun været forvirret og tilbageholdende og søgt at klare situationen ved at tale ustanseligt om alt og ingen ting. Så var Lorck trådt ind, og da han mod sædvane så ud til at ville slå sig til ro i dagligstuen, havde Mejer fortrukket.

Og på lignende vis var det gået ham bestandig siden. En uheldig stjerne syntes at hvile over hans besøg. Enten var der nogen, når han kom, eller Constance var ude, eller Lorck var til stede. Et hemmeligt håndtryk, et talende blik, en arm om hendes liv et kort sekund, stjålet ved tilfældets hjælp, var alt, hvad der var foregået mellem dem.

Mejer gik i en tilstand af lidelse og spænding. Hver dag var han vis på, at noget måtte ske, og stadig væk skeed der intet. Han ventede et brev fra hende; hun risikerede jo intet ved at skrive, mens han derimod ikke turde vove det.

Hun måtte jo dog ha noget at sige ham, et møde at foreslå, en aftale at træffe. Nu siden hun havde hvilet i hans arme og

besvaret hans kys, var der ikke længer nogen skranke imellem dem. Deres gjensidige kærlighed gav dem en uendelig, uklanderlig ret. Hvorfor talte hun så ikke? At leve fort uden klarhed over de ydre former for et så intimt forhold, var utåleligt. Og så led han under det, at Constance kunde ta sagen så roligt, kunde være snaksom og smilende som ellers, kunde se ud, som om det hele kun flygtigt angik hende. Han befandt sig i en stadig nervøs ophidselse, fo'r i vejret ved den mindste uventede lyd, kunde pludselig skifte farve, tabte appetitten og havde søvnløse nætter.

Det var en af de sidste dage i april. Mejer var færdig med sine eftermiddagstimer og stod nu i sin dagligstue foran vinduet med tommelfingrene stukket ind i vestens armhuler.

Det bankede på døren.

„Kom ind!“ råbte han uden at vende sig.

En ung blond pige med sort vârsjakke og grå filthat, besat med blå fløjelspynt, kom frygtsomt over tærskelen. Hun bøjed overkroppen en smule fremover, som når man skal over en grøft og er bange for at falde, og så sig om i stuen med et hurtigt blik. Så lukkede hun døren med en tryk og glad mine som efter en overstået fare.

„De kan lægge vasken ind på sengen,“ sa Mejer fremdeles uden at vende sig.

Hun holdt hånden for munden for at tvinge latteren tilbage og gik på tåspidserne, med et ansigt hvori hvert træk sitrede i tilbagetrængt lystighed, hen til Mejer, stak sin hånd under hans arm, drejede sig med en lynsnar bevægelse ind til ham og kyssede ham midt på munden, idet hun brød ud i en overgiven latter.

„Hvad for noget! er det dig, Emma? jeg troede, det var vaskerkonen, som jeg venter på.“ Der var et halvt overrasket, halvt misfornøjet tonefald i stemmen.

Hun lo ikke mere. „Kommer jeg ubelejligt?“ spurgte hun og så frygtsomt forskende på ham.

„Oprigtig talt, jeg skal ud.“

„Men du har da vel ikke sligt forfærdeligt hastværk, vel?“ hun la bønligt sit ansigt til hans kind.

„Jeg troed, du sad ude i disse dage?“

„Det gjør jeg også. Ja, det vil sige, jeg skulde været hos fru Lorck, men så tog jeg mig fri for at komme ned til dig. Jeg længtes så rasende efter dig,“ vedblev hun indsmigrende, „det er jo næsten en uge siden jeg var her. Jeg tar tøjet af, kan jeg ikke?“ Hun la hodet på skjæve og så bedende på ham.

„Jeg har virkelig ikke megen tid at rutte med,“ – han trak op sit uhr.

„Hvorfor er du ikke glad for, jeg kommer? Det er stygt af dig. Et kys vil du da vel i det mindste gi mig?“ Hun omfavned ham heftigt og kyssed ham utallige gange.

„Så, så, så,“ mumled han.

Men hun knuged sig stedse inderligere ind til ham; så slog han armene om hende og gjengjældte hendes kjærtegn.

„Tog du nøglen af entrédøren?“

Hun holdt den smilende op for ham.

En timestid senere stod Mejer i skjortærmer ved vinduet og børsted sit hår og sin knobelsbart med et spejl i hånden. Han betragted sig omhyggeligt, vendte og drejed ansigtet, kasted hodet tilbage og til siden, undersøgte sine tænder og gjorde til sidst en grimace til sig selv. Derpå pudsed han sine negle og åbned begge vinduerne. De vendte mod vest; eftermiddagssolen stod og stegte ind, og luften var tung og beklumret. Han skar spidsen af en cigar og faldt så pludselig i tanker ved vinduet med blikket på en guldregn og nogle syrintræer, der stod foran gjenbohuset i en liden indhegning, myldrende fulde af bristefærdige knopper. Han husked så tydeligt, hvor bare og nøgne de grene havde været, da Emma var

fulgt op med ham første gang, nej, ikke første, for det havde været sent om aftenen, men den næste, da hun var kommen ved firetiden.

Kort efter slentred han opover Pilestrædet. Han vilde til Constance. Nu måtte Lorck være ude i praksis, og så skulde han tvinge hende til en ordentlig samtale.

Der kom en sporvogn forbi; han tænkte et øjeblik på at stige op, men fandt det bedre at gå for at få tid til at ordne sine tanker og forberede sig på, hvad han vilde sige. Men det lykkedes ikke; han kom aldrig længer end til, at han stod foran hende og fik fat i hendes hånd. Så begyndte hjertet at banke og blodet at suse ham for ørene, og så gjorde han det hele om igjen.

Lorcks havde lejet et landsted for sommeren ude på Ladegårdsøen. Da vejret var så smukt og mildt, havde de tænkt at være utflyttet allerede til første maj. Constance vilde ta derud lidt i forvejen for at hænge op gardiner og undersøge, hvad ejeren, en grosserer, som lå i udlandet med familie, havde efterladt af møbler og husgeråd, og for at gi gartneren anvisning på, hvad der skulde gjøres med haven.

Constance havde brugt dagen til at ordne de sager, hun og Hanne stuepige skulde ha med sig. De havde fået færdigpakket to store kasser med dækketøj og sengelinned; ind imellem havde de stuvet ned en del vinflasker, og øverst lå de nystrøgne gardiner. Nu var hun gået ind i soveværelset for at gjøre den lille håndvadsæk med rejsetoilettet i stand. De skulde bli derude et par dage, og de skulde ta afsted med toget den næste morgen klokken 9. Hele eftermiddagen havde hun tænkt, at Mejer vilde komme, og samtidig med en hemmelig gysen næsten ønsket det modsatte. Nu, da tiden var gået uden at bringe ham, blev hun utålmodig og kunde ikke begribe, hvorfor han udeblev. Var han

kjølnet i sine følelser for hende? Ak nej! Hun havde følt elskovens feber i hvert hans åndedræt, i hvert eneste blik siden hin aften på karnevalet. Det var da, at han havde tat hende i besiddelse. Hun vidste, at hun var hans; det var denne dumme, underlige frygtagtighed, som havde bestemt hendes væsen og adfærd i mellemtiden. Denne skræk for at være en utro hustru, som sad hende så fast i blodet ... Ægteskabsbrud ... Hor. — Uf, hvad ville hun dog ta slige stygge ord i sin mund for! Der var andre betegnelser, som passed på dette. „En kvinde tilhører kun den mand, hun elsker,“ stod der hos fru Gyllembourg. Og selvom ... Sæt nu, at Lorck var bleven forelsket i en anden, som var villig. Vilde han kanske ha betænkt sig? Ikke et sekund heller, — ikke han, ikke nogen af alle de ægtemænd, hun kjendte. Hvorfor skulde da en kvinde ha alle disse skrupler? Lige for lige, det var livets eneste gyldige princip.

Men der var da også noget andet, som haged sig fast i hende. I disse uger siden karnevalet havde Lorck været så besynderlig rørende. Da han om morgenen efter ballet havde bedt hende glemme hans hæsle udbrud i vognen om aftenen, havde han seet så hjertebedrøvet ud. Da hun svarte, at hun slet ikke tænkte på det mere, tog han hendes hode mellem sine hænder, kyssed hende på håret og sa: „Constance, min egen Constance, vogt dig for at gjøre dig selv skade.“ Hans stemme havde havt en klang, som hun havde så vanskelig for at få ud af sit øre. Og siden mange gange havde han siddet og betragtet hende med et blik, som det gik hende til hjertet at mindes. Det var så ømt, så smerteligt, så tålmodigt. Når hun mødte hans øjne i sådanne øjeblikke, stak det i hende, og hun syntes, hun følte anger.

Men hvad kunde det nytte at angre. Hun kunde jo ikke gjøre

for, at hendes kjærlighed var blit borte for hende. Det, som var skeet, måtte så være, og det, hun havde gjort, kunde hun ikke ladt være, ikke for sit livs frelses skyld. Hvorledes havde hun ikke stridt imod, hvor langsomt var det ikke gået. Hun havde først git efter, da noget, hun ikke kunde råde med, havde tat magten fra hende. Så var det jo meningsløst at gruble og sørge.

Hanne stuepige stak hodet ind ad døren.

„Hr. Mejer er her og spør efter fruén.“

„Jeg kommer straks,“ svarte Constance og vendte sig rask bort, for at pigen ikke skulde se hendes rødme. Hun lukked øjnene, la hodet tilbage og ånded dybt op. Så låsed hun vadsækken med skjælvende fingre, retted på håret med et åndsfraværende blik og gik ind til ham.

Mejer stod med ryggen til døren og syntes fordybet i et lithografi på væggen. Han vendte sig hurtig om og gik imod hende med fremstrakte hænder. Det slog Constance, at han så lidende ud. Øjnene havde denne grødede glans, som er tegn på åndelig overanstrengelse eller lang lidelse, læberne var tørre, og hodet så hedt ud.

„Har du det ikke godt?“ spurgte hun deltagende og så ømt på ham.

Han tog hende om begge håndled. „Borte fra dig har jeg det aldrig godt,“ svarte han sagte og drog hende til sig.

Hans blik var så underlig sammensat, bønligt, kjærligt, hjælpeløst og tillidsfuldt på en og samme gang. Hun fik lyst til at kjæle for ham som for et ganske lidet barn.

Han havde tænkt at gjøre hende bebrejdelser, at affordre hende en forklaring, men i det samme nu, hun stod så mild og god foran ham, var hans hensigt glemt.

„Hvor dejligt, at jeg traf dig, og at du er alene,“ hvisked han. „Lad os sætte os.“

Han trak hende blidt ned på sofaen og la armen om hendes liv. En stille henrykkelse påkom Constance. Hendes hode gled ned på hans skulder. Han greb om hende med den anden arm og fik hende drejet om, så at hun lå tæt ind til ham og vendte ansigtet op imod ham. Så bøjed han sig ned over hende og kyssed hende.

Da han gik fra hende, havde de aftalt, at han skulde besøge hende på landstedet næste aften, hvor de vilde være alene og uforstyrrede. Svimmel af lykke kom Mejer hjem.

Den følgende dag var det strålende solskin med en mild, sydlig bris. Alle vand- og sølepytter, som der om natten havde været rimfrost på, var optøet i solvarmen, og overalt, hvor der var en smule helding, risled små og store, synlige og usynlige kildevæld afsted.

Formiddagen var gået, og ude på Løkken var Constance og pigen ikke bleven færdig med at hænge gardiner op i de tre værelser, som vendte mod haven. Hanne stuepige havde aldrig seet fruén så glemsom og tutlet. Fire gange havde de sprættet gardinerne fra galleriet, fordi mønsteret vendte op og ned, eller vrangen var kommen ud. Lange stunder gik med at søge efter alt, hvad de skulde bruge, for når fruén blot et øjeblik havde havt en gjenstand mellem hænderne, var den forlagt på de forkjerteste steder. Det gik heller ikke med at bringe møblerne i orden, for det, der skulde være i spisestuen, blev af fruén beordret sat i havestuen og omvendt, og så vandt Hanne stuepige og hjælpekone ikke mere end at gå og gjøre al ting om igjen. Til sidst syntes pigen, at de bare gik i vejen, og så sendte hun konen ned for at feje i kjælderen og satte sig selv ude i køkkenet og syed på sin kjole, der var revnet i sømmen.

Gartneren kom og sa, at han ikke vidste, hvad han skulde ta sig til i haven. Når han spurgte fruén om, hvor ziblerne skulde sættes, svarte hun, at hun kom straks, og

så kom hun alligevel ikke, og sådan var det gået hele dagen. Hanne bød ham en kop kaffe og noget smørrebrød, som han nød, siddende på køkkenbordet. „Ja, Gud ved, hvad der går af fruén i dag,“ mumled Hanne, idet hun putted et stykke sukker i munden og hældte den rygende kaffe på underkoppen.

Gartneren svarte ikke noget til dette. Han stopped sin snadde, tændte den borte ved komfuren og så på sit uhr.

„Jeg går ligegodt hen til konsulens og planter aurikler,“ sa han. „Spør fruén efter mig, så er jeg ikke længer af vejen, end at De kan råbe over til mig.“

Han slog sin rundpullede filthat, der var fuld af jordflækker, mod knæet, for at få af den løse muld, satte den på og gik med tak for kaffe og et nik til farvel.

Constance var gået oven på. I et kammer med skråt panel ved siden af det store soveværelse, der havde altan til haven, sad hun på en kasse foroverbøjet med albuerne på knæerne og hænderne for ansigtet. Hun havde tilbragt en næsten søvnløs nat og var stået tidlig op. Med feberagtig hast jaged hun efter at komme afsted og havde været på stationen et kvarter for tidlig. Tanken om stævnmødet havde ganske behersket hende. Hun havde været et offer for de mest modstridende stemninger og havde lidt af en nagende ængstelighed og et tryk for brystet, der af og til blev så stærkt, at hun måtte anke sig højt. Og alt imellem steg det hende til hodet som en beruselse, at hun i aften skulde ha hans arme om sit liv, hans læber på sin mund; men hver gang var der kommet en gysen over hende og hun syntes, hun havde seet en afgrund for sin fod.

Nu sad hun deroppe i kammeret, og efter hvert som timerne gik, forandredes hendes uro til angst, der steg for hvert minut. Hvordan vilde hun være til sinds i morgen tidlig? Og når hun traf Lorck, og

han ingen ting aned, men troed hende så vel, og længtedes efter et kærligt ord, et frivilligt kjærtegn. Hun kneb øjnene sammen og vendte hodet til siden. Det var dog en oprørende uret imod ham, han, som havde elsket hende så uforanderligt trofast hele tiden, siden hun blev hans hustru, som, det var hun sikker på, ikke i sine inderste tanker havde været hende utro. Bare hun turde tro, at han havde sveget hende, men det var der ingen skygge af rimelighed for. Dog hun elsked ham ikke, det kunde hun jo ikke gjøre for, hendes kærlighed tilhørte en anden. Ja, var hun vis på, at hun elsked Mejer? Elsked ham så grænseløst, at der ingen muligheds råd var for at la være, hvad hun nu stod i begreb med at gjøre? Hun måtte tilstå, at hun *kunde* la være. Hun turde ikke påstå for sig selv, at hun vilde dø af at la ham fare, og det var da, hvad der måtte til, hvis hun for sig selv skulde kunne forsvare, at hun gav sig hen til ham ... Hvis Lorck havde anet, hvad hun havde fore, vilde han være kommen for at myrde hende ... Den blodige tort, hun beredte ham ... Men nu var det for sent at træde tilbage, og desuden —. Hun havde jo allerede så grundig forrådt ham i sit hjerte — dette mere eller mindre gjorde hverken fra eller til.

Nu var klokken tre; klokken ti vilde Mejer være der; de havde aftalt, at han skulde gå. bagenom Løkken hen til skovvejen, hvor hun skulde møde ham. Så kunde de gå ind gennem verandadøren, når lyset var slukket i køkkenet.

„I aften, i aften —“ gjentog hun så længe, til hun blev bange for sin egen stemme. Hun fo'r op og gik frem og tilbage; men der var så kort et stykke vej at gå på, at hun blev svimmel af de idelige vendinger; så satte hun sig ned igjen på kassen, trak sit uhr frem og gav sig til at tælle på skiven. Hun følte sig som et fortabt menneske, og der påkom hende med ét en rasende drift til at bryde

ud, flygte, løbe, pile afsted som et forfulgt vilddyr. Men hun vred sine hænder og jamred: „For sent, umuligt — hvor hen —“. Pludselig slog hun den flade hånd mod sin pande. „Hvorfor umuligt?“ sa hun til sig selv. Og som det dæmrende skjær af det første daggry på en kulsort himmel, således glimted det frem i hendes forestilling, at hun endnu kunde redde sig. Hun tog sig med begge hænder om hodet, bøjed overkroppen fremover som en, der stirrer og lytter, og så talte hun med sig selv, hviskende afbrudt, med en lyd i stemmen som hos et barn, der efter overstået straf her godt for sig og lover sin mor at være snil pige. Så retted hun sig op med et ryk, kasted hat og kåbe på og løb ned over trapperne.

I døren mødte hun Hanne, der spurgte, om fruene skulde med toget.

„Ja,“ svarte hun skyndsomst. „Jeg tar ind igjen. De får ordne, hvad De selv kan finde på.“

„Og ligge her alene i nat? Det tør jeg ikke, frue“

„Så rejs ind, når De er færdig — det må De gjerne.“

„Ja, for her farer så mange slags fanter omkring. Men vil fruene ikke ha noget at spise, eller drikke kaffe i det mindste. Der er et helt kvarter til toget kommer.“

„Jo, giv mig lidt, men hurtig, lad mig få det her.“ Constance fulgte efter pigen ind i køkkenet. Hun følte sig pludselig sulten og nød stående, hvad Hanne tog frem af madkurven og satte for hende. Til sidst drak hun et stort glas rødvin. Så hørte hun toget pibe, sprang afsted og satte sig ind i kupéen.

Hun vilde tale med Lorck. Klokken fem var hans modtagelsestid forbi; når hun tog en droske, vilde hun være der, inden han gik i praksis. Hun vilde fortælle ham alt; så vilde hun styrte sig om hans hals, sige ham, at nu var tiden kommen, da det var hende, som længtes tilbage til ham, at hun vilde prøve på at komme

ham så nær som i den første lykkelige tid, be ham glemme og tilgi, hvis han kunde, al den fortræd, hun havde gjort ham, lægge sit hode til hans bryst og sige ham, at der var hendes rette, hendes eneste hvilested. Hun blev så rørt over det billede, hun maned frem, at øjnene uafsladelig løb over af tårer; og hun følte sig så glad og lettet om hjertet. Freden drog ind i hendes pinte sind.

Klokken halv fem var hun i Kristiania, og ti minutter før fem steg hun op ad trapperne i sit hjem. Hun lukked selv op og gik uden at støde på nogen ind i soveværelset. Her kasted hun overtøjet på sengen, vasked sine hænder og listed sig forsigtig som en tyv ud af stuen. Mellem soveværelset og Lorcks studereværelse var der en nogle skridt bred mellemgang. Oprindeligt havde dette værelse ikke været i forbindelse med gangen, men Lorck havde ladet anbringe en tapetdør for at slippe at gå omvejen gennem spisestuen til sine værelser. Modtagelsesværelset lå mellem studereværelset og venteværelset, der så atter stødte til spisestuen.

Constance gik hen til tapetdøren; nøglen sad i på ydersiden; Lorck var gået derigjennem klokken fire. Snart vilde han være færdig, og så kom han denne vej til soveværelset for at gjøre en smule toilette, inden han gik ud. Hun vilde sidde i studereværelset, når han kom. Så overrasket som han vilde bli, og glad! Hun hørte det tonefald, hvormed han vilde sige: „Men Constance, er du alt kommen tilbage?“ Med bankende hjerte skjøv hun døren op — den gav ingen lyd — og trådte sagte ind. Døren til modtagelsesværelset stod på klem. Hun hørte, der var nogen hos ham; det måtte være den sidste for i dag.

Lorck havde ekspederet fem patienter, to tjenestepiger, en ung dame, der havde ørebyld, og to mandspersoner, af hvilke den sidste var en firskåren, brunbarket sømand med en mængde tatoveringer på hænderne. Da Lorck var bleven færdig med ham, trak han op sit uhr og så, at der endnu var fem minutter tilbage. Idet sømanden gik over tærskelen råbte Lorck: „Den næste, men så ikke flere i dag!“

Der kom en kvindeskikkelse ind, som havde slig underlig møje med at få døren lukket efter sig. Hun gik tøvende nogle skridt og blev usikker stående. Hun var middelhøj og slank med et svært mørkt hår, gråagtige, mandelformede øjne, en kort, bred næse og en fyldig, godtformet mund, der vilde været smuk, hvis ikke huden omkring læberne havde været så besynderlig strammet. Hendes dragt var net og tarvelig, et sort og hvidrudet kjoleskjørt lagt i brede plisséfolder, et sort overstykke af fint klæde og en hat af samme farve med en hvid, stiv fjær. Hun var meget bleg; åndedrættet gik hurtigt, og situationen syntes at være hende i høj grad pinlig.

„Værsgod kom nærmere,“ sa Lorck, der sad og skrev i en notitsbog.

Men hun rørte sig ikke.

„Værsgod, værsgod,“ blev han ved og pegte i retning af lænestolen ved hans skrivebord. Så la han trækpapir over det skrevne, og idet han strøg hen over det med tværsiden af sin højre hånd, drejed han hodet og så på hende.

Med et pludseligt sæt kasted han sig bagover i stolen og spiled øjnene lidt op.

„Kristine, er det muligt!“

Hun gik et par skridt og blev stående, gjorde så et forsøg på at sige noget, men opgav det. Så tog hun lommetørklædet frem og holdt det for øjnene.

„Så du er her, Kristine? Du var jo rejst til Drammen.“

„Jeg er vendt tilbage,“ stammed hun.

„Og nu kommer du hid?“ Hans tone lød halvt vemodig, halvt misbilligende.

Hun skotted til ham. Han havde foldet hænderne over maven og lod tommelfingrene uafslædt dreje rundt om hinanden.

„Jeg vilde så gjerne tale med Dem.“

Der kom et udtryk af rådvildhed og mishag på hans ansigt.

„Er der noget, jeg kan gøre for dig? For resten, Kristine, du forstår jo nok, at forbi er forbi.“

Hun blev blussende rød og så atter bleg.

„Det er ikke på den måde. Tro endelig ikke – jeg vilde blot be om en recept.“

„Er du syg?“

Gråden, som hun hele tiden havde kjæmpet mod, tog nu overhånd.

„Ja,“ hulkede hun.

„Kom og sæt dig, din stakkar,“ sa nu Lorck deltagende, idet han rejste sig. Han tog om hende og trykkede hende sagte ned i stolen. „Lad mig så høre, hvad der fejler dig.“

Kristine tørrede sine øjne og holdt dem fæstet på gulvet, mens hun talte.

„Jeg er så plaget af mathed og hodepine, ligesom den gang, jeg havde blegfeber, og jeg fik de jernpiller, De husker, men nu har jeg også slige onde smerter for brystet.“

„Har du haft det længe?“

„Et par måneders tid; i de sidste fjorten dage er det blit rent ilde.“

Han følte hendes puls og betragtede hende opmærksomt.

„Og så sover jeg så dårligt om natterne, at jeg er trættede om morgenen, når jeg står op, end om kvælden, når jeg lægger mig,“ vedblev hun.

„Har du spurgt nogen læge før nu?“

„Nej,“ sa hun, „jeg har været her ved døren mange gange, men når jeg skulde til at ringe, havde jeg ikke mod.“ Hun hæved øjnene og så på ham med et ubeskriveligt rørende udtryk. „Jeg var så bange, De skulde bli sint,“ tilføjede hun frygtsomt.

„Hvor kunde du tænke,“ sa han åndsfraværende.

„Men så havde jeg slig græsselig lyst til at se Dem en eneste gang til,“ gråden var atter ved at bryde frem, „ja, og til at høre Dem tale, og så var jeg desuden så syg, at jeg måtte ha doktor.“

„Hvor længe har du været her i byen?“

„Siden straks før jul.“

„Hvorfor blev du ikke i Drammen?“

„Åh, det var for så meget. Jeg trivtes ikke og kunde ikke altid få arbejde. Når en er ukjendt, går det ikke så glat i en liten by. Og så blev jeg også uenig med min søster, eller rettere sagt med hendes mand. Ja, alt det kom sig nu bare af, at han ikke lod mig være i fred.“

„Åh sådan, din stakkar,“ sa Lorck og rystede medlidende på hodet. „Og går det dig bedre nu da?“

„Ja, her har jeg nok at gøre, mere end jeg kan overkomme. Bare jeg var frisk, men jeg tror, det er tæring.“

„Hvor falder du på det, Kristine?“

„Jo, for med begge mine søstre, som døde af den sygdom, begyndte det akkurat således. Og så har jeg sørget så græsseligt.“ De sidste ord sa hun med neppe hørlig stemme, mens hun hurtig viskede de tårer bort, som randt ned over hendes kinder.

„Hum,“ sa Lorck og sukede uvilkårlig. „Stakkels pige. Men for resten, tæring kan jeg ikke tro, der er tale om.“

„Jeg vilde slet ikke bli lej, om så var.“ Hendes tone lød med ét frimodig. „Tværtom, jeg vilde gjerne dø.“

Lorck betragtede hende ufravendt. Han fandt hende i grunden slet ikke forandret; det havde bare forekommet ham så i det første øjeblik. En smule magrere var hun måske bleven, men det klædte hende egentlig. Hun så unægtelig sød og net ud og var sig selv så lig fra gamle dage. Han kunde ikke modstå sin lyst til at klappe hendes kind.

„Så du vil ha tæring og være dødssyg, du,“ sa han og slog en halvt kjærtegnende, halvt spøgende tone an. Han tog hende om hagen og rysted hendes ansigt frem og tilbage. „Nej, min ven, så let går det ikke. Tror du, tæringspatienter kan ha sligt et smilehul?“ Han pegte med sin finger på det lille runde hul i hendes kind, som var kommen til syne ved hendes modstræbende smil. „Dit gamle, søde smilehul, Kristine,“ sa han blødt.

„Det havde mine søstre også,“ svarte hun modfaldent, „ja, næsten lige til de døde.“

„Du har ikke mere tæring end jeg selv. Men kom, nu skal vi se efter. Jeg må undersøge dig.“

„Skal jeg knappe op?“ spurgte hun.

„Javist ja, kjolelivet må af og korsettet med, hvis jeg skal få noget at vide.“

Hun hængte broschen løs og knapped op i brystet. Lorck la lytterøret til rette og ventede på, at hun skulde bli færdig.

Men hvordan det gik til eller ikke — pludselig vidste han ikke andet, end at det var hans gamle Kristine, hans veninde, hans kjæreste, som kom og besøgte ham, og inden han fik besinde sig, stod han og holdt hende i sine arme og kyssed hendes varme, blottede bryst.

„Læg den bort,“ sa han og løfted hatten af hende.

Hun vendte sig fra ham med en afværgende bevægelse.

Han gik hurtig over gulvet og låsed døren til modtagelsesværelset, kom så

tilbage og slog armene tæt omkring hende. „Jeg vil holde af dig, som i gamle dage,“ hvisked han ...

Constance så hvad der foregik. Hun var kommen ind i studereværelset kort efter Kristines indtrædelse fra modtagelsesværelset og havde med bankende hjerte tat plads på den yderste kant af et stolesæde.

Pludselig hørte hun noget, som forekom hende besynderligt og bragte hende til at rejse sig og gå med listende trin over tæppet til døren, hvor hun gav sig til at kige gennem sprækken.

Med stive træk og hvid i ansigtet som et menneske, der går i søvne, gled hun et par minutter senere ud af værelset, lydløst og uhørt som hun var kommen. Rent mekanisk tog hun tøjet på og sneg sig ilfærdigt ud af huset. Blodet brændte i hendes årer, og hun syntes, at hun uafsladelig af al magt råbte på brand; hun kunde ikke begribe, at man ikke kom styrtende for at slukke. Den troløse forræder, som bedrog hende med halvnøgne fruentimmer i hendes eget hjem og gjorde det så roligt, så angerløst, så selvsikkert, med dette lystne smil på sine læber! åh det smil! Den falske løgner, den utugtige fyr, som sveg hende, uden kamp eller betænkning, ikke for en stor kjærligheds skyld, mens hun ... Hun vilde ha hævn, hævn, om hun så skulde købe den med sit blod. Det sved og brændte i hjertet, det stak og suged for brystet. Hvor det vilde svale og kjøle at føle sig hævnnet. „Svale, svale, svale!“ gjentog hun utallige gange. Men han skulde få vide det. Sikkert ja! Ellers var der jo ingen hjælp i det. Hun vilde sige ham det selv med en hoverende latter lige i hans frække ansigt. Nej, han skulde overraske hende i Mejers arme på soveværelset, når han kom sent hjem. Hun vilde være afklædt, han skulde ikke kunne tvile. Så skulde han se, hvorledes han likte det. „Å, lindrende, lindrende!“ hun

sa dette ord så længe, til tungen kjendtes tør og træt af det.

Hun strøg nedover Karl Johansgade. Kjendte ansigter passered forbi som i en tåge. Og hun så på dem med strålende øjne og bøjede, når hun hilste, overkroppen mere, end hun plejed med en elastisk, hurtig bevægelse. De, hun hilste, vendte sig uvilkårlig om og så efter hende.

Hun mødte fru Hansen, der stansed og foreslog hende at vende om og spasere lidt.

Uden at ville det, dreven af en nervøs trang til at være behagelig, gav Constance sig til at gå med hende. Hun svarte muntert med raske vendinger og lø overstadigt, da Marie fortalte om en morsom fejltagelse, hun havde oplevet i en butik. Men pludselig brød hun af.

„Jeg er gal, som går her,“ sa hun. „Jeg skal jo med jernbanen, adiø med dig!“ Og hun slog Marie overgivent på skulderen, nikked lystigt og fo'r fra hende, inden denne havde fået tid til at tilbyde sit følge.

Marie stod stille og så efter hende; hun kunde ikke klare for sig selv, hvorledes det var, Constance havde seet ud. Og så havde hun været så forfærdelig smuk, egentlig uhyggelig at se på, med noget underlig knistrende over hele sin skikkelse.

Constance gik videre, hurtig, næsten løbende. Ved Akersgaden stansed hun for at se på uhret i hjørnebygningen. Bare 6, og der gik først tog halv 7. Så vilde hun være der inden 7 og Mejer kom først klokken 10.

Hun gik langsommere nu. Hun fik lyst på vin, stærk, sød vin, masser af vin i store pokaler – og cigaretter, nej, cigarer, stærke, fine.

Hun gik ind i en cigarbutik og spurgte efter cigarer med det navn, der plejed at stå på Lorcks cigarkasser. Hun fik, hvad hun forlangte, og begav sig atter på vej. Vin var der nok af derude, og

proptrækker havde hun seet ligge etsteds i en vinduespost.

Hun kom ned på jernbanestationen og spasered rastløst frem og tilbage på perronen. Men så husked hun, at der kunde komme nogen, hun kjendte, som skulde samme vej, og satte sig derfor ind i ventesalen i en krog lige bag indgangsdøren. Hun kunde ikke være stille, men stemte tåspidserne mod gulvet og bevæged knæerne op og ned med en hurtig, rystende bevægelse. Så slog hun tappenstregtakt med støvlehælerne og akkompagnerte med dammerammeram, dammerammeram.

Endelig peb toget, og hun sad i kupeen.

Var det i morges hun var kjørt den samme vej? Umuligt! det måtte være for år tilbage. Men nu var det jo alligevel i morges. „Ja, ja, ja,“ sa hun til sig selv og gjorde en bevægelse med hånden, som gav hun tabt.

Uden for Løkken mødte hun Hanne stuepige med en kurv på armen og gadedørsnøglen i hånden.

„Men er fruene da ikke rejst til byen?“ spurgte pigen med en mine, som om hun ikke troed sine egne øjne.

„Nej, jeg rejste alligevel ikke, jeg har været en lang tur,“ svarte Constance. „Det er også bedre at bli her i nat; så kan vi begynde straks i morgen tidlig.“

Hanne så skuffet og slukøret ud, men vendte rask om og gik uden at svare foran fruene for at lukke op.

„Ja, så får jeg gjøre i stand til fruene ovenpå vel?“ sa Hanne, mens Constance stod og tog tøjet af. „Det var rigtig godt, at jeg havde lagt i ovnen tidlig i dag, så der ikke er koldt deroppe.“

Constance havde drukket te, men ikke rørt ved smørrebrødet. Da Hanne tog bakken ud, sa Constance, at hun ikke behøvet hende mere; hun kunne lægge sig, når hun vilde.

Så gik hun ovenpå for at se på soveværelset. Der stod en seng på

den ene væg med mørkerøde uldtæpper og snehvide lagener. Lige over for var der et hvidmalet bord med et stort spejl. På en stol stod vaskefadet og vandkanden. Sæbeskålen og karaffen var stillet i vindusposten. Håndklæderne var hængt over stoleryggen, og et lagen tjente som rullegardin. Ellers var der af møbler kun et stort hvidmalet klædesskab og en stråsofa. Vadsækken stod på gulvet og en messingstage med et lys i på en stor kuffert, der var trukket hen til sengen.

Nu gik Constance rastløs omkring nede i havestuen, hun stod et øjeblik ved vinduet og dampede på en cigar, så skiftede hun plads og drak vin af et ølglas, satte sig i en mejestol og rejste sig igjen.

Hun havde slukket lampen, og gjennem de tynde, hvide gardiner flød måneskinnet ind. Hun kastede cigaren på gulvet, trådte ilden ud med foden og skjøv den hen i en krog. Så gik hun atter til vinduet og så ud. Det var altfor lyst. Månen stod lige foran og gloede gjennem de bladløse træer og buske. Nede i hjørnet var der et lysthus af træ; det satte ryg imod lyset og kastede en aflang skygge foran sig på græsplænen. Der var tyst og stille rundt omkring. En hunds monotone gjøen – det lød, som kom den langvejs fra – var det eneste, som hørtes. Hun drak mere vin, tændte en ny cigar, røgte et par drag og la den fra sig i vinduet, satte sig derpå i sofaen, men gik tilbage for at se, om også verandaen var fuld af måneskin. Så prøvede hun, om døren vilde knirke, når hun åbnede den, lod den stå på klem og så sluttelig på sit uhr. Hun måtte tænde en fyrstikke for at bli sikker på, hvad det viste. Det mangled fem minutter på 10. Det gav et sæt i hende; hun slog hænderne hårdt mod sit ansigt, bøjede sig i knæerne, så hun næsten sad på hug, rettede sig op i næste nu og greb et stort uldent sjal, som hun havde i beredskab. Om hodet

svøbte hun et stort kniplingstørklæde; så listede hun sig stille ud og iled i raskt løb op til det aftalte sted, der lå i omtrent hundrede skridts afstand fra huset. Her slog hun ind på vejen til venstre og befandt sig pludselig inde mellem slanke, kjæmpehøje furustammer. Hun læned sig op til en træstamme og ventede. Det varte lidt, før hun hørte toget pibe. Hjertet bankede, som om det skulde sprænges, og hvert øjeblik kom der noget i halsen, som vilde kvæle hende.

Hun hørte hans skridt, inden hun så ham; hun kunde ikke begribe, at det varte så længe, før han kom. Endelig blev lysningen ved indgangen til skoven formørket af en skikkelse, som hurtig kom nærmere. Hun stod stille, til han var lige ved siden af hende, for at være sikker på, at det var ham, så trådte hun pludselig et skridt frem og rørte ved hans arm.

„Constance,“ hviskede han med en overstrømmende ømhed i stemmen, „min elskede, min, min.“

Hun kastede sig heftigt ind til ham; de holdt hinanden tæt omslyngede, mens han bedækkede hendes øjne og mund med kys.

„Gudskelov, at du er kommen, Harald,“ sa hun med sin mund ved hans øre. „Jeg har været så bange, så bange.“

Hendes sindsbevægelse havde lagt sig nu, der var kommen tryghed og hvile over hende. Dejligt, at de græsselige ventetimer var forbi. Det var så beroligende at kjende hans arm omkring sig. De gik mod huset; lyset i kjøkkenet var slukket; Hanne var altså gået i seng; sandsynligvis sov hun allerede. Sagte og forsigtig med armene omkring hinanden kom de gjennem haven og steg op ad de tre lave trappetrin, der førte til verandaen. De tændte ikke lys, men blev siddende i mørke, indtil de gik ovenpå.

Klokken fire om morgenen kom Mejer ud af huset gjennem

verandadøren. Han kasted spejdende blikke til alle sider.

I det grågule morgenlys så han bleg og forpjusket ud. Han tændte en cigar og stod et øjeblik og lytted. Så kasted han et slængkys op til det tildækkede altanvindu og skyndte sig ud af haven. Han havde omtrent en mils vej at gå og regned ud, at han vilde være hjemme kl. 6.

Da han var kommet et stykke ind i skoven, stod han stille, åbned sin lommebog og tog frem et fotografi. „Det fordømte billede,“ mumled han, rev af en fyrstikke og tændte ild på det.

„Sligt et grandioست fæl gå med det på sig,“ sa han halvhøjt. Han kasted det flammende billede fra sig og trådte ilden ud med foden.

„Se så, nu skal det ikke gjøre mere fortræd, end det alt har gjort.“ Han gik videre med raske skridt og slog flere gange ud med hånden som for at skyve noget ubehageligt fra sig. Den pinlige situation ved afskeden stod atter og atter for ham, og han så uafsladelig Constance bøje sig ned og ta billedet op fra gulvet, da det var faldet ud af hans lommebog, så, hvorledes hun betragted bagsiden, og hørte den stemme, hvormed hun læste op: Fra Emma til Harald. Så havde hun vendt det om og udbrudt: „Men du gode Gud, det er jo Emma sypige,“ og så i næste nu var hun bleven flammende rød og havde betragtet ham med et blik, som det tog vejret fra ham at gjenkalde sig. Og så som hun havde seet ud, da hun lod ham kysse sig til farvel!

34

Da Constance vågned efter et par timers fast og dyb søvn, stod solen højt på himlen. Først havde hun ingen tydelig forestilling om, hvad det var, som lå så knugende over hende, men lidt efter stod alt, hvor der var foregået, i klare omrids for hende. Hun lukkede øjnene fast i og graved ansigtet ned i puden.

Hun vilde gemme sig for det, vilde væk, væk, men det nytted ikke. Hun måtte gennemgå det alt sammen, leve det om igjen, smule for smule. Nu havde hun hævnnet sig. Men havde hun nu også fundet lindring derved? Hun følte trang til at spytte sig selv ud. Der var ikke stof i hende til det, hun havde villet, kunne hun mærke. Hun væmmedes ved sin mand, ved Mejer, ved livet, men fremfor alt ved sig selv.

Hvad skulde hun nu gjøre? Hvorledes forholde sig? Hun satte sig over ende i sengen for at tænke efter. Så faldt hendes blik på hendes billede i spejlet. Med et skrig slog hun hænderne for ansigtet og slang sig tilbage i puderne. Hun kunde ikke udholde tanken om at møde sin mand. Hun vilde ikke, at han skulde røre ved hende og hun ikke ved ham, ikke for nogen pris i verden. Hun vilde ikke se ham mere. Men hvor skulde hun hen? Forlange skilsmisse? Begynde på alt det en gang til; hun gad ikke spendere en tanke på det. Mejer strejfed flygtigt hendes sind, men det var ligesom han gled ud i tåge for hende.

En fortærende livslede bemægtiged sig hende. Borte var hadet, hævnlysten, smerten. Der var blevet så stille indeni hende, så tomt og så dødt. Hun begreb, at hun ikke orked at leve mere. Hun sa det til sig selv, med en langsom, rolig stemme. Så stod der jo kun et tilbage: at dø. Hun lå og overvejede det omhyggeligt. Var hun nu vis på, at det var alvor? At hun virkelig vilde og turde? Ja, det var det eneste, hun kunde finde på, det eneste, der var hvile i.

Men det måtte ske straks; vented hun bare en time mere end nødvendigt, vilde hun måske ikke ha mod.

Hun stod op og klædte sig på sindigt og med omhu. I ro og mag drak hun sin kaffe og spiste et par kavringer til. Hun så på klokken og regned ud, at hun vilde være hjemme klokken tolv. Da var Lorck

i praksis, og lejligheden vilde være gunstig. Hun gav pigen nogle instrukser, sa, at hun kunde ta til byen, når hun var færdig, og gik ned til toget.

I kupeen sad hun trykket tilbage i det ene hjørne med lukkede øjne. Konduktøren måtte to gange tiltale hende, inden han fik hendes billet. Hendes tanker kredsede om dette ene: at skynde sig med at dø.

Ligesom den foregående dag lukkede hun sig selv op og kom ubemærket ind i sit værelse; hun gik hen til sit skrivebord og skrev stående de ord til Lorck: „Du skal ikke sørge over mig. Jeg var så lej af livet, at jeg ikke kunde bære det længer. Constance.“

Hun stak papiret ind i en konvolut, som hun forseglede, skrev Lorcks navn uden på og la det ind på bordet i hans modtagelsesværelse.

Så gik hun ind i soveværelset, låsed døren og tog frem fra skabet i vaskebordet en flaske morfin, som var bleven stående der fra en gang Lorck havde givet hende en indsprøjtning for tandpine. Det var en stor portion; Lorck havde spøgende sagt at det var nok for tre at dø af.

Mekanisk løsnede hun sine svære fletninger og la hårnålerne fra sig på toiletbordet. I det samme faldt hendes øjne på et fotografi af familien på Molde, der hang på væggen i en sort, poleret ramme. Hendes far og mor siddende i midten og børnene grupperet omkring dem. Moren havde den mindste på skjødet, og selv stod hun bag farens stol med sin hånd på hans skulder. Hun var en ganske liden pige den gang, med udringet kjoleliv, små pufærmer og håret i pisker ned over ryggen. Hendes hjerte skrumpede sig pludselig sammen. Rask greb hun billedet og trykkede et kys på alle ansigterne, også sit eget. Det forekom hende, at barnet der var en ganske anden end hun. Så huskede hun farens ord, da de fik prøvebilledet hjem. Han havde

været så fornøjet med dem alle; men om hende havde han sagt: „Constance har en mine som et individ, der ser skeptisk på tilværelsen,“ og så havde moren leet og svaret, at han i grunden havde ret.

Nu så hun ikke længer skeptisk på tilværelsen, nu var hun færdig med den. „Havde jeg bare vidst bedre besked om det, der spiller denne store rolle i livet,“ tænkte hun, idet hun hang billedet tilbage på sin plads, „så var det gået mig bedre.“ Så mindedes hun et andet ord af sin far; det var faldet i den tid hun gik for præsten. „Du er en stor egoist, Constance,“ havde han sagt en gang, han var utilfreds med hende, „og egoisme er en dødssynd.“

Ja det var sandt; hun havde været en topmålt egoist, hun så det så klart i denne stund; det var hendes livs store synd.

Hun hængte kjolen op, løsnede korsettet og la sig på sengen. Så greb hun flasken, lukkede øjnene, og tømte indholdet i ét drag ...

Om aftenen efter hændelsen med Kristine havde Lorck været ilde tilpas. Da han kom hjem fra sin praksis, var han gået ind i studereværelset for at hente en bog. Idet han trådte over tærskelen, stod han stille og snused. Det forekom han, at der lugtede Constance, som han plejede at sige. Uvilkårlig så han sig om. Ja, sandelig — lå ikke hendes lommeørklæde der på sofaen. Han tog det op og beså det; jo rigtig, det var hendes. Hvorledes var det kommet der? Om formiddagen havde han siddet derinde en halv times tid — havde det monstro ligget der den gang.

Han blev så underlig ilde ved. Straks efter gik han hen og ringede.

„Har fru en været hjemme i dag?“ spurgte han den indtrædende kokkepige.

„Nej da, fru en har ikke været her siden i morges, da hun og Hanne stuepige tog ud til Løkken.“

„Det er godt,“ sa han og vinkede.

Da hun var gået, klemte han lommelærklædet mod sine næsebor. Dets duft bragte Constance så levende frem for ham; han syntes næsten, han holdt hende i sine arme. Til sidst trykked han et kys på lommelærklædet og stak det til sig.

Han gik ind i spisestuen, hvor aftensbordet stod dækket. Under måltidet la han sig flere gange tilbage i stolen og stirred op mod loftet med en distrahit og misfornøjet mine. Det var kjedeligt dette med Kristine. Hvordan fanden var det også gået til! Det var kommet sådan over ham, et øjeblik selvforfølgelse. Det var det, som var det ærgerlige, at han lige godt kunde ladt være. Han gjorde en smeldende lyd med tungen, kløed sig i håret, hentede en cigar og satte sig ned i en lænestol i dagligstuen, hvor han forsøgte at læse. Men hvert øjeblik gled bogen ud af hans hånd. Han kunde ikke forvinde den usmag, han havde af sig selv. Han fik lyst til at drikke noget, gik ind og undersøgte buffetens indhold, fandt en karaffel portvin, skjænkede sig et stort glas og drak det ud. Så gik han frem og tilbage på gulvet og røg. Lidt efter lidt arbejdede han sig ud af den trykkede stemning. Det var jo i grunden ingen ting at bry sig om. Constance fik jo aldrig vide det, hvad fortræd kunde det så gjøre? Han havde jo egentlig slet ikke krænket hende eller forholdet til hende, det følte han helt ned på bunden af sin sjæl. Det var noget rent fysisk, noget ham aldeles uvedkommende, rent ud sagt, noget sludder det hele.

Han var bleven rørt ved synet af Kristine, hun havde seet så lidende ud, han havde følt trang til at trøste og hjælpe hende, og så gik det, som det gik. Det var hans gode hjerte, som var skyld deri. Han var ingen utro ægtemand, ikke på nogen sæt og vis — det vilde han rigtignok protestere mod.

Da han gik til sengs, var han i en blid og fornøjet stemning. I

morgen aften kom Constance tilbage, og det var rigtig godt, for han savned hende allerede. Om hun end ikke var så kjærlig, som han kunde ønske, så var der dog så ulidelig tomt efter hende. Han glæded sig til gjensynet, det kunde han, fordi han ikke var sig nogen skyld bevidst, kun den, der havde et skyldfrit sind, havde evne til at føle glæde, og skyldfri var hver den, som for sin samvittighed kunde forsvare sine handlinger.

Den næste dag kom han fra praksis omtrent ved tretiden. Han gik, som han plejed, lige ind i modtagelsesværelset for at se efter om der lå skriftlige bud til ham. Det første hans øje faldt på, var brevet fra Constance. En underlig fornemmelse, lig en kuldegysning gik igjennem ham. Hurtig åbnede han det og læste de få ord. Bogstaverne blev borte for hans øjne, og han tumled ligbleg tilbage. Som et forvildet menneske stormede han gennem stuerne. Til sidst kom han til soveværelset, hvis dør var stængt. Han satte ryg mod døren og med en overmenneskelig anstrængelse fik han den, efter et par forsøg, brudt op.

Der lå hun på sin seng med åben mund og brystne øjne. Læberne var bedækket af et blåligt skum, som også var sivet ned over hagen. Den ene hånd hang uden for sengen og var opsvulmet på oversiden, og den tomme flaske var rullet et stykke hen over gulvet.

Med et sprang styrtede han sig over hende og løftede det livløse legeme op mod sit bryst. Så udstødte han et jamrende råb; legemet faldt tilbage, og selv sank han hen over det.

Amalie Skram

Amalie Skram er født i Norge 1846. Hun blev som 18-årig gift med en skibskaptajn Müller, som hun fødte to drenge. Familien deltog i alle kaptajnens langfarter

til Vestindien, Mexico, Australien, Peru og Sortehavet. Men ægteskabet var ikke lykkeligt. Amalie blev skilt og rejste til København, hvor hun 1884 giftede sig med danskeren Erik Skram. Han opmuntrede hende til at skrive og 1885 debuterede hun med ægteskabsromanen *Constance Ring*.

Constance Ring bygger på selvbiografisk stof. Bogen er én lang kritik af den borgerlige pigeopdragelse og det borgerlige ægteskab, som gør kvinden til offer. Erotisk brutalitet og undertrykkelse er gængs og anerkendt norm og oprøret mod overmagten fører i Constance Rings tilfælde – som for så mange andre af tidens hustruer – til livslang frigiditet.

Romanen er et optryk efter originaludgaven fra 1885.